

Zamislj Srbiju

Bilten No.2 Textovi sa foruma Zamislj Srbiju. Septembar '05-februar 2006.

Program za mlade

Zamisli Srbiju!

Trenutni proces pridruživanja Srbije i Crne Gore sa Evropskom unijom je usporen, jer se ne rešavaju politička pitanja saradnje sa Međunarodnim krivičnim tribunalom. Očigledno da i u Srbiji, kao i u Crnoj Gori, postoje moćne strukture koje se kreću oko krupnog kapitala, krupnog kriminala i krupne politike, kojima odgovara status kvo, i koji su veoma zabrinuti činjenicom da će jednoga dana morati da se suoče sa strogim evropskim standardima koji bi mogli ugroziti njihove monopolske pozicije i profitabilne poslove.

Loša materijalna i socijalna situacija, politička nestabilnost, informisanje putem elektronskih i štampanih medija (koji su pod kontrolom interesnih grupa, kojima radikalizacija društva odgovara), prouzrokovala je inertnost među mladima, doprinela širenju nacionalizma i ksenofobije i rezultirala nezainteresovanošću mladih na polju pokretljivosti, komunikacija i razmene iskustava.

Takav stav mladih ljudi rezultira opadanjem interesovanja za aktivnim društvenim angažovanjem i predstavlja ozbiljan problem sa nesagledivim posledicama za krhku demokratiju u Srbiji.

Upravo zbog ovakve situacije u društvu, u martu 2005, nevladina organizacija LINGVA- Kraljevo, započela je realizaciju programa Zamisli Srbiju (Zamisli svoj grad), čiji je glavni cilj pružanje realne šanse mladim ljudima da se kroz niz aktivnosti aktivno uključe u planiranje razvoja društva u kome žive. Neke od aktivnosti ovog programa, koje pružaju šansu mladim ljudima da ostvare ove ciljeve su: aktivno učešće u diskusionim grupama na web prezentaciji, izdavanje i distribucija biltena, izrada multimedijalnih Kompakt diskova i niz drugih...

Da bi se ovaj cilj realizovao, neophodno je obezbediti objektivno informisanje mladih, kao što je web prezentacija www.zamislisrbiju.org, sa ciljem informisanja o ispunjavanju svih neophodnih preduslova potrebnih za ubrzanu integraciju u Evropsku uniju, kao što su: poštovanje prava čoveka i manjinskih prava, upoznavanje sa relevantnim cinjenicama iz bliske prošlosti, unapređenje saradnje sa susednim zemljama, informacije o radu Haškog tribunala, indexu korupcije u društvu, poboljšanje svesti o značaju i ulozi mladih kao pokretačke snage demokratskih reformi. Mladi ljudi, kroz internet prezentaciju Zamisli Srbiju, mogu da plasiraju svoje ideje, i da političkim sredstvima utiču na kreiranje sopstvene sudbine!

Radovan Milićević, urednik
Kraljevo, Februar 2006.

Sadržaj

Demokratija u Srbiji

Da li je Srbija demokratsko društvo?	1
Inicijative za demokratizaciju Srbije	3
Otvaranje tajnih dosijea	4
Sloboda medija u Srbiji	6
Peti oktobar, incident ili (nesvršena) revolucija!	8
Politička situacija u Srbiji, nakon ubistva Zorana Đinđića	10
Ko najbolje živi u Srbiji?	13
Religija, SPC i ostale "crkvene" organizacije	14
Ko u Srbiji glasa za radikale?!	16
Reforma vojske	18
Reforma policije	19
Govor mržnje	20
Ko su glasači Bogoljuba Karića?	22
Ko su ljudi koji danas vode Srbiju?	24
Manjinska prava	26

Problemi mladih

Problemi mladih, predlozi, aktivnosti...	27
Aktivno angažovanje mladih	29
Strategija (program) za mlade	32
Ko su danas medijski idoli u Srbiji?	33
Da li je u Srbiji racionalnorazmišljati o budućnosti?	35
Obrazovanje	37
Civilno služenje vojnog roka	39
Nasilje: u školama, na ulici, kafićima...	40

Evropska budućnost Srbije

Moja vizija Srbije	42
Kada će se Srbija pridružiti EU?	44
Evropski standardi	46
Ekonomске reforme	48
Reforme javne, državne i lokalne uprave	49
Usklađivanje zakona i propisa	51

Globalizacija

52

Suočavanje sa prošlošću

Haški tribunal	54
Suočavanje sa prošlošću	56

Nezaposlenost i siromaštvo

Nezaposlenost i siromaštvo	58
Da li je u Srbiji korupcija način preživljavanja?	60

Ksenofobija i antagonizam

Rasistički napadi u Srbiji	61
Ksenofobija i antagonizam	63
Antisemitizam	65

Srbija u trgovinama

67

Piše: Petar Luković

Napomena:

Sve poruke poslate na forume "Zamisli Srbiju", a objavljene u ovom biltenu, iskazuju stavove i opredeljenja njihovih autora, nikako administratora, urednika ili webmastera (osim, naravno, poruka poslatih lično od ovih ljudi). Svi podaci objavljeni na www.zamislisrbiju.org su isključivo informativnog karaktera. RCGA Lingva ne snosi nikakvu odgovornost za posledice nastale upotrebom ovih informacija.

Urednik:

Radovan Milićević

RCGA Lingva 1997. - 2006.

Regionalni centar građanske akcije Lingva - Srbija

editor@zamislisrbiju.org

www.forumnvo.org.yu

Ovaj bilten je realizovan uz finansijsku podršku The Olof Palme International Center i Norwegian People's Aid.

THE
OLOF PALME
INTERNATIONAL
CENTER

Demokratija u Srbiji

Da li je Srbija demokratsko društvo?

Cyber 117: Odras nedemokratskog društva je postojeca Vlada. Svaki potez, svaki pokret se ne moze okarakterisati kao normalan, i mali je broj necega sto bi mogli da oznacimo kao demokratsko. Ako je ova Vlada vratila SPS na vlast, ako je uspela da skloni optuznice protiv Marka Milosevica i Mirjane Markovic, ako je haske optuzenike ispracala kao najvece heroje, onda demokratije ne postoji. Postalo je mucno slusati price i pesme o Avalskom tornju. Koliko sam video, sprema se i neki kviz sa istoimenim nazivom. Vracena nam je pretplata. Toliko smo se borili protiv iste, ali ocigledan uticaj SPS na ovu Vladu je dao konkretnih rezultata. Kakva smo mi drzava, kada nismo resili pitanje otvaranja tajnih dosijea? Ta tema je postala nedodirljiva za narod, ali u isto vreme sasvim transparentna za prekookenaske kolege Rada Bulatovica. I tu je ocigledan uticaj SPS, koji svojim uslovljavanjima drzi znatno veliku polugu vlasti. Sam rad Made bi ocenio kao skandalozan. Ovo je jedinstven slucaj u parlamentarnoj praksi, gde nije sasvim jasno ko i kako rasporedjuje ovlascenja. Ministar za upravu, Zoran Loncar je vise radnih dana imao na aerodromima ispracajuci haske optuzenike (citaj bracu), nego sto je proveo u doticnom ministarstvu i resavanju veoma bitnih pitanja. Ministar za kapitalne investicije, koji je btw najbolji ministar ove Made, je uvek pozvan da odgovori kada je u pitanju crkva, odnosi dveju drzava, i razne druge stvari koje bi po svim pravilima trebale da gane doticu. Ministar Vuksanovic se uzeo u ulogu policajca, ministar energetike ne postoji, a odbrane je trenutno u ostavci. Kostunica obecava Karli Del Ponte da ce Mladic biti uhvacen do 5. oktobra, da se uzurbano radi na tom pitanju, a onda se genijalac nad genijalcima Jovic pojavi i kaze da to niko nije rekao. To je njihov stil, klasicna igra toplo-hladno koja zbunjuje mnoge, ali ne i nas, koji to sasvim jasno vidimo. Poslednji udarac na demokratiju, od strane ove Made, videli smo u slucaju podizanja optuznice prema Cedomiru Jovanovicu. Tolika podmuklost i lose namere odavno nisu vidjene. Kako se samo jasno vidi kakvim se metodama sluze, kako je ocito da Srbija nije demokratsko društvo.

Voice from the basement: Ova Vlada nema ni viziju, nema ni strucnost, kao i demokratiju. O njenoj demokracnosti, odnosno nepostojanju iste, su nas uverili vise puta. Kakva je to Vlada koja je uspela da vrati svo zlo Milosevicevog sistema? Njima je sasvim normalno da SPS daje podrsku, da ih uslovljava, a oni da ispunjavaju svaku zelju. Vlada koja uporno bezi od otvaranja tajnih dosijea, Vlada koja bezi od suocavanja sa prosloscu, Vlada koja podgreva nacionalne sukobe, ne moze biti demokratska. Srbija je iznedrila jos jednog miljenika mase. Velimir Ilic je najbolji produkt nedemokratskog društva kakva je danasnja Srbija. Davati legitimitet jednoj osionoj, divljackoj i primitivnoj politici je obicna konsolidacija nedemokratskih snaga. Srbija nikada ne moze biti demokratska kada se sudije Vrhovnog suda hvataju u narucje ekstremne korupcije, kada je ministar pravosudja covek koji je dokazao svoje nedemokratske principe. Ministar policije je covek koji poseduje kriminalni dosije, ovekoven u poznavanju rada sa kalauzima, bonsecima ili slicnim alatima. On ima razumevanja za ubice Zorana Djindjica, on njih stavlja u kontekst pijeteta. Samo se u Srbiji haski optuzenici ispracaju sa pogacama, deviznim napojnicama i prigodnim poklonima u obliku automobila. Ono sto se nama desava daleko je od normalnog, a o demokratiji nema svrhe ni govoriti.

Aragorn: Ne može se ovo što se dešava i pravacu kome se kreće ovo društvo, nakon ubistva premijera, nikako nazvati demokratijom. Samo ubistvo je označilo početak kraja kratkog

perioda demokratizacije. Od tog trenutka se u početku lagano, a kasnije sve brže događalo urušavanje demokratskih principa i institucija sistema. Ceo proces je ubrzan dolaskom Koštunice na mesto premijera, koji je oko sebe okupio ono najgore što srbije ima. Taj skup raznorodnih "stručnjaka" i "eksperta" su uspeli da razore i unište svaku instituciju, koja je uspela bar malo da se izgradi u prethodnom periodu. Upali su kao kauboji u policiju i počeli da matretiraju i otpuštaju skoro sve one koji su se borili protiv mafije i organizovanog kriminala, pogotovu sve one koji su aktivno učestvovali u akciji "sablja". Isti takav prepad su izvršili i na sudstvo. Dugo su obletali oko specijalnog suda i specijalnog tužilaštva, ali su na kraju i tu uspeli da postavne svoje ljude. Ceo državni aparat je instrumentalizovan i politizovan, tako da služi samo jednoj političkoj oipcciji i za obračun te političke ocije sa neistomišljenicima i potencijalnim pretendentima na vlast.

Sunder Bob Kockalone: Smešno je i govoriti o demokratiji u Srbiji danas. Kada se ofarbani mlakonja sa svojom bandom ugnjezdio u kabinet i ne pada mu na pamet da iz njega izađe. Sada mu nije bitan ni zakon ni pravo, sve ono na šta se pozivao svojevremeno. Bitno mu je samo da zadrži ovu fotelju u kabine-tu koja mu je izgleda jako prionula za srce. Prosto se zaljubio u nju. Merkao je on tu fotelju jako dugo. Mnogo se i namučio, da do nje dode. Morao je i ruke da isprlja, čak je i krv pala. Ali lako je njemu, kada savesti nema. Tako kupuje i prodaje, bavi se trgovinom poslanika, narano sve po zakonu, ali stojkovićevom. Lako je njemu kada ima stojkovića, koji za svaki njegov potez nade neku pravnu začkoljicu ili sudiju da ga opravdaju. Lako je njima, a teško je svima nama koji gledamo kako nas uništavaju i pljačkaju. Sloboda medija se svela na mrtvo slovo na papiru. Ljubitelj baba JULe nam kroji javno mjenje, on kome na psihijatriji ne bi dali da sam popije lek. Pored njih tu su i "eksperti" koji su odlučili da se obogate po svaku cenu. Videli su šta sve Bogi-salatica može kada ima pare, pa hoće i oni isto tako. To je slika Srbije danas.

Hladan: Narod se izgleda potpuno navikao na ovakav način života. Verovatno su se navikli na to da ih gaze, da ništa ne rade i da ništa nemaju. Nije ih više briga ni za ubistva vojnika. Samo oko par prvih ubistava se digla medijska galama, a sada se sve zaboravi za jedan dan. Kada se ljudi naviknu da im ubistvo postane svakodnevna pojava, kako očekivati da reaguju na pripreme za montirani proces protiv političara koji žele da menjaju ovaj brlog. Evidentno je da je aktuelni režim spreman da ide mnogo daleko da bi obezbedio da neki ljudi, koji govore istinu, ne dođu u položaj da tu istinu iznesu adekvatno u javnost. Čak su spremni, i to već rade, da sa ženama i prijateljima ubica premijera, organizuju veliku hajku na prodemokratske i proevropske opcije u Srbiji. To koliko im smeta istina oko ubistva Zorana Đ. i koliko im smeta ju svi oni koji insistiraju na iznošenju te istine u javnost, samo govori o tome da im nije čista savest i da imaju razloga da se te istine boje. U toj borbi oni se izgleda ne libe da potegnu ni najteža i najgora sredstva. Ali kao što je rečeno u prethodnom postu, izgleda da im nije prvi put. Tako da se u ovoj truloj Srbiji ponovo bavljenje politikom i borba mišljenja prenosi u jedanu totalno drugu dimenziju, gde se političkim neistomišljenicima sudi "po kratkom postupku". Uspeli su jednom, pa hoće ponovo Srbiju da zavijaju u crno, da hapse i ubijaju sve one koji nisu dovoljno podobni, koji misle svojom, a ne Radetovom i kalašnjikovom glavom.

Na svojoj strani: Demokratija jeste lepa ali je u nasem slucaju nepostojeca. Ima je u govorima zvanicnika ove vlasti, ali je svakako nema u stvarnosti, upravo na mestima gde je svi ocekujemo. Godinama smo ziveli u najvecoj izolaciji, u nemastini u

nedemokratiji rezima Slobodana Milosevica. Danas, kada je isti nestao i ceka na presudu u Haskom tribunalu, imamo realne nastavljace njegove politike, a sve uvijeno pod firmom demokratije. Ova vlada je uspela u potpunosti da se ponasa kao najoptimalnija mimikrija. Prilagodili su se na nove uslove, a sustina je ostala ista. Vidite li da Velimir Ilic u potpunosti menja odsutnog Milutina Mrkonjica? Sve je isto, ali slogani su malo drugaciji. Kostunica na svaki nacin pokusava da odbrani sve sto je vezano za Milosevica. Ova vlada je pokazala da se i optuznica protiv Marka Milosevica moze skinuti samo jednim telefonskim pozivom i ozbiljnim ponudama neuvredljivom (na novac) Milovanovicu. Nije nikoga briga sto je ovaj menjao izjave od slucaja do slucaja, pa je tako Marko Milosevic 2000 bio predstavljen kao dzelat sa motornom testerom, da bi danas evoluirao u postenog momka, pravednog i naravno zastitnika slabijih. Svi postadose Robih Hud, svi rade u interesu slabijih i siromasnih. Ne lazimo sebe, ovo je daleko od demokratije. Demokratska drzava ne trpi ministre sa dosijeom, ne trpi lopuze i bivse konzule JUL-a, demokratija poznaje drugacije misljenje, mnogo dalje od spaljivanja politicki nepodobne literature od strane ministra pravde. Ko im je najbolji, ko im je ponos? Onaj ko bi u svakoj demokratiji odgovarao za uvrede, za govor mrznje i divljastvo u zvanicnom govoru. Demokratija moze doći samo kada se ovaj kancer skloni, amputira, jer preti da sve zarazi, a to nikako ne bi valjalo.

Istraživač: Moze se lako zakljuciti na osnovu svega sto nam se u poslednje vreme dogadja da naravno nismo demokratsko drustvo. Vratili smo se polako u '90 kada su metodi koje danas koristi vlast bili sasvim normalni i uobicajeni. Hapsenja, zatvaranja i kinjenja politickih protivnika zatim krađja mandata, mnogobrojne afere. Sve su to metodi borbe koje je '90 jednako koristio milosevic, a nasledio ga kostunica. Valjda je isti puno toga naučio od svog mentora pa sada obilato koristi steceno diktatorsko znanje. Obilato se koristi korumpirano sudstvo, pokvarena policija, vojska. Sve zarad ocuvanja na vlasti i punjenja sopstvene kase. Tajkuni se koriste zarad politicke kampanje, a za uzvrat im je dopusteno da opljackaju sve sto mogu. Ocgledno smo petog oktobra pomislili da je sve završeno, ali izgleda da opet moramo iznova da krenemo u borbu, jer se sustinski nista nije promenilo.

Moj život je novi val: Demokratsko drustvo ne poznaje Srbiju, ne poznaje rad sadasnje vlade, ne poznaje policijsku torturu i manipulaciju istinom. Vlada govori da zivimo u pravnoj drzavi u kojoj se postuju ljudska prava, koja tezi evropskim integracijama, koja se modernizuje, a sa druge strane policija ubija gradjane dok drugi gradjani to nemo posmatraju. Nema svesti mednju gradjanima ove zemlje da je ovakvo stanje prilicno lose, da je malo bolje u odnosu na nedemokratski rezim koji nas je proganjao. Bolje svakako jeste, ali ni priblizno zeljenom obliku demokratije. Sta su konkretni rezultati ove vlade, koje su im reference. Izbegavanje suocavanja sa prosloscu i relativizacija pocinjenih zlocina, potpuna dominacija tajnih sluzbi, infiltracija saradnika u samu vladu i njene elemente, neizvršena reforma vojske i policije, blagonaklon odnos prema haskim optuzenicima i ratnim zlocincima, losa ekonomska politika, inflacija, vraćanja Milosevica i njegove ekipe, povlacenje optuznice prema Marku Milosevicu, bruka oko Mirjane Markovic, afere, apsolutna politicacija sudstva, galopirajuca korupcija, nedemokratija, nedemokratija. Pravna drzava, u koju se ova vlada permanentno poziva pokazuje svoje pravo lice u ocuvanju temelja milosevicevog tiranskog pravosudja. Konstrukcija je ocuvana, a spisak je sledeci: Ljubodrag Pljakic je do 2000. bio sudija Vrhovnog suda. U to vreme bio je, izmedju ostalog, clan izbornog veka Balse Govedarice, koje je uestvovalo u izbornoj kradji '96. Danas je i dalje sudija Vrhovnog suda. Steva Cukic do 2000. je bio sudija Okruznog suda u Beogradu, uestvovao u izbornoj

kradji '96. i vodio istragu o slucaju Vlade Nikolica, bivseg radnika Drzavne bezbednosti, koji je osudjen na zatvorsku kaznu iz politickih razloga, odnosno zato sto je oznacen kao covek Srpskog pokreta obnove. Cukic je i danas sudija Okruznog suda. Dragan Marjanovic, sudija Opstinskog suda u Sokobanji, osudio novinara Nebojsu Ristica na godinu dana zatvora za vreme rata zbog sirenja laznih vesti i propagiranja otpora na televiziji Soko. I dalje je sudija Opstinskog suda u Sokobanji. Mitar Djenesic, sudija Okruznog suda u Valjevu, osudio Bogoljuba Arsenijevica Makija na tri godine zatvora. I danas je sudija Okruznog suda u Valjevu. Krsto Bobot, sudija I Opstinskog suda u Beogradu, osudio Slavka Curuviju na pet meseci zatvora zbog pisanja Dnevnog telegrafa. Vrsio uvidjaj ubistva na Ibarskoj magistrali. Danas je advokat i zastupa Sasu Pejakovica i Zeljka Tojagu, koji su na optuznici za ubistvo premijera Srbije. Legalizam na delu se vidi i po pitanju tajnih dosijea koji su zatvoreni za javnost. Bulatovic, taj osvedoveceni drug Mirjane Markovic, lansira price o raznim scenarijima da su dosijeji unisteni, da ne postoje, a to dokazuje davanjem celokupne arhive CIA. Na tu optuzbu Bebe Popovica nije nikada dao konkretan odgovor, vec samo manipulaciju tipa da je sve vec objasnio. Bravo za Srbiju, bravo za demokratsko drustvo u kojem zivimo.

Deep: Demokratsko drustvo, a Srbija to svakako nije, poznaje sasvim drugacija pravila medjusobnog poslovanja, nesto sto je drugacije od postojeceg. Drustvo u kojem zivimo je jedan nerešeni slucaj, bolje receno nedovršeni, gde sve nepravilnosti isplivaju veoma brzo i predstavljaju se kao nesto sto se prihvata samo po sebi. Petooktobarske promene su trebale da naprave razgranicenje sa politikom Slobodana Milosevica. Takav proces nije nikada do kraja sproveden, a danasnja politicka situacija nam govori da je i ono sto je uradjeno anulirano radom ove vlasti koja ima hrabrosti da posle svega sebe naziva demokratskom. Da ima demokratije ne bi SPS bio oslonac vlasti, ne bi se Velimir Ilic mesao i intervenisao u donosenje oslobadjajuce presude prema Marku Milosevicu, ne bi Zoran Milovanovic vise puta menjao iskaz da bi na kraju Marko ispao oslobodilac koji je samo hteo da zastiti jadnog Zorana od cvrste ruke drumskih razbojnika Pozarevca. Da je ovo demokratsko drustvo i da postoji pravna drzava, za ovakve stvari bi se islo u zatvor, jer u drustvima koja postuju demokratska nacela i nacelo legaliteta davanje lazne izjave podleze krivicnoj odgovornosti. Svakodnevno slusamo o ulasku u EU. Priznajem, radujem se pomisli na to, ali za sada je to krajnje nerearno. Izgleda da pomilicari koji vode ovu zemlju sasvim dobro umeju da manipulisu masom, da im obećavaju, ali potrebno je nestoi ostvariti. Najbitnije je da Srbija i dalje sedi u mraku neistine... Kada to kazem isključivo mislim na procese koje nismo uradili. Nekako te najvaznije poslove uvek ostavljamo u stranu, pod tepih da ne vide gosti nasu prljavstinu. Nema lustracije, nema otvaranja tajnih dosijea, nema istine koja se i dalje trazi. Da je postalo sasvim izvesno da je od ovakvih nikada necemo dobiti, bilo je jasno vec posle same promene Milosevica. Drug Kostunica nije bio za revansizam, ali da li je revansizam traziti neciju odgovornost za koga se pretpostavlja da je umesan u mnoge prljave poslove rezima? Naravno da nije, vec je to bio samo manevar koji ce napraviti prostor za ostvarivanje dogovora koji je ocigledno postojao na sastanku Milosevic-Kostunica-Ivanov. Zato mi danas nemamo istinu o dogadjajima iz devedesetih, na celu BIA je Rade Bulatovic, drug Mirjane Markovic, na celu RTS Aleksandar Tijanic takodje dobar drug doticne. Ministri i njihovo ponasanje su prica za sebe. Toliko neumerenosti i nesuvlasnog ponasanja, toliko nerazumevanja date situacije. U Srbiji se i dalje vrše progono novinara, korupcija prozima sve pore drustvenog zivota, a nama se prica da zivimo u demokratskom drustvu koje ne poznaje nikakve granice i ogranicenja, koje je otvoreno za sve. Tu otvorenost sam video na Filozofskom fakul-

tetu u Novom Sadu, na reaktivaciji zlocina u Srebrenici, na radikalizaciji Srbije i ponovnom prizivanju mraka devedesetih.

Fantom: Srbija demokratsko drustvo? To mora da je neki vic! Daleko smo mi od demokratije. Demokratija je pre svega sloboda. Sloboda informisanja, sloboda izbora, sloboda misljenja i kretanja. Ja nista od svega toga ovde ne uocavam, naprotiv, vidim samo suprotnosti tih nacela. Ne mozemo da govorimo o demokratiji kad pred sobom imamo korumpirano sudstvo, potkupljene ili uslovljene medije, plimu socijalnih problema i nametnutu ideologiju istog onog destruktivnog sistema kao kad nam je Milosevic bio na vlasti. Sta se zaista promenilo? Nista. Garnitura politicara je manje-vise ista, uz dodatak nekih novih, poput Velje Ilica ili Kostunice, a i oni nisu nista drugo do adekvatna zamena za neke druge koji sad sede u Hagu. Kako je moguce da se takva ocigledna prevarena tolerise? Mi smo nacija ispranih mozgova i oduzetih udova. Ne reagujemo vise ni na sta i nista nije dovoljno lose da bi nas osvestilo i nateralo da promislamo i reagujemo. Zato sto smo inertni i apaticni, zato sto smo mazohiste i pesimiste trpimo da nas lazno i ugnjetavaju i prave budalama samozvane demokrate koje bi trebalo poslati na neki visegodisnji kurs u Evropu da vide sta znaci biti demokrata. Nezanjanje nas unisti, kao i nasa trpljiva narav koja se granici s ludoscu. Nikada se vise nije govorilo o aferama i nepravdama ciji smo svedoci i u privatnom zivotu i nikada se manje po tom pitanju nije preduzimalo. Jesmo li zacarani ili prosto glupi? To je pitanje za psihologe, ali ako je ovo demokratsko drustvo, ja sam onda prvi koji treba da ode na posmatranje.

Periskop: Da nismo demokratsko drustvo suvisno je govoriti. o kakvoj to demokratiji moze biti reci u zemlji u kojoj se ne postuju elementarna ljudska prava i kojoj je sistem vrednosti prilagodjen potrebama i interesnim ciljevima sacice ljudi na vlasti i njenih satelita? Tuzna slika je svuda oko nas. Nemamo mi jos tu svest koja bi bila kadra da usvoji i ikorporira demokratske principe, niti je dobroj vecini gradjana poznato i blisko osecanje prave slobode. Tek nakon velike torture i hegemonizma koji sada vladaju bicemo u prilici da spoznamo taj jedinstven i nezamenljiv osecaj rasterecenosti i zadovoljstva, ali do njega necemo doci pustim mastanjem i uzdasima. Demokratija zahteva ulaganja i borbu kako na individualnom tako i na kolektivnom planu i u toj borbi mora da uestvuje vise od polovine stanovnistva da bi ona bila uspesna. Za sada nemamo "kvorum" za javno izglasavanje demokratije, iako se Srbiji nude neke prihvatljive opcije za naredne izbore. Koliko ce nam jos ovog mucenja i natezanja s vlastima koje ordiniraju kao mafija trebati dok se ne pobunimo i dok nam ne prorade urodjeni mehanizmi samoodbrane ne znam, ali iz ovog ugla deluje kao da se to nece dogoditi uskoro. Jos smo mi kadri da trpimo i gundjanjem oslobadjamo nezadovoljstvo, maseci sistematski svaki pogodan ventil koji nije tesko odvrnuti. Samo smo previse zastraseni primerima onih koji te ventile nisu prevideli i stoga zavrшили kao nereseni sudski predmeti u zaboravljenim arhivama, ne shvatajući da cemo samo brojcanom nadmocnoscu uspeti da se suprotstavimo sadasnjoj antidemokratskoj strahovladi.

Inicijative za demokratizaciju Srbije

Belmondo: Ne smemo ponoviti propustene sanse, propustili smo ogromnu sansu 5. oktobra. Vreme je za AKCIJU. Jer treba da dozvolimo da nam zemljom opet upravljaju manijaci sa motornim testerama, sa njima smo pricu trebali završiti onog 5. oktobra, a ne da se sada kao heroji vraćaju u zemlju. Predlazem da manijaku sa motornom testerom priredimo adekvatan docek kakav mu i prilici. Onaj dan kada se bude vratio u zemlju moramo svi izaci na ulice i staviti mu do znanja sta moze da ocekuje od svojih zrtava. Probudimo se i pokazimo da

nas ima dovoljno da isteramo gamad iz zemlje zauvek.

Erase: Cinjenica je da zivimo, bolje reci vegetiramo, u brlogu gde su su kvaziopozicija, smradikali i tadicewe kvazidemokrate, isto kao i ozloglaseni sps, manjinska podrška ovoj klero-fasistickoj vlasti. A postoji prava opozicija, koja je marginalizovana ne samo "krivicom" svojih lidera, vec pre svega zahvaljujuci strukturama koje je ovaj rezim vaskrsnuo, a koje funkcionisu kao iz perioda '90-tih. To su pre svega anti-haski lobi (tajkuni-kriminalci, udba, vba, pojedine medjunarodne tajne sluzbe, pre svega, ruska, zatim mediji pod kontrolom ovih interesnih grupa)... Oni sve cine da lidere prave opozicije, kao sto su to radili pok. Djindjicu, (godinu dana vrsivsi pripreme za njegovo ubistvo), to cine i Cedi Jovanovic, Nenadu Canku, Vladanu Babicu, Bebi Popovicu, Vesni Pesic, Jozefu Kasi, Natasi Micic, Zarku Koracu... aktivistima NGO. To znaci da postoje ljudi, ideje i programi koji su zaista iskrena, proevropska alternativa ovoj fasistickoj vlasti, ali navedenim metodama, strukture moci ove vlasti, kao i kvaziopozicija, cine sve da ih prosecom biracu prikazu u najnegativnijem kontekstu. I nasa krivica je ogromna u svemu tome, jer na svakom koraku treba raskrinkavati taj olos i pokazati i dokazati narodu da ima alternativu. Upravo u grupama, pokretima, strankama koje sam naveo. To je nas primaran zadatak. I zato sam se i ukljucio na ovaj forum. Jer smatram da je ovo prilika (upravo zbog posecenosti, 4. u SCG po broju posetilaca, od 36.000 sajtova), da uticemo argumentima na promenu svesti gradjana i da im dokaazemo da u Srbiji postoji prava alternativa retrogradnim, povampirenim snagama koje kontrolisu ovo drustvo, a samim tim kreiraju i nasu buducnost. To je nasa moralna obaveza, da se jednoga dana ne bi probudili i pitali: zasto je ovako? I mozda tek tada shvativsi da smo svojom neaktivnoscu i sami doprineli da nam buducnost kreiraju klerofasisti. Ali da smo ne cineci nista i MI sami tome doprineli.

Akrobata: Nama je zaista potrebno stanje potpuno drugacije od postojeceg. Ako se slazemo da Srbija sada ne ide putem demokratije, onda je nacin da nesto izmenimo distanciranje od ove vlasti. Narod Srbije po svemu sudeci uziva u svojoj losoj situaciji. To jeste mazohizam. Ali, ovde postoje i oni koji se ne mire sa datom situacijom, i taj potencijal bi trebalo forsirati. Forsirati ljude sa idejama, forsirati ljude koji istinski zelev dobro ovoj zemlji. Ima ljudi koji zelev da se nase drustvo demokratizuje, da postane drugacije od postojeceg. Njima treba dati sansu. Sansa za one koji zelev da naprave bolje. Ova simulacija drzave, a Srbija to jeste, nema vremena ni osnova za opstanak. Snaga moze doci od nas. Cenimo kvalitet i istinsku volju za demokratizacijom.

Misery: Jedini nacin za demokratizaciju je promena svesti gradjana. Ovakvi kakvi smo tesko mozemo da ocekujemo bolje. Neverovatno je da apatican narod ne zeli nista da menja. Zahvaljujuci toj apatiji kalasnjkov i njegovi sada vladaju. A sta ce na sve to reci jedan prosecan gradjanin? Recu ce da su svi isti, u fazonu " Sjase kurta da uzjase murta ". Kada na izbore izadje 45% gradjana onda je to stvarno veliki problem. Pre pet godina ljudi su verovali u promene, verovali u bolje sutra, a kako to "bolje sutra" nije doslo, zahvaljujuci raznoraznim faktorima, oni su i definitivno izgubili svaku nadu. Moramo da vratimo onu energiju iz '2000, gradjani zaslužuju mnogo vise nego sto im to pružaju kalasnjkov i njegov "dream team". Pa necemo valjda da cekamo da se vrati diktatura iz '2000, pa zar nismo izgubili dovoljno godina, konstantno nazadujuci. Animirajmo narod, dajmo mu do znanja, ako to vec nije shvatio, da nas kalasnjkov i svita vode ka novom ponoru.

Nekerman: Jako je je bitno stvaranje jedne zdrave opcije, koja bi se suprotstavila ovoj nezdravoj sredini i nezdravom poimanju

politike, koje je jako rasprostranjeno kod nas. Koja će ukazivati na sve nelogičnosti i greške koje aktuelna politika donosi, kao i na katastrofalne posledice koje ona stvara. Ali će nuditi konkretna rešenja i alternativu svemu što se dešava. Jedino tako data opcija može pridobiti veću podršku javnosti i konačno dobiti šansu da menja stvari na bolje. Zato je bitno da se sve političke opcije, koje imaju nameru da menjaju postojeće stanje i imaju ideju kako to raditi, ujedine borbi za normalizaciju ovog nenormalnog i u mnogone nelogičnog društva.

Night vision: Potreban je blok stranaka koji bi se suprostavio aktuelnoj vlasti, ali koji bi bio i programski i koncepcijski dovoljno sličan, da obezbedi funkcionisanje istog bloka i njegovo dalje angažovanje i nakon izbora. Stvaranje takvog bloka je potrebno i zbog pružanja otpora trenutnim pritiscima, koje vrši vlast na opoziciju. Ukрупnjavanje i okupljanje proevropskih snaga bi ipak stvorilo kišobran, pod koji bi se sklonili svi oni koje vlast sada progona i hapsi zbog opozicionog delovanja. Jer izdvojene i razjedinjene stranke opozicije, sada predstavljaju lak plen za režim i razne druge prorežimske i druge grupacije, koje ih teže uništiti i tako održavati postojeće stanje.

Kameleon: Proces demokratizacije nije lako sprovesti u Srbiji kojom vladaju nedemokratske sablasti i prevladavaju primitivistički obrasci razmišljanja i ponasanja. Ne možemo se kao pijani za plot vise držati svoje muke prezivljavanja od danas do sutra i misliti samo kratkorocno od prvog do prvog. Ovde je sada neophodno zanemariti privremeno sve drugo osim jednog jedinog cilja - da izdejstvujemo promenu vlasti koja kao barikada stoji izmedju nas i ostalog sveta. Ti su ljudi bukvalno svojim fizickim postojanjem na pozicijama kojih su se docepali u vreme pometnje nakon ubistva premijera napravili branu koja evropsku demokratiju sprecava da prodre u ove nase sumorne krajeve. Ne bi me cudilo kad bih jednog dana ustao iz kreveta, pogledao kroz prozor i shvatio da su nestale sve boje, ne kao posledica meteoroloskih uslova, vec kao posledica sivila koje smo materijalizovali svojom pasivnoscu. Demokratija nam moze vratiti boje i mirise istinskog zivota i nasi se nagoni moraju vec jednom probuditi. Nagon za samoodržanjem, nagon za zivljenjem, nagon za stvaranjem. Ako pre novih izbora ne mozemo da uradimo nista krucijalno, onda mozemo da radimo na sopstvenom prosvetavanju, kako bismo spremni zakoracili u novo doba, u doba prosperiteta i ostvarene prave i potpune slobode.

Stenly: Pokrenuti pravu demokratizaciju Srbije mogu samo mladi ljudi, koji su, na žalost, u velikoj defanzivi što se tiče političkog angažovanja. Oni koji su politički aktivni su na žalost zastranili i krenuli putem radikala i sl. stranaka. Verovatno da su godine koje su za nama učinile da se situacija ovako odvija i da su i mladi i stariji aspolitno nezainteresovani za politiku. To što su uradili petog oktobra smatra se za veliki uspeh i na tome se stalo. Sad kada treba da se opet "navede voda na vodenicu" nema te snage da se preduzme nešto u vezi sa sadašnjim političkim sistemom koji je napravio ruglo od demokratije. Inicijative treba da pođu od onih koji žele da "ovom narodu konačno krene na bolje", ali ne onako kako obično ovu frazu kažu ljudi na vlasti. Animirati mlade ljude oko sebe i objasniti im da ovo nije demokratija već da je samo privid iste i da svako treba da se uključi u delovanje da se ostvari cilj, a to je slobodno i demokratsko društvo. Najzad.

Lubrikator: Stalno se raspravlja o tome kako zaista demokratizovati nase drustvo, a najcesce se cuje misljenje da treba uticati na promenu mentaliteta kao osnovnog (i jedinog pravog) uzrocnika svih problema s kojima se suocavamo. Medjutim, stav da je na mentalitet tesko uticati i da su sanse da se on

unapredi realno male sve se vise cuje, tako da se plan demokratizacije mozda premesta na polje menjanja mehanizama po kojima ovo drustvo funkcionise. Pitanje donosenja novih zakona jedno je od trenutno najaktuelnijih, ali je konstantan problem to sto se oni u praksi ne sprovode s obzirom na stepen korumpiranosti koja je prozela ceo sistem i inficirala ga poput kompjuterskog virusa. Demokratizacije nema bez sveobuhvatnih reformi koje bi dovele do oslobodjanja medija i sudstva i do hvatanja koraka sa evropskim standardima. Naravno, to nece biti ostvarljivo dok ne dodje do promene vlasti koja svesno koci svaki razvoj, stiteci svoje interese i nastojeci da izbegne svaku situaciju u kojoj bi se od nje moglo zatraziti polaganje racuna za sve ono sto je moglo biti, a nije ucinjeno.

Corry: Ljudi, da se ne zavaravamo. Inicijative za demokratizaciju ovde takoreci nisu ni pocele. Svo to donosenje novih zakona samo je jedan veliki privid. Demokratizacija je proces koji mora da bude koordinisano vodjen na svim poljima. S jedne strane treba uticati na menjanje mentaliteta i svesti, s druge pak nekako izdejstvovati primenu zakona. Velika prepreka za promene jeste nepostojanje mehanizama preko kojih bi se one sprovodile. Nasa drzava je odavno dokazala da je daleko od pravne. Kako onda izvršiti sve obaveze koje imamo ne samo prema Evropskoj zajednici nego i prema samima sebi? Mislim da ne mozemo da razmišljamo o demokratskom uredjenju sve dok se ne budemo kriticki postavili prema svojoj proslosti i sa njom se suocili kao ljudi. Mozda je kolektivno suocavanje tezi put. Mozda ono mora da otpocne na individualnom nivou. OK je sve to u teoriji, ali do suocavanja nece doci pre nego sto se obezbedi objektivno informisanje javnosti i dok se ne objavi sve sto ima veze s nasom krivicom u proteklim ratovima. Sloboda medija je velika stvar i tesko ju je ostvariti kada su na vlasti ljudi kojima medijski mrak odgovara. Ja zato smatram da je osnova za demokratizaciju Srbije raspisivanje vanrednih izbora. To je po mom misljenju jedini nacin da se dodje do konacnog cilja, a to je kreiranje drzave koja ce biti dostojna svojih gradjana. Mladih, pre svega.

Otvaranje tajnih dosijea

Maltese: Udaba nam je sudba, stara fraza koja je i danas veoma aktuelna. To vam je to, istina ne bleđi. Tako i ovi nasi saradnici su zvezde koje ne blede, sve sami provereni asovi, pravi ljudi na veoma bitnim mestima. Po meni je zalosno kada imate vladu koja je uglavnom birana u tajnim odajama BIA, vladu koja se na tako ocigledan nacin plasi pomisli da otvori neki dosije iz perioda Milosevica, a tako bi nas to interesovalo. To se predstavlja kao nebitno, a i kada se bas malo jace stegne, odmah su tu klasicina zastrasivanja tipa, te moze da padne krv, te otvara se pandorina kutija, te propasce mreza, te neprijatelj moze da iskoristi, lazi, lazi i samo lazi. Mnogo njih briga za pobrojane "svetinjne". svetinja je njihova zadnjica koja bi u takvim slucajevima opalila o ledinu svom snagom. Ne bi imalo sanse da se neke stvari i dalje tolerisu, pa je zato bolje ovako, odlazi dok mozes, svaki dan na vlasti je zlatan. Dosejee drze ljudi koji su ih po svemu sudeci kreirali. Vlada sa saradnicima na celu, strasnije od toga nema.

Desperado: Nista ja ne pomislim osim da na vlasti imamo zestoke braniocce Miloseviceve zaostavštine, koji na svaki nacin pokusavaju da prikriju tragove i njegove i svoje. Neka neko od njih odgovori koji su to problemi pa se ne moze pristupiti otvaranju dosijea? Da nije u pitanju klasicino odugovlacenje zarad jedne stvari, prikriivanja istine o sebi i ovoj vladi koja ima vise saradnika nego sto se to moze zamisliti. Bacanje prasine u oci, to je ovaj poslednji "veliki iskorak" u ovom pitanju i predavanje dosijea IB. Koga to interesuje, i zasto se stalno potenciraju marginalne stvari, a sustina problema ostaje netaknuta. Zato

sto bi otvaranjem dosjeka iz perida devedesetih grana na kojoj ova vlada sedi pukla kao nikad do sad. Onda nema vise sertifikata o tome da nemate pojma niti veze sa sluzbom, onda je sve jasno. Upravo to je i problem. Ova vlast ne zeli da nam bude sve jasno, ne zeli da znamo sa kime imamo posla i ko nas je to tako lepo i posteno gledao u oci. Sve neki dusebriznici za sluzbu. Toliko se brinu da ostaju bez daha kada ima pomenete lustraciju.

UltraVOX: O reformama tajnih tajnih sluzbi nema potrebe ni govoriti. Tajni dosjei ostaju i dalje zatvoreni, tako da na tom polju nema nikakvog pomaka. Postoji samo jedna ocita igra vlasti i beskrajno proteziranje datog problema. Da postoji istinska demokratija, kako se sadasnja srpska vlast kune, ovo pitanje ne bi ostalo zatvoreno, nego reseno. Rade Bulatovic, sef sadasnje BIA izlazi sa dosjeima koji i nemaju preterani znacaj i tako celu stvar odugovlaci. Pravo je pitanje zasto sadasnja srpska vlast ne dozvoljava uvid u tajne dosjee. Moje je misljenje da tim potezom ova vlast brani sebe i svoje koalicione partnere. Ne mislite vjlda da SPS nema nikakve zahteve za podrsku vladi? Naravno, sve je plan i strategija, a njihova jedina strategija je da se prava istina o njihovim radnjama nikada ne sazna. Vlada, po svemu sudeci, prepuna saradnika i ljudi koji su na neki nacin povezani sa radom sluzbe nije kadra da ovo pitanje resi. Kostunica je to odmah pokazao posle oktobarskih promena, i sada moze do mile volje da govori da su tajni dosjei unisteni. Velika igra, ali posve providna, tako da cemo na konacno resenje ovog veoma velikog problema morati da sacekamo neke ljude koji nisu imali nikakve dilove sa rezimom Slobodana Milosevica.

Krivo srastanje: Ljudi, sanjao sam strasan sanjSvasta mi pada na pamet, ali da i u snove dodju nekakve strahote, brrrrrr... Kao ja zivim u nekoj zemlji, ma ni nalik na Srbiju. Oko mene sretni ljudi, svi zadovoljni, svi sretni... Znam da je tako stanje u Srbiji nemoguće, ali ovo me u jednom momentu podseti na moju majcicu Srbiju. Sanjam da su neki dobri ljudi otvorili tajne dosjee te zemlje sto ne lici na nasu. Nego sve mi imena poznata, kao da sam ih negde cuo. I tamo, u toj zemlji, postojali magistri, sokrati, doktori i ostale titule, i tamo se gledalo u oci mnogo godina. Ispade da oni koji su te nesrecne ljude gledali u oci voleli da se bave "sluzbovanjem". Tu se presekoh i u znoj su se probudih. Mora da sam odlepio kada ovakve traumatske snove sanjam. Sad vidim koliko je Srbija istinska demokratija. Kod nas je sve transparentno. Evo i Bulatovic uredno predaje dosjee po dosjee, i kako je krenuo tim tempom ce završiti 3005, bas pre nego sto zauzme i posednji Srbin mesto pod Tarabicevom sljivom.

Oporavljam se: Plasim se da tajni dosjei koji diskriminisu ovu vlast nikad neće biti pronađeni. Setimo se samo radeta markovica koji je unistio 11 000 stranica u vremeno od petog oktobra '2000 do januara '2001. A kako je to rade uspeo da uradi i ko mu je to dozvolio, to je naravno poznato. Kalasnijikov je instituirao i govorio kako je stvar od najveceg nacionalnog interesa da rade markovic ostane na celu sluzbe. Da li je kalasnijikov pod nacionalnim interesom smatrao to da ne treba nikad objasniti ubistva Stanbolica, Curuvije, funkcionera SPOa ili je hteo da sakrije da je on radio za sluzbe ne znam, ali sam ubedjen da se i bulatovic vodi istim principima. Ni ovoj vlasti nisu ruke ciste, a kamoli obrazi. Ocgledno celicna zlocinacka miloseviceva podrepaska garnitura ima veliki uticaj na sve pa i na neotvaranje tajnih dosjeka. Koji su motivi neaktivnosti ove vlade po tom pitanju mozemo samo da sanjamo, ali ocigledno postoje neke stvari koje ocigledno mi ne smemo da doznamo.

Baksuzna: Ma cinkarosa ima uvek i svuda. Znas po kom to sis-

temu otprilike ide. Kao u vojsci. Izbere se jedan u spavaoni i to je obicno onaj najposlusniji i njemu je zaduzenje da prenosi sve sta se desava i prica medju vojskom, a kao nagradu za cinkarenje dobije slobodan vikend. Mislim da tako funkcionisu stvari i u tajnoj sluzbi. Tako dok je milosevic bio na vlasti kalasnijikov kao opozicionar i zestok borac protiv njegovog rezima, a ustvari bude nesto kao: " Znas sloba care, Djindjic prica to i to, Batic to i to, Vesna to i to...". I tako naravno ta individua ostane ubelezena u spise kao blizak saradnik udbe. I kad treba da se napokon otkriju sva dokumenta o svim saradnicima, kalasnijikov drzi radeta ubicu dovoljno dugo da ovaj zapali sve sto postoji o kalasnijikovu i svim njegovim saradnicima, kao i o svim zlocinima udbe. Ocgledno je da ne moze bas sve da se sakrije, pa je Vesna uspeła da otkrije ovu udbinu tuzibabu. A mozda je sve to sto je pricao, kalasnijikov ustvari prenosio svojim mackama koje su dalje prenosile udbi, a moguće je da je besedio sa svojim saradnicima psom i sovom pa da su oni prenosili. Sve jedno cinjenica je da je mali, smuseni tunjavi saradnik udbe premijer. Nimalo me ne cudí sto je mali poslusnik cinkario, to ide u sklop njegovog karaktera. Tajna dosjeka ce se tesko otvoriti dok na vlast ne dodje neko cist koji neće imati sta da krije u svojoj proslosti.

Blaster: U ovolikom cekanju i iscekivanju da li ce se vec jednom ovo pitanje ozbiljnije razmotriti, kad se to jednom bude desilo, to jest kad se ti famozni tajni dosjei budu otvorili, mi cemo vec da izgubimo volju da saznamo sta u njima pise. Lepo ce da nas mine zelja i onda nista od malo patoloskog uzivanja u dotad samo naslucivanim ili nedokazanim aferama, spletkama, cudima i jadima. Reci cemo, nezainteresovano: "Ma sta kazes, otvorili?" i nastaviti da radimo sta smo dotle radili. Pravo da vam kazem, ja nesto ni ne bih bas voleo sve da znam, bar ne da saznam odjednom, nego onako, po malo, na kasicicu, kao kad sam bio mali pa me hranila mama na svaka dva sata. Da degustiram. Da razmislim o svakoj etapi. A i ko ce uopste uspeti da absorbuje toliku kolicinu nezdravih informacija? Dajte, pa mi smo samo obicni ljudi, nismo kompjuteri!

Stereoman: Blaster, kada ti kazes da ce ova tema i dalje biti pod velom tajne, ja se prosto najezim. Nije razlog zato sto se plasim, ja samo ne mogu da sacekam istinu o stvarima kojima smo godinama i decenijama bili manipulisani. Srbija ovakvim skrivanjem daje do znanja da je istina i dalje nesto sto se ne podrazumeva, da tajne sluzbe i dalje kontrolisu svaki segment zivota, da njihovi saradnici mozda vec sada sede tu, pored vas. Nikad se ne zna, a i neki slucajevi iz licnog iskustva me nagone da pomisljam da su cisti veoma retki. Mozda je ta moja sumnja i pravi razlog zasto se nista ne radi na ovom pitanju? Mozda, ali to bi bilo vezano za neke ljude koji zaista brinu da ne dodje o nekih nemilih scena, ali kod nas je situacija toliko ocigledna. Mi nemamo postene ljude na vlasti. Zar gospodin Bulatovic ne bese drug Mirjane Markovic i nije li se licno on vratio neslavno sa obavljene konzulskog zadatka u Torinu. To je najmanja sitnica. Zamislite kada bi se otvorili dosjei i kada bi iz njih poiskakali svi drugovi koji su godinama vesto igrali na dva koloseka. Malo kod opozicije, malo kod voljenog sefa. Sasvim sam siguran da bi mnoge stvari izašle na videlo, ali to i jeste razlog za otvaranje. Dosta je manipulisanja, svakome je u interesu da zna pravu istinu. Dok je nama to u interesu, vlastima je u interesu da se nikada istina ne sazna. Hajde da krenemo logično. Da ste cisti, da nemate nikakvih mrlja i dvostrukog morala, vi bi potrcali da otkrijete narodu istinu. Posto niste, i ocigledno da postoji nesto sto ovaj narod i ne pretpostavlja, onda se gleda na svaki nacin da se ova agonija produzi. Ako je Stazi otvorio dosjee, pa sta mi cekamo. Mislite da

ne znam ko me "druka"?

Evil baby: Nema slobode i demokratije dok se sustinska pitanja za državu ne rese. Za mene je sustinsko pitanje istina, a istina ove zemlje, ljudi koji u njoj zive i samog stanja svesti u društvu je u tajnim dosijeima. Zasto bas u njima? Isključivo zbog toga sto oni na najreprezentativniji nacin prezentuju sliku nase stvarnosti, odnos medju ljudima i sliku drustvenog morala. Da je moral na veoma losem nivou ne trebaju mi nikakva dodatna ubedjivanja. Cinjenica da se dosijeji cuvaju je samo odraz nemorala i hipokrizije koja je u Srbiji ocigledna. Ovde je ponosna majka sto za sina ima saradnika, sto se sin tako lepo uklopio u drustvene tokove, sto radi drustveno korisnu stvar. Zato se takvi stite neotvaranjem dosijea. Cudna je to situacija. Imate Vladu koja nam govori da je Srbija demokratska država, a sa druge strane imamo cinjenicu da nismo otvorili tajne dosijee i tako dali sansu da konacno istina u Srbiji pocne da se primenjuje. Ova cinjenica me nagoni da pomislim kako mi uopste nismo imali predah sa Milosevicem i njegovim režimom, da su stubovi istog ostali netaknuti, da i dalje kreiraju sudbine svakoga od nas. Cemu prica o Pravnoj državi kada nemamo osnova za tako nesto? Da li je u pitanju nekakav dogovor koji mi ne znamo kada se oavko radi i kada Milosevic preko svojih tajnih kanala ponovo ulazi u nase zivote? Zasto Rade Bulatovic izbegava pitanje otvaranja tajnih dosijea, a u isto vreme nam podmece kukavcije jaje tako sto nam plasira pricu da su unisteni, da ne postoje? Niko od nas nije naivan. Takve stvari su prosto nemoguće. Pa i da si realne, sta se desilo sa onim optuzbama i konkretnim zalogajem celokupne arhivske gradje DB kojima se slade prekookeanske kolege u CIA?

Milevk: Zamislite da se otvore tajni dosijeji i vi procitate kako je dekan faksa na kojem ste vi studirali i vas profesor, ili taj isti profesor vases deteta sada, najmracniji tip koji postoji! Da saznate, na primer, ko su nam vaspitaci, ko su srpski domacini, i ko su sve beli okovratnici u vrhu piramide na raznim pozicijama vlasti u zemlji (pravosudju, tuzilastvima,...) u kojoj vi zivite! Jedino sto bi vam preostajalo je da bezite iz zemlje glavom bez obzira. A kako je ne otvaranje dosijea u interesu glavesina sirom zemlje, tajni dosijeji se nece ni otvarati a da bi mracna pozicija ostala na svojim pozicijama.

Frontman: Dok BIA najavljuje da ce tuziti Blic koji se drznuo da objavi istinu o radu sluzbe koja je siva eminencija nasih zivota, vreme prolazi, sustina problema ostaje netaknuta. Od 1944. godine tajne sluzbe nisu menjale svoje metode rada. Vrbovanje saradnika je postao veoma lak posao u ovakvom okruzenju. Cifra koja govori da na svakog cetvrtog gradjanina dolazi po jedan saradnik je u najmanju ruku frapantna. I dalje se o radu BIA ne sme govoriti. Ljudi se plase i pomisli da imaju nekakve veze sa sluzbom, ali pozive da joj sluze ce svakako prihvatiti. Njihov uticaj na zivote je evidentan. U svakom segmentu, u svakom cosku, kao to rece sef BIA Rade Bulatovic. Mislite da nije tako? Ja sam uveren da jeste, da je ovo odavno postala policijska država u kojoj najvazniju ulogu igraju neke cikice iza blindiranih vrata i oni koji nas znaju, ali mi njih ne. Mozda je i sam Bulatovic deo nekakve uloge za koju mi mozemo samo da pretpostavljamo. Covek koji je mnogo toga, i mnoge preziveo uspeo je da se vrati neokrznut iz haskog tribunala. Stanisic se vraća kao heroj, i sasvim je jasno da je nekakva igra u pitanju. Da ne razbijam topik, vracam se na dosijee, ali ovo sto sam naveo je u neku ruku uvod za sve. Dosijeji tajnih sluzbi i dalje ostaju velika enigma. Prakticno, tu su uvek kada je potrebno zapretiti nekome, ali onda kada je istinska potreba za otvaranjem evidentna, onda ne postoje nikakve naznake da ce do otvaranja doći. Niko od nas ne trazi senzacije tipa Kurir ili Nacional. Nije ovde rec o tabloidima i pukom zalazanju u neci-

ju privatnost. Ovde se radi o tome da mi, kao demokratska javnost, društvo, zelimo da znamo sta se sve desavalo na prostorima u kojim zivimo. Nase je pravo da znamo imena ljudi koji su nam kreirali politicki zivot i koji danas isto to rade. Bulatovic mi lici na necijeg eksponenta. On je samo proizvedena ruka. Zato Srbija i dalje nema dosije na uvid, zato mi kao drustvo stagniramo, jer ne umemo da prepoznamo sustinu problema, jer ne umemo da pogledamo istinu onakva kakva zaista jeste.

Sloboda medija u Srbiji

Johny: Najgore od svega je da su Nacional i Kurir najviše zastupljena štampa kod gradjana Srbije. Kurir je postao sastavni deo potrosacke korpe. U svakoj kuci na svakom stolu. Ljudi u Srbiji su podložni manipulacijama, a propagandi posebno. Privlace ih oni naslovi bombastog katraktera, niko se ne brine o istini, autenticnosti. Vazno je videti i poceti da pricate o tome. BK televizija, kao primer televizije koja permanentno vec godinu dana vodi predizbornu kampanju za PSS. Svaki korak Bogoljuba i njegovih "rabortnika" se prati. Prave se cak i reportaze uvijene u sramne emisije "ipak se okreće", pa se malo napravi kao reportaza za pecarosima, kad ono i tamo Karic-slucajno. RTS forsira izgradnju tornja na Avali, jer je to izgleda jedini nacin da Kostunica u potpunosti zameni Milosevica. Pretplata je na videlu, samo jos jaci signal RTS, od koga se nece moci pobeci. Specijalne rubrike po novinama, prica o Velimiru Ilicu, o njegovom divljastvu, i tako je Velimir uspeo da se skloni od odgovornosti za uticanje na pravosudne organe. Veoma lukavo smisljeno, veoma.

2277: U svakom slucaju medijska slika koja se salje iz Srbije nije nimalo nadahnuta, vec je nalik na onu u devedesetim godinama. RTS je i dalje perjanica državne politike, pusta ono sto vlada voli da vidi, a realna slika je malo drugacija. Mi smo imali Milutina Mrkonjica koji je radio sve poslove pre roka. On je otisao, ali je ostavio identicnog naslednika, samo sa drugim imenom i prezimenom. I danas Velimir Ilic pravi neverovatne gradjevinske podvige, i dalje premijer vozi gradjevinska kolica i postavlja kamene temeljce. Sve to pomno prati veliki brat RTS na celu sa proverenim kadrom JUL-a Aleksandrom Tijanicom. Onda, kada je bio onaj skandal sa Velimirom Ilicem, i kada je pokazao svu svoju destruktivnost i neverovatan oblik primitivizma, sve je to bilo slabo, necujno prokomentarisano na RTS. Sa druge strane BK se svojski trudi da predstavi Bogoljuba kao spasioca, i kampanja koja je zapocela pre Predsednickih izbora i dalje traje. Oni nisu nikada prestajali, sto govori da se ovde nikakvi zakoni ne postuju, a medijski nikako. Slika sa dnevnim stampom je na porazavajućem nivou. Nacional VS Kurir, ne zna se ko ce pobediti u borbi za prevlast. Ono sto je najbitnije, tabloidna štampa ovakve vrste ima najbolji temelj u javnosti, tako da je sve tako mucno. Ceka se pretplata, mozda ce ona da izvadi stvar i zapocne novi vid "objektivnog" informisanja.

Easy tiger: Kakva sloboda kada se elementarna ljudska prava ne postuju. Svaki put kada neko progovori na temu koja uzasno iritira veliku vecinu gradjana (?) Srbije, a to je suocavanje sa proslascu, obavezno se pojavi neki ultra patriota i pocinje se sa pretnjama. Nije prvi put da se pretnje desavaju B92. Svako onaj ko progovori na teme koje uzasno iritiraju radikalnu Srbiju biva na svakakve nacine sikaniran, preti mu se lincem, i to je sve slika stanja u kojem se Srbija nalazi. U Srbiji se kupuje Kurir i Nacional, a svaka druga novina koja drugacijim jezikom pise, koja drugacije teme obradjuje postaje meta manijaka i nedemokratskog delovanja koje je u Srbiji prisutno. Da li svako ko zeli da slobodno misli i koji sopstvenim stavovima predstavlja alternativu postojećem misljenju treba da strepi za sopstveni zivot? Ispada da je tako, jer da je drugacije ne bi smo ziveli u brlogu od države i sa ljudima koji uzivaju u netoleranciji i pretn-

jama. Bas me zanima zasto se ministar-magistar Ilic nije oglasio. On je bar poznat po svojim demokratskim metodama, a posebno ako je u pitanju B92 ili bilo koja medijska kuca ili list koji se bavi drugacijom politikom od zemljacke, primitivne i Ilicevske.

Nekerman: Ova Zemlja ce se pretvoriti u Avganistan, ili spsku verziju istog Kalašnjikovistan. Gde ce umesto parlamenta postojati vece staraca, koje ce sacinjavati vladike-pukovnici ziloti, koji ce odlucivati o svim bitnim drzavnim i drustvenim pitanjima. A na celu tog veća ce biti Kalašnjikov lično, koji ce biti ovozemaljsko otoletvorenje velikog duhovnog vođe, koji je na silu otet i predat nekim stranim i zlim silama. Zavešće oni red u Srbiji. Ima svi da idu u crkve i da se krste, da mrze i ubijaju sve one koji nisu "patriote" i ne pokoravaju se volji ovog veća. Neće biti mesta za "izdajnike" i "nesrbe". Svako kome se prezime ne završava na "ić" biće na meti ovog sistema i neće mu dati mira. Računari nam neće trebati, jer zrače, školstvo je takođe dekadentno i deci plasira mnoštvo gluposti, pa će tako verovatno i ono biti ukinuto. Učiće se samo krasnopis, jer je bitno da deca umeju lepo da napišu ime njihovog vrhonožnog poglavara i to će biti svo obrazovanje koje će im biti potrebno. Tako bi verovatno izgledala Srbija, ako se nastavi sa ovakvim kadrovanjem i postavljanjem na ključna mesta ljudi, koji se boje kompjutera i evolucije. Ljudi koji za razliku od računara zaista zrače, ali GLUPOŠĆU.

Classic: Da u ovoj zemlji zaista vlada demokracija, posojala bi i sloboda medija. Ovako imam osećaj kao da nam je neko stavio zatamljene naocare i ne dozvoljava nam da ih skinemo. U sustini naocare su takve da mozemo odprilike samo da naslutimo sta se ustvari desava. Ne mozemo da vidimo bolje jer su i svise zatamljene. Oni koji pokusaju da nam pokazu kako se skidaju te naocare, vrlo brzo bude uklonjen ili eliminisan, To su krajnji slucajevi, ali uglavnom se to zavrsi na pretnjama. Uglavnom to bivaju anonimne pretnje. Pitam se sto li? Zar je moguće da nemaju hrabrosti da se javno obrate nekom novinaru i dokazu mu argumentima da nije u pravu. Kad bi to bilo tako, onda mi sigurno ne bismo imali te naocare. Ne bi postojao mediski mrak nko bi upalio svetlo i mi bismo napokon znali sta se zaista desava u ovoj nasoj zemlji Srbiji.

Marko Marković: Mediji u Srbiji dobijaju pravi izgled kada se pogleda jedna emisija tipa Klot-frket na BK. Kakvo bogatstvo misli, kakav pregled mentalnog stanja nacije. Vojvotkinja na sve nacine pokusava da nam približi radikalnu ideologiju. Bese u toj emisiji svakavih stvari, ali desi se i ono najgore. Poce Tomislav Nikolic da recituje. Oh, kakav los ukus, kakav spoj nemoguceg. Ducic i Nikolic, ima li tu nekakvog smisla? Dok se Nikolic sa svojim demonskim osmehom prikazivao pred kamerama Bogoljuba Karica pomislio sam da u Srbiji nista ne ide na bolje i da je onaj Avalski toranj samo jedna kap u prepunoj casi nezadovoljstva koje nam se dogadja. Jos samo da pogledamo "Ipak se okreće" cuvenog demokrate Galileja Popova, pa jos kada "Konji pocnu ponovo da jure", e, to vam je pravi Klot-frket na medijskom nebu Srbije. Sta je B92 u odnosu na ovu kataklizmu? Krajnje zanemarljivo. Istina da je program-ska sema promenjena, da postoje neke stvari koje mi se ne dopadaju, ali je i dalje najbolji od svih opcija koje postoje. Vazno je da Kurir ima prodju, da su radikali i njihovi simpatizeri uvek pobednici Piramide, Klopke, Zamke, da je u "Nije Srpski cutati" Bogoljub postao vizionar, a mi demokratsko drustvo prepuno lepih primera demokratije. Sloboda medija se pokazuje i na nekim konkretnim stvarima. Najbolje je onda kada automobil novinara poleti u vazduh usled detonacije bombe. Mora da su i te bombe postale medijski toliko jake da stvaraju detonacije na sve strane. Zato i Nikolic recituje Ducica a vojvotkinja se divi. Pletemo Klot-frket, jer ne umemo bolje ili

to nismo zaslužili.

Uneducated: Da u Srbiji postoji više nezavisnih medija, kao sto su b92 i "Danas", Srbija ne bi izgledala kao Andrićeva "Prokleta avlija" - a legalizam i pravda u njoj ne bi bili kao u Selimovićevom "Dervišu i smrti". Način prezentovanja (dez)informacija u Kuriru i Srpskom nacionalu, upadljivi i optužujući naslovi, ogromne provokativne slike u boji i naravno niska (subvencionisana) cena od 15 dinara, dovoljno govore koje sive eminencije stoje iza njih. Postojanje ovakvih "scum" novina ne znači da je Srbija u atmosferi poštovanja medijske slobode, već eklatantan primer kršenja novinarske etike i uticaja struktura koje je B.S. imenovala u tekstu. Nažalost, "novinari", kao i citaoci tih "novina" nam i dalje kreiraju živote. I budućnost. Kupe "Kurir" ili "Nacional" i kilo "leba", pa trk kuci da uzivaju u <EKSLUZIVI> O kakvoj slobodi medija se u Srbiji uopste moze govoriti, kada njom i dalje slobodno setaju ubice Novinara (Pantica, Curuvije, Dade Vujasinovic...)? Pre sat vremena sam slusao izjavu Jocica sa KZS, organizovanoj u saradnji sa misijom OEBS-a, u Medija centru, da ce odnos policije i medija, prema nekakvom protokolu, u narednom periodu, biti sve "potpuniji i relevantniji". I niz gluposti na racun novinara. "Procurela" info o bekstvu opasnog ubice, neimenovanog, naravno. A, krivi novinari Blago nama, gradjanima. A nek je sa srecom novinarima. A sta su mogli i morali novinari uraditi? Novinari bi morali svaku konferenciju za stampu, koju organizuje vlada, a narocito MUP (BIA, Jocic, Bulatovic, Bozovic), da pocnu sa pitanjem: Ko je ubio nase kolege Curuviju, Pantica, D. Vujasinovic? I onda, ako dobiju odgovor, da se ne zna ko je ubio ove ljude... napustiti konferenciju. Vreme je da i Novinari pokazu da imaju petlju da nesto ucine na polju gradjanske inicijative. Jer, oni koji prikrivaju ubice, nisu nista bolji od ubica. Sta mogu gradjani ciniti? Ako nece, ne smeju ili ne zele novinari. Posto smo konstatovali da smo MI u rukama "novinara", a ono sto mozemo da uradimo, je da pokusamo da izaberemo objektivni medij. Nije tezak izbor. Prvo, pocnimo sa promenama u nasim glavama. Kvazimediji, njihovi nalagodavci bia, kos...sa svih strana nas zatrpavaju gomilom "informacija" kojima se kljukamo od jutra do mraka. Od nas se "zahteva" da budemo uvek obavesteni, uvek u toku. Naravno, najveći deo toga je obično, neupotrebljivo smeće koje ne služi ničemu izuzev slušivanju ljudi i zagađenju mentalne sredine. U tako reziranoj, kontrolisanoj situaciji, potreba da ostanemo u toku je rasipanje energije i vremena. Cilj je, uostalom, neostvariv. Uvek će biti nečeg "novog" što nam izmiče, nečega što ne uspevamo da dostignemo i sustignemo. Jer ova drzava, sa svojim "strukturna" smisljeno plasira više informativnog đubreta nego što smo u stanju da progutamo, a kamoli da provarimo. "Informacija" smenjuje "informaciju" u sve suludijem i besmislenijem ritmu. Što nas sa više stvari obasipaju, to svaka od njih pojedinačno beznadežnije gubi na težini i značenju. Umesto da idemo u dubinu, rasplinjavamo se u širinu, klizeći po površini. Umesto smisaone celine, susrećemo se sa rasaprčanim krhotinama koje se u nas zarivaju kao geleri. U takvoj situaciji, istaknimo stoga svoje pravo na neobaveštenost. Od kvazimedija. To pravo već spada u elementarnu samoodbranu. Nismo dužni da pratimo informativno đubre koje nam svesno nameću. Niti da trpamo u sebe đubre što nam poturaju. Recimo ne ovakvoj preobaveštenosti. Recimo ne rasplinjavanju. Usredsredimo se na ono što je zaista važno i zaista bitno. Mislimo svojom glavom!

Katapult: Zatrpavanje informacijama upravo je dokazivanje dominantnosti kvantiteta nad kvalitetom. Sludjeni brdom manje-vise nevaznih i nepotrebnih podataka, od kojih su u vrhu popularnosti upravo oni koji su najbeznacajniji (tracevi, prepućavanja bez pravih argumenata ali zato bogato "potkrepljena" licnim nedostacima protivnika i toboznjim mrljama u njegovoj

biografiji, informacije o efemernim estradnim likovima...), gradjani gube smisao za bitno i aktiviraju samo radnu memoriju (buffer), tako da i to sto slusaju i citaju ne stizu da promisle i analiziraju, a ono sto promakne u fusnotama ne stizu cak ni da registruju. Cak i ako nekim cudom stignu, memorijski prostor im je prebukiran glupostima tako da momentalno sve zaborave. Na taj nacin se stvara privid dobrog informisanja koje, s druge strane, ima za cilj ispiranje mozgova a ne njihovo aktiviranje. Predlog da se ljudi pozovu na svoje pravo o neobavestenosti i da odbiju da dolaze u dodir s tabloidnim medijima jeste dobar, ali mozda nije dovoljan. Najpre, oni koji su svesni da se njima zeli manipulirati vec su se distancirali od takvih medija, mada ima i onih koji znaju sta se radi iza kulisa, ali ne zele da se odreknu te vrste "zabave" i ubijanja vremena. Najveci problem naravno predstavljaju oni neosvesceni koji se uz to svim silama opiru saznavanju istine. Sa njima se ne izlazi na kraj tako lako. Dakle, potrebno je na neki nacin, a ja trenutno ne vidim koji, probuditi celokupnu javnost i stvoriti uslove za istinito i pravovremeno informisanje koje ce dalje delovati na laganu i sigurnu promenu svesti, formirajuci demokratska uverenja i argumentovano pobijajuci sve lazi koje su servirane u poslednjih 15-tak godina.

Mentat: Kada su mediji u pitanju sve se vise govori o kapitalu, a sve manje o samoj novinarskoj profesiji. Vremena su takva da je svakome vec uveliko jasno da mediji nisu slobodni vec da su naprotiv u rukama mocnika, bilo politicara, bilo krupnih biznismena. Mediji su izloženi velikom pritisku, ali razlog za to ne treba traziti samo i isključivo u naopakom uredjenju nase zemlje u kojoj je kriminal najprirodnija stvar na svetu, vec i u podlozности samih novinara i urednika za takve pritiske. Malo koji novinar ima snage da se odupre ucenama, uslovljavanjima, pretnjama i podmicivanjima, ali to ne treba mnogo da nas cudji. Kodeks o ponasanju i radu novinara praktično ne postoji, kao sto ne postoje ni sindikati u pravom smislu reci koji bi mogli zakonski da stanu iza onih medijskih kuca i novinara koji se jasno deklariraju kao nezavisni. Potpuno nezavisno novinarstvo mi trenutno nemamo ni na vidiku. Ljudi su izloženi torturama i uzimanju reketa ako ne pristanu na korupcionastvo, a svi listom su zaplaseni mogucim posledicama koje bi snosili kada bi se oduprli pritiscima sa strane ili odozgo. Ipak, ima onih koji pokazuju hrabrost u pravom znacanju - delaju uprkos strahu. Takva je Brankica, takav je Pera, takav je Teofil. Ima jos postenih i principijelnih ljudi na medijskoj sceni Srbije. Odgovornost za slobodu medija naposletku snose i sami novinari koji se nazalost ne ugledaju na ove svetle primere, ali i vlasti i gradjanstvo koje takodje pristaje na to da bude zavedeno i izigrano.

Bene Geserit: Medjusobno optuzivanje za neodrzavanje konkursa za podelu frekvencija izmedju dve agencije i jednog ministarstva jos uvek se nastavlja. Radi se o Republickoj agenciji za telekomunikacije (Ratel) i Radidifuznoj agenciji (RA). Predsednik Upravnog odbora Ratel-a tvrdi da je agencija osnovana, ali da joj je rad onemogucen zato sto Vlada Srbije nije obezbedila prostor i potrebna tehnicka sredstva. Na konferenciji za stampu on je optuzio Ministarstvo za kapitalne investicije da sprecava uvid u baze podataka i rad kontrolnih mernih centara, kao i da ne snabdeva Agenciju kompjuterima i potrebnim softverom i da namerava da promeni zakon kako bi postojeće stanje bilo legalizovano. Od Vlade je zatrazeno da omogući rad ove agencije i da razmotri dokumenta i dopise koja je ona poslala Vladi Srbije. Medjutim, optuzivanja se ne završavaju na tome. Radiodifuzna agencija ranije je optuzila Ratel da opstruira usvajanje Plana raspodele frekvencija i zatražila od Vlade Srbije da nadležno ministarstvo preuzme nadležnosti te agencije. Svet Radio-difuzne agencije pre par dana je najavio da će od republickog Ministarstva za kapitalne investicije zatražiti

smenu Upravnog odbora Agencije za telekomunikacije, a istovremeno prvi čovek Agencije, Jovan Radunović, smatra da je glavni krivac za nefunkcionisanje upravo ministarstvo Velimira Ilica. Iz pomenutog Saveta upozoravaju da odugovlačenje sa raspisivanjem konkursa za podelu frekvencija ide na stetu pre svega emitera, zbog postojanja brojnih "divljih" radio stanica i neloyalne konkurencije, ali da zbog svega toga gubi i država. Budzet bi se, izmedju ostalog, punio i od novca koji bi emiteri davati za dozvole. Do kada ce ovakva situacija da traje, pravo je pitanje, ali iz svega ovoga sto se desavalo do sada moze se zakljuciti da Velimir Ilic, nas "najbolji" ministar, odlucuje o radu medija. Toliko o sprovođenju zakona i o korektnosti koja se zeli sprovesti u sferi medija u Srbiji.

Peti oktobar, incident ili (nesvršena) revolucija!

Fizičar: Sadasnja situacija u Srbiji je posledica "nesvršene revolucije" 5. oktobra, i polakog preuzimanja pozicija u vlasti onih koje smo tada smenili. Kostunica svakodnevno "amnestira" julovske kadrove, i postavlja ih na vazna mesta u državi. On direktno staje na stranu porazenih snaga, i ponistava sve sto je 5. oktobra postignuto. Vecina mladih oseca potrebu da dovrši započeto, i pokaze da legalizam nije uspeo da uspaava sve gradjane. Zato sam siguran da ce ponovno okupljanje na trgovima uz zahtev za odlazak legijalista i ekspertasa, doneti prekopotrebnu demokratiju u Srbiji.

Ser Žile: Ne smemo da omalovazavamo 5. oktobar, to je bio veliki dan, ne samo zbog skidanja Milosevica sa vlasti nego zbog samog naroda koji je pokazao i uvideo da zajedničkim snagama mnogo toga moze da se uradi. Samo kad se setim te eufrije, da znate da mi nedostaje! Evo sad mi je nesto zaigralo u stomaku. Moramo to da ponovimo, prvo jer imamo razloga, a drugo - da se malo razmrdamo, mnogo smo se usedeli i opustili. Prvo da oslobodimo medije pa da maknemo sve ove koji nam ne daju da zivimo kao normalan svet. Treba nam demokratsica vlast, neka nova postava koja ce raskrstiti sa ostacima Miloseviceve bande koja nam zagađuje životni prostor. Bespotrebno, suvisno. Nek idu gde im je i mesto, pred sud pa u zatvor da malo porazmisle sta su sve uradili na stetu sopstvenog naroda. Vazno je ostati dostojanstven, ali ne u Slobinom smislu te reci nego u pravom, cistom, ljudskom. Da izvedemo jos jednu onakvu revoluciju bez krvi i bezakonja, to sam hteo da kazem. Peti oktobar nije završen. On je duboko usadjen u svest mladih i pre ili kasnije oni ce ga probuditi i ponovo pokrenuti jer ovako se vise stvarno ne moze i ne sme.

Majstor za sitne kvarove: Kako posle svega gledati na 5. oktobar? U svakom slucaju je za mene bila revolucija, toliko prizeljkivana. Diktator je skinut, poceli smo da se okrećemo zdravijim životnim temama. Nestao je strah, nepoverenje, nestala su sumorna lica i vratio se osmeh. Medjutim, u Srbiji nista ne moze ici pravim tokom. To je odmah potvrdio Kostunica. Odbrana od 6. oktobra, figurativno receno, odbrana Milosevicevog stuba rezima, Radomira Markovica je samo jedna u nizu podvala koje ce se desiti. Hajka na Zorana Djindjica je praktično započela od prvog dana demokratske vlasti. Sve rukovodjeno iz jednog centra. Rezultat, ubistvo Djindjica i dolazak na vlast Kostunice i njegovog DSS. Od tada se stvari drastično menjaju. Ono sto je bilo nezamislivo postaje poželjno. Uspevaju da vrate sve stvari koje su nas godinama opterećivale. Pokazuju nam svoje pravo lice i podršku njihovoj vladi daje SPS. Kostunica je pre 5. oktobra porucio biracima da jedino on sme svakoga da pogleda u oci. Verovatno ohrabren podrskom biraca koji su u njemu videli sansu za pobeđu. U jednom smo se strasno prevarili. Pobili smo Milosevica, ali smo dobili njegovu realnu zamenu. Srbiji su ponovo zatvorene oci, sustinski se nije nista promenilo. Koliko nas je mescima, godi-

nama vikalo ispred RTS, koliko nas je bojkotovalo TV pret-platu kao simbol nedemokratije, a danas je taj isti Kostunica vraća. I to sa pesmom na usnama, uz TV spot i neizostavne patriotske pevače. Sve što je mogao da izneveri, učinio je. Vrativši nam Miru Marković i Marka Milosevića, rekao je zbogom 5. oktobru i diskreditivao ga.

Electro pionir: Sve vezano za 5. oktobar, za njegov značaj se zna. Znamo mi koji smo u njemu videli jedan svetli trenutak, jednu energiju ljudi koji su samo želeli jedno-promene, na bolje. Pitanje je da li smo ih dobili. Najjači udarac je bio ubistvo Zorana Djindjića, i sve ono pozitivno što je Srbija imala je zestoko oslabljeno i uzdrmano. Srbija je postala talac jedne skupine ljudi koji su za vreme 5. oktobra bili samo u glumi, samo vestački, a nikada sa iskrenoscju i pravom željom za promenama u Srbiji. Kostunica je odmah pokazao svoje pravo lice, pokazao je ko je taj koji je tako gordo gledao na sve oko sebe. Danas je to sasvim izvesno. To je čovek koji nikada nije imao demokratskog potencijala u sebi i svojoj grupi istomisljenika. Oni su otisli toliko daleko da im i koalicija sa SPS ne smeta. Nesto što je nezamislivo za svaki iskreni demokratski potencijal postaje sasvim poželjno u današnjoj vladi. Nemaju oni nikakve veze sa 5. oktobrom. Ona energija ne pripada njihovim glasacima. U njihove glasove su se slili glasovi silnih preletaca, svih onih koji su godinama bili na strani rezima. Ja ne želim da zbog jedne takve politike i zbog ocite mimikrije Kostunice i DSS jedan svetli datum stavim pod pitanje, da razmišljam da li je značajan. Za mene je značajan, a za ove preletace i lazne demokrate me nije ni briga.

Star Craft: Koštunica je 5. oktobra 2000. godine vinut u visine uz pomoć svih onih koji su radili na promenama i koji su želeli drugačiju i bolju Srbiju. Od prvog dana svog novog političkog života krenuo je da ruši i poništava sve ono što je gomila ljudi, koji su hteli da menjaju Srpski brlog, radila. Počeo je da koči i da se suprostavlja, osećajući podršku u javnosti. Podsetiće samo da je kalašnjikova tada bio samo maskota. Čovek bez lika i dela, koje su mogli da pljuju milošević i njegovi kompanjoni. Međutim ispostavilo se kasnije, a dokazuje se ovih dana, da niko i nije hteo da ga pljuje od njih. On im je bio samo keč u rukavu. Rezervni milošević. Koji je odmah počeo da sarduje sa udбом i miloševićim tajkunima. Najveća smetnja mu je bio Đinđić. Čovek prema kome je ovaj podlac imao averziju. Čim je uspeo njega da skloni kao političku i svaku drugu pretnju, odmah je pokazao svoje pravo lice. Lice koje govori mnogo toga i mnogo toga ojašnjava. Izjava Vesne Pešić, takođe baca novo svetlo na lik i delo datog udbaša. Što sve zajedno razjašnjava sve što se desilo 5. oktobra i zašto je ta revolucija, sa njim kao maskotom cele revolucije, morala da propadne. Mnogo stvari je sada jasnije, mnogo je đubreta isplivalo na površinu. Nastavimo ono što smo započeli i očistimo Srbiju od đubreta.

Kojot: Peti oktobar je verovatno bio najveći i najbolji dan svih demokratski orijentisanih građana Srbije, dan u kojem smo uspeli da oborimo najvećeg srpskog neprijatelja, čoveka koji snosi toliku krivicu da ga ni deset zastopnih gorenja u paklu ne mogu očistiti. I, naravno, previse smo uzleteli. Jeste nam malo bilo oči to što nisu istog momenta iskorenjeni sve pristase starog rezima i njegovi agenti za tajne i prljave poslove, ali smo ipak mislili da će stvari nekako usput da se srede, samo kad smo mi konačno krenuli pravim i širokim putem ka Evropi. A onda, upravo zato što revolucija nije bila potpuno okončana smestanjem Milosevićevih poklonika tamo gde im je jedino i bilo mesto, dogodila se najveća tragedija u novijoj srpskoj istoriji - ubistvo premijera. Stvari su logično krenule u rikverc i danas se nalazimo na samoj ivici jedne nove propasti. Narod se sasvim utisao, kao da je otupeo na torture, medijsku neslobodu, siro-

masstvo, političke igre, korupciju koja, čini se, nikad nije bila veća, i ponovo dopusta da bude žrtva radikalizma koji nas je potpuno zahvatio. Tome u prilog govori činjenica da je više od trećine stanovništva i dalje spremno da na nekim budućim izborima izglasa snage koje su nas više unazadile nego svetski ratovi pre toga i vidimo da je mogućnost priključivanja EU, iako takoreći na dohvat ruke, zapravo samo još jedna od velikih demagoskih smicalica vladajućeg rezima. Tragično je što smo se tako prepustili stihiji, što smo ostali bez glasa i paralisan, što smo izgubili kontakt sa sopstvenom savescju i izvorima energije neophodnim za pokretanje nove revolucije ili dovršavanje petooktobarske.

Vidim...: Propust koji je napravljen tog oktobra nije nasa greška već rezultat pogresnog izbora Vojislava Kostunice, koji je odmah pokazao svoje pravo lice. Pod firmom da revansizma neće biti, napravio je ogroman prostor za delovanje snaga bivšeg rezima, dao im je snagu da prezive i tako nas onemogućio da delujemo. Niko nije hteo fizički obracun, ali je tada trebala da se napravi crta između slobode i demokratije na jednoj strani, i netolerancije i zla sa druge strane. On ih je pustio da se fuzionisu u sve društvene sektore, oni su to iskoristili i postali nevidljivi upravljači nasih života. Samo odbijanje hapšenja Radomira Markovića je trebalo da nam bude znak koga smo doveli na predsedničko mesto. Posle toga Kostunica ulazi u otvoren sukob sa Djindjićem, njegov kabinet radi na anatemisanju vlade i njenog rada, javljaju se savetnici koji svojim izjavama podgreavaju situaciju što na kraju rezultira ubistvom Zorana Djindjića. Sta je danas, kakva je slika koju ova vlada šalje, to je u najmanju ruku uzas. Nije im mnogo trebalo da ozvanice ljubav sa Milosevićem, da mu napustenu deciju prihvate u širok zagrljaj, da vladaju uz pomoć SPS, da oslobadaju optuzbe Milosevića, a da optuzuju svoje političke protivnike. E sada, kada sve znamo, jako mi je zao što 5. oktobar nije doživio pravo izdanje, pa ono što sada znamo moramo što pre da primenimo, ali u paket onih koji ne zaslužuju da bilo šta kazu o demokratiji ulazi i DSS sa njegovim poltronima, jer nikada nisu bili opozicija Miloseviću već njegov produkt i uvek saradnici.

Provokator: Peti oktobar je u samom trenutku bio savršena revolucija. Ali... Bez ali nema nista. Šesti oktobar nije bio ono što smo svi očekivali. Sta je nama vredelo da izazdžemo na ulice, kad nista nismo uspeli da promenimo. U stvari, ispravljam se, promenili smo samo ljude koji vladaju ovom državom. Mada ja mislim da tu i ne postoji velika razlika. Jer su ti ljudi u stvari samo nastavili politiku koja je vođena do tad. Ne postoji apsolutno ni jedna razlika u postupcima. To je strasno. Ovi su samo znali lepše da se smeju od predhodnih. Bez obzira na revoluciju koja se odigrala tog petog oktobra mi i dalje ne odlučujemo o nasim životima, a ako se dobro secam. Peti oktobar i jeste bio upravo zato i namenjen, da se mi izborimo za nase JA. Da mozemo slobodno da kazemo šta mislimo i da to bude uzvazeno. Sad kad pogledam celokupnu situaciju, vidim da nije vredelo truditi se. Jesmo uspeli da se izborimo za novu vlast. U tom trenutku smo mislili da je demokratija u pitanju, ali se na kraju ispredpostavilo da smo pogresili. Nama drugo odelo nista ne znači. Takodje ni to nasmejano lice. Ko je od njih uradio ono za šta smo tad izašli na ulice? Odgovor je jednostavan, niko! Zar to nije očigledan dokaz da je peti oktobar bio samo neavršena revolucija, koja je donela dobro samo onima koji su tada dosli na vlast. Oni sada sede u svojim foteljama fino ususkani i ne nameravaju da se odatle pomere u blizoj budućnosti. Kada su oni u pitanju, neće biti dovoljne ni tri onakve revolucije da bi njih pomerili sa svojih fotelja.

Xander: Sve ono u šta se verovalo petog oktobra je na najgori mogući način izigrano i stvari su okrenute naglavačke. Sve mi se

čini da je jedina žrtva tog petog oktobra bio Milošević i narod Srbije. Milošević je to zaslužio i bio je figura koja se morala pod hitno maknuti. Naravno struje koje su bile verne njemu su na vreme prešle na drugu stranu, pomogle da se skinu sa vlasti, na taj način oprale ruke i ostale tamo gde su bili i pre. Narod je izašao na ulice slepo verujući da radi pravu stvar. Kada se sve završilo i kada je trebalo da se krene napred jedini čovek koji nije bio deo te priče i koji je hteo da ispuni obećanje dato građanima je svirepo kažnjen za svoju ideju. Na taj način su uklonjene sve barijere koje su sprečavale da se nastavi sa unapred zacrtanim ciljem. Neko reče da je ova vlast zrela za menjanje i da je nezadovoljstvo toliko da će neminovno dovesti do istog onog procesa koji je sklonio i Miloševića. E sada je samo pitanje koja će to grupa biti na vlasti umesto ovih? Jedan logičan odgovor se nameće. Radikali. Oni imaju toliki broj glasača i veoma su popularni. Još uvek nisu bili na vlasti tako da imaju opravdanje pred narodom. I na karju šta smo dobili od petog oktobra? Ekskurziju. Vozili smo se par godina na krilima demokratije, a sada ćemo natrag pod lopatu Tome. Peti oktobar treba da služi kao opomena da nisu stvari došle na svoje mesto i da lako mogu da se vrate tamo gde su bile.

Ser Žile: Tog datuma se desila revolucija. Kulminirao je sav gnev nakupljen zbog strahota koje smo preziveli pod tadasnjim rezimom. Jednostavno više nije moglo da se trpi, a mnogo stosta bi bilo spreceno da se Peti oktobar desio mnogo ranije. Ipak, kao sto vidimo, malo sta je da danas drugacije nego sto je bilo onda, a narod cuti. Izgubljeno je poverenje ne samo u drzavne institucije i piliticare, nego i u samu volju i energiju gradjanstva koje je nekoc bilo tako decidno i vidljivo. Ljude koji su sada na vlasti mozemo da pokusamo da uklonimo putem izbora, ali sta ako do njih ne dodje u narednih par godina? Da li treba da cekamo da ovima istekne mandat ili mislite da je pametnije i razboritije organizovati proteste po ko zna koji put i jednostavno ih svrgnuti sa vlasti? Ja sam oduvek verovao u takav metod vise nego u neki regularan, jer ovo nije regularna drzava. Demokratskim nacinom tesko cemo se resiti mafijasa koji su ustoliceni na samom vrhu i koji kao pse cuvare imaju tajne sluzbe i policiju. U kakve to izbore mozemo da verujemo, postene mozda? Dodje mi smesno, stvarno! Pa gde su to, u kojoj tacki svoje vladavine do sad pokazali korektnost i legalizam kojim deklarativno masu pred nasim nosevima? Osvestite se, ljudi. Nisam za sukobe u smislu nekog nepotrebnog i nedopustivog krvoprolica, ali jesam za malo vecu azurnost i zustrost koja je ovde ne potrebna nego presudna.

Politička situacija u Srbiji, nakon ubistva Zorana Đinđića

Na svojoj strani: Definitivno da je nasa politicka situacija bolesna. Ovo drustvo je postalo bolesno i bez velikog izgleda za ozdravljenje. DSS legijalizam hara na politickoj sceni. Vlada koja nema podrsku javnog mnjenja, ali zato nema problema da navuce podrsku u skupstini. Tu su njihova braca iz DSS, tu su i odbegli Pazarci iz poslanickog kluba DS, tu su i drzavne pare da se raspolaze. Kada treba da se odradi posao za opstanak vlade, tu je Velimir, covek od velikog poverenja Vojislava Kostunice. Ako novinari napadaju i traze istinu, tu je dobra stara psovka i pretnja, i stvar je resena. Seta se on po Srbiji i obećava. Medjutim, juce se stvari iz korena menjaju. Vojislav Kostunica i njegova kamarila podizu optuznicu prema Cedomiru Jovanovicu. Povod, beznacajan, sustina veoma prljava. Diskreditacija politickih neprijatelja je zapocela. Mora se unistiti svako onaj od koga preti opasnost. Kohabitatore nema potrebe dirati. Oni se nadaju da ce se ljubav DSS i DS rasplamsati posle izbora. Njih ova prica ne interesuje, oni su neutralni. Uh, ala smrdi, zaudara, odvratno. Prica oko sve izvesnijih izbora dobija izgled kao u Milosevicevoj kampanji. Koriste se najgora sredstva, sve metode, prljavština dolazi na površinu. Nema

trafikanta, da nam on pojasni o cemu se radi. Mozda mu se smucio onaj viski kada ga je pio sa pesnikom Legijom? Sve uz pijetet i dogovor. Postuje ova vlada heroje, u to se uveravam. Samo jedno zelim. Da se ova politicka agonija okonca. Farsa od demokratije i farsa od drzave.

Boom: Tadic nam je oboleo od kohabitacije i preneo ovaj virus na vecinu svojih stranackih kolega. Ova stranka je dočekala da je zovu DSS light. Sramota za stranku, ali svaka cast za onog koji je dao nadimak. Veoma inventivno. Ne znam da li ce Tadic prestati da se slihta svim zivima, ali tesko da cemo u njemu ikada vise prepoznati coveka za koga smo glasali, osim ako se ne izmisli lek za ovu, zasad neizlecvu bolest. Da li je DSS light toliko zapala u ovu bolest da ce dati vestacko disanje zombiju od republike vlade ne znam, ali dva poslanika iz ovog kluba vec su pruzili podrsku vladi. Da nije to taktika; Evo kao ja sam opozicija ali kad ti treba neki poslanik izvucicemo iz rukava dva do tri "disidenta" i vi cete i dalje biti vlast i Vuk ce biti sit i Labus na broju... Razlika izmedju DSSa I DSS lighta je u tome sto su ovi prvi u direktnoj vezi sa "reformisanim" SPSom a ovi drugi ne zele to da budu sve dok se ne odreknu slobe, ali ako ga se odreknu i oni ce vrlo rado sa njima.

2277: I dalje je sve tako tmurno na politickoj pozornici Srbije, i dalje se radi u dilovima, postoje interesi, a ne jasna strategija od strane vlasti u Srbiji. Vladajuca koalicija je odavno rekla sve sto je imala i ovo njihovo drzanje na drzavnim aparatima za vazduh je samo odraz nedemokratije koja vlada u Srbiji. Vladajuca koalicija je svoju utehu nasla u saradnji sa SPS, i time pokazala da se od stare ljubavi ne moze pobeci. U stvari oni to i ne zele. Danima se propagira o ulasku u EU, evo, i danas pocinju ti pregovori, ali niko da se nadje i kaze pravu istinu. To su pregovori, to su samo skice sta i kako treba da radimo, a za ulazak treba mnogo toga da se promeni. Iako se za svakog normalnog pocetak pregovora ne moze smatrati kao završena stvar, mi imamo politicare na vlasti koji se hvale svim i svacim, pa i onim stvarima koje nemaju nikakvog smisla. Dozveli smo da nam se na vlasti u Srbiji nadje jedna grupa ljudi koja nema nikakvog zdravog kriterijuma, koji se hvale nepostojecim stvarima, koji su svojim zalaganjem uspeali da vrate Milosevica i njegov sistem vrednosti. Poslednje vreme je obeležio Vladan Batic. Vidim da se i demokrate mesaju u ovu skladnu harmoniju od zivota koja vlada u Srbiji. Demokrate su se naljutile na vladajuću koaliciju, tako da je kohabitaciji dosao kraj. Medjutim ja sam skeptik po prodi. Ne verujem nista dok se ne uverim sopstvenim ocima, tako i ne verujem u iskrenost poziva za bojkot parlamenta od strane DS. Najavili su pokusaj smene ministra Stojkovic, ali kako ce sada to uraditi ako nisu u parlamentu. Nelogicno je da predlagac necega ne bude prisutan kada se glasa o njegovom predlogu, tako da je cela situacija toliko mucna, toliko interesna, da je nenormalno zivetu u jednom takvom okruzenju.

Voice from the basement: Srbija je odavno amputirala svako politicko iznenadjenje, tako da me fuzija PSS-a i SDP-a nimalo ne cudji. Pitam se sta li su cekali do sada, i kada ce SPS da udje u ovu koaliciju bratskih i bliskih partija, starih drugara koji su morali da se povuku? Morali su malo da odglume, tako da je sada vreme za afirmaciju milosevicevskih vrednosti. Vladajuca koalicija u Srbiji je prava slika nedemokratije. Srbija je jedna od retkih zemalja koja jos uvek nije rascistila sa bivsim, iako to paradoksalno zvuci, rezimom. Vladavina DSS je pomognuta širokim osmesima sa druge strane, one mracne, one, za koju smo mislili da je zauvek nestala. Mi nemamo demokratiju, nase pravo na demokratiju je nestalo sa DSS. Svakodnevno nas na razlicite nacine upoznaju da tu rec ne poznaju, da su vesti manipulanti bez ikakve vrednosti, da su ovdje samo zbog para, da ce uzimati dok im se pruza sansa. Samozvani eksperti su

ociti primer ljudske pohlepe, za novcem naravno. Iako je logično zapitati se da li će ova stranka na sledećim izborima postojati, da li će precizno tu prepreku od 5%, to im nimalo ne smeta da sebi namaknu sve finansijske tokove na njihova nejakta pleca, i da koriste svaku sansu ne bi li taj veliki teret odmalili i preusmerili ga u svoje džepove. Afere se svakodnevno desavaju. Na njih još uvek nemamo odgovora, a kako je stanje, neće ga ni biti. Sa druge strane imamo veoma traljavi nastup opozicione DS, koja je svoje potencijale pretvorila u bezlične političke borbe. Bez jasne strategije, bez konkretnih poteza, daje se sansa da ovaj režim prezivi, a svaki dan sa njim je definitivno izgubljen. Među opozicionim političarima demokratskog uverenja vlada veliki antagonizam koji je rezultat sujete svakoga od njih. Takva atmosfera ne daje prevelike šanse da se nešto promeni. Vremena za čekanje je sve manje, radikalizacija Srbije je odavno započela, a demokratske snage još uvek boluju od iste bolesti, a to nama, običnim građanima, nikako ne ide u prilog. Neozbiljno je zaludjivati se da bilo ko od demokratskog bloka može da obezbedi 126 poslaničkih mesta, i zato nema mesta sujeti, nema mesta međusobnom podmetanju. Situacija nije nista bolje od one 2000, i ja prizeljkujem da će nam se konačno dogoditi razum koji će otkloniti sve prepreke normalnog života u Srbiji.

Kiselo i slatko: Od najnovijih političkih desavanja izdvojio bih pojavljivanje nove stranke na političkoj pozornici Srbije. Rec je o LDP, nekada LDF Demokratske stranke. Gospodin Jovanovic je na jučerasnjoj Osnivačkoj skupštini okupio ljude, izabrano je Predsedništvo, a tradicija cepanja Demokratske stranke je nastavljena. Cinjenica je da je Jovanovic okupio neke vidjenije ljude u svom Predsednistvu stranke (Prokić, Samardžić, a drugi UDBA kadar - no comment), ali mi se sve čini da bez obzira koliko Jovanovic govorio o ukidanju losih manira iz Demokratske stranke i potpuno novom konceptu vođenja politike, LDP neće mnogo odmaci od tih istih stvari od kojih se ograđuje. Šobzirom da znam strukturu Demokratske stranke, mane i karakteristike onih koji su se priklonili Jovanovicu (govorim o licnim iskustvima i primerima iz okruženja), siguran sam da će ova zelja Jovanovica ostati neispunjena. Sama Demokratska stranka posle ubistva Zorana Djindjića je počela da ispoljava sopstvene slabosti. Veliki deo članstva ove stranke je potpuno promasio stranačka vrata. Ako izuzmemo malobrojne koji su početkom devedesetih i u samim devedesetim godinama bili aktivisti Demokratske stranke, ostatak koji se priklonio posle petooktobarskih promena je samo slovo na papiru, jedna amorfn masa koja svoje pravo lice pokazuje svakog puta kada na mobilnom telefonu zavoni "Spremite se, spremite" ili nešto slično u maniru najgorih nacionalističkih pobuda. Takvi kalkulanti su još uvek na dve stolice, i sam LDP je privukao mnoge koji u samoj Demokratskoj stranci nisu vredeli nista, sitni, mali kalkulanti kojima je interes iznad svega, a uverenje je nešto što se materijalno nadoknađuje (opet licno iskustvo). Dok Demokratska stranka dozivljava deobu, sama politika vlade Republike Srbije svakodnevno dokazuje da je 5. oktobra mnogo preletaca uslo u redove partija tadasnjeg DOS-a, i da su ubistvom Djindjića, i samom konfuznom situacijom uspeali da se dokopaju vlasti. Vlada svakodnevno gubi podršku birača, desavaju se transferi poslanika kao da je rec o fudbalskim zvezdama, ucene, podmetanja i konstantne lazi zarad očuvanja vlasti. Svoju autističnost u najocitijem vidu pokazuje Vojislav Kostunica kojem demokratski principi i pravna terminologija isključivo služe za marketinske svrhe, a svoje pravo lice vlada pokazuje na primeru onoga kome je sve dozvoljeno Velimiru Iliću. Dok ekspertski tim ljudi iz G17+ pokazuje da u Srbiji mogu da uspeju oni koji se isključivo hvale, a da nemaju nikakvih rezultata, afere Vlade se nizu, korupcija prozima svaki segment društva. Dinkić preči Davinicu i govori o "pljački veka", ali ta ista pljačka se stavlja pod tepih

Kostunicinog legijalizma jer previse talasa može da obori ovu potpuno nestabilnu Vladu. Alibi se traži na neverovatnim mestima i postupcima koji me podsećaju na SM. U pitanju je hapšenje Batica. Ne govorim o njemu licno, govorim o slobodi javnog govora koja je njemu uskracena, a samim tim i osnovna ljudska prava. Nekoliko dana pre hapšenja Batic daje intervju nemackom Spiglu gde jasno navodi da je u ubistvo premijera Djindjića umesano nekoliko ljudi koji sada sede u Vladi Srbije. Očigledno da je ovo bio pogodak u centar, a pravna formulacija i razlog hapšenja je veoma brzo pronađen. Ovo jasno govori kakva je naša politička scena i u kom smeru se kreće. Prisutnost SPC u politickom životu samo dodatno otežava postojeće stanje. Srbija je postala klerikalna sredina, daleko od demokratije a mnogo bliže autokratskim režimima. Radikalizacija je tako vidljiva, a demokratski (uslovno receno) blok stranaka je i dalje u neverovatnoj koliziji i očitij medjusobnoj mrznji. Epilog svega toga ne želim da komentarisem.

Easy tiger: Parlament Srbije je najrepresentativniji primer same političke situacije. Gomila nesklada, kako bi to neko rekao, a ista ta gomila nas vodi nekakvom stranputicom od života. Demokratska stranka, jedna od najjačih opozicionih stranaka je napustila zasedanja skupštine i tako je zešla da pokaze svoj pravi politički kurs. Iako je taj kurs skoro dve godine bio potpuno marginalizovan i prikazivan jednom amorfnom kohabitatorskom ulogom, izgleda da u Srbiji nikada nije kasno za povratak i iskakanje iz sina Kostunicine demokratije (?). Sa druge strane ista kohabitacija je nastavljena u pronalazenju rešenja koja su od državnog značaja i u neku ruku zalaganja takve vrste mogu da prihvatim. Dok demokratski blok stranaka stoji u neverovatnoj koliziji i antagonizmu, dok sujeta predstavljaja jedini motiv za sve sukobe koji postoje i koje će postojati, neka druga Srbija, neko drugo poimanje politike belezi trend rasta i tako nam daje do znanja da na nasoj političkoj sceni turbulencije postaju sasvim izvesne. Zao mi je što Srbija i dalje želi da nastavi kursom devedesetih godina. Očigledno da ljudima još uvek nista nije jasno, da su zaboravljene ikone devedesetih ponovo počele da dobijaju na aktuelnosti. Radikalizacija Srbije je pokazana sasvima jasno. Pa i oni koji se deklarativno predstavljaju demokratama, pokazali su svoje pravo lice na najvitalnijim temama. Srbija nije imala hrabrosti, pameti, ili već cega, da napravi liniju razgraničenja od politike Slobodana Miloševića. Nedostatak zdravog razuma u ključnim momentima, da li je to naša odlika koja nam se ponavlja? Da li je bilo toliko tesko da ova vlast, koja se naziva demokratskom, osudi zlocin u Srebrenici, da konacno napravi željeni potez pomirenju prema susedima? Videli smo da jeste, i ta cinjenica je porazavajuca. Pregled trenutnog političkog stanja ne nudi perspektivnu pricu. Već na prvi pogled vidite da je malo toga progresivnog, da smo ponovo vraćeni nekim pricama i nazadnom ideologijom. Na dan borbe protiv fasizma, Nacionalni front razbiju tribinu na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Mrznja, nasilje i haotična slika društva u kojem živimo. U ocekivanju osude svih političkih faktora koji u Srbiji postoje javlja se i Milorad Mircić koji je imao razumevanja za fasističke pretnje, nazivajući napadnutog profesora Perovića da je "poznati liberal, crnogorski separatista, jedna naučna i ljudska krpa, neutemeljen u nauci, neutemeljen u politici". Samo nekoliko dana pre, njegov stranački kolega i zamenik predsednika SRS Tomislav Nikolić, za skupštinskom govornicom govori jezikom u kome dominantnu ulogu ima izmet nedefinisano biološkog porekla. Radikali slave govor mrznje i uvreda svojih predvodnika, ali i vladajuca koalicija ima svoje asove netolerancije i govora mrznje. Nekako je igra sudbine ili neke legalističke podele karata zešla da to bude Velimir Ilić, covek od poverenja Vojislava Kostunice, svezi magistar ali stari nedemokratski resurs. Na udaru su novinari koji su počeli da postavljaju nezgodna pitanja, upravo ona koja vlast pokazuju u pravom izdanju. U javnosti posteni i radni, u

stvarnosti suprotno od toga. Dok ministar gradi kuće sa bazenima desetina hiljada građana Srbije koristi socijalne kazane, bez posla je skoro 900.000 ljudi, skoro polovina nezaposlenih u Srbiji nije još proslavila 31. rođendan, a većina onih koji su tek izašli iz školskih klupa i koji su na početku životne snage zelesreću da okusaju van granica domovine. Bravo ministre, vi ste ga bas kapitalno odrezali.

Flash Gordon: Cemu cudjenje, pa ovo je Srbija sa sljivama i sljivicima. Normalno je da nam je sljivovica odavno u mozgu pa tako ne umemo da rasudjujemo i pogledamo stanje stvari i sustinu nasih zivota. Juce je održana sednica Skupštine Republike Srbije. Tema bitna, ali i sama situacija. Neko ce morati da profitira u ovoj situaciji, a sve mi se čini da SRS ima velike šanse. Zao mi je što je tako, bolje receno gadim se od pomisli da su nam devedeset neminovne, da smo svojim ponasanjem tome doprineli, i da svako onaj ko sada cuti nema razloga da bilo šta kasnije kaze jer mu je očigledno dobro. Gledajući medije, štampu i TV emisije, primjećujem da je neminovnost katarze naseg naroda izvesna. Strasno je to što nikada da naučimo da ne ponavljamo greske. Mi idemo ka tome da ce nam se greska ponovo desiti, a katarza ce morati da dodje od muke koja ce nas snaci. Ne zelim da me niko od vas shvati da širim defetizam, da vas mojim crnim mislima zelim odvratiti od vaseg optimizma, ako ga uopste imate. Ja samo govorim onako kako jeste. A činjenica je da su nas radikali okupirali na svakom koraku, da imaju porast u procentima glasackog tela, da imaju disciplinovanu masu koja ce sve da uradi za njih, da imamo neposobnu demokratsku opciju kojoj je sujeta u svim momentima najbitnija, da imamo narod koji je politicke turbulencije ne razume i koji ce sigurno nasesti na trenutnu situaciju, na prazne price radikala, i na epilog vaznih drzavnih pitanja. To je ta neprosvecenost koja nas vekovima prati kao zla kob, kao nesto što je sastavni deo Srpskog bica. Ista ce nas ponovo unazadaiti, jer očigledno da ne zaslužujemo bolje kada dopustamo da se sve ovo desava. Srpska politicka scena je najobicnijim galimatijama u kome su svakakve igre moguće i gde svako ima pricu koja diskredituje protivnika. Znaci li to da nema čistih u nasoj politici? Ispada da je tako, oni koji su vredeli su ubijeni jer Srbija vrednost kaznjava kao u najgorim pricama. Sudjenje ubicama Zorana Djindjica se permanentno opstruira. Ne znam na koga da budem ljut. Kandidata je vise. Da li je to korumpirano sudstvo, neka od brojnih lobi grupa ili je to odraz postovanja Kostunicine Pravne drzave? Dok narod ima poverenje u SPC, ista mu vraca tako što stavlja bedeme za eventualne sukobe u Crnoj Gori i propagira zapaljive nacionalisticke ostrascenosti. Verujte braco, to je vase pravo, ali se uvek zapitajte kome i zbog cega. Dok sedite na crkvi, za koju govorite da je svetinja, a u isto vreme je grejete sopstvenim "uzicama, ne dozvolite da vam se guzvaju majice Radovana Karadzica i Ratka Mladica. Slavite ih jer su uradili pravu stvar za srpstvo. Ja se ograđujem jer me je sramota sta se sve desava. Ovde zveri postaju heroji, o njima se pesme pevaju i kola igraju. Srbija je postala ruzan san, sablasan u svojim licima i naliccima.

Evil baby: G17+ je peceo sa politickim manevrima time što je napad uperio na Demokratsku stranku, tacnije Tadicu. Dinkić ga optuzuje da je sa Bogoljubom Karicem pokušao da izazove neusvajanje Budzeta, prakticno navodeci javno mnjenje Srbije da razmislija u pravcu eventualne koalicije demokrata i PSS-a. Veoma nizak udarac na konferenciji za štampu G17+, gde se Dinkić pokazao u krajnje "prijateljskom" maniru prema Borisu Tadicu. Da tu nema iskrenosti, već puko politikanstvo i mesetarenje, nema potrebe za bilo kakvim dodatnim objasnjenjem. Dinkicev lazni paternalizam, kao i navodna zabrinutost za prijatelja Tadicu je krajnje manipulativna opservacija na koju je Dinkić racunao u sklopu one "napad je najbolja odbrana". <<Jasno mi je zašto Karić ruši Vladu, jer on želi brze izbore,

ali mi nije jasan moj prijatelj Tadić>> Kakvo veliko prijateljstvo i iskazana zabrinutost za prijatelja u nevolji. Jadan Tadić. Ne sanja koliko ce njegovi nesmotreni potezi da izazovu zabrinutost dezurnih dusebriznika iz G17+, identicno onim Labusovim brigama na pomen otvaranja tajnih dosijea. Blanko ostavke, koje su potpisali poslanici G17+ su aktivirane u slucaju onih koji su hteli da pokazu svoje neslaganje i verovatno bi glasali protiv Budzeta. Administrativni odbor je zasedao bez predstavnika demokratske stranke i radikala, što upucuje na zurbu koja je u tim momentima bila neophodna. Zamenjeni poslanici su mahali pred kamerama i govorili da je sve ovo jedan falsifikat, a sta nama ostaje kojim gledamo ovo sa strane? Postalo je tako očigledno da Vlada Srbije prezivljava veoma teske momente. Da ne postoje interni dogovori i transakcije sa razlicitim uslugama i privilegijama, Vlada bi vec odavno mogla da pakuje svoje kofere. Poslanici SPO su zadovoljni. I oni su u svojoj guzvi uspeli pomalo da se ogrebu, a ministar za kapitalne investicije sada ce na miru moci da farba one psychocybertrip vagone koji su se pojavili iz Svedske. Izgleda da je psihodelicni izgled onih vagona prikladan za putnike Srbije, koji u neverici mogu da posmatraju sta se sve desava na politickoj sceni Srbije. Ovo je stanje nalik na najgore tripove LSD-a ili drugih halucinogenih materija. Budzet je prosao, vagoni cekaju. Policija trazi i istrazuje kupovinu poslanika, dok sa druge strane manijaci i recidivisti setaju po naseljima i pri tom ubijaju najzverskijim metodama. Uloge su zamenjene, samo jos mi stojimo na svom mestu i gledamo neodgovornu vlast koja na sve nacine pokušava da prezivi.

Deep: Skupština Srbije je protekle nedelje usvojila Budzet, tacnije izglasala ga. Ova vest bi bila sasvim normalna, nezapazena, da se mi nalazimo u drzavi u kojoj se postuju osnovni postulati Pravne drzave, a demokratija je nesto što se podrazumeva. Ipak mi nismo ni jedno ni drugo. Suviše daleko od bilo cega pozitivnog, naviknuti da se politika drzave vodi isključivo po potrebama stranackih interesa. Nije redak slucaj da se u te interese umesa i poneki licni, i onda je stvar jasna. Iako je Dragan Djilas napravio izlozbu u kojoj je reprezentovao neverovatnu angazovanost i inventivnost celnika Nove Srbije, danas, stize kontra fanziva. Bice voznje novim vagonima, a Djilas je bio krajnje zlonameran. Nasao je neke nereprezentativne primereke pa ih je slikao. Kako se samo usudio da pokazuje kako vagoni na relaciji Svedska Srbija mogu i da nacisto promene izgled, da korodiraju i da postanu sareni. Medjutim, nisu vagoni toliko vazni. Oni su pokazali samo jedno. Pokazali su odnos vlasti prema drzavi. A taj odnos je pokazan i u slucaju koji sam napomenuo na pocetku. Ne postoji primer u svetskoj parlamentarnoj praksi koji ce nas asociirati na ponasanje srpske vlasti u ključnim momentima. Upotreba policije i tuzilastva kao garant opstanka na vlasti, to je zaista strasno. Razlog za uključivanje ova dva najbitnija drzavnog sektora Kostunicine legalisticke (nepostojece) tvorevine je dojava da se u Parlamentu Srbije trguje poslanicima. Kakvo licemerje. Poziv istraznim organima upucuju oni koji su pre samo dva meseca preveli u svoje stado poslanike Omeragica i Dzudzevica. Ukazala se prilika u Vladi i po nekom upravnom odboru i što je ne bi iskoristili? Medjutim, policijska istraga nije isla put Sandzaka, to je ipak bilo rezervisano za samog Kostunicu. Cuvene blanko ostavke, pod razlicitim delovodnim brojevima, i zasto bi Predrag Markovic lagao? On je garant mira i postovanja zakona i to vazi za svakog poslanika. Pa neka je i radikal, vazan je budzet. Budzet ne sme da padne, jer ako se to desi krenuce policija na neposlusne. Pendreci u srpskoj politici su neizostavni lajt motiv. Pendreci i legalizam, ima li to bilo kakvog smisla?

Toxic: Politicka situacija polako prelazi sve granice koje jedan normalan čovek može da izdrži. Afera, za aferom. Svakoga dana po neki novi slucaj gde se odmah angažuju sva moguća

sredstva kako bi se što pre pljavštine gurnule pod tepih. O tome koliko je situacija beznadežna govori i podatak da je koalicija mladih Srbije najavila za danas blokadu rada Vlade Srbije. Koalicija mladih Srbije najavila je za danas blokadu rada Vlade Srbije u periodu od 8.30 do 16.30 časova u okviru akcije. Uzmimo im jedan dan oni su nama mladost, tako što će aktivisti koalicije u tom periodu telefonom zvati određena ministarstva, biće blokirani kabineti premijera Vojislava Koštunice, potpredsednika Vlade Miroljuba Labusa, Ministarstva finansija, Ministarstva prosvete i sporta i predsednika Srbije Borisa Tadića. Akcija će se sprovoditi tako što će volonteri i mladi ljudi iz 142 nevladine organizacije iz 41 grada u Srbiji krenuti u potragu za ministarstvom za mlade, okrećući non-stop brojeve telefona ovih kabineta, šaljući faksove i e-majlove s pitanjem: Da li je to ministarstvo za mlade? Baš me interesuje hoće li ih tako nešto makar malo zabrinuti i naterati da malo razmisle o tome šta rade.

Pametnjaković: To sto su tajne službe direktno pod kontrolom Vlade, a ne civilnih službi valjda dovoljno govori o tome gde se Srbija danas nalazi. U svim ovim godinama od kada je ubijen premijer, nosilac modernih ideja i političar kakav se jednom radja, svedoci smo zataskavanja svih problematičnih slučajeva, nesprovedenja istinskih istraga za ubistva, posto bismo u suprotnom sa sigurnoscu znali njihove narucioce, ucutkanja medija koji bi da kazu nesto na tu temu i na jos neke kritične poput suocavanja sa prosluscu, prisluskivanja na najvisem nivou koje se otvoreno poricu negiranjem spiska prisluskivanih i pravog razloga njegovog vrsenja, zatim kradja i korupcionaskih dela koja nas tako visoko kotiraju u svetu (na istaknutom smo trecem mestu prema najnovijim istrazivanjima), te potpunog zapostavljanja mladih kao najjace snage svakog normalnog drustva. Jednom recju, situacija u Srbiji od marta 2003. naovamo crna je bez imalo belog. Protiv drustvenih nepravdi kojih je na tone u svim oblastima nemoguće je boriti se jer su pravosudni organi, kao i mediji, takodje korumpirani. Narod je zanemacao, mladi se drze po strani, ogorceni i nesigurni u svoje moci posto im drzava ne dodeljuje nijednu drugu ulogu do zrtvenu. Kako se izboriti sa zlom koje olicavaju bas nasi politickari, isti oni koje svako zlo verbalno ponistavaju i podmestaju nam beskrupulozne lazi u citavim hrapama? Ovo nije ono za sta smo se borili. Nije ono sto je Zoran Djindjic zeleo za svoju, nasu Srbiju. Mora nesto da se preduzme. Nekome se ipak mora verovati bez obzira na izigranost koju osećamo od strane javnih licnosti na funkcijama ili u opoziciji. Mozda je za pocetak dovoljno to sto znamo sta necemo. Necemo DSS, SPS, SRS, PSS, a to je vec nesto, zar ne.

Ko najbolje živi u Srbiji?

Pobuna bubuljica: Tajkun nad tajkunima, Bogoljub Karic ne posustaje u predizbornoj kampanji, koja u njegovom slucaju traje vec godinu dana. Jadno je posmatrati ga, jos jadrnije slusati sta govori. Poslednje veliko pojavljivanje je bilo pre neki dan u Nisu. Ono sto smo mogli videti na njegovom mediju, onaj snimak razularene mase ocitih gubitnika, je bio katastrofalan. Skup je bio svakakav, samo nije bio normalan. Hiljade budala koji su dosli autobusima iz cele Srbije, verovatno zadovoljni lanc paketima i po kojoj flasi soka ili piva. Ponovo strasni transparenti koji su pokazali na koju snagu Bogoljub racuna. "Kume mi smo tu", valjda da pokaze da ce i Karic da nastavi Titovim stazama i da ce svako deseto dete u porodici biti njegovo kumce, "Karic za premijera", valjda da pokaze da se u Srbiji glupost ne moze nicim ugustiti, "Srbiji je dosta gospodara", valjda da kaze da ce Bogoljub biti domacin, ili bolje receno cuvar ovog poslusnog stada, koje samo u Srbiji opstaje. Da ostavimo po strani transparente, oni su dovoljno glupi da shvatite o kakvom se kapacitetu gluposti radi. Bilo je tu i dosta dobrih bisera snaznih ljudi snage Srbije. Izmedju ostalog se culo da su kumovi

i burazeri rasprodali fabrike i da se Kariceva snaga uzda u Bogoljuba da ih vrati i pruži im toliko zeljeno samoupravljanje. Pored nekih lokalnih ljaljana, koji su pokazali kako je dodvoravanje Bogoljubu Karicu delotvorno za njihove novcanike, bili su prisutni i perjanice PSS. Nezostavna Jasmina Mitrovic Maric, i ko drugi nego Boris Stajkovac. Jaca je bila na visini zadatka. Prava je steta sto nije stavila slem onih rudara koji su dosli da pokazu da veruju Bogoljubu. Jasmina je porucivala kako je doslo vreme da zivimo dostojanstveno i sito. Izem ti koncept, mislio sam da je ideologija trbuha davno otila u zaborav i da se treba okrenuti ka novim svetskim zbivanjima. Slozili se se svi u jednom, sve je moguće samo sa jednim covekom, i taj covek se pojavi. Gledao sam svakake budale, ali Bogoljub, taj domacin, taj biser i uzdanica klakera i kabeza ih je u svemu nadmasio U jednom momentu sam pomislio da gledam koncert Grand zvezda, i Karic rece "Ajmo, ajmo rukice gore", i ona masa poce da urla. Sve neki krezavi i deformisani, valjda je to potencijal na koji Karic najvise racuna. Prica Karica je poznata. U maniru najvećih prodavaca magle, on se ne seca da je ikada bio u dosluhu sa Milosevicem, da mu je verno ljubio skute dok je Srbija propadala. Izjavi jednu ordinarnu glupost, "Protesti iz Nisa su uvek isli u najgore vreme za Srpski narod". Da li je to mislio na 1996, na vreme kada se permanentno lizao sa Milosevicem? Ili je to onda kada je bio sponzor degenerativnoj prozi drugarice Markovic? Ali narod nista ne shvata, oni i dalje urlaju, oni i dalje poklanjaju svoje glave najvećim uzurpatorima, i klasicnim prevrtljivcima, koje samo Srbija moze da iznedri.

Munja: U Srbiji dobro žive i razni eksperti, koji netrestano pljuju po bogiju-salatici, a ponašaju se isto ili još gore od njega. Kakva je razlika između ovog srpskog bizMismena i Mladonea Ekspertskog? Za bizMismena zanamo okviro štata je radio i kako je došao do para i bogatstva koje sada poseduje. A jedina razlika je što Mladone Ekspertski sada kreće u svoj pohod na krupni kapital. U pitanju je slučaj Nacionalne štedionice i njena dokapitalizacija, pa čak i način njenog osnivanja. Mladone je pokušao da svoju imperiju stvori mnogo brže od salatice. Nema on čovek vremena da čeka toliko. A verovatno i računa da je toliko i pametniji od njega. Mladone Ekspertski se toliko osilio da je počeo u dosluhu sa svojim kolegom po opredeljenju, udbaš-sudijom, da hapsi ljude koji ukazuju na njegov lopovluk i tako pokušava da prikrije pljačku veka ove naše, već milion puta opljačkane i osiromašene zemlje. Ali izgleda da mu to ovoga puta neće proći, podiglo se i suviše prašine oko svega što radi ovaj, kako se ispostavilo, ekspert za krađu radi.

Reformator: Mnogo je onih koji su se raznoraznim poštenim" poslovima obogatili za vreme miloševića. Ti isti se i daje bogate i sada. Blokiraju i ometaju mnoge napredne stvari i mnoge reforme, samo da bi zaradili još koji dinar uovom finansijskom haosu. Naravno za sve to koriste i više nego pogodne političare, koji su za određene sume novca, koje verovatno zavise od položaja i sposobnosti datog poltičara da utiče na kreiranje zvanične politike, spremni da urade sve. Tako se politika u ovoj zemlji svela na jednu veliku trgovinu. U njoj koristi ubiraju političari i njihovi finansijeri, jedino narod ostaje kratkih rukava i svakim danom tone sve više u bedu i siromaštvo. Štp datim strukturama, političarima i tajkunima, uopšte ne smeta, niti oni imaju kontakata sa ovim siromašnim i gladnim svetom. Oni žive u svetu koji se potpuno razlikuje od ovog našeg, svetu koji mi ne možemo ni da zamislimo. Jedini kontakt sa nama ostvaruju političari, kada im je potrebna podrška za narednih nekoliko godina lepog života. Tađa su spremni na sve, samo da bi izvukli iz ove ozlojađene mase još koji glas. Dosta nam je takvih političara, potrebne su am nove snage, koje će prekinuti dati krug i ovu zemlju provesti kroz tranziciju i priključiti

Evropi.

Džentlmen: Najlakši način za brzo bogacenje u Srbiji je odraditi jedan poslanički mandat. To implicira članstvo u nekoliko upranih odbora i jos stosta. Tako ce jedan poslanik za vreme svog mandata u skupštini primati platu koja je nekih desetak puta veća od prosečne plate običnog građanina u ovoj zemlji. Sasvim je realno da ce za vreme četvorogodišnjeg mandata poslanik steći dovoljno novca da neće morati da radi ceo život nista više. Nazalost, takvo je stanje i protiv toga se treba boriti svim mogućim sredstvima. Zasto bi neko bio toliko privilegovan samo zato što je poslanik. Visoko poslaničke plate su u neku ruku u redu, ali zato članstva u upravnim odborima predstavljaju sukob interesa i trebali bi biti krivično sankcionisani.

Maltese: Poslanici i estrada, to vam dodje isto. I jedna i druga strana imaju svoje dodirne tačke. Dok sa jedne strane imamo frapantnu cifru nezaposlenih, dok se Narodne kuhinje sve više pune građanima, na drugoj strani pravi milioneri. Lako im je, i u tome uživaju. Vlast ume da izazove sreću, a pesma estrade mu dolazi kao neizostavni dezert. Da su postali ugrožena vrsta svedoci i pojavljivanje policije u ulozi cuvara skupštinske većine. Mora da je nešto veoma vazno u pitanju i da se poslastica mora cuvati od svakih nemilih događaja. Dajte da im pomognemo. Znam da je sladak život u pitanju, a takve se stvari ne dovode u pitanje. Ako treba, upotrebiće se sva sredstva kostunice Pravnih država, ako treba i Zakon ima da se donese. Sve u cilju ocuvanja toplih fotelja, svile i kadife u kojima su drugi poslanici uvijeni. Neko je bas imao sreće. Dok većina građana obija hodnike Zavoda za zaposljavanje, i dok je pecat o interesovanju za posao jedino što nam sleduje, neka grupa ljudi nema egzistencijalnih problema, i jedno što ih mucu je ocuvanje položaja, pa makar i pravedni pendrek policije bio upotrebljen. Samo vi tucite godpodo, i cekajte u redu za svoje dnevnice. Restoran u kojem najviše provodite vremena, onaj skupštinski, nije dizao cene. Neće valjda da udari u skroman budzet vasih debelih koverata. Pa to stvarno ne bi imalo smisla.

Leopold: Vidim da listom izglasavate ljude koji su na celu države, Vladu, poslanike... Samo ste jedno prevideli. Jeste da oni imaju najviše plate i da pored plata mogu malo da uštede od primljenog mita ili pokoje usputne krađe društvene imovine, ali pitanje nije ko najviše zaradjuje nego ko najbolje živi. Pa, šta mislite, da li na primer Kostunica može mirno da spava? Ili Vucic? Ili recimo Karic? Stavite se u njihovu poziciju. Da vam se klima stolica i da morate da se dovijate na razne nacine da biste je sacuvali i ucvrstili, a pri tom vam za vratom dahcu kojekakvi mediji koji doduse ne komentarisu previse, ali ipak ubace po koju "kosku", da li biste bili opusteni i smireni i zadovoljni? A jos napolju neki narod, sve sama susumiga do susumige, ne zna covek kad ce da im prekupi i kad ce opet da jurmu na Svetu Skupstinu i da traže nekakvu smenu i nekakva hapsenja! Pa nemojte biti naivni, nije njima dobro. Dobro je onima kojima je savest cista, koji nisu podlegli bajkama o nebeskom narodu, onima koji znaju ili slute istinu i koji su sa sobom raskrstili na cijoj su strani. Mozda im je sada život otezan, ali verujte da je blago njima a ne poslanicima i vlastima, što ce budućnost tek pokazati.

Aneta: Ko najbolje živi u Srbiji? Iz ugla pasivnog, televizijom politički otudjenog posmatrača, naravno, politicari. Dobro. A ako prihvatimo da je politika veština mogućeg, ko su političari? I šta ćemo podrazumevati pod najboljim životom? Mislim da nas je obitavanje u ovoj nesrećnoj državi odvelo predaleko od ključne upitanosti o načelima dobrog života. Tako da je ovo pitanje postalo pitanje udobnosti, privilegija i loše shvaćenog hedonizma. Kroz istoriju zapadne civilizacije ovo pitanje je bilo

promišljano u višestrukoj optici. Antički pogled na dobar život je sve segmente života (domaćinstvo kao privatna sfera, trg, javna sfera polisa) objedinjavao, što bi značilo da promišljanje zahteva aktivnost.

Provokator: Očigledno je da u Srbiji najbolje žive oni koji imaju neku vezu. Zar nije tužno kada cujete tako nešto. Ovakav postupak zaista nema smisla. Pa u kakvom mi to društvu živimo? Interesuje me samo da li je ovaj posao dobila na pamet ili...Očigledno je da danas samo onaj ko se bavi politikom ima neku mogućnost da pronadje dobar posao i da bude dobro placen. Naravno da bavljenje politikom ne podrazumeva pasivnost, vec treba se dobro ulizivati predsedniku odbora stranke u kojoj ste angazovani. Nemam snage vise da gledam kako politicari grade svoju karijeru i karijeru svojih poznanika. Da li se neko zapitao na ciji racun to ide? Mi obicni ljudi sigurno ne bismo imali takvu priliku, kao sto je imala mlada clanica Nove Srbije. Očigledno je da nasi politicari nemaju ni trunku savesti, cim se ovakve stvari desavaju. Pa neko postavi posle pitanje, kako to da u Srbiji samo politicari lepo žive? Doduse upravu su lepo žive i oni koji su im prijatelji. Svi imaju neku korist, a sta je sa nama? Kada cemo mi imati priliku da nadjemo posao sa kojim cemo biti ponosni, a koji ce pritom biti dobro placen?

Religija, SPC i ostale "crkvene" organizacije

Krivo srastanje: Vidljiva je tendencija najradikalnijeg dela SPC da ostvari potpunu prevlast. Nista me ne bi dotaklo da se to radi unutar same crkve, ali ovo je odavno preslo neke druge okvire. Srbija bi po Ustavu trebala biti sekularna država. Danas ona to sigurno nije. Vladajuća koalicija je dala potpuni primat SPC, i isključivo njeni problemi postaju i državni. Ocit primer je vladika Jovan, njegovo zatvaranje. Tu se digla tolika prasina, da je Velimir Ilic povlacio takve poteze koji se u svakoj normalnoj zemlji mogu slobodno tretirati kao diplomatki skandal i pogoršanje odnosa dve susedne države. Da se ne fokusiramo na to što je ministar uputio poziv Makedonskoj avio kompaniji, problem je njegovo zauzimanje i pretnje zbog stvari koja ne bi trebale da ga se ticu. Na Rumiji je nikla klasična provokacija političke situacije. Nenad Canak je u jednom intervjuu rekao da je crkva na Rumiji pocetak pravljenja nečega što bi trebalo da se zove Srpska autonomna oblast u Crnoj Gori. To je strasno, jer su se ovakve stvari vec desvale devedesetih. I opet se SPC mesa u opasne, eksplozivne stvari. Da li se to ponavlja ona cuvena "Duhovna akademija"? Scenario je isti, samo je promenjena destinacija.

Oporavljam se: Likovi kao sto su pahomije, filaret, amfilohije su samo mediokritet SPC, to je samo vrh ledenog brega onog sto reprezentuje ova institucija. SPC je odavno predstala da predstavlja ono sto bi trebalo, ustvari kad bolje razmislim mislim da se istim metodama služe nekih dve hiljade godina. Na kraju svi oni ratni zlocinci su se "borili" sredstvima koja je propisala SPC, tj sredstvima koja su po shvatanjima iz ranog srednjeg veka dozvoljena i odobrena. Crkva zna koji joj je uticaj na nazalost priprost narod i to obilato koristi, sve naravno u cilju cuvjanja vladajućih struktura od eventualne pobune ognjentanog naroda. Predlazem SPC da osnuju stranku i tako legijalizuju svoje delovanje. Sve ostalo imaju: vojsku koju cine nacističke SS jedinice Obraza, Radovih navijaca, celavih progonitelja Roma, podrsku glupog i prostog naroda sklonog mrznji, kandidat u svakoj parohiji... Mozete li zamisliti amfilohija kao predsednickog kandidata ili cika pahomija kao ministra prosvete. Vrlo lako, ni sadasnja vlast nema mnogo bolje kandidate.

Green man: Ne znam sta reprezentuju panomije, filaret,

amfilohije, i naravno atanasije ali njihovi istupi definitivno ne prilice ni smradikalnim izaslanicama a kamoli predstavnicim SPC. Pahomije uziva tako sto vrsi bludne radnje nad decom, atanasije mesto kao hriscanski sluzbenik poziva na ljubav on poziva na mrznju rat i neprijateljstvo, drzi zapaljive govore koje mnogo podsecaju na hitlerove istupe iz '38 i '39 godine, filaret se vizma naoruzan do zuba, a kriminalnom ultra nacionalisticko organizacijom naravno rukovodi amfilohije. Kako je ova individua verovatno buduci patrijarh mozemo samo zamisliti kuda ce nas sledecih godina odvesti SPC. Cak se i vasseljenski patrijarh gotovo odrekao ove zilotske kvazihriscanske organizacije. Ultra desnicari su zavlitali u SPC i svako ko sada radi kao sluzbenik SPC ne moze se amnestirati od ovakvog ponasanja. Zato se i ja slazem sa oporavljenim da su ova skupina ekstremista mediokritet SPC, jer to je struja koja je prevladala i protiv koje se ocigledno niko iz SPC ne buni previse. Mada se pored svega vertigo nadam da si ipak ti u pravu i da u SPC postoje ljudi koji i dalje propovedaju veru, a ne nasilje i linc svih onih koji se bore za ljudska prava. Vreme ce pokazati.

Walker: Uvek ce SPC imati podrsku vecine naroda, a to je jedino iz razloga sto se cela stvar gleda isklucivo kao dogma, nesto sto se ne proverava i ne ispituje. Kada bi pitali nekoga na ulici, napravili jedan najobicniji kvota uzorak sa pitanjem <da li je Pahomije kriv?> siguran sam da bi ogromna vecina odgovorila sa NE, i da je to samo kampanja protiv nase crkve i naroda u celini. Ona svetska zavera, tacnije ona propagandna floskula, i dalje u glavama vecine od stanovnika Srbije, sto se neizostavno reflektuje i na svako pitanje, pa i na crkvu. Tesko je ubediti prosecnog srbina da je stanje drugacije, da se treba realno ophoditi prema svim drustvenim pojavama, pa i prema SPC. Pahomija ne moze opravdati to sto je duhovno lice. On je svojim postupkom pokazao da je daleko od bilo koje duhovnosti, da mu je ponasanje na nivou nekog perverzno marginalca, a ne na nivou koje se zahteva od svetovnog lica. Nije nikakav greh reci za nekoga da je kriv, pa makar on bio i sam patrijarh. Istina, a govorimo da kao drustvo treba da tezimo istini, zahteva da bude primarna, a ovaj slucaj nam se pokazuje u sasvim drugacijem svetlu. Nije on jedini slucaj, nije on jedini greh SPC. Imalo je tu i tezih gresnika koje je javnost asimilovala i prikrila ih od ruke pravde. Sta se desava sa onim Gavrilom koji je onako ocinjski milovao ubice iz redova Skorpiona? Da li i takav treba da predstavlja SPC? Ne zelim da vredjam vernike, ali ako si iskreni vernik, ako zaista stojis iza kanona pravoslavja i pravoslavne vere, zar blagoslov pokolja, i vinovnika ovog uzasnog cina nije najveci greh daleko od svega normalnog, a od vere suvise daleko?

Analyse: Gavrilo blagosilja monstrume, Filaret podmazuje mitraljesko gnezdo, Pahomije daje sve od sebe da legalizuje pedofiliju, Amfilohije se trudi da napravi sto veci razdor u podeljenoj Crnoj Gori, ukratko morbidna slika politike koju vodi SPC. Vidljivo je da politika SPC nije onakva kakva bi trebala da bude. Iako se deklarativno zalaze za toleranciju, mir i ostale duhovne vrednosti, sasvim je jasno da je stanje mnogo drugacije od pomenutih pravila. Ima tu nekih stvari koje svakom razumnom moraju da zasmetaju. Cinjenica je da se SPC udaljila od vere, a suvise priblizila politici i vodjenju iste. Desavanja u devedesetim nam jasno govore da je institucija crkve ipak bila opijum za narodne mase, da su njen suptilan kurs mnogi poceli da slede misleci da ce se skrivanjem iza krsta moci mnogo toga progledati kroz oci. Oni monstumi i ratni profiteri su se bukvalno takmicili ko ce dati vecu donaciju crkvi, ko ce veci zlatni krst da nosi. Samo mi nemojte reci da to crkveni velikodostojnici nisu znali, da nisu imali pojma odakle potice novac i ko su zapravo donatori. I Arkan je bio jedan od velikih bogomoljaca i donatora po uverenju. Turbo pravoslavci

sa krvavim rukama, nista vise.

Cyber 117: U tome je i sama sustina problema. Zasto se crkva uopste mesa u politiku? Da je mesanje postalo sastavni deo crkvenog zivota svestenih lica i njihovih velikodostojnika potvrđuju i skoro svakodnevni događaji, kao i pojavljivanje SPC i davanje komentara na određene političke teme. Svojim prisustvom kreiraju javno mnjenje koje je u sustini istinski gresno, ali povodeci se i sledeci reci SPC pokusava da se asimiluje. "Mašinski cetvrtkom", da li znate sta to uopste znaci? Vec dve godine na Masincu u Beogradu se odrzavaju sastanci, tribine koje afirmisu rad SPC. Nista mi ne smeta, ali da li se na tim skupovima zaista govori o istini ili se promovise politika SPC? Ipak je u pitanju ovo drugo, a nacionalisticki poklici Atanasija Jeftica su samo dodatno opterecenje celokupne situacije. Javljuju se i "Dveri" da osude proglas gradjanske Srbije jer gresno je misliti svojom glavom i to javno reci. Problem kursa koji neguje SPC prikazuje se i u samoj Crnoj Gori. Rumija nije odavno bila, a onolika pomoc vojske oko cele stvari ne moze da se opravda. Mozda je helikopter kojim je crkva nosena na Rumiju bas onaj isti koji je prevozio atentatore na Vuka Draskovica u Budvi? Sve je moguće.

Krivo srastanje: Kad je toliki procenat onih koji veruju SPC to je samo odraz stanja drustva, dogmatsko misljenje koje vlada u njemu. Niko nema prava da zabrani da neko veruje. Ja to ne cinim i ne podrzavam nastojanja takve vrste. Problem je pokazati im u sta veruju, i da li je to u sta se kunu bas onako kako se prikazuje. Sve mi se cini da je poslednje istrazivanje javnog mnjenja odraz krize morala koje vec deceniju vlada, a najlakse je reci ja sam vernik i bezrezervno verujem u ono sto SPC radi i svaki greh ce nestati kao rukom odnesen. Da, kada bi tako stajale stvari svako bi radio sta mu je volja i posle toga je dovoljno da kaze izvini, da zapali svecu, da prilog Crkvi i idemo ponovo. Ja sam uveren da mnogi koji su se izjasnili pozitivno na ovo istrazivanje tako razmisljaju i da je ovo nacin da se u neku ruku "operu". Nazalost niko ne gleda razumno na stvari, da pokusa na neki nacin da razgraniči delovanje SPC i mesanje u politiku. Upravo je mesanje u politiku stvar koja mi ide na nerve i tu za mene ne postoji nikakvo opravdanje. Ono sto ne valja, a ja kazem da ne valja mesanje crkve u politicki, pa i u drustveni zivot, to treba slobodno reci. Prica da smo svi mi vernici, da svi imamo bezrezervno podrsku prema radu SPC jednostavno ne lezi.

Power: Svima je jasno da se crkva mnogo mesa u politiku. Nije mi jasno sta SPC pokusava kad oni nemaju nikakvu povezanost sa politikom. Zar im nije dovoljno sto im politicari oprastaju, odnosno zataskavaju njihove grehe. Gde im je tu vera? Kazes da su za njih pronevera i pedofilija sasvim normalna stvar. Upravo tu lezi objasnjenje. Kako bih to mogao lepo da objasnim, a da me svi shvate? Crkvene glavesine kad naprave neki greh poput navedenih, zapale svecu i pomole se, to znaci da im je sve oprosteno. Tako se i desavaju situacije da vecina ljudi veruje u SPC samo da bi im se oprostili svi gresi. Da to je tako jednostavno, odes u crkvu zapalis svecu i to je sve... Kad bi to bilo tako? Zaista podrzavam ljude koji istinski veruju, koji postuju obicaje, ali ove koji veruju samo u crkvu kao instituciju, sazaljevam.

Ludi žabac: Učešće vladike Pahomija u zvaničnoj delegaciji SPC koja od pregovaračkog tima Srbije o budućem statusu Kosmeta traži denacionalizaciju crkvene imovine u pokrajini, višeznačna je poruka Crkve i vodećim ljudima u državi i sudu u Nišu i onim mladićima koji više meseci pokušavaju da dokažu da ih je proosvećeni seksualno napastvovao. Ne može se Crkvi osporiti pravo da svoj tim sastavlja po sopstvenom nahodjenju.

Mogu Pahomija da izaberu i za patrijarha. Nije kriv dok sud tako ne utvrdi. Ali sve se drugo može osporiti. I nedostatak dobrog ukusa sastavljača delegacije i u najmanju ruku čudna pomirljivost domaćina, predsednika i premijera Srbije, najpovanzaniji da državne institucije zaštite od svake vrste pritisaka. A ovo jeste pritisak SPC jer su optužbe protiv vladike ozbiljne, isuviše ozbiljne, a svedoci ubedljivi. Ako crkve opstaju na razlikama, moderne države svoje temelje grade na uverenju građana da su pred zakonom jednaki. Važi to i za Tomislava Gačića i za one koji se osećaju oštećenim. U tom smislu mera mudrosti i takta nalagala je da se neko doseti i Patrijaršiji prenesu diskretnu poruku da nije baš uputno da vladika bude član bilo kakve delegacije koja komunicira sa državnim institucijama. Ne bar dok je pod hipotekom optužbi. Ne mora se moguća blamaža crkve koristiti za urušavanje kredibiliteta države. Uostalom, ko će da primi momke koji tvrde da su zlostavljani? Mogu građani Tadić i Koštunica da celivaju ruku kome hoće. Njihova higijena - njihov problem. Ali, kome se predsednik i premijer ove države klanjaju moralo bi sve da nas zanima. Šta da radi sudija u ovom predmetu, kako da se vlada, kad na televiziji vidi da optuženi sedi uz rame predsednika republike i šefa Vlade? Da li mu to šalju poruku da oni znaju da Pahomije nije kriv?

Ko u Srbiji glasa za radikale?!

Vertigo: Radikalna stranka je pokazala kako se bori za pravdu i slobodu, i ne bih voleo da nam se to predstava ponovi. Videli smo domacine na delu, videli smo njihovo postenje, videli ratove u koje su nas uvaljivali, i shvatili o čemu se zapravo radi. Međutim, njihove horde istomisljenika nisu ništa shvatile. Iako su glasaci radikala po svim pokazateljima sloj društva koji je uglavnom lose obrazovan, i finansijski dosta slab, iznuren svim desavanjima u proteklih petnaestak godina, to im nimalo ne smeta da se ocajniki, i svom snagom, bore za svoje miljenike. Zvuci zaista paradoksalno, ali paradoks se u njihovom slučaju sam po sebi nameće. Ne znam šta je to u strukturi njihovih sivih ćelija, ali ono što treba, definitivno ne postoji. Nisam zadovoljan trenutnim rasporedom snaga na političkoj sceni. Da li je moguće da je Srbija nacija sastavljena od gomile manijaka koji sami sebi saplicu noge, i koji uporno rade po principu <protiv sebe>? Drugacije se ne može okarakterisati raspoloženje u birackom telu, i vidljiva ekspanzija radikalskog uverenja je očita. Sta bi trebalo da se desi da bi se stanje popravilo, to je pitanje koje sebi uvek postavljam. Promeniti radikale, to je sasvim nemoguće. Mi smo zaista tragična slika, u kojoj se množe oni koji proiipovedaju retrogradne stavove, nazadnost u svakom pogledu. Neosnovano je govoriti da se radikali mogu proimeniti. Ipak je to nešto što je povezano sa karakterom tih ljudi, i kada bi h posmatrali pod jednim velikim mikroskopom dosli bi do saznanja da se radi o jednom organizmu podeljenog u više ćelija. Samo su im oblici različiti, a unutrašnjost je ista kod svakoga. Imaju oni svoje fiks ideje od kojih ne odustaju. Možda i shvataju (u šta sumnjam) da je to samo zaludjivanje, ali oni su takvi. Vole da se nalaze u nestvarnim snovima, da sanjaju nemoguće, i tako nas stavljaju u veoma nepovoljan položaj, koji je mnoge zauvek eliminisao. Radikali jesu zlo, i sa time se moramo suociti. Svaka cast njihovom izboru, ali ja nikako ne mogu da ga podržim jer mu znam zlu narav i opseg delovanja.

Diddl: Radikali su jedno veliko zlo. Ne mogu da shvatim ljude koji to jos uvek nisu ukapirali. Dovoljno je dokaza da mogu i ta tvrdim tako nešto. Toliko ruznu istoriju nema niko na nasoj političkoj sceni. Ne znam da li uopšte treba komentarisati nekoga ko siri siri lose vibracije po Srbiji. Toliko losih ljudi na jednom mestu. Hajde sto ih je toliko, preko toga i da prodjemo odnosno to i da zaobidjemo, nego ima mnogo onih koji veruju smradikalima. To je ono što mi je stvano neshvatljivo. Mada ako gledam iz nekog njihovog ugla, onda to gledam na jedan

drugi način. Ljudi koji podržavaju radikale, nisu obrazovani i uglavnom je to starija populacija koja ne ume ni da cita, ni da pise. Mislim da je to sasvim dovoljan opis ljudi koji mogu da podrže ovakvo zlo.

Mira: Radikali su, prema rečima Srdana Bogosavljevića, direktora Strateškog marketinga, već dugo "jako stabilni", sa podrškom više od 30 odsto birača. Novi trend, međutim, koji istraživače primorava da preispitaju sud prema kome je ta stranka na poslednjim izborima dostigla vrhunac popularnosti, jeste smanjenje broja negativnih ocena koje joj daju učesnici u istraživanjima. Bogosavljević objašnjava da su radikali već godinama dobijali pozitivne ocene od trećine birača (od onih koji su na izborima obično glasali za tu stranku, ali i socijaliste ili Stranku srpskog jedinstva), ali je zato 60 odsto birača imalo izrazito negativne stavove o toj partiji. Sada se ta odbojnost prema SRS-u smanjuje, što, prema rečima direktora Strateškog marketinga, otvara mogućnost za dalji rast rejtinga Šešeljeve stranke u odsustvu lidera. (Vreme). Tačno je da su radikali i dalje sveprisutni, a ovi podaci potvrđuju i njihovu sposobnost premaskiranja. Igrajući na kartu da se približe i delu birackog tela koje se guslalo njihove politike, kako navodi komentator Vremena, oni vesto menjaju ratobornu nacionalisticku retoriku imidzom urbanije stranke. Ipak, ja racunam na pronicljivost mladih prema ovoj perfidnosti i verujem u onu staru izreku Macinija da, vladari zaboravljaju obećanja, ali narodi nikada. A, morate priznati da su radikalska obećanja zadovoljavala mentalni sklop moje babe, i iskreno se nadam da će tako i ostati. Analiticari nas upozoravaju na njihovu lukavost, ali zar Srbija odavno nije upoznala ovakav model politicara - politicara koji će i samog sebe premazati raznim bojama da ubedi i babu i unuku. Zato i optimisticno verujem u visprenost unuke i njenu snagu da nipodastava negativne trendove kao sto je ovaj. Radikali su odavno pokazali svoje "true colours" i ne dozvolimo im da nas zbunjuju na putu prema evropskim integracijama. Ovakav optimizam bismo trebali negovati, jer u suprotnom kao sto upozorava analiticar sa pocetka, mozemo lako biti zavarani.

Xtreme: Za radikale glasaju ljudi koji sanjaju Veliku Srbiju, rat, destrukciju države i izolaciju. Najgore je to što se broj takvih ljudi iz dana u dan povećava. Njihova politika je bolest koja se siri Srbijom i na koju moramo pod hitno staviti taktu. Tesko je poverovati da se nas narod prima na takvu vrstu politike posle svega što smo proživeli ovih godina sa Milosevicem. Mislim da bi njihov dolazak na vlast u ovo vreme značio mnogo veće nazadovanje države nego sa sps-om. Za radikale glasaju moje komsije koje godinama nisu primili platu ali misle ako zaokruže Tomu da će im se život okrenuti na bolje. Zar imaju toliko isprane mozgove da nemogu da ukapiraju da su radikali zlo za sve nas, da se varavamo 10 i više godina unazad zbog njih. Takvi ljudi valjda kad vide onog Vucica na tv-u kako se lazno kezi svima kao neka nova grandshow zvezda polude za njihovom "postenom" politkom. Ne zaboravimo i njihovog vodju koji u Hagu kako sam kaže brani Srbiju i to psovkama i uvredama koje ceo svet gleda. Pa treba li glasati za "vojvode" koji dizu pistolj na studente i prete im. Jos kada vidim onu brbljivu Jovanovicu, pa bre život da ti se smuci! Clanstvo jedva da im ima završene srednje škole a oni se toliko hvale svojim kadrovima. Ti kadrovi su verovatno oni ljudi koji sede po kafanama, ispijaju poslednji dinar i na tv-u navijaju za Seselja i Slobu. Sigurno je da njihove glasace tesko mozemo preobratiti na drugu stranu jer kako svi tvrde imaju cvrsto glasacko telo, ali treba se prebrojati pred sledeće izbore i odlucno krenuti politicku borbu sa njima.

Islander: Radikali i njihovi glasaci prava su nocna mora za svakog ko je prosvecen i normalan. Nije ni upola strasno sto

zastupaju uverenja koja zastupaju koliko je nepojmljivo da ljudski mozak može svesno da izabere toliko primitivan model razmišljanja i ponašanja koji ide na štetu sopstvenog naroda za koji se navodno mnogo zalazu, ma ne mnogo, nego najviše od svih. Sebe smatraju najvećim patriotama koje je majka ikad rodila, a svoja zločinacka dela posmatraju kao neverovatnu poztvovanost za državu koja ih je iznedrila (a bolje da nije!). To govori u prilog njihove zaostalosti i njihove drskosti koja se proteže do u nedogled. Koliko koce donosenje zakona, koliko su neprevaziđeni u vrednjanim i omalovazavanju protivnika, koliko su nezaustavljivi u svojim rusilackim i nazadnim teznjama nema potrebe mnogo govoriti. Svoje pravo lice pokazuju bez stida i srama u svakoj pogodnoj prilici, a u Skupštini najviše. Recnik kojim se služe recnik je kojim razmišljaju. Svaljivanje krivice na druge omiljena im je zabava, te su tako juce recimo napali G17 Plus da se za lopovluk u Srbiji nije znalo pre njihovog preuzimanja finansijskog sistema (kakva gnusna laž! pa ovde se kralo naveliko i pre toga, a zna se i udeo radikala u toj prici!). Ovakve radikale kakve mi imamo na politickoj sceni trebalo bi jednostavno zakonom zabraniti, ali ocito da su ti kidisuci psi potrebni i ovoj sadašnjoj vlasti.

Android: Glasaci radikala su u buducnosti potencijalno najopasnija i najdestruktivnija snaga u našem društvu. Snaga su vec stoga sto ih, na uzas zdravnornalnih ima kao kusih pasa i to ne bilo kojih vec terijera koji kad u nesto zagrizu to ne pustaju ni za zivu glavu. Nikakve mere prevencije ovde ne dolaze u razmatranje jer za radikalne glasece ne postoji nijedan dovoljno jak argument koji bi ih naveo da zastanu i zapitaju se kud su posli i sta rade. To je jedno neprobojno glasacko telo, oklopljeno viseslojnim predrasudama i zabludama, naoruzano toljagama, pistoljima, kamenicama, cime god hocete, i zadajeno bolesnom ideologijom koja za sebe misli da pociva na umerenom nacionalizmu, a zapravo je toliko ZA nacionalizam, da je PROTIV njega. Karakteristicno za ovaj djavolji nakot je i to da su zagovaraci zatvorenosti i izdvojenosti i da imaju sve protiv svetla koje bi moglo prodrati kad bi se vrata bar malice odskrinula. Sa njima je tesko izboriti se, a nemoguće sloziti se. Govor mrznje je jedini jezik koji razumeju i jedini koji koriste, sto dokazuju iz dana u dan, vredjajući inteligenciju i dobar ukus onih koji su ostali poslednja linija odbrane izmedju njih i jos uvek neopredeljenog i neodlucnog dela populacije.

Mercury: Zaključio bih samo jedno: Srbija, ta mala zemlja, a tako velika po glupostima koje proizvodi. Svako ima pravo na gresku, i to je ljudski. Pametni se uce na greskama, pokušavaju da ih isprave, ali Srbija u greskama uziva i dozivljava ekstazu. Iako su devedesetih godina bili pod udarom mnogih negativnih faktora, iako su se bili za hleb, a o mleku nisu smeli da razmišljaju jer ministarstvo istine, kako to rece Orvel, znalo je da dopustiti narodu mnogo ne izlazi na dobro. Pod dirigentskom palicom Slobodana Milosevica i nesebicnu podršku najvećeg zla - radikalne stranke, Srbija je dozvela ratove, nemastinu, bombardovanje, hiperinflaciju, kradju, kulturnu, moralnu i sveopstu degradaciju. Pamcenje u srba nije stvar sa kojom bi se ponosili. Kratkovidost i mentalna zatupljenost ponovo dolazi na videlo. Radikali plene lakoveran i neobrazovan narod, a u Srbiji ih je veoma mnogo, i situacija u Srbiji bi se kratko mogla nazvati repriza. Repriza zla, repriza politike dugih nozeva i skracenih cevi, repriza drustvene destrukcije, repriza radikala. Vucic sve vise pokazuje svoje lice, sve vise predstavlja radikalnu stranku, na mladijima svet ostaje-zaključuje Tomislav Nikolic, zlocinac iz Antina se stavlja u drugi plan, logisticka podrška za povratak zla. Zao mi je sto je glupost u Srbiji toliko velika, zao mi je sto Srbija ima tako slab kapacitet intelekta, sto *mradovi uopste imaju podršku gradjana. Mada, nisu glasaci radikala gradjani. Ne, to su oni koji ne zele da ih neko poistovecuje sa gradjanskim mentalitetom jer zvuk pasivnog zavicaja bi bio ugrozen, a

njima je ideologija proje sveta. Radosni sto nemaju nista, radosni sto prizivaju mrak, oni beze od istine, od sopstvenog horor izgleda, od predrasuda i kompleksa kojim obiluju. Anstajne, a posebno Darvine, zao mi je sto mi Srbija postade staniste. Nisam mogao da biram. Tesko da bi ceo zivot bio dovoljan da se analizira taj skuceni mozak jednog radikala, oni su dokaz da postoje ljudi koji nemaju IQ, oni zive uz pomoc instikta, zivotinje sa polu ljudskim izgledom.

Tobi: Pravo je zadovoljstvo pisati o glasacima radikala, i onda, u jednom razgovoru sa primerkom iste grupe, vidite da sve sto je napisano, svako slovo na ovu temu, stoji i predstavlja sustu istinu. Ne postoji nikakva sila, nikakve metode, kojima bi proscan radikalni glasac mogao da prihvati drugaciju rec, drugi argument, sliku drugaciju od one koju im njihova centrala servira. Sam razgovor se svodi na slusanje toliko puta izvokane demagogije. U svakoj reci se prepoznaje retorika na relaciji Vucic-Nikolic, i sve je tako isprazno, prepoznatljivo i zastrasujuće, jer repriza nam se desava. U startu cete videti da su oni nepogresivi, da su najposteniji, najiskreniji, i sve naj, sto jasno ocrtava karakternu sliku radikala, jedne manijakalne megalomanije, ako takva psiholoska kvalifikacija postoji. Krivci su uvek na drugoj strani, a ta strana se nalazi uglavnom na svetskim silama, u onima koji za njih predstavljaju neprijatelje, jer svetska zavera u njihovim glavama jos uvek nije prestala da postoji. Sa takvim psiholoskim profilima licnosti je prakticno nemoguće razgovarati, a ubediti ih u drugaciju je prakticno nemoguće. Njihova politicka dogma je nesto u sta se klanjaju. Ne razumeju nikakve tokove drustva, za njih je batina svetinja, a autoritet je nesto sto se mora postovati. Podanicke licnosti koje nemaju ideju za bolje, koji uporno prizivaju mrak, ne bi li se sakrilo njihovo destrukтивно lice, njihov zivotinjski odraz, jer mrak mnogo toga prikrija, ali i otkriva.

Freestate: Sta reci o njima, o radikalima? Na koji nacin objasniti glasacima radikalne stranke sta su i ko su njihovi lideri? Ne bi mi poverovali da im kazem da su radikali oduvek bili lazna opozicija u svrhu mazanja ociju naroda. Seselj nikada nije bio u pravom smislu reci u zatvoru. Ako mu je tamo dozvoljavano da se divljacki ophodi sa upravnicima, onda je jasno u koje svrhe je bio u zatvoru, da je sve montirano. Kako su se radikali ponasali na vlasti u Zemunu? Ta vlast ce biti upamcena po najrazlicitijim mahinacijama. Zaposljavanje svega i svacega, primanje plata ljudi sa platnih spiskova koji su nepostojeci, urbanisticki kaos, rasisticki ispadi i napadi, uzas bez presedana. Na globalnom planu su doneli ono najgore. Ratove, patnju, razaranja, siromastvo i zrtve. Ali kada bolje razmislim, onaj isti narod koji je greao u bedi uvek je bio veran sluga radikalne ideologije. Ne zelim da ulazim u strukturu licnosti ovih ljudi, ali je svakako da mazohizam koji je postojeci kod njih dozivljava potpunu kulminaciju. Neko bas voli da radi protiv sebe i protiv svoje dece. Najgore je sto ih ne mozete ubediti da grese. Oni su za njih bogovi koji su bezgresni, i sve sto je Seselj izgovorio na sudjenju Milosevicu je upijeno i nauceno u svrhu citiranja. Zalosna slika, ali to vam je tako kada nase ustanove za lecenje i cuvanje dusevni bolesnika nemaju dovoljno mesta da prime sve one kojima je pomoc potrebna, a glasaci radikala to sigurno jesu.

Strong song: Za radikale glasa najnizi sloj stanovništva, neobrazovani, manje inteligentniji, polu svet pun predrasuda i frustracija. Tesko je sa takvima, tesko jer se on ne menjaju. Danas, dok gledaju svog vojvodu sa malih ekrana, dok ih on laze i zavija, oni i dalje veruju. Veruju i onda kada je Seselj rekao da je cela njegova politika zasnovana na lazima, na poziranju. Nista ne moze promeniti usadjeni kod kod ovih ljudi. Da su nekada samo razlozno promislili, da su se ikada zapitali da li je normalno da podrzavaju te budale, odgovor bi se sam dao. Ali oni to

ne umeju. Krivica se uvek svaljuje na druge, njihovi su cisti jer oni nikada nisu bili na vlasti. Ovo je jos jedna karakterna osobina, lose pamcenje, kratkovidost. Svako se seca cuvenog crvenog vojvode, znamo i za njegove nastupe. Podrska Milosevicu uvek se nagradjivala, tako da su i oni nasli nekakvu racunicu. Ali njihovim biracima je to sasvim tesko objasniti. Nema potrebe da se trudim. Ako oni uzivaju u sopstvenoj nemoci i potcinjavanju autoritetu, neka to i dalje rade, ali malo dalje iz ove zemlje. Radikala nam je dosta. Laznih demokrata i eksperata, takodje.

Reforma vojske

Sarge: Ministar za dijasporu Vojislav Vukčević rekao je da će se Zakon o amnestiji pred Skupštinom naći po hitnoj proceduri. "Zbog značaja i zbog želje da se tim mladim ljudima (koji su u inostranstvu, prim.a) učini u vreme praznika da mogu doći, iskreno se nadamo da će to biti urađeno od praznika, tj. Nove godine", rekao je on. Zakon o amnestiji je samo kratkoročno rešenje problema. Ako se prisetimo, postojao je i zakon o amnestiji koji je donet 2000. godine i odnosio se na period od 90-tih pa do 2000. Naravno, posle 2000. pa na ovamo mora da se donese nov zakon kako bi ljudi iz inostranstva koji su dobili pozive u tom vremenskom periodu, bili na adekvatan način oslobođeni krivičnog gonjenja. Sve to ne znači oslobađanje od obaveze služenje vojnog roka. Oni su i dalje u obavezi da to učine. To znači da će za neki budući vremenski period morati da se donese nov zakon o amnestiji. I tako sve u krug. Bolje bi bilo da se pomenuti zakon donese onda kada se ukine služenje vojnog roka za ljude iz dijaspore. To bi bilo mnogo pametnije rešenje nego svakih par godina donositi po neki zakon. Ne verujem da će ti ljudi ikada želeti da služe vojsku pa prema tome treba i ukinuti vojnu obavezu, ili pak omogućiti da ti mladići odsluže vojni rok na neki drugi način, ili uvesti mogućnost otkupa vojnog roka. Sve su to metode kojima bi na adekvatan način bilo rešeno pitanje služenje vojnog roka za ljude iz dijaspore, a ne da se svakih par godina natežu sa nekim polovičnim rešenjima.

Istraživač: Vojska je i definitivno jedna opljackana institucija. Mora se izvršiti korenita promena, jer je ocigledan visak nezdravog tkiva. Ocigledno da ova vlast nema zelju da izvrši ikakve promene, jer da ima ne bi predlagali mladicevog prijatelja za buduceg ministra vojske. Sta nam novo ministar stankovic moze doneti. Nove afere, poslove sa miletom i slicnim prevarantima, neizbezan sukob sa Crnom Gorom, a mozda idonese blagostanje u vojsci sto je naravno malo verovatno. Jedno mozemo da tvrdimo sa izvesnoscu. Od hapšenja ratnog zlocinca mladica nema nista. Stankovic je njegov bliski prijatelj koji mu je savetovao da se nikad ne preda, a ako je "slucajno" kriv da sam sebi presudi. Znaci prijatelj jednog zlocinca koji je u stanja da naredi hladnokrvnu egzekuciju nekoliko hiljada ljudi za par dana predlozen je za novog ministra. Znaci ako imate sina vojnika koji je na odsluženju morate da strahujete da vam neko slucajno ne javi kako je sklon depresiji.

Djole: Bivsi oficiri JNA, sadasnji generali su ocito jaci od drzave. Drzava nema snage u ovim uslovima da stavi pod kontrolu vojsku. Najupecatljiviji je primer r. mladica bahatosti milosevicevih oficira. S' obzirom sta su sve radili zadnjih 15 godina i koje su privilegije uzivali, nije ni cudno sto se ovako ponasaju. U vojsci ima postenog sveta, ali su oni marginalizovani, rade za sitne pare, sikanirani su i uplasceni za radna mesta. Aktuelna vlast je ocito zazeta samo punjenjem sopstvenih dzepova i bankovnih racuna u inostranstvu, a sto se tice vojske i njihovih kontrole, to nikog ne zanima i sve se svodi na praznu pricu po novinama i TV-u. Ovo stanje u kome se zemlja nalazi je lose po obican svet (ljude koji nisu deo mafijasko-klerofasistickog sistema) jer je samo pitanje vremena kada ce u Srbiji izbiti grad-

janski rat jer drzava nije u stanju da obuzda kriminal u najvaznijim institucijama, kao sto je vojska. Srecom sto je ratifikovan sporazum sa NATO.

Is that what you think?: Tragedije koje se desavaju u okvirima kasaqmi Srbije pokazuju da nesto ozbiljno nije u redu. Jasna stvar, reforma vojske nije izvršena, njihove tajne sluzbe takodje, isprepletani interesi i tragedije koje su postale ucestale dovoljno govore. Od svega je najgore sto se nastavlja sa manipulacijama. Vojska, ovakva kakva jeste, nikada nece priznati greske. Sramota je da se vrsila onakva manipulacija sa mrtvim vojnicima koji su izgubili zivote u Tpcideru, a mi i danas ne znamo istinu i ko je stojao iza ubistva gardista. Branilac porodica u ovom slucaju je Vladan Batic, a njegovog pritvaranje u trenutcima kada je javno pocelo da optuzuje vojne krugove za smrt vojnika je u najmanju ruku simptomatino. Vojni kadar je ostao netaknut. Kao takva, vojska je samo presla iz Milosevicevog zagrljaja u Kostunicin i reforma nije ni zapoceta. Kakvi sve generali sede u njenim redovima i dalje kreiraju zivote svakoga od nas. Dugo vremena ce proci kada cemo mi imati profesionalnu i obucenu vojsku koja ce za razliku od danasnje budzetski novac trositi u predvidjene svrhe, a ne da pravi poslove koji spadaju u domen najvećih afera. Ovo je mesto gde se treba najvise protresti korov koji je tako ocigledan. Ne moze se vise trpeti nijedna privilegija koju uzivaju vojna lica potpuno nezasluzeno. Sve imaju i ponasaju se kao najveći paraziti u jednom drustvenom sistemu.

Aragorn: Da li je normalno da u vojsci tako često stradaju vojnici bez nekog posebnog razloga i uvek bez adekvatnog objašnjenja uslova i situacije, pod kojima su nastradali. To je samo znak da u funkcionisanju ove institucije ima ozbiljnih propusta. Dakle neko tu mora odgovarati, zbog datih nesreća, koje se prilično često dešavaju. Neko ne obavlja svoj posao kako treba, jer jako mnogo psihologa i raznih drugih stručnjaka vrši proveru regruta, pre nego što se oni uključe u jedinice. Ako je tako, odkud toliki broj samo UBISTAVA. Da li je sistem unutar ove organizacije tako ustrojen, da u mladim ljudima izaziva toliko pomračenje svesti, koje rezultira ovim tragedijama, ili je u nekim slučajevima, kao što je "Topčider" dolazilo do kontakata sa nezvanim gostima ili ljudima, koji nisu smeli biti viđeni. U svakom slučaju mladića više nema, a za njihovu smrt niko ne odgovara. Zato je sve veći broj mladih ljudi, koji ne žele da rizikuju, da u vojsci pojede mrak, i izbegavaju ovu obavezu ili se odlučuju za civilno služenje. Jedino bi korenita promena ove institucije doprinela rasvetljavanju mnogih okolnosti oko pogibije velikog broja mladih ljudi i sprečila njihovo dalje ponavljanje.

Urban: Godinu dana je prošlo od strasne tragedije na Topcideru, a jos nije utvrdjeno sta se desilo sa nastradalim vojnicima. Prvo su pokusali da nam uvale pricu da su se vojnici poubijali u medjusobnom obracunu i to tako sto je jedan ubio drugog, a zatim izvršio samoubistvo sa tri metka i to sa distance. Posle toga je dosao covek koji je ispricao mnogo uverljiviju pricu. Ko je tada pucao na dvojicu vojnika, jos nije utvrdjeno. Sto se stalo sa istragom, zasto vise niko i ne pominje ovaj slucaj. Tragedija na Topcideru ne sme da se zaboravi, krivci moraju biti pronadjeni, jer kakva se to poruka salje buducim regrutima. "Cuvajte objekat radi ubistva i samoubistva" ili roditeljima ako im deca sluze vojsku i cuvaju objekat od ogromnog antihaskog znacaja moze se desiti da vide haskog optuzenika. Ne bih zeleo da se ikad vise ni jednom roditelju desi da mu stigne pismo od sina, ispisanog tudjom rukom kako je depresivan i sklon samoubistvu, jer to je znak da ga je likvidirao antihaski lobi. Ovaj se slucaj mora do kraja ispitati, zbog ove dece, ali i zbog

svih nas.

Milevk: Reforma vojske ce se tesko dogoditi. Komunisticki generali znaju jedino da naredjuju i narucuju. Vojni funkcioneri su navikli na privilegije i oni ce sebe stititi do zadnjeg daha. Ako je istina da je neko pretio Tadicu u trafikantu smrcu, onda moze mo svasta ocekivati. Uostalom, vojska u zadnje vreme puca po SVIM safovima. Aferu Topcider vise niko i ne spominje a ako uskoro padne koja glava (Tadiceva npr. i to bukvalno) onda je vojska (njen cuveni deo) ubila i Zorana Djindjica. Nije samo Mladic zasticeni beli orao, Srbijom lete i sitnije ptice sa vojnim cinovima a koje imaju ubistva, batinanje i pljacke na savesti. Sve se zna, samo javnost ne zna. Neka se neko zapita zasto se kalasnijkov u javnosti sve manje slika. Treba u drustvu imati u vidu one u koje se najmanje sumnja a priprema se i Pavkovicov povratak. Bal vampira je vec nagovesten ukidanjem poternica za cuvenim ljubimcima zla.

Talični: Nema govora o reformama u vojsci dok se konacno ne obelodani uloga vojnih sluzbi bezbednosti. Ako se posle 5. oktobra pokazalo da Aci Tomicu niko nista ne moze, da se ne zna ko je taj, osim njegovog zemljaka Kostunice, ko moze bilo sta da mu naredi, tako stanje je neodrzivo. Sada je aktualna smena ministra Davinica. Pokazalo se da je nenamenski trosio budzet. Medjutim nije samo to problem. Predvidjene reforme, po recima strucnjaka, su neodrzive. I dalje se razmislja o nekakvim sukobima, i dalje se razmislja kao da smo u bunkeru za vreme II Svetskog rata. Nama je potrebna modernija, efikasnija i brojcano manja vojska. Kod nas je sve drugacije. Mi imamo vise vojnika na odluzenju vojnog roka i civilnih lica u vojsci nego pravog, profesionalnog kadra. Kao i uvek, u svakom segmentu srpskog drustva je potrebno malo vise koristiti razum. I u vojsci i njenoj reformi je taj problem izrazen. Izgleda da ce neko morati da ukljuci mozak ljudimam koji se bave ovim pitanjem. Drugacije je neodrzivo.

Reforma policije

Oču kusur ne žvakur: Jedna stvar me ovih dana jako brine u vezi sa nasom policijom. Skoro pet godina policajac u Srbiji nije jeo. Naravno, ne mislim na obicnu hranu, vec na onu drugu, dusevnu. Skoro punih pet godina nije bilo premlacivanja demonstranata, maltretiranja neistomisljenika i hapsenja i mucenja politickih protivnika vlasti. Pet godina je jako dug period, zabrinjavajuće. Umesto toga stojkovic i jocic su iz bunara izvukli jedno prastaro krivicno delo - verbalni delikt. To povampireno krivicno delo je naravno doneo stojkovic, jer mu je ono u staro vreme bilo omiljeno. To delo sluzi radi prevencije buducih demonstrativnih skupova. U prevodu ako ste pismen covek i vrsite promociju knjige, policajci ce uci na promociju i naravno rasturiti skup, jer ko u ovoj drzavi sme da bude pismen, kada je vecina ministara nepismena. Kada te iste policajce nazovete pravim imenom (onim sa pet slova koji se obicno koristi za domace zivotinje) onda se podize krivicna prijava za pomenuto krivicno delo. Naravno nikom na pamet ne pada da rasturi fasisticki skup na pravnom fakultetu, jer ko sme da dira nepismene heroje. Tesko da od ove krivicne prijave moze da bude nesto, jer grupa ljudi koje predvodi hrabri objiac trafika tesko moze da dokaze da se ne moze poistovetiti sa doticnom grupom domacih zivotinja.

Rumenice: Ako u neku reformu iz zadatog paketa istih ne verujem, to je onda upravo reforma policije. Ovde je njena prvenstvena uloga da stiti vlast i da slepo slusa naredjenja koja stizu iz drzavnog vrha, tako da je poverenje naroda u policiju jednako poverenju koje ima u politicare (ono je na otprilike istom nivou na kom je bilo u doba Miloseviceve vlasti). O bahatom i varvarskom ponasanju pripadnika ove sluzbe jedino i moze da se

cuje, posto je to postao njihov standardni manir u ophodjenju prema gradjanima, bez obzira da li se radi o nekome ko je nesto zaista "zgresio" ili o nekome ko je "sumnjiv" zato sto izgleda tako (to ce reci - drugacije u bilo kom smislu). Nekultura je inace odlika vecine Srba, ali u policiji izuzeci su izuzetno retki, ako ih uopste i ima. Zatim, problem korupcije protiv kojeg bi ovakve sluzbe najvise i trebalo da se bore, u policiji se gleda iz nekog pristrasnog, licnog ugla i stoga njoj ne deluje kao problem vec kao nasusna potreba i posebna privilegija. Ne mora dalje da se ide od onoga sto se svakodnevno desava na putevima Srbije, gde se zaustavljanje vozila odvija vise shodno trenutnim potrebama i prohtevima dezurnih negoli realno uocenoj pogresci. Oko visine kazne moguće je cenjkati se do mile volje, a onaj ko bolje kuka i smisli u trenutku uverljiviji i tuzniji izgovor prolazi daleko bolje od manje snalazljivog vozaca (posteni, naravno, prolaze najgore). Kad je nemoguće resiti taj relativno "sitan" problem primanja i iznudjivanja mita u saobraćaju, sta reci o onim krupnim kriminalnim delima koja se desavaju u visim slojevima ove "narodne" sluzbe!

Android: Uspešnost reforme policije ogleda se dakle i u makro i u mikro ravni. Prvopomenuta se odnosi na aferu prisluskivanja u Skupstini uoci izglasavanja budzeta, kao i na primoravanje poslanika da glasaju afirmativno, a druga na ucestale slucajeve torture kojima podlezu sasvim neduzni gradjani u svakodnevnom zivotu. Sad, neduzni su ako se pitamo vi ili ja, ali ako je nareceni nesrećnik stao na put ili na zulj nekom pripadniku policije ili njegovom pretpostavljenom u bransi lokalne uprave, onda je, dokazano, kriv po svim tackama, pocevsi od toga zasto je uopste imao da se rodi, do toga kako se usudjuje da hodi ovom zemljom. Osvrnimo se na primer osionosti policije u gradu Leskovcu, gde i policija i vlasti namerno i svesno opstruiraju podelu humanitarne pomoci koju je poslao Crveni krst Danske siromasima i ugrozenima u ovoj opstini. Zatim, tu je i najnoviji slucaj brutalno pretucenog gradjanina Surdulice koji je kriv samo zato sto je legalni vlasnik prodavnice kafe, a to je zasmetalo nekome ko u istoj opstini drzi monopol nad tim delom trzista. Covek je toliko pretucen da je unakazen za ceo zivot, dok se njegov zlostavljac slobodno secka gradom, oslobodjen svake odgovornosti za pocinjeno krivicno delo zloupotrebe položaja i krsenja ljudskih prava na najbrutalniji nacin. O kakvoj je to onda reformi policije rec kada na svim njenim nivoima i dalje vladaju isti principi torture i nasilja, nepravde i zastrasivanja? Nemojmo se prema tome zavaravati. Dok se ceo sistem ne resetuje, od reforme policije neće biti nista, a ispastace i dalje oni kojima nikakva sluzbena duznost ne omogucava da nose oruzje i da se na bilo koji nacin brane.

Frozen men: Policija retko dobro odradi svoj posao. Kod nas policijski aparat je preobiman i suviše kompleksan. Nema kontrole i to je osnovni razlog zašto se policija ponaša bhato i nasilnički. Iako imaju svoju kontrolu uvek im se progleda kroz prste ukoliko ispadne neki problem ili se na najbolj način zataška. Reforme policije treba da obuhvate pre svega bolju kontrolu celokupnog resora službe Unutrašnjih poslova od pozornika pa do ministra policije. Poznati su mnogi slucajevi gde je policija učestvovala u raznim malverzacijama, ucenama, prevarama isl. Korupcija je samo jedan od problema koji potresa policiju. Reforme policije se neće sprovesti sve dok policija ovakva kakva je bude odgovarala DSS i ostalima na vlasti. Dokaz za to je prisluskivanje poslanika koje predstavlja prvorazredni skandal. Kod nas je to mlako i nezapaženo prošlo. Nije mi jasno kako je to moguće da takva stvar bude tako neozbiljno shvaćena. Sve to jasno pokazuje da reforme policije, vojske, tajnih službi uopšte neće biti sprovedene jer odgovaraju ovakve kakve su. Zato obični građani moraju još uvek da trpe policijsku

brutalnost. Pa dokle izdrže.

Fat man: Policija u ovoj državi može sve. Prava pandurska zemlja. Ako imaš uniformu i lisice možeš skoro sve. Na gore navedenoj vesti jasno se vidi koliku moć i uticaj imaju političke strukture na policiju. U nekoj normalnoj zemlji to ni po koju cenu ne bi smelo da se dešava. Izuzetak? Pa Srbija naravno!! Kod nas sve može. I babe i žabe su prijateljice. Apsurdno je to što je dozvoljeno da policija u ime neke političke stranke sprovodi torturu nad građanima. Nešto mi se čini da mi te reforme nećemo videti nikada. Mogu da pokušaju da promene nešto, ali mi Srbi ostajemo Srbi pa će uvek da se nađe način da se uradi nešto preko veze. Koliko je situacija ozbiljna i koliko su reforme neophodne a da ne postoje znamo dobro svi koji mi koji su na ovaj ili onaj način osetili moć koju imaju momci u plavom. Dok se ne preduzmu konkretne mere možemo samo da sklanjamo od njihovih "veličina" i pendreka i da se molimo da im se slučajno na putu ne nađemo.

Flash Gordon: Policija i dalje ostaje ona stara. Mi se i dalje suočavamo sa nepravilnostima u njenom radu, postoje nelogičnosti vezane za samog ministra, ali to kao da ne dotiče nikoga, i krug se i dalje okreće. Ne treba da čudi postojanje korupcije u samoj policiji. Mi smo od njihove strane naviknuti da dozivljavamo svakakve traume, a korupcija je nesto najmanje sto nam mogu pružiti. Meni je mnogo gore kada i dalje vidim da policijska tortura i dalje traje, da se veoma često obavestavamo o svakakvim slučajevima koji ukazuju na to. Boli činjenica da je surovost opstala, a sto je najgore ona ne postoji za generala Milosevica. Polako generale, od vas nisam ni očekivao da cete reci da je policajac kriv i da treba da odgovara. Vasa kosa me neumoljivo podseca na generala Legiju i ja u tome vidim neku neverovatnu koincidenciju. Sigurno najviše boli, i totalno pomracenje uma je kada vidite da je sve ostalo na svojem mestu i da reforma nije ni započela. Tajne službe. Pa i one su deo policije, i na tom planu se nista nije radilo. Imam osećaj kao da nekome ne odgovara bilo kakav rad na policijskim pitanjima, a posebno onim iz domena službe. Tu se ne zalazi. Sve me podseca na onu bajku koju su mi govorili kada sam bio mali. Deca ne piju kafu, jer u tom slučaju momentalno raste rep. Lagali me stariji, a vidim da je prica nastavljena. I kada se govori o policiji odmah se nadje neki dusebriznik i poruci da ne pitamo nista, moze onaj rep ponovo da se aktivira. Psttttt...

Jupi: Neverovatno je kako lako ovaj narod prihvata ove slučajeve prebijanja i ubijanja ljudi od strane policije. Da li je ovaj narod zaista toliko zastranio, pa u tom dervijantnom i bolesnom ponašanju policije ne vidi ništa loše? Zar je moguće da batinjanje do smrti pijanog čoveka koji ništa drugo nije skrivio do toga što je pijan, bude tako slabo propraćno i osuđeno od strane medije. Gde mi to živimo? Pa ovo je gore nego kada je ta ista stoka batinala i premlaćivala ljude za vreme miloševića. Tada je to izazivalo nekakve reakcije i u medijima, ali i kod ljudi. Sada su svi oguglali na takve pojave i niko se ne obazire na sve češće ispadne ovih uniformisanih psihića, koji haraju ulicama ove zemlje. Ovde više ne smeš ni da popiješ koju, van svoje kuće, nikad ne znaš šta će pasti na pamet ovim batinašima, ako slučajno naletiš na njih pod "gasom". Pored toga što su ubili čoveka, banditi su organizovali i prikrivanje ubistva, što je prosto neverovatno. U tu radnju je umešano nekoliko ljudi. Oni su saučesnici u ubistvu i svima im treba suditi i treba ih izvesti pred lice pravde. Takve pojave se moraju sankcionisati i takvi ljudi, ubice, zatvoriti i adekvatno osuđiti. O kom zakonu oni da vode računa, kada ga sami krše na najgori mogući način.

Intellectual: Pored ostalog, evidentno je da je jedan deo policijskih struktura debelo utonuo u kriminal. Tako da je veoma

teško i povesti neku ozbiljniju akciju, a da kriminalni krugovi ne budu unapred obavešteni. Tako da oni ometaju i ucenjuju onaj deo policije koji bi zaista hteo da radi svoj posao. Mnoge se kriminalne radnje u ovoj zemlji bavlja baš pod okriljem te iste policije. Takvo stanje je nasledeno iz prethodnog vremena. I teško ga je menjati dok se na čelu datog mitistartstva nalazi sitni trafikant, koji je od rane mladosti bio sklon onoj drugo strani zakona, ili ti bezakonju. Kako uopšte od njega očekivati da reformiše policiju, ako je jedine kontakte sa policijom, pre dolaska na ministarsko mesto, imao preko pendreka.

Homer simpson: Severna Koreja ili Kuba to su jedino zemlje na koje Srbija lici godinama. Policija je ostala ista kakva je bila i pre 5. oktobra. Ostali svi oni kadrovi koji su nas tukli na protestima tokom devedesetih godina. Sto je jos gore mnogi od njih su napredovali i od obicnih batinasa postali komandiri. Izgleda su jedini uslovi da bi covek bio primljen u mup da iza sebe imaju neku objenu trafiku ili da su nekog prebili. Na celu ministarstva policije se nalazi covek koji je sklon pljackama. Da li se negde u svetu na tako bitnom mestu nalazi covek kao sto je joci. Sumnjam, pre bi rekao da se takvi nalaze u zatvorima, e, jedino je moguće da se u Belorusiji ili Kubi na takvoj funkciji nalazi covek sa takvim sposobnostima.

Branko kockica: Nema ćutanja i nema odmora dok ovu zemlju, koju vodi i dalje miloševićeva tajna policija, ne oslobodimo. Zar da im dozvolimo da nas sve pohapse, sve nas koji ne mislimo kao oni, ustvari nas koji mislimo svojom glavom, a ne misli udba umesto nas. Kalašnjikov-tunjavi je i dospeo tu gde jeste isključivo uz pomoć "službe". Uvek mi je bilo čudno kako je tako nesposoban i tako ograničen čovek moga da se probije toliko visoko. A ono, probijali su ga drugi, kako bi drugačije čovek takve "širine" i mogao da napreduje. Zato je on i čuvao svog šefa Radeta Markovića i dozvolio tajnoj policiji da se stabilizuje i ublaži efekat promena 2000. godine. Pa da smo ga malo više posmatrali i malo manje pristrasno, sami bi došli do istog zaljučka. Kalašnjikov-tunjavi je prototip klasične srpske drukare, koju možete naći usvakoju kafani u Srbiji, to su ljudi koji "drukaju" svoje okruženje i najbliže iz čistog zadovoljstva, jer vole policiju. U pitanju je mentalni poremećaj, koji se često javlja kod nas. Zato ipak odapnimo strele, nema ovde mesta ćutanju. Ako začutimo, biće to samo početak našeg kraja.

Govor mržnje

Fakir: Mislim da je govor mržnje ukorenjen u nasoj svesti. Politicari kao poligon za ispoljavanje svakakvih gadosti, svojih predrasuda i infantilnih motiva, vide u politici. Samo shvatanje politike na ovim prostorima se stotinama godina unazad nije menjalo. Pricati o politickom protivniku sve najgore, iznositi neistine, vredjati ga, to je sasvim uobicajna pojava. Srpski Parlament, sa svojim poslanicima i nekulturom koja u njemu vlada, vise izgleda kao stocna pijaca nego institucija od znacaja. Poslanici su se potrudili da na svaki nacin ispolje unutrasnje porive koji se u najmanju ruku mogu okarakterisati kao divljanje do iznemoglosti. Naravno, niko ne zeli da generalizuje celu stvar. Izostavljeni od opsteg stanja ipak postoje. Nazalost, malo-brojni su. Primat u nasem politickom zivotu i diskursu politicara preuzimaju neke retrogradne snage koje se bas nikako ne snalaze u modernim drustvima i u vreme tranzicije, koja ih na sve nacine boli. Promene na njima su nevidljive. Za dve godine vladavine sadasnje vladajuće koalicije imali smo dosta slucajeva koji na najocitiji nacin pokazuju sliku naseg Parlamenta i drustva u kojem zivimo. Secanje na izjave Velimira Ilica su same po sebi traumatske, a posledice su neminovnost. Dokle god ima takvih, nalik Ilicu, govor mržnje ce i dalje ostati sastavni deo srpske politicke (NE)kulture. Podrsku ce uvek moci da racuna u radikalima, za koje nemem komentara. Njihovo

ime dovoljno govori.

Evil baby: Kod nas se sloboda javnog izražavanja tumaci sasvim drugacije od poželjnog. Politicari postaju medijske zvezde promovisuci jedan govor, ispunjen najprimitivnijim motivima. Laz, izlivi netolerancije, medijsko divljanje, to je ono sto nam godinama unazad karakterise medije i medijske protagoniste. Kako se politicari sve vise pojavljuju u specijalnim talk show emisijama, politika se shvata kao nacin i motiv za iznosenje najrazlicitijih vodova uvreda, jer uvreda je postala dozvoljena, sastavni deo javnog govora. Recnik mrznje nasih politicara koji sasm po sebi uzasavajući, postaje jedan sveopsti obrazac za komunikaciju. Iz medijske sfere se sasvim lako prenosi na javnost. Ljudi ga prihvataju kao neminovnost, jer kada primer da neko iz politickog establimenta, sta ostaje drugo javnosti nego da kopira ovakav obrazac komunikacije. Nema govora o bilo kakvoj uspostavi ravnoteze jer je prisustvo malicioznih diskvalifikacija uslovalo potpunu radikalizaciju drustva. Mozda u ovome treba videti vezu-motiv za sve vidljivije vaskrsavanje fasioidnosti u Srbiji. Gledajuci svojevrzni cirkus sa malih ekrana, obican gradjanin se susrece sa dilemom sta i kako dalje, sta je dozvoljeno neafirmisanom pojedincu kada je glavnim politickim protagonistima dozvoljeno da preko sredstava javnog informisanja vredjaju i iznose najgore uvrede u cilju opstanka na vlasti? Autoritet olicen u politicarima i javnim licnostima, daje snagu svakome da prihvati ovakve obrasce komunikacije. Zato Velimir Ilic, Tijanica, Vucic i ostali predvodnici svojevrsnog srpskog hate mainstreama nisu nas jedini problem. Oni su eksponenti koji su ovakav vid nehumane komunikacije preneli do najnižih slojeva stanovništva, u svaku sredinu i na vecinu pojedinaca koji su ga jedva dočekali.

Android: Govor mrznje kao osnovno jezicko sredstvo u srpskoj politici nije ponikao ni u Skupštini ni u brojnim TV emisijama gde se suocavaju pripadnici suprotstavljenih stranaka. On je uobicajeno srpsko sredstvo komunikacije, a da biste se u to uverili dovoljno je da se nadjete na sastanku kucnog saveta ili bilo gde gde ima vise od dvoje ljudi u razgovoru. Rasprave u pocetku krecu koliko-toliko civilizovano, ali vec kod prvog neslaganja prerastaju u nepotrebno glasan govor, da bi malo kasnije doslo do najgoreg moguceg vredjanja i nabiranja svakakvih licnih mana i nedostataka protivnika. To mu dodje kao neka opsteprihvacena mentalna gimnastika. Politicari koji su skolovani ljudi na prvom mestu, a zatim i ljudi koji bi trebalo po svim pravilima da snose odgovornost kao javne licnosti koje gleda i slusa ceo svet i koji zastupaju deo naroda ili celokupan narod, trebalo bi najviše da vode racuna o samokontroli i pristojnosti. Ipak, i oni su samo ljudi - isti oni koji se privatno svadjaju i sa komšijom i sa rođjacima, predviđajući da je govor mrznje u njihovoj interpretaciji daleko opasniji i neprihvatljiviji nego sto je u interpretaciji obicnog gradjanina koji nije na javnoj funkciji. posto je govor mrznje uzeo maha preko svake mere, trebalo bi organizovati kurs za politicare na temu kulture obracanja neistomisljenicima i izražavanja o drugim narodima i manjinama.

Željko: Poligoni za ispoljavanje primitivnog govora su pronađeni. To su postale sve one emisije u kome nema suceljavanja stavova, vec napadi, iznosenje prljavih stvari i uvek uvrede. Zdrav medijski prostor ne postoji, zdrava i poželjna kultura ponasanja takodje. Tijanica nam je pokazao da direktor RTS-a treba da poseduje kvalifikacije njegovog kalibra. Da bude drcan, da neprestano laje, da vredja, da govori jezikom najgoreg cobana prepunom vulgarnim i malicioznim kvalifikacijama sagovornika. Jos uvek nije pocelo fizicko obracunavanje, ali kako je trenutno stanje i taj obrazac politickog nacina ophodjenja bi mogao biti ostvaren. Kada vodeći politicari, ministri, i oni koji imaju prisnih dodira sa Vladom, prenose svoje manire

direktno u vec zagadjeni etar Srbije, onda je javno izgovorena rec postala prava besmislica bez dodatnog vredjanja i uvreda. Naviknuti na divljacko ponasanje stubova vlasti, narod je postao sasvim imun na neprestano medijsko varvarstvo, i u tome treba traziti recept opstanka Tijanica i ostalih sampiona uvredljive javne reci. Ako se nas gradjanin(?) divi postupcima Velimira Ilica kao da time leci sopstvene frustracije, ako DSS u izjavama Mihajlova, koje su u stvari Tijanicevo delo, vidi samo blagu predizbornu kampanju, onda je govor mrznje obezbedjen legalnim okvirom ove drzave. To je ta pravna drzava i postovanje nacela legaliteta. Zamislite kada bi poceli da govore da je nema. Kako bi se tada ponasali?

Chip: Bljuvotine, uvrede, i poniženja svega vrednog i demokratskog. Učiniti nešto dobro u ovoj zemlji više nije dovoljno, morate to izreklamirati bujicom pogrdnih reci i psokvi kako bi vaša ideja bila dobra ili loša sigurno našla put do ušiju prosečnog čoveka u ovoj, u vrednostima izgubljenoj zemlji. Zašto je tako normalno na TV-u gledati ministra za kapitalne investicije kako "stručnim terminima" objašnjava neke stvari kolegama i novinarima? Rečnik, zbog kojeg bi i Vuk Karadžić rado ustao iz groba da upotpuni svoju zbirku raznoraznih seksualnih radnji među članovima porodice, koji na tako efektan način koristi naš ministar je ono na šta je ovaj narod oguglao i navikao tokom godina. To je srž naše politike i naše demokratije. Biti bez dlake na jeziku ne znači pljuvati po ostalima nego argumentima postaviti svakog gde mu je mesto, ali to će naši političari teško naučiti. Nije mi samo jasan ovaj narod koji trpi sve to jer su imali jednog vojvodu koji je pretio pištoljima, prosipao vodu u lice, "podmetao banane", a sada je na njegovo mesto došao Selja Ilić koji nastavlja sve to i opet ima podršku većine!!

Kiselo i slatko: Ministar za kapitalne investicije u Vladi Republike Srbije Velimir Ilic i dalje nastavlja svojim recnikom da nesnosno pedesca na najobicnijeg radikala u drugom stranackom dresu. Ilic se vise puta pokazao kao najocitiji primer neotesanosti i autoritarnog ponasanja, a za demokratiju i demokratsko ponasanje, koje podrazumeva toleranciju, ocigledno nije ni cuo. Srbija sa svojom politickom elitom pokazuje da govor mrznje mora uvek imati zasluzeno mesto u recniku politicara i da se takvo ponasanje potajno ocekuje. Zao mi je sto sam nekada pomislio da ce se Srbija i njena javnost opametiti. Pomislio sam da narod koji je deceniju i vise bio pod okrutnom rukom Slobodana Milosevica moze nesto naučiti iz gresaka koje je pravio. Medjutim, greske su nastavljenе, a mrznja prema politickim protivnicima je nesto sto glasaci radikala i demokrata poput ILica prizeljkaju. U nedostatku zdrave razumi, u nedostatku novca i normalnih uslova zivota, narod ce se zadovoljiti gladijatorskim igrama i gledanju istih. Zato i Ilic reaguje na najprimitivniji nacin. On tacno zna kome se obraca, kojoj cilnoj grupi, a neobrazovanih i blago retardiranih, a skrivenih, u Srbiji ima koliko vam je volja. Ilic u prepoznatljivim manirima nastupa protiv odredenih ljudi iz okruzenje predsednika Tadicica. Ne ulazimo u diskusiju o tome ko su ti ljudi iz okruzenja predsednika, mi se fokusiramo na fenomen zvani Velimir Ilic. Ovog puta je bio malo smireniji tako da se biseri poput *ebanja majki, sestri i ostale zenske rodbine nije culo. Culo se malo izdajnistva, malo pretnji, lomljenja kicmi, kostiju i ostale muskulature. Razlog je jednostavan. Nezgodna pitanja, upravo ona koja Velimir Ilic najvise mrzi. Dok Tomislav Nikolic sa skupstinske govornice prica o fekalijama i naziva Vuka Draskovica *ovnetom, Ilic skriven od napada nepozeljnih novinara objavljuje rat protiv istine i nezelenih odgovora. Govor mrznje se u poslednjim nedeljama pojavljuje i u obliku grafita. Grafiti neprimerene sadrzine upucene nacionalnim manjinama su odraz nase svakodnevnice. Na dan borbe protiv fasizma nacisticke grupe koje i dalje postoje u Srbiji pokazuju svoje pravo

lice. Uz uvrede i pretnje prekidaju tribinu, i tako nam jasno stavljaju do znanja da je ovo društvo prepuno mrznje. Nije bitno na koji način se ono prezentuje, da li za skupstinskom govornicom ili u obliku fizičkih nastraja i pretnji. Mrznja postoji, a društvo ne čini ništa da se ovakve stvari ne ponavljaju. S obzirom da primeri dolaze od političara, od "najodgovornijih" u ovoj zemlji, nije ni čudo. To je ono, iz gresaka nismo ništa naučili.

Stalker: Vidim da se paznja ponovo vraća na Ilicu, i to mi jasno govori da se takvi nikada ne menjaju. Govor mrznje je nesto sasvim normalno u politici koja se u Srbiji primenjuje. To što se najeminentniji članovi vlade tako ponasaju, pa zar to nekoga još čudi? Njegova politička karijera je prava priča, ali mi nekako ta priča smrdi na jednu instituciju, tajnu i nepozeljnu. Nije ni bitno, bez licitiranja, govorim samo o onome što postoji. A u rečniku ministra Ilica postoji samo divljastvo i neizmerni primitivizam. On nastavlja sa vredjanjem, ali mu titula najboljeg nikako ne spada sa glave. Tako valjda treba raditi. To je izgleda recept za da u Srbiji budete najbolji. Psujte i pretite, pretite da će biti i kicma polomljena, Srbija je majka koja ume da oprost. Kako je krenulo kapitalac će postati pravi fenomen. Sve što je gori, sve što više psuje i preti, ova vlada ga više nagradjuje. Ne znam kakva su merila? Da li za psovku ide 1 km puta po Ilicevoj Zelji? Dok se tako u Srbiji gradi, ali na pogresnim mestima, dok nisu bazeni nasih ministara i pomagaca, psovke uvrede, rečnik mrznje progresivno napreduje. Skupština nam je zahvaljujući ruralcima postala tor. Društvo nam je nacisto zasranilo. Ministri nam psuju i sire netrpeljivost, a kada treba pocinju da batinaju. Neke stvari ne zelimo da naucimo, a kapitalni resor to zna da iskoristi.

Star Craft: Treba malo ovaj narod podsetiti na sve što su radili oni koji su tada rukovodili RTS i sa njega širili nacionalistički zanos. Koliko je mrznje i neistina tada prospala RTS, i koliko je života otišlo u nepovrat, zbog reči izrečenih od strane ove lažljive miloševićeve mašinerije. Potrebno je narod podsetiti na te stvari, iz razloga što se i danas ta televizija pretvara u to isto. Oret se promovise nacionalizam i mrznja. Sve više prostora u medijima dobijaju oni, koji brane zločinačko ponašanje bivšeg režima i koji su u mnogome doprineli da se Srbija danas nalazi u ovako lošem stanju. Neophodno je sorečiti da ova trovačka mašinarija preraste u ono što je nekad bila, a sve ukazuje da stvari idu u tom pravcu. Stvari pogoršava i aktuelni direktor, koji gaji patološku mrznju prema reformskim snagama u Srbiji, čak je često i otvoreno iznosi. Takav čovek ne poseduje osnovnu kulturu, niti imalo tolerancije, što bi direktor ovakve ustanove morao da ima. Jedino je tolerantan prema pripadnicima miloševićevog režima, da podsetim, bio je prijatelj baba JULe i ljubio je u ruku. Sve je radio i gde se sve, i kome, nije uvlačio ne bi li sada postao i bio ovo što jeste.

Momo: Nasilje nad dobrim ukusom je permanentno prisutno u Srbiji. Plejada ovekovečenih zastitnika govora mrznje, kao prepoznatljivog Srpskog brenda, je odavno uzjahala medijskom scenom. Ilic vec godinama ne ume drugacije da govori i za takav nastup dobija titulu najboljeg. Sta li je tu najbolje? Mozda animalni govor, mozda lojalnost, ne razumem? Tijanic ne ume normalno da govori, on ne razgovara bez uvreda. Saopštenje koje je pročitao Dejan Mihajlov je vrhunac jedne patoloske mrznje, jedan odsjaj netolerantnog duha koji hara Srbijom i Vladom. Od radikala se nikada nije moglo ocekivati da se ljudskim govorom obracaju svojim neistomisljenicima. To sto oni mogu da izgovore odavno je preslo svaku granicu dobrog ukusa.

Ništavilo: Licno da imam televiziju non stop bi pozivao velju da

mi gostuje. Sta ce televiziji bolja reklama, nego kada velja direkno onako socno (kao prava srbenda) opsuje nekog. Ako bas imamo sreće i novinar mu postavi nezgodno pitanje, on ce tog novinara sutnuti u glavu karate kung fu udarcem i eto ti porasta rejtinga. Mozda bi cak i kod dece prestala ratovanja izmedju kauboja i indijanaca, deca bi pocela da se igraju velje i novinara. Tako ce se podeliti u dve grupe. Onu slabiju cinici novinari, onu jacu velja i njegovi bliski saradnici. Zao mi je sto ovih dana nije doslo do tv duela izmedju mitrovica i tijanica. Tu bi verovatno doslo do takve razmene "kritika" da decu godinu dana ne biste smeli da pustate blizu televizora.

Ko su glasači Bogoljuba Karića?

Evil baby: Osnovna odlika glasača Bogoljuba Karića je neobražovanost. Ovo je klasičan primer. Bravo za vecni potencijal gluposti koji posedujete. Druga odlika glasača Bogoljuba Karića je slepilo, nemogućnost racionalnog razmišljanja, kao i bilo kakvog načina razmišljanja. Ako ste vi iz PSS-a zaboravili ko je bio i kako je počeo Bogoljub Karic, ja nisam. Upravo ste vi krivi za sve što nam se desavala. Tada je Karic bio uz Milosevica, a vi ste nosili barjake sa drugacijim naslovima i bojama. Imali ste i druge slike, vezli ste goblene sa likom Milosevica, pevali o vojvodi Sindjelicu, jer to je bilo tako IN. Milosevic je otisao, ali je ostavio naslednika. Komsija Bogoljub nije gubio vreme, vec vas je sve, ili vecinu okupio oko sebe i ta priča je samo nastavljen. Vi ste ti koji ste pored radikala opasnost za bilo koji napredak u društvu u kojem (nazalost) i takvi egzistiraju. Patologija jednog društva se najbolje može videti na primerima polusveta koji je vasa osnovna odlika. Prepustiti bilo šta vama značilo bi siguran kolaps, a meni bas i nije do takvih nemilih scena. Horora smo se nagledali, dajte nesto veselije.

Beogradski Sindikat: To što Karicu i PSSu raste rejting uopšte ne treba da čudi - u Srbiji važi ona Ajnštajnova: Glupost je neuništiva (za energiju već ne garantujem). Takođe, ne mislim da je Karićeva stranka pretnja na duže staze. Sa PSS-om će se dogoditi isto što i sa svim instant-strankama neutemeljenim na političkim već isključivo na interesnim osnovama. Doduše, ne možemo zanemariti mogućnost transformacije PSS-a gde bi se vremenom transformisali u neoliberalnu stranku koja će podržavati vlasnike krupnog kapitala i koja će saradivati sa privrednom komorom, udruženjem industrijalaca itd, ali će biračko telo koje ih danas podržava (a koje su nahvatili na lance i katance, salatu, Karićevu auru uspešnog biznismena i tezu 'ima on para neće više da krade) koje će ih napustiti u roku od tri meseca čim se ušance unutar sledeće vlasti (koalicija sa DS, DSS). Sve ovo na šta su nahvatili idiote u srpskom biračkom telu (jer stvarno treba biti IDIOT pa glasati za Karića) će se srušiti kao kula od karata. No, to što je Karićeva stranka benignija od SRS-a ne znači da su ljudi koji se u njoj nalaze manje iritirajući od radikala, već naprotiv. Ono što se nalazi u PSS-u je za plakati što i ne bi bio problem kada bi se držali po strani - svako ima pravo da živi svoj život onako kako hoće, ali kada neko takav krene da se bavi politikom, e onda to postaje problem za svakoga u Srbiji ko ima i trunčicu zdravog razuma u sebi.

Xtreme: Bogoljub Karic - Novi srpski prosvetitelj,prosveducuje ljude kako slomiti lance i katance, uci u drzavnu firmu i zgrnuti brdo love!!! Odlican primer kako od radionice za izradu lopata i drugog alata napraviti vodeceg mobilnog operatera u Srbiji! Taj covek je uspesan i u poljoprivredi, patentirao je novu vrstu zelene salate... Ma ljudi covek je genije!!! Naravno, za isprane mozgove koji ne umeju da razmiljaju dalje od bk vesti! Ti njegovi glasaoci izgleda da stvarno misle da je svu svoju imovinu stekao postenim radom... To je strasno, kao stado ovaca posecuju njegove mitinge i aplaudiraju mu, pa trubaci, rakija, narodno veselje, izvolzte braco!!! Takva farsa, laz, slika jednog lopuze

koji živi od nasih para koje mu je ljubimica Mira ustupila- fuji. On je taj koji će nase mlade ljude na njegovom kvazi-fakultetu učiti kako se postaje vrhunski lopuza koji u svakoj vlasti živi dobro jer plaća dobro! Ali i on je bio učenik, bolje reći segrt kod Milosevica pa je od malog Bogija postala imperija Karic. Narod koji veruje u njega je zaludjen, izgubljen, slep za nešto drugo. Ne gajim neke posebne nade ali mislim da će jednog dana shvatiti da greše, dana kada se iznese sav prljav ves porodice Karic i stavi pred lice pravde.

2277: Tipican primer uspeha spoja ruralnosti i neprosvecenosti je Bogoljub K. Samo to uspeva u Srbiji. Vazno je znati sa ruljom, a Bogoljuba je rulja najbolji oslonac. Nije njemu tesko da progovori već zaboravljenim pecinskim (krapinskim) dijalektom jer je takav prihvacen od vecine koja u njemu vidi svog coveka. Jadno, nema sta. Krapinski covjek ima svog realnog naslednika moderne verzije. Jos malo pa ce i vlast. Jos samo to nije bio, a kako je rulja raspolozena, san ce mu se ostvariti. Industrijalci se pokrenuti posao, zelena salata ce vireti iz *upeta kao realni surogat za praziluk, D'N'D osvaja sve 063 top liste, snaga Srbije ce nas potpuno unistiti. Uspeh se u Srbiji kupuje. Standard, takodje. Ljubav sa Mirom Markovic je urodila plodom. Smejali su mu se sto je ljubio skute drugu Milosevicu, ali to je jedini put do uspeha u Srbiji, preko leseva drugih, onih koji su dali novac za Zajam, koji je završio negde, na nekim bankovnim racunima. A masa se pali i zari. Zvezda je rodjena. Obrijao je i brkove. Sad je pravi macho. A oni pod binom se dive. Bice posla, bice hleba, bice svega. U snovima, razume se. A proteze, a novi zubi, ima li Bogoljub snage za tako nesto? Naravno, na sve je mislio cika Bogi. On je covjek iz naroda, njega voli i staro i mlado-stado. Ipak je to snaga Srbije, domacinski nazadna, sapnuo mi jedan PSS-ovac.

Običan čovek: Bogoljub protiv opadanja kose, seboreje i peruti (drama sa eksplicitnim scenama nasilja, sexa & ljubavi) Bogoljub Karic (predsednicki kandidat) - Evo zbog cega sam se ja kandidovao, vidite ovo, da ove katance i lance po Srbiji i srpskim industrijskim kapacitetima sve razbijemo i da pocnu fabrike da rade. Gradjani (poslusno, kao klasicna marva) - Tako je, predsednice! Imas nas glas, neka radi, i treba da radi. Verujemo mi u tebe i tvoju bracu, ziveo nam predsednice, volimo te. Dve babe (klasicni glasaci Bogoljuba, klimaks je ucinio svoje, ali neki seksipil se ipak stidljivo javlja) Sto je dobar, blago Milanki, ona ga bas uziva Bogoljub Karic (primitivsi flert pomenutih baba) To je ono sto Srbiji treba i nasim ljudima. Ja sam za svaki vid gradjanske slobode, pa i one seksualne. Mi treba da se radjamo, da upotrebimo alatke, a ne da ih zadenemo. Gradjani (poslusno, kao klasicna marva) - Tako je, predsednice! Mladja gospodja (stidljivo) Na sta li je mislio, onaj moj ne moz ni da pomisli na te stvari a kamoli da ih radi. (setno, sa приметnom tugom u ocima) Blago Milanki Bogoljub Karic (pokazuje rukom na gace, tange su u pitanju) Evo ovde oticu pare i milijarde. Evo ovde, a nasi politicarci odlaze u svet i traze kredite. Ne treba kreditima zaduzivati zemlju i nase prauku, evo ga bogatstvo gde otice, zlato. Gradjanin (pomahnitalo, srećan jer je u svojim gacama pronasao zlatni rudnik) Predsednice, evo ja zavlacim ruku, zavucite i vi, recite mi da li imam sansu? Bogoljub Karic (profesorski, strucno i odlucno) Evo, ova vasa ruka zlatna, evo, ovo treba da vidi nas narod, ovo je ruka koja treba da hrani Srbiju nasu.

Hiljaditi: Kakav je to manipulant. Mislim na Karica. Gledajuci snimak sa konferencije za stampu koju su prenele skoro sve lokalne televizije, u iznajmljenom terminu, razume se, ja sam mogao da vidim samo ono najprizemnije i najlukavije zlo koje moze u covjeku da postoji. Nepismen, grub, prepotentan, ekonomski mocan, ima li gore kombinacije? Covic, kao i uvek.

Sve u zavijenoj formi, magistarski, polako i sa odredjenim ciljem. Ocaj, to je jedino sto mi pada na pamet kada ih pogledam. Cirkus koji vode je prava slika posrnule srbije, krize u svakom pogledu, a u psiholoskom smislu najvise. Ova slika ovce na motoru je paradigma Karica i njegovih glasaca. Dok one srećno bleje i cekaju neki pokloncic od cika Bogija, nasa nesreća se nastavlja. Ponovo nepismeni i krezavi predstavljaju "snagu" Srbije. Jadna li je ta snaga kada su oni reprezent iste. Ako i dalje kao drustvo tuamaramo u sostvenim iluzijama i laznim predstavama o zivotu, trazimo idole i vodje, a neki ih nalaze na Bogoljuba Karicu, onda je nasa prica u neku ruku i završena. Mitinzi, kontramitinzi, telegrami poidrske nam ne ginu. Jos samo da pocnu da ljube Karicevu sliku, da razmisljaju u maniru najboljeg domacina, praznih dzepova i glava. pa da svi na miru zapevamo (od muke).

Željko: Kada pogledate ljude koji su postali sastavni deo putujućeg cirkusa Bogoljuba Karica prvo sto vam pada na pamet je da paradoksi u Srbiji neizostavno postoje i kao da se podrazumevaju. Paradoksalno je da glasaci i podrška tog coveka budu oni koje je njegova delatnost, tacnije delatnost onih ljudi sa kojima je Karic bio u prijateljskim odnosima, ojadila. Nije tesko napraviti paralelu sa glasacima radikala. I jedna i druga ekipa imaju velike slicnosti. Manjak intelektualnog kapaciteta, vise mesa a manje pameti, mnogo zabluda i frustracija, a nimalo racionalnog razmisljanja. Upravo je ta lakomislenost doprinela da veruju u nestvarne stvari, u neke ideale koji su unapred osudjeni na propast. Cirkus koji vodi Karic je malo reprezentativniji od radikala. Vise me podseca na ekipu Slobodana Milosevica iz devedesetih. Skrbave babe i klasican drustveni talog, sa jednom zeljom, da im olicenje spasioca oliceno u Bogoljuba Karicu donese toliko zeljeni bolji zivot. Da imaju malo intelekta shvatili bi da je to sa Karicem sasvim nemoguće. On nema nikakve kapacitete, on samo ima neverovatno bogatstvo kojim manipulise. A manipulacija se ogleda u svakom pogledu, i onda kada kaze da ce skinuti katance sa fabrika, i onda kada prica o neakvim srpskim brendovima, i onda kada kaze da Srbija treba da pripadne domacinima. Ne, samo to ne. Ne dajmo da ovakvi domacini poput Karica dodju u situaciju da nam kreiraju zivote. To bi bila propast. Na svakom koraku bi odjekivalo Srbijo najljepša bajko PLACI, kukaj i moli za milost. Ali to ne razumeju oni koji idu za njim. Slepilo kojim obiluju je tako ocigledno, ali ja ne zelim da mi slepci ponovo kreiraju zivot. Slepaca je bilo dosta, nama treba neko ko ce videti gde i kako zivimo, bez manipulacija i mazanja ociju kako to radi Bogoljub Karic.

Deepforest: SPS mašinerija je ostala bez svog idejnog tvorca i bio im je potreban neko ko će im se obratiti onim prostim i za njih jedino razumljivim jezikom, kojim se obraćao i Milošević preko svojih glasnogovornika (Mrkonjić, Bidža, Raka....). Milošević se jako retko direktno obraćao narodu i glasačima, verovatno nije umeo da se spusti na taj nivo. Ali su zato pomenuti "velikani" SPS-a obavljali dati posao veoma dobro. Poticali su iz iste te sredine i bili isto toliko primitivni kao i oni kojima su se obraćali. Dolaskom nove vlasti, došlo je do nekih drastičnih promena u komunikaciji, pa su ovi prosti i neobrazovani ljudi ostajali zbunjeni, nije im bilo jasno šta to ovi zategnuti, uredni i kulturni ljudi pričaju. Polovinu reči iz njihovog vokabulara nisu mogli ni da prelome preko jezika. Neki su sebi leka našli u fašističkom govoru smradikala, lakše im je bilo da razumeju njihovu mržnju, nego novi način govora i komunikacije. Ali pre godinu dana na scenu stupa i Bogi-salatica, koji svojim govorom apsolutno podseća na miloševićeve glasnogovornike, a govori još prostijim i nazadnijim jezikom, tako da ga svaka suša razume. Pa ako se u obzir uzme da govori ono što svi žele da čuju, uz to ima dovoljno para i mesta u medijima da to plasira na pravi način, nije neko čudo što je u tim, nekada

miloševićim simpatizerima, izazvao velike simpatije. Prepoznali su onog ko im nedostaje i njegov govor. Pored toga, situacija u ovoj zemlji je očajna što se finansija tiče. Mnogi ljudi, visoko obrazovani, vide svoj finansijski spas kroz angažovanje u njegovoj političkoj partiji. Jedno je sigurno, da Bogi-karonja ima para i da se obilato njima koristi u svojoj političkoj kampanji, što kroz medije, što kao sredstvo ubeđivanja svojih potencijalnih glasača i vrbovanje stranačkih funkcionera.

Puzzle: Njegova glasacka masinerija je socijala SPS, oni koji su izgubili svog vodju koji im je obećavao vecito blagostanje oliceno u hlebu i mleku i penzijama od desetak maraka. Slep, poslusni, lakoverni i neobrazovani, nasli su pravu alternativu. Iako je sam po sebi klasican produkt Milosevica, iako je bio ministar u njegovoj vladi, iako je bio sponzor letovanjima, i izdavanjima knjiga Mire Markovic, Bogoljub danas ne pominje svog voljenog sefa. Ispekao je zanat, stekao ogroman kapital, i sada manipulise raspojasanom masom koja u njemu vidi novog mesiju, novog Milosevica. Ali i Bogoljub zna kako da napravi marketing. Siguran da ne ume da razgovara na kulturni i intelektualan nacin, on se pokazuje onakav kakav jeste. Prost, sa primitivnim manirima, lak je plen za postklimaktericne babe, koje bi da im Bogoljub kupi novu protezu, a neke bezobrazne bi veoma rado da poljube njegov mladez i da posle skazu u ekstazi. Vole ga i mladje mucenice, one koje se ne mogu pohvaliti intelektom, koje su volele cika Miloska, a sada cene Bogoljuba, jer Bogoljub je narodan covek, on je taj koji ce sve fabrike da otkljuca, da skine katance i pusti u rad, da i one malo rade i snaje i surnjaje. Samo tako nastavi Bogoljube, samo pazi da uredno vratis svaki dinar onog zajma koje si uzeo od bas ovih koji te podrzavaju. Zaposli im pasenoge i surake, zaposli im burazere, ti si Karic, pa pokazi da imas alatku za te stvari. Cudi me da je snajka Jeca ostavila onog mlakonju Mora da nije reprezentativni uzorak, pa bi bilo bolje da ga uposlis kao sefa ozvucenja dok ides po Srbiji i kukumavcis Srbiju majko (PLACI). Nazalost za Kradoljuba ce glasati jer Srbija je bolesna nacija. Bolesna je jer ne ume da vidi da klakeras prodaje maglu, da ona ista salata sluzi da se napase njegova 15% pastva, Beeeeeeeeeeee

Ko su ljudi koji danas vode Srbiju?

Is that what you think?: Ko to vodi Srbiju, i gde? Slika nase politicke stvarnosti je na najgorem mogucem nivou. Ljudi okupljeni oko vlade Srbije, to je pravi reprezent stanja u kojem se nalazimo. Licemerje je odavno postao zastitni znak ove vlade. Malogradjanstina postaje sinonim za kapitalnog ministra, a sve ostalo je tako jadno da ne vredi bilo sta reci na tu temu. Nazalost takvi nam kreiraju sudbinu, pa je sasvim tesko za razumne ljude da se pomire sa cinjenicom da to tako mora. Vlada vodjena dirigentskom palicom mediokritetskog DSS, kvaziekspertska, kvazimoralna, kvazilegalisticka, jednostavno sve ono sa cime ova grupa ljudi na vlasti raspolaze se ne moze okarakterisati kao normalno. Oni su nasa propast, i to nam na svakom koraku pokazuju. Kako drugacije objasniti borbu koju nam pokazuju, a borba ide u prilog vracanja na sistem vrednosti iz perioda Milosevica, na postovanje lojalnosti i poltronstva, nikako pravih vrednosti koje mnogi poseduju, ali ne dolaze do afirmacije usled zemljacke halapljivosti i bezobzirnosti, usled opstrukcije nesposobnih, kojima je jedina referenca sto ne diraju premijera i sto se na svakakve nacine bore za vlast. Ovu drzavu kontrolise i vodi BIA, da se ne lazemo. Sve sto se desava je odavno skuvano u kuhinji ovog nedemokratskog resursa. Konzuli kradljivci i ministri objiaci vode ovu zemlju. Licni interesi ih samo vezuju, a njihova ljubav ne poznaje granice loseg ukusa. Resenje se nazire, ali grupa pravnih huligana iskorscava svoj monopol i sto se ne vazakve nacine bore za vlast. Dok se nesto ne promeni, Srbija ce sigurno stagnirati i propadati. To ne zanima ljude na vlasti. Njima je vazno da ih Velimir slusa, da preti i ponasa se u

maniru najgoreg pijacnog stocara, bas onako kao veliki deo Srbije prizeljkuje.

2277: Ljudi koji Srbiju bez ikakve milosti vuku za usi, za nos, ili bilo koji ekstremitet, su spoj nespojivog, nesto sto se u normalnoj civilizaciji ne pomislija, ne postoji. Srbija je uvek bila, i ostala, zemlja u kojoj se negativnosti nagradjuju, u kojoj je biti posten nesto sto se ne podrazumeva, a o razumu nemam razloga da govorim. Sadasnja politicka situacija iznedrila niz novih heroja, ali heroja mase koji nemaju nikakve vrednosti. Milosevic je imao svog Mrkonjica, Kostunica ima svom ministra-magistra. I sve je tako isto, menjaju se imena a sustina je ostala ista. Nesto nezamislivo nam se desava. Najgori su uzeli vlast, ne pustaju je i zele na svaki nacin da ostvare monopol. Vratili su nam Milosevicevo vreme, vratili nam cak i pretplatu. Zalosno je imati ovakvu organizovanu kriminogenu strukturu na celnim pozicijama, ali to vam je to kada ovaj narod nikada nije umeo da razmisli racionalno. Ministar policije poznat po svojim uspesima u bravarskom zanatu, ministar pravosudja po spaljivanju nepodobne literature i progonu politicki nepodobnih autora, sef BIA licni izbor Mirjane Markovic, trio koji samo u Srbiji opstaje. DSS poznat po svojoj osrednjosti u svakom pogledu ne posustaje u nameri da se nametne, i da se stvori drustvo u kojem ce samo takve pojave opstajati. Ministarstvo finansija povereno ljudima koji su napravili najveću legalnu pljacku poslednjih godina, ali i to im ne smeta da i dalje rade, da prisvajaju i da se permanentno prave naivni. Afera za aferom, nasa sadasnjica je postala tako sumorna jer ovi ne zele bolje, njima odgovara konfuzija i apatija koju stvaraju. Oni su ucenici Milosevicevog rezima, demokratska farsa i zlo koje nam svakim danom postaje sve teze.

Voice from the basement: Ne zna da li ste culi da ce Srbija postati pista za lako sletanje investicija? Rece ovaj biser Milan Parivodic, ministar za ekonomske odnose s inostranstvom, i nekako ostade ziv. Istu pistu je licno promovisao premijer Kostunica tako sto se nije pojavio na otvaranju Sajma srpskih privrednika u Moskvi, tako da je hronicno izgubljeni Naumov ostao uskracen za elementarnu podrsku najvaznije karike ove vlasti. Bilo je zalosno gledati Naumova kako se zavlaci po nekakvim prasnjavim uglovima i pokusava na sve nacine da opravda odsustvo Kostunice. Kao neka mlada koja se jos uvek nije odlucila da li ce se udati ili ne, Naumov je jedva odgovarao na pitanja novinara. Kostunica ima pametnija posla, ai ona frka oko Budzeta jos uvek nije dobila zvanicno saopstenje istrage MUP-a. Dinkic, razume se nije mogao da pomogne i pokrije deficit Kostunice, ali zato je gospodin Dimitrijevic bio oran da predstavi domace, a mozda i da ga kupi. Nikad ne mozete biti sigurni sa ljudima koji su vlast ove zemlje. Jasan stav oko bilo cega ne postoji, i to je ocigledno strategija njihovog opstanka na vlasti. U ZTP se desavaju velike cistke, i eventualno prikriivanje tragova najsravnije nabavke vagona za posrnulog giganta. Iako je Velimir Ilic na sve strane trubio da ce vagoni odmah po dolasku biti ukljuceni u saobraćaj, plasim se da to nije moguće. Oni psihodelicni vagoni bi po svemu sudeci mogli da odigraju ulogu u prevozu ucesnika nekog TRANCE festivala, ili bi mogli da posluze kao nova metoda lecenja narkomana, nesto kao zamena za metadonsku terapiju. Da li happy art svedskih vagona treba da predstavlja novu strategiju ulivanja nade gradjanima Srbije ili je to neka nova faza u prevozu, bice nam uskoro jasno. Kompletna garnitura ljudi na vlasti je sastavljena od svakavih psiholoskih profila. Okruzeni svojim istomisljenicima, podeljeni na feude, okupljeni iskljucivo oko interesa, predstavljaju opasnost i kocnicu bilo kakvog pomaka. Dok Ilic sedi na mestu kapitalnog, dok se Naumov krije od ledenog oka kamere i ne zeli da osujeti ljubav prema premijeru, dok se vrsi pijacna prodaja poslanika, Srbija, i mi, kao njeni gradjani, nemamo sta da trazimo, jer za nas posle ovih pantljicara nece mnogo toga

ostati.

Android: Mnogo mi je simpaticna dosetka koja glasi: "Vodja je superiorno inteligentan, ali to nadomescuje nedostatkom karaktera". Nama se stalno zalomi neko takav, mislite? Jos da se "zalomio" i da ga nismo sami izabrali, pa i da se malo utesimo. Ali mi sami stalno biramo upravo one ljude koji nas unazadjuju na svim poljima, od licnog, duhovnog i mentalnog, do opsteg, socijalnog, ekonomskog, politickog i spoljnopolitickog. Hoce li se vec jednom nas gradjanin opametiti i drznuti da se zapita i da glasno upita dokle bre vise? Ne verujem! Ne smemo da ocekujemo da ce se oni koji se do sad to nisu zapitali odjednom probuditi. Velika je steta sto su mozgovi vecine blindirani, ali mi moramo da se okrenemo buducnosti i da se povezujemo sa onima koji nisu odustali od razmisljanja svojom glavom. Ko nas predstavlja u svetu i kakvom politikom da se primetiti i na "sitnicama". To su ljudi operisani od svake eticnosti, ljudi ogrezli u kriminalu i patoloskom laganju, ljudi koji su sami toliko zatusani i odvojeni od realnosti da se od njih ne mozemo nadati da ce nas iskupiti pred svetom u cijim smo ocima na prvom mestu zlocinacki narod koji i dalje vozi neki svoj nacionalisticki i fasisticki film sa sve crkvom koja na to gleda blagonaklono. Nema reci dovoljno losih kojima se vlada-juca koalicija moze opisati. To je mozda uspeo Petru Lukovicu, uspeva Teofilu Pancicu, pojedincima sve u svemu, dok vecina ne ume da artikulisuje sta misli, a to je zato sto ne misli dovoljno analiticko. Uostalom, kako god da nazovemo nase politicare to nece biti dovoljno da ih se ratosiljamo. Za tako nesto potrebno je vise od price - potrebna su odlucna i nepokolebljiva dela, jedno snazno i nepopustljivo suprotstavljanje demokratskog antidemokratskom i covecnog necovecnom.

Cyber 117: Ilic je potom svojim "neobicnim" predlogom o gradnji crkve na uzičkom Trgu partizana, iznenadio sve prisutne, rekavši da o toj ideji prvi put javno govori, nudeći svoj doprinos razrešenju uzičke dileme "Gde ćemo sa Titom?". - Trg u Uzicu je veliki i glomazan. Užice nema potrebu za tolikim trgovom i tu može da se uklopi crkva. Osecam da su gradjani Uzica sada srećni. Razloga za tako nesto sigurno imaju. Dolazak komsije Velimira Ilica u ovaj grad bice upamcen po genijalnom predlogu ovog nabusitog Cacanina. Ocgledno je da Ilicu dosadila uloga graditelja najsavremenijih postrojenja, puteva, zaobilaznica i neizostavne deponije koju zeli da napravi izvan svog grada. Nije zeleo Ilic da se miris deponije rasteze i do Atenice, da mu kviri ministarski doziviljaj i lepu sliku nove Srbije. Ovog puta neimarstvo Ilica dobija na mnogo vecem znacaju. U pitanju je crkva, ta koja ce gradjanima Uzica da podari mir i blagostanje, ona koja ce resiti nagomilane egzistencijalne probleme i sav moralni cemer koji se godinama talozio. Predlog genijalan, bas kao i svaki koji izadje iz glave najveceg srpskog neimara posle Milutina Mrkonjica. Zanimljiv detalj svakako predstavlja i moguće radno vreme crkve. Znao je Velimir da su Uzicani gresni, da ce se radovati ovom predlogu, a kako bi izbegao nepotrebne guzve u ovim godinama tranzicije, predlog je da crkva moze raditi non-stop. Verujem da je u donosenju ove vazne odluke za ekonomsko-moralni razvitak ove opstine Velimir imao dopust od minstarstva prosvete i samog MUP-a. Nije red da se Velimirova zelja za oporavkom omladine koja je zastranila u godinama tranzicije kosi sa ogranicenjem izlazaka mladih Uzicana. Odluke vlasti se moraju postovati, a mladima je Velimir progledao kroz prste. Posle 24h nema kafica, ali zato ima molitve, ima sveca, pa gresi koji su se nakupili u toku dana mogu biti okajani u crkvi, na mestu koje ce okupljati mlade i stare, gresne i neverne. Ponovno stavljanje Velimira Ilica u svrhe PR SPC nam govori da je stanje sa ljudima koji su na vodećim mestima Srbije pomalo očajno. Mislio sam da su kapitalne investicije neke duge stvari, ali ocigledno da nam je tunećenje nadležnosti ovog ministarstva Velimir pokazao na sop-

stven način. Ilic ce verovatno postati i ktitor, naravno od sopstvenog novca koji se mukom stice. Mozda ce ga SPC kanonizovati. Sance uvek postoje, a ne treba zaboraviti njegove pravoslavne zasluge u slucaju vladike Jovana i crkve na Rumiji. Ovaj potez sa crkvom u centru Uzica bi trebao da predstavlja njegov vrhunac, upad na mala vrata u visoko drustvo sa svim velikanima SPC.

Bene Geserit: Ljude koji danas vode Srbiju najbolje je opisao Petar Lukovic. Imamo celu jednu bolumentu komitragicnih likova, od celnika vodećih stranka do predstavnika SPCa, a ne zna se ko od njih svojim delima, ne-delima i recima vise ugrozava srpski narod. Mi smo taoci vlasti koju tolerisemo iz samo nama znanih razloga. Zivimo u zemlji koja je po svim svojim karakteristikama izrazito nedemokratska i gde se ni u izmaglici ne nazire nikakav boljitak i pomak. Tuzno je sto na aktuelnoj politickoj sceni nema nijednog coveka koji vec odavno nije prokockao poverenje naroda i sto je "diplomatski" jezik Srbije jezik mrznje i netolerancije. Sa seseljevskim i milosevickim snagama koje upravljaju zemljom, Evropa nas nikada nece prihvatiti i toga moramo da budemo svesni. Ova garnitura koja nam, kako neko lepo rece, "vedri i oblaci", nikada nece ne uspeti nego hteti da dosledno sprovede reforme koje su uslov za otvaranje Srbije. Odgovor na postavljeno pitanje ko su ljudi koji nam vode drzavu zapravo se da sazeti u jednu jedinu rec, a to je - pogresni.

Strašni vuk: Nasim politicarima je divno. Bas ih briga za sve. Pameti imaju, to je cinjenica, samo sto je orjentisu na pogresnu stranu. Zasto kazem na pogresnu stranu? Pa zato sto oni sve sto rade, ne rade nista korist ovog naroda, vec iskljucivo gledaju samo svoju koris i niciju vise. Svi su oni bili fini dobri i ulivali su poverenje svom birackom telu, a kad su se dokopali stolice, vise ne mare za te iste ljude koji su im ukazali poverenje. Ustvari mare, ali do one mere do koje oni imaju koristen. Bitno je samo da su sebi povecali plate. Povecace je oni ponovo samo da vide iz kojih izvora. Sad skoro kreće planiranje budzeta za sledecu godinu. Isplanirace oni vec nesto, za to necemo da brinemo. Mozda ce jos malo da povecaju sredstva za svoja parking mesta. Evo imace jos i dodatnih priliva sredstava. Kako si ti rekao "znaju oni i da se stave u ulogu maistora i zanatlija, da pregledaju vagone i zavrtnje", ali postoji nesto drugo tu sto smeta. Bas mene briga da li ce Velja ili Kostunica da popravljaju voz ili da postavljaju kamen temeljac, kad oni neznaju ono za sta su postavljani. Ne umeju da vrse svoju funkciju. Bitno je da su oni zavukli rukave i pred kamerama kao uradili nesto. Da ne misle slucajno da ce time privuci paznju na sebe. Pa privucite paznju na sebe time sto ce te bar jednom uraditi nesto dobro za ovu drzavu.

Hiljaditi: Svaki dan nam donosi jos jednu realnu agoniju. Ne bih da delujem negativno, to mi nije namera, ali kako se ponasati u pozitivnom duhu kada je Srbija pod direktnim uticajem grupe ljudi koji ne umeju ni sebe da gledaju, a o odgovornosti za drugoga, za drzavu, ma to je smesno. Dok je to smesno u isto vreme je veoma zalosno jer se radi o nama, o nasim zivotima i sudbinama koje su direktno zavisne od poteza ovih ljudi na vlasti. Paradigma vlasti je ocigledno Velimir Ilic. Covek se u sve razume i tako zruci patriotizmom. Kada bi ga gledali sa strane, onako neprimećeni, uvideli bi da se radi o klasickoj podmetacini, neuglednom primerku koji je na osnovu nekih tajnih veza dosao da neverovatnih drzavnih položaja. U Srbiji ocogledno uspeva korov i tako nam pokazuje da nikada nije imao boljih uslova za uspeh od ovih danasnjih. Neki ih nazivaju legalistickim, a naravno zna se da to nema nikakve veze sa realnoscu. I tako dok se civilizacija neumorno kreće ka novim dostignucima, ka novim tehnoloskim naprecima, u Srbiji se i

dalje igramo neke "corave bake", ne vidimo nista, a najvaznije je da ne cvidimo okolinu i ljude u njoj. Kako je samo Velimir Ilic uspeo da se provuce? Ne verujem, tacnije siguran sam, da ne postoji komisija koja bi njegovo ponasanje mogla da proglosti kao normalno, ne postoji drzavna institucija u razvijenim zemljama koja bi mogla da kaze <<da Velimire, ti si nas najbolji ministar>> Samo Srbija, samo ona moze sebi da dozvoli ovakav luksuz. E, pa, bravo majstori, igravimo po vasima kartama. Znam da su prevare sasvim izvesne, ali ko mi je kriv. I dalje ove ljude gledam sa najvisih poloza, jer oni su ti koji znaju put.

Hole in the wall: Srbija sa svojom politikom i politicarima koji je reprezentuju pokazuje svoju primitivnu sliku na svakom koraku. Za ponasanje Nikolica nema mesta cudjenju. Radikalno zlo se u Srbiji pokazuje na najgori nacin, a Srbija na primerima svojih politicara pokazuje svoje neverovatnu neprimenost i nemanji osnovnog nivoa kulture u politickoj komunikaciji. Vlada sa svojom ekipom ljudi pokazuje da u nasem politickom zivotu nema skrupula, da je sve dozvoljeno i da je jedino bitno biti na strani autisticnih i onih koji se lazno kunu u legalizam i nepostojecu vladavinu prava. Ministar-magistar, kako to pompezno zvuca dok odjekuje sa malih ekrana i novinskih naslova. Postadose svi magistri. Neko sa titulom obrazovanja koja je lazna, a neko sa dousnickim nadimkom, ali Srbija je o. Sve je odavno dozvoljeno a dobar ukus se izgubio. Imate i eksperte koji se pokazuju jacim cinom od ostalih vladinih vojnika. Znajuu sve, pa i onda kada na vazna pitanja nema konkretnog odgovora i gde je jedina sansa za odgovorom u bezanju i sprovođenju hitnih poseta Japanu. Sto dalje od Srbije jer tamo vlada mrak. Ljudi koji je vode uzivaju da se igraju u mraku, sudaraju, i mnogo toga rade sto mi i ne znamo. Zato se mrak u Srbiji postuje i odrzava u zivotu. Sramota se tako najbolje prikriva.

Puzzle: Kada su pragnjici poceli da misle, onda je to ocigledan uticaj demokratije koja vlada u skupstinskom restoranu, tom stozeru ideja i inventivnosti. Poslanike uvek slikaju kada zure u restoran, i zato su izjave koje gledamo uvek usiljene, i sa evidentnom zurbom u govoru. Ide se na pragnje, da se potrosi sitna dnevnicna za jos sitniji ceh. Danas sam imao priliku da na TV pogledam uporedni prenos skupstine u Srbiji, kao i sabora u Hrvatskoj. Nebo i zemlja. Ovi nasi se razpekmezili, igraju se, setaju od jednog do drugog, a u sali nije bilo vise od 50 ljudi. Jednostavno beda, bedna slika ljudi koji razmisljaju za svakog od nas, koji i osnovne funkcije za koje ih drzava placa ne mogu valjano da urade. Kako ocekvivati u takvoj konstelaciji da ce se Srbija konacno otrgnuti i krenuti trasom koja vodi u Evropu? Kako, kada pogađam tromu i zadrige politicare, a posebno ove iz vladajuće koalicije. Da je samo fizicka mana kocnica bilo bi mnogo lakse. Tu postoje i mnogi problemi moralne prirode, obilje licemerja i lazi. Ova vlada se vec nekoliko puta odredila prema Velimiru Ilicu kao najboljem ministru. Bravo za izbor, to je bas pravi korak na putu za EU. Samo mi vise izgleda da je to korak unazad, ali to niko ne primecuje. Biracko telo Srbije spava i ceka da ga neko probudi megalomanskim predizbornim obećanjima. Verujte, to vam niko ne moze oduzeti. Ali dok vecina veruje, oni koji znaju da procene stvar trunu zbog necijeg loseg izbora, a takvo stanje nam se ponavlja godinama unazad.

Manjinska prava

Kojot: Da se ne lazemo, politicarima su manjine poslednja rupa na svirali. Kakav stav imaju prema njima ogleđa se u dopustenoj i inteziviranoj ideologiji nacionalizma kao jedinog ispravnog kursa koji Srbija treba da ima. Ako politika koja je vodjena od Milosevica naovamo propagira etnicki cistu drzavu, onda ne treba da ocekujemo da ce manjinskim narodima ovde biti omogucen normalan i dostojanstven zivot. Takav stav

omogucava pojavu i delovanje raznih "nacionalnih strojeva" nakon svega sto smo radili i prosli tokom devedesetih. Umesto da se kultivisemo, raskrstimo s prosloscu tako sto je necemo relativizovati nego priznati i potruditi se da je ispravimo koliko se to moze, mi stalno pothranjujemo mrznju i tolerisemo njeno manifestovanje. Zasto je toliko tesko biti covek i prihvatiti drugoga kao coveka nije mi jasno, ali tome smo ovde redovno svedoci. Malo je ljudi koji drugacije razmisljaju. Ne verujem ni da ce akcije koje su sprovedene povodom Dana ljudskih prava nesto bitnije da promene. To je bio samo lep cin od strane nevladinih i pojedinih politickih organizacija i toliko. Bez primene zakona i drugacije propagande ne mozemo da razmisljamo o ostvarivanju manjinskih prava.

Crvenkapa: Grafiti mrznje i napadi na pripadnike manjina govore sve o manjinskim i ljudskim pravima i njihovom postovanju u Srbiji. Vecina naroda javno ili potajno zamisla Srbiju kao etnicki cistu i volela bi da se svi koji nisu Srbi vrate odakle su dosli. To je rezultat brizljivo vodjene politike u proteklih petnaestak godina i zagovaranja teze da smo ugrozeni od strane manjina koje iz nekih razloga zive zajedno sa nama. Sta se kome svicja ili ne svicja trebalo bi da ostane u domenu privatnosti, ali ekstremisticke grupe kao sto je Nacionalni stroj smatraju sebe prozvanim da resavaju ovo pitanje po kratkom postupku, ne obziruci se ni na koje od ljudskih prava koje je zakonom propisano. Medjutim, kada bi neko isto to radio pripadnicima naseg naroda glas javnosti bi se i te kako cuo u odbranu nashih ljudskih prava, kao da i drugi nisu ljudi. Svakome ko u sebi nosi makar i klicu covecnosti tesko pada ravnodusnost nadleznih koji pitanje manjina u najmanju ruku ignorisu, dajuci time precutnu podrsku silama zla i aminujuci njihovo ponasanje. Prebrzo smo zaboravili istoriju i sve sto smo ucili o progonima prokazenih naroda i sada se drzimo nekih potpuno pogresnih uverenja da smo jedini koji imaju pravo na dostojanstven zivot, iako blagodeti takvog zivota nikako vec jednom da iskusimo. Odakle potice ideja da su nam za tezak ekonomski i politicki položaj krivi drugi a ne mi sami, ne znam, ali u svakom slucaju na delu su nasa velika neodgovornost, nezrelost i neznanje.

Maćak u čizmama: Ovoj temi se svuda pridaje ogroman znacaj, ali kod nas ne. Ako sa svih strana cujemo apele za neophodnost postovanja prava manjina ne onako kako ih mi iz svog ugla dozivljavamo vec kako to zaista treba da bude, onda je jasno da je situacija po tom pitanju kod nas na krajnje nezvidnom nivou. Procena jednog drustva vrsi se po nekoliko kriterijuma, a to su sloboda medija, postovanje ljudskih prava, stepen korupcije, nezavisno sudstvo... Svaka od ovih stavki u Srbiji je problematična. Nas odnos prema sebi je iskrivljen, a to je najvazniji preduslov za iskrivljenu sliku o slobodama i pravima pripadnika drugih nacionalnosti koji s nama dele zivotni prostor. Izuzetno smo osetljivi kada nas neko ne postuje ili ne voli, a kada mi nekoga omalovazavamo i ne cenimo to nam se cini takoreci prirodno. Sustina humanosti ne mora obavezno da bude zasnovana na ljubavi prema drugima, ali mora pocivati na postovanju i odredjenom razumevanju. Politicki kurs koji je Srbija pocela da uzima od 1987. naovamo u potpunosti je bio protivan svakom demokratskom i savremenom usmerenju. Posledice srpskog predimencioniranog nacionalnog osećaja odrazavaju se na položaj manjina i to se ne moze poreci. Ipak, kao sto vidimo, moze se sa uspehom ignorisati.

Maksim: Manjinama su sva prava po Ustavu zagarantovana setom zakonskih regulativa. Ipak, na primeru Roma mozemo se uveriti da su neka zakonska slova samo bezivotna stvar na papiru. Zasto su uginula? Ne valjda zato sto smo civilizovani i humani! Jadni mi, pa gde ce nam duse? Ne vidim zasto bi neko

imao nesto protiv Roma. Takvi su kakvi su. Nisu samo neki medju njima skloni kradjama, ne pisu li svaki dan novine o tome koliko je lopova medju nama? I iznad nas? Uostalom, a sta to jedan Rom na primer pa i moze krupno da ukrade? Na kojoj je on to visokoj poziciji da bi nas strahovito i nepopravljivo ostetio? Ne cujem, sta rekoste? Prljavi su? Ma nemojte? A mi smo svi ultra cisti! Sta smo preduzeli da im znacajnije pomognemo? Da ih edukujemo i pruzimo im, kao drzava, osnovne zivotne uslove? Kazete jos - nece da rade, prose. Pa? U krajnjoj liniji, svako ko nece da radi, ne mora, zar ne? A vi, koji se bunite, sto im onda dajete? Velike su nepravde na delu. Ako hocemo da budu drugaciji, treba da im pomognemo, a ne da ih maltretiramo. Osim toga, i nama je potrebna slicna, gorepomenuta pomoc...

Star Craft: Treba pooštriti zakon koji se odnosi na rasnu diskriminaciju, povećati kazne i primenjivati ga strogo. Tako da za svako prozivanje na rasnoj osnovi, pogotovu matretiranje i progon ljudi zbog toga što su druge boje kože, ili genetskog porekla, trebalo bi sankcionisati visokim kaznama, koje bi svakog odvratile i od same pomisli na tako nešto. Nema drugog načina da se ovako rasprostranjena pojava sankcioniše. Po mom mišljenju to bi najbrže rešilo problem, koji postoji. Uporedo sa primenom odgovarajućih zakonskih regulativa, potrebno je i vršiti edukaciju ljudi, govoriti im o pogubnosti datih pojava u društu i neispravnosti istih. Tako bi se jako brzo poboljšao položaj manjina u našem društvu. A svest građana bi se polako menjala i oni bi polako, ali sigurno, prihvatili sve različitosti drugih ljudi i poštovali ih. Različitosti su ono što svako društvo čini bogatim, treba negovati i poštovati pravo na različitost.

Pixies: O zivotu Roma se uglavnom sve zna, ali konkretnog pomaka od strane odgovornih nema. Ne mogu da shvatim da postoji neopravdana diskriminacija i u skolovanju. Zasto se deca romske populacije stavljaju po defaultu u specijalne škole? Nije istina da su svi ometeni u razvoju, zasto se tome tezi? Romska deca zive u izuzetno teskim i nehumanim zivotnim uslovima, da ne spominjem romsku decu raseljenju sa Kosova. Zbog borbe za opstanak i obezbedjivanja egzistencije roditelji nisu u mogucnosti da pruze svojoj deci ni elementane uslove za zivot i razvoj. Deca iz finansijskih i cesto zbog diskriminacije roma u lokalnoj zajednici ne odlaze u predskolske ustanove i vrtice, vec ostaju kod kuce, koja je veoma nepogodna sredina i u kojoj dete nema mogucnosti za razvoj. Pohadjanje predskolskih ustanova ima veliki znacaj za socijalni razvoj deteta, jer ono tamo dobija mogucnost za novu vrstu iskustva u socijalnim kontaktima. Iz svega ovoga dolazi do edukativne zanemarenosti dece i zbog toga se uglavnom "resava" tako sto se ide linijom manjeg otpora i deca se salju u škole za decu ometenu u razvoju, iako to ona najcesce nisu.

Umpah: Mislim da smo trenutno zemlja koja je u netoleranciji prema razlikama broj jedan u Evropi. Razumljivo, jer neke od glavnih institucija u zemlju pozivaju na mrznju i netoleranciju. Takva je spc. Poverenje naroda u spc implicira netoleranciju naroda prema nacionalnim manjinama. Najugroženiji su naravno Romi. Fizički su ugroženi od strane skinheads, "Obraza" i slicnih grupa koje propagiraju stavove netrpeljivosti prema razlicitostima. Ove grupe je vrlo jednostavno razbacati, samo ako se ima volje. Niko nema pravo da ugrozava na bilo koji nacin druge ljude. Propagiranje ideja koje za osnovu imaju ugrozavanje drugih je krivicno delo i tako se treba prema tome i odnositi. Druga strana price je sto u vecini srpskog naroda vlada averzija prema ovim ljudima. Na ovaj nacin su oni ugrozeni mnogo vise jer je odbacivanje iz zajednice mnogo gore nego nasilje par ekstremnih grupa. Prihvatimo ljude koji zele da

se uklupe. Izmedju nas i njih nama nikakve razlike. Svi ljudi su jednako vredni.

Motus: Absolutno svi politicari se sete manjina, a posebno Roma, samo u vreme predizborne kampanje. Secam se placljivog Vucica koji je, kako dolikuje radikalnoj demagogiji, obećavao svasta ne bi li dobio glas vise. I bilbordi mu nisu nista bili bolji. Jeziv ozmeh, izvestacen do maksimuma. O zivotu Roma se uglavnom sve zna, ali konkretnog pomaka od strane odgovornih nema. Prisutno je neprimereno tretiranje ovih ljudi, a i napadi nisu nimalo strani. Poslednji slucajevu u Tosinim bunaru pokazali su da ntrpeljivost postoji. Blaga ili nikakva reakcija nedleznih je samo pokretac da se stanje nastavi. Srbija bi trebala da pokaze ozbiljnu spremnost da ukljucuje ove ljude u tokove zivota. Ne mogu da shvatim da postoji neopravdana diskriminacija i u skolovanju. Zasto se deca romske populacije stavljaju po defaultu u specijalne škole? Nije istina da su svi ometeni u razvoju, zasto se tome tezi?

Alhemičar: Najugroženija manjina u Srbiji jesu zasigurno, Romi. Imaju najniži životni standard, bez obrazovanja su, bez odgovarajuće pravne i zdravstvene zaštite, bez zastupljenosti u institucijama sistema, nisu zastupljeni ni u lokalnoj samoupravi. Veliki problem je i nepostojanje obrazovanih ljudi Romске nacionalnosti koji bi se borili za svoja prava i organizovali svoje sunarodnike. Većina njihovih organizacija se bavi raspodelom donacija i humanitarne pomoći koju dobijaju iz zemlje ili inostranstva. Kada bi ova država pokazala malo interesovanja za njihovo pitanje, i pokrenula neku ozbiljniju akciju opismenjanja i edukovanja, stvari bi krenule drugim tokom. Kada bi ih zaposlila i zaštitila od diskriminacije. Brzo bi se onda oni uklopili u društvene tokove i počeli sami o sebi da se staraju i bore dalje za svoja prava i potrebe. Medutim u državi kao što je naša, gde smo svi prepušteni sami sebi, gde se sve radi stihijski, nema dobre volje za rešenje njihovog pitanja.

Rododendron: Ne samo da su manjinska prava u Srbiji marginalizovana, nego se uopste ne postuju. Najnoviji skandal koji je izbio u Beskoj svedoci tome u prilog. Na informativni razgovor pozvano je 120 gradjana hrvatske i madjarske nacionalnosti samo zato sto su potpisali peticiju za smenu postojeceg Saveta MZ, odnosno za raspisivanje vanrednih izbora. To je, razume se, njihovo gradjansko pravo. Poziv na saslanje bila je, kako prenose mediji, prava pravcata racija kao iz doba Ozne. Gradjani su pozvani na saslanje od strane lokalnih vlasti u dosluhu sa policijom, a potpisao ih je u ime SUP Sremska Mitrovica i OUP Indjija predsednik Saveta MZ Beska Stojan Mutic (SRS) koji sada optuzuje DS za namerno narušavanje medjuljudskih i medjunacionalnih odnosa u Vojvodini. Zaista necuveno! Takvo maltretiranje pripadnika nacionalnih manjina ukazuje na ocajno stanje u zemlji kada se radi o postovanju ljudskih prava na prvom mestu, a zatim i manjinskih. Srbija cini se da nikad nize nije pala. U jeku pregovora za ulazak u EU i na sam Dan ljudskih prava otpocinje nekakva racija, hajka! Koliko je sve to paradoksalno i cinicno, prosudite sami.

Problemi mladih

Problemi mladih, predlozi, aktivnosti...

Angelina Jolie: Nacin na koji se ponasaju svi koji su dosli na vlast u poslednjih 15 godina je identican. Kao da su oni prvo naselili ovo podruclje a onda posle nekog vremena smo dosli mi - gradjani ove zemlje. Te s' toga, ovi sa vlasti nama nista ne duguju. Zbog takvog nacina razmisljanja nemoguće je ocekivati da osim zadovoljena egoisticnih potreba postoji zelja da se bilo kome pruži sansa. Pogotovu mladima. Ipak oni znaju da budu nezgodan protivnik, a neretko i pokretac razlicitih akcija protiv vlasti. Ovaj problem perspektive i položaja mladih se ne može resavati kroz pojedinačne ili udružene projekte NVO. To treba da bude jedna sveobuhvatna akcija vlade i odgovarajućeg ministarstva sa apsolutnim političkim konsenzusom svih političkih partija. Ovo je mnogo bitnije nacionalno pitanje od mnogih drugih koja nam se poturaju kao dominantna. Osim ako ne postoji neki tajni plan po kome nas očekuje neki novi rat, pa onda neka strategija može i da priček. Međutim, ovde se sistematski unistavaju dve kategorije stanovništva - penzioneri i mladi. Prvi žive ispod bilo kakve crte dostojanstva i kroz to šalju direktan signal mladima da se nikakav posten rad ne isplati. Ovi drugi rastu i razvijaju se bez ikakvog pravog uzora i bez postovanja institucija kroz koje prolaze. To sve ukazuje na jednu duboku društvenu patologiju koja je obuhvatila sve vitalne segmente društva i sad je tesko pronaci pravi lek. Potrebno je jedno povezivanje institucija koje su dominantne za odgoj mladih počev od obdaništa pa do fakulteta, koje naravno direktno saradjuju sa porodicom i ostalim ustanovama koje mogu pomoci u pojedinim slučajevima kao sto su služba za socijalni rad ili različite pedagoške ili psiholoske službe. Ovo zahteva i reformisanje sistema obrazovanja ali ne formalnim prihvatanjem paragrafa bolonjske deklaracije recimo, već sustinskim promenama nastavnih planova i programa. Takav nacin obuhvata mogućnost formiranja atraktivnih programa kojima se ne bi gubilo nista na obrazovanju već bi se išlo u korak sa vremenom. Prevazisao bi se odavno ukorenjen ja pricam ti cutis sistem. Naravno, slicna reforma bi trebalo da obuhvati osnovne i srenje škole. Zatim, razvoj malih i srednjih preduzeca koje do danas koci nenoramlna administrativna procedura bi omogućio mladim ljudima da bez obzira na stepen obrazovanja započnu neki svoj biznis. Kapitalizam ne poznaje obrazovanje tu je prost zahtev trzista. Ako to umete da osetite a pri tom radte na zakonit nacin to vam je dovoljan diploma da budete uspesni. Sve se to ne može razviti preko noci i za to treba dosta vremena. Ono sto plasi je nezinteresovanost vlasti, jer to zahteva rudarski posao a nema procenata za ugradnju. E, tu treba da deluju NVO i da ostvare pritisak koji će dovesti do razvoja strategije, a zatim da NVO budu neka vrsta aktivnog noćnog cuvara koji će ukazivati na greske i potrebne izmene u hodu. Do tada nas i dalje očekuje ista prica. Univerzitet koji se ne nalazi ni među 500 u svetu, mladi koji zele da napuste zemlju i stari koji verovatno zale sto za to nisu imali hrabrosti u svoje vreme.

Android: Koliko god da je situacija očajna i naizgled bezizlazna, rešenje mora da postoji. Da li je ono u političkom ili nepolitičkom delovanju na vlasti manje-vise je svejedno, vazno je samo izvršiti pritisak na nadležne organe i regularnim putem ih naterati da nešto preduzmu. Ako je neko ministarstvo potrebno ovoj zemlji to je onda ministarstvo za mlade, a njega nema (da covek lepo ne poveruje da je to moguće!). Zato ipak postoje organizacije iz nevladinog sektora koje se trude da nešto učine, a rade najbolje sto znaju i umeju. Akcija koju su sprovele pre par dana nešto je sto se dugo čekalo. Ja se ne bih složio sa Islanderom oko ovog sumnjicavog stava koji je iskazao. Meni se ipak čini da treba da imamo poverenja u Koaliciju za mlade

koja je jedina pokazala istinsko zanimanje za omladinu u Srbiji koja još uvek nije klonula duhom i koja to sebi ni ne sme da dopusti. Stav mladih mora da bude jasan i čvrst, nema igranja sa nasom budućnošću! Ja sam rođen u Srbiji i volim svoju zemlju, a ako budem odlazio otici cu kao turista i vratiti se kuci. Ne želim da slusam ni skeptike ni malodusne koji se prepustaju "sudbini" u koju ne verujem jer nisam fatalista. Nasa budućnost je ono sto ćemo mi od nje da napravimo, sami (sto je teže) ili uz pomoc nevladinog sektora koji će da pritegne vladin.

Modesti: Problemi s kojima se mladi suocavaju u Sbjii stvarno su veliki. Naravno, najveći je taj sto nakon završene škole nema za njih posla, čak ni ako su izuzetno talentovani i sposobni. Radna mesta zauzeta su najcesce od strane onih koji nemaju potrebne kvalifikacije i koji su odavno izgubili entuzijazam i ideje (ako su ih ikad i imali), a nemaju ni u najavi pomisao da oslobode prostor mladima koji su voljni da rade i uvedu inovacije. Broj onih koji su radni vek odradili u državnim firmama samo radi ostvarivanja prava na penziju i zdravstveno osiguranje, a pri tom su imali imanja ili privatne firme takodje je pozamasan. Međutim, o tome se nije nikada vodilo mnogo racuna na ustrb onih koji su bili "kaldrmasi" i zaista zavisili samo od tog eventualnog zaposlenja u gradovima. U stvari, na koju god stranu da se okrenete u ovoj zemlji, uocavate samo nepravde i nepostovanje zakona i dokle god situacija bude takva ne možemo ni da očekujemo da će položaj omladine biti bolji. Ako nemate bogatog i uticajnog rođjaka koji je razvio neki solidan biznis ili ako prezate od kupovine radnog mesta iako vas otac i majka i tetke i strine sveudilj nagovaraju da na taj nacin "okusate sreću", crno vam se piše. Još ako niste skloni porocima pa vas ni ulica ne prihvata, ostaje vam da se besomucno javljate na bezbrojne oglase za rad po kaficima i hamburgerdznicama i da svoj društveni život svedete na kucna okupljanja i gledanje ispraznih TV emisija. Verujem da ste se negde u ovom tekstu već pronasli i odredili, ali ste onda zaboravili najvažniju stvar - da će vam tako biti samo ukoliko na to sami pristanete, umesto da se osvestite i uzmete stvari u svoje ruke.

Marvid: U Srbiji se i dalje nastavlja odliv mozgova. U sve jee otislo 35 hiljada strucnjaka. Ako bismo to gledali sa finansijske tacke gledista, svaka fakultetska diploma vredi oko tista hiljada americkih dolara, sto znaci da se odselilo deset milijardi dolara. U toku predhodne decenije Srbiju je napustilo 400.000 mladih, od toga 30.000 visokostrucnih kadrova. Ovo su podaci za predhodu deceniju, ali isti trend se nastavio i u ovoj deceniji. Procenjuje se da je u periodu od 2000/03. iz Srbije iseljeno još 50.000 stanovnika, od cega je cetiri do pet hiljada sa visokom strucnom spremom. U inostranstvo po pravilu odlaze najbolji kadrovi. Oni koji odu u inostranstvo završavaju magistrature i doktorate, i na zalost ostaju tamo. Ono sto je porazavajuće sada dve trecine studenata planira da kada završi studije napusti zemlju. Zato bi trebalo nešto učiniti da oni koji odu imaju motiv da se vrate, a to znaci na odgovarajuće mesto, prema njihovom unapredjenom znanju.

Pritiskivač: Mladi ljudi su ovde sistematski ubijani u pojam i uslovljavani da izgube svako samopouzdanje i interesovanje za svoju budućnost. To je najpre odgovaralo Milosevicu koji je sve zeleo osim samosvesne i iskristalisano demokratski opredeljene omladine, a to sada odgovara i ovoj vlasti koja ne želi da uopšte bude primecena od strane mladih koji su potencijalno opasna sila kada je osvescena i aktivirana. To sto se mladima niko ne bavi ni na jednom planu (ako izuzmemo strane i domace agencije i NVO-e) dokaz je njihovog sistematskog potiskivanja u poslednji plan i prepustanja ulici i svemu sto ona podrazumeva. Najviše od svega zabrinjava činjenica da mladi ljudi nemaju interesovanja za uključivanje u politički život svoje zemlje, kao

da uopšte ne razumeju koliko je upravo politika odgovorna za njihova opravdana nezadovoljstva i bezizlaznost situacije u kojoj se nalaze. To međutim ne čudi ako se zna da ni odrasli nisu naročito politički angažovani i da je poverenje u političare drastično opalo usled svih afera i nesuglasica kojima smo svedoci bukvalno iz dana u dan. Da bi se nesto promenilo, potrebno je zainteresovati omladinu za društvena desavanja, a to se može postići kroz objektivno informisanje ne samo putem medija (koje opet nije los glas po tom pitanju), već i kroz deljenje adekvatnog informacionog materijala i organizovanje tribina i skupova na kojima bi se omladini ponudila moguća rešenja.

Ytringsfriheten: U univerzitetskim gradovima situacija je, koliko god da je nevesela, daleko bolja od situacije u provincijskim mestima. Studenti i oni koji su završili fakultete možda i nalaze neke svoje nacine da ispune vreme na kreativan način, pa makar to bilo i igranje "Vujaklije" (ako znate za tu pametnu igru) ili organizovanje internih književnih ili filmskih večeri, ali mladi ljudi koji se nisu interesovali za nastavljnje školovanja obično su uskraceni za veliko iskustvo studiranja i druženja s naprednijim umovima. Tako su oni definitivno osuđeni na životarenje koje se bukvalno svodi na izlaske preko vikenda (ako je neko iz društva primio platicu ili zaradio na kladionici) ili pak na kućne sedeljke na kojima se prate utakmice i pije pivo. Tom delu nase omladine gotovo je nemoguće prici i sa jedne strane jer su oni duboko zabradili u intelektualni nerad i sferu maksimalno suženih interesovanja, te stoga i nemaju nikakvu perspektivu. Nepismenost stoji iza velikog broja problema s kojima se mladi bore ili ne bore, jer je i veliki broj mladih praktično nepismen. Čitanje je za mnoge zaboravljena disciplina i od knjiga se beži kao od najvećeg mogućeg "smaranja". Nije redak slučaj cuti kako se mlada i zdrava osoba hvali time kako u životu nije procitala čak ni ono što je spadalo u lektiru za osnovnu školu. Situacija je prema tome stvarno očajna i bezizlazna.

Android: Kada govorimo o ogromnom broju nezaposlenih i osiromasjenih ljudi u nasoj zemlji, mi govorimo o konacnom rezultatu jedne pogresno vodjene politike u proteklih 16 godina. Omladina je najviše na udaru jer nema gde da se zaposli, osim, s retkim izuzecima, na radnim mestima koja nisu ni u kakvoj vezi sa njihovom školskom spremom, a uz to ne obezbeđuju dovoljno novca za normalan i dostojanstven život. Nezadovoljna i neispunjena populacija mladih pribeziste nazalost trazi u stvarima koje joj donose još veće zlo, a to su na prvom mestu alkohol i narkotici. Alkoholizam je toliko uzeo maha da se proširio i na maloletnike, a na ovaj problem zaista niko ne obraca dovoljno paznje. Poznato mi je da deca u pripitom stanju dolaze na casove i da zbog toga ne bivaju kaznjena, možda eventualno isterana sa casa i toliko. Kako je moguće da nikakav nadzor ne postoji? Naravno, rešenje nije u tome da roditelji i nastavnici preuzmu ulogu kontrolora i policajaca, već se ovoj temi mora prici studiozno i temeljno. Uzroci su, jasno je, svuda oko nas, a posledicu možemo otkloniti samo menjanjem citavog uvreženog sistema vrednosti. Da bi se mladim ljudima pomoglo, mora se stvoriti takvo okruženje koje će im nuditi interesantne sadržaje i dati im sansu da iskazu svoju kreativnost i na pametan i koristan način utrose energiju. U bolesnom društvu kakvo je nase, prosto je besmisleno od mladih zahtevati da se ponasaju drugacije, zato što ne postoji nikakva adekvatna zamena za ono što im nude opijati, a to je osećaj samopouzdanja i sreće.

Nada: Prema proceni Svetske zdravstvene organizacije, osobe sa hendikepom cine oko 10% pouplacije u svetu, od cega polovina ima mentalni hendikep, a druga polovina ljudi ima fizicki hendikep, motorni ili senzorni. U Srbiji ima oko 300 studenata sa hendikepom. i studenti se suocavaju sa brojnim preprekama

u toku studiranja. Prepreke su raznovrsne od fizickih, nepostojanja rampi na ulazu na fakultete, da bi studenti u kolicima mogli sama da ulaze na fakultet. Na PMF-u na primer postoji rampa, ali je taj ulaz gotovo uvek zakljućan. Problem je i nedostatak ucila u alternativnim oblicima, kao sto su knjige na Brajevom pismu ili kompjuterski programi za osobe sa ostecenim vidom. Kod nas su inace prisutne predrasude i postoji diskriminacija prema hendikepiranim osobama. Smatra se da one treba da sede kod kuće, da nemaju sta da traze na koncertima, izlozba, zurkamaý Čak su zabeleženi slućajevi diskriminacije studenata od strane profesora, gde se studentima sa hendikepom sugerisalo da ne treba da idu na fakultet, posto im nije dostupan!

Srećica: Mladi ljudi koji su u osamdesetim godinama proslóg veća imali "zbrku u glavi i strah u srcu", bili su u devedesetim godinama zrtve suludih ideja generacije prošlosti. Danas, međutim, oni neće da budu izvršioći bilo koje zamisli koja ih marginalizuje i smesta u budzak kao zrtve neuspješnih društvenih promena. Ovo, pored ostalog, govore rezultati obimnog istraživanja Centra za proućavanje alternativa. Eminentni istraživaći otkrivaju kako omladina Srbije "pliva" u vodama tranzicije, u kojoj meri se nastavlja njihov odlazak iz zemlje, kakve su im vrednosti važne i koji uzori, da li su zainteresovani za aktivnije ućesce u društvenim zbivanjima... Već drugu deceniju, dakle, ovdasnja omladina ceka "da diplomira, pa da emigrira". U prvog polovini devedesetih, čak dve trecine mladih zelelo je da napusti zemlju. Po skorasnijim ispitivanjima mnenja mladih, poslednjih godina perspektivu izvan ove domovine vidi svaki drugi. Iako je, ipak, doslo do smanjenja zelje za "tudjim nebom", cinjenica je da još polovina mladih ne vide sopstvenu budućnost u domovini. Oko devet odsto svih studenata planira da postdiplomske studije nastavi u inostranstvu, 16 odsto u zemlji, a ostali ne razmišljaju o nastavljanju studija. Medju studentima koji imaju prosećek veći od 8,5 čak 23 odsto planira postdiplomske studije u inostranstvu, isto toliko u zemlji, a ostali ne razmišljaju o daljem školovanju. najvažnije razloge zbog kojih mladi odlucuju da odu iz zemlje. Osnovni razlozi za odlazak u inostranstvo, jesu: mala ili nikakva mogućnost zaposljavanja (posebno u svojoj struci), male ili nikakve šanse da se (ako se do posla dođe) na njemu zaradi za pristojan život, male ili nikakve mogućnosti da se dođe do stana da bi se u odgovarajućem dobu mogla zasnovati porodica, a za visokoobrazovane nemogućnost stručnog napredovanja.

Macki: Nezaposlenost mladih ljudi u Srbiji je gotovo tri puta veća nego opsta nezaposlenost. Statistika pokazuje da svaki drugi mladi covek koji ceka posao, ceka preko dve godine. Na koji način je moguće resiti ovaj problem? Statistika u Srbiji je veoma nemilosrdna prema mladim ljudima, i ovog puta pokazuje da su mladi u pogledu zaposljavanja u vrlo nepovoljnom položaju. Prosećna stopa nezaposlenosti u Srbiji iznosi 18,57 odsto, a stopa nezaposlenosti mladih do 25 godina je 48 odsto. Znaci, skoro je tri puta veća nezaposlenost mladih ljudi nego sto je prosećna stopa nezaposlenosti. Ono sto karakterise nezaposlenost kod mladih je da je ona cesto dugoroćna - oko 55 odsto mladih, koji cekaju na posao, to cini preko dve godine. Ovi podaci pokazuju da je taj problem kod nas izuzetno izraćen, ali on postoji i u drugim zemljama regiona i nije samo nasa specifićnost. Zaposljavanje mladih treba da bude prioritet.

Aktivno angažovanje mladih

Android: Nas ministar prosvete i sporta pregovore sa Koalicijom mladih koja pred njega dolazi ispred celokupne srpske omladine ocigledno dozivljava kao pijacno cenjkanje, a ne kao jedno od ključnih pitanja za dobrobit ove drzave. Strasio bode oci rec "ponudio". Ko je on, u krajnjoj liniji, da

tako olako i ofrlje razmatra problem necije dece koja ni kriva ni duzna ispastaju zbog nezaposlenosti i siromastva, pri tome ne samo materijalnog nego i duhovnog? Koalicija je postavila jasne zahteve, opravdane i razumne. Trazila je i ostaje i dalje pri tome da se oformi posebno ministarstvo koje ce jednoobrazno resavati pitanja koja su najkriticnija u ovom trenutku. Trazila je osnivanje zasebne uprave koja ce imati svoj budzet i svoja ovlascenja, ali Vuksanovic je upravo ovaj najvazniji deo cele price ocenio kao nerealan te stoga i neostvarljiv bez pristanka svih parlamentarnih stranaka koje ucestvuju u politickom zivotu Srbije. Naravno, Koalicija nije odustala, naprotiv. Pocinje akcija trazanja pojedinačnih odobrenja od svih registrovanih stranaka kojima ce clanovi i aktivisti ove organizacije podnositi identicne zahteve. Niko nije lud da pristane na Vuksanovicevu ponudu da se obrazuje samo republički savet za mlade jer takve institucije nemaju dovoljno nadležnosti i realno nisu u stanju da resavaju konkretne probleme. Pritiscima poput blokade rada državnih organa, razgovorom sa svim relevantnim politickim akterima i skupstinskim odborima Koalicija namerava da dodje do svog konacnog cilja. Ovo je svakako najpametnija stvar koja se tice mladih a koja se desila u poslednje skoro 3 godine.

Ser Žile: Mnogo me zanima kako ce se okoncati prica sa Koalicijom mladih. Najbolje bi bilo da se ni ne zavrsi sve dok se vlasti ne primoraju da obrazuju Ministarstvo za mlade ili vec neko slicno telo koje ce se temeljno i ozbiljno baviti mladima. Resavanje njihovih problema u svakom slucaju ne moze da bude jednopotezno, radi se o dugotrajnom procesu koji ce se mozda prolongirati na narednu deceniju ili duze. Stoga je neprihvatljivo kompromisno resenje. Stvar je toliko kritična da nema polovicnih solucija. Da nije tako kako je, mladi bi mozda i mogli sami da se organizuju i ucine nesto za sebe. Ovako su im svi regularni putevi blokirani i nema te administracije u ovoj zemlji koja u ovom trenutku moze da zadovolji njihove potrebe. Mladi se ne suocavaju samo sa nezaposlenoscu, skupocom studiranja i zivota uopste, sa nemogucnoscu da ostvare nezavisnost u odnosu na roditelje i otpocnu svoju zrelu zivotnu fazu - oni se u Srbiji susrecu i sa alarmantnim problemima nasilja i neofasizma i hvataju se za svaku agresivnu ideologiju koja im nudi makar kakav "izlaz". Mnogi bivaju navuceni na tanak led zato sto se njima ne bave dovoljno ni nadležni organi, ni mediji (barem ne na pravi nacin), ni roditelji. Zato se okreću ma kojoj alternativni. Ne smeta ni ako je ona po njihovu psihu i zdravlje pogubna, samo dok mogu za nesto da se opredele. Mladima su neophodne smernice, a ovo drustvo im ih ne nudi.

Android: To sto Koalicija mladih nastoji da uradi za omladinu ove zemlje stvarno je za svaku pohvalu i mislim da je trenutno jedini svetli primer koji mozemo da uocimo na nasoj drustvenoj sceni. Posto su prethodno na aktivnosti Koalicije mladih odreagovali stranci koji su konferenciji prisustvovali, red je bio da neku izjavu da i neko od nasih zvanicnika, s obzirom da se nije niti jedan pojavio u toku ta dva dana koliko je konferencija trajala. Da li ce se Kostunica oglasiti - videcemo, verovatno nece, koliko ga mi do sad poznajemo, a cak i kad bi nas iznenadio nekim nastupom, licno bih zadržao vrlo rezervisan stav. Vlada nije zainteresovana za probleme mladih i to nam je vec svima jasno i vise nego sto bismo zeleli. Ostaje nam da se nadamo da ce Ministarstvo prosvete i obrazovanja pristupiti resavanju bar jednog dela tih problema, mada u svakom slucaju to ne moze biti ni izbliza dovoljno za pokretanje nekog napretka. U resavanje problema mladih trebalo bi sinhronizovano da se uključe sva ministarstva zato sto se samo resavanjem ekonomskih i socijalnih pitanja uopste moze nesto uciniti i za omladinu. U medjuvremenu dok se mi tako zdusno nadamo i molimo za promenu svoje situacije, ne treba da sedimo skrštenih ruku vec da se i sami ukljucimo u politicke i drustvene tokove. Dosta su nam drugi krojili sudbinu a mi bili bespomoć-

ne zrtve.

Kojot: Pitanje je koliko su mladi uopste zainteresovani za ukljućivanje u politicki zivot. Po nekim podacima velika vecina potpuno je neopredeljena i ne zeli da se opredeljuje ni za jednu politicku opciju, dok je skoro 80% omladine zainteresovano za angazovanje u radu lokalnih uprava. To je ipak pozitivna vest jer se mora poceti od nekud. Delovanje organizacija koje bi sacinjavali mladi ljudi moglo bi da utice na promenu slike u gradovima i manjim mestima, ako ni na jednom drugom planu, a ono na planu kulturnih i obrazovnih desavanja. Koliki bi uticaj one mogle da imaju na promenu svesti ljudi, ne treba govoriti. Osim toga, svi oni oji bi se aktivirali na resavanju vaznih pitnja za mlade samim tim bi bili i licno ispunjeniji i zadovoljniji i mogli bi svojim optimizmom i radom da "zaraze" i ostale. Nama nije potrebno teoretisanje jer manje ili vise sve vec znamo, ali su nam zato potrebni prakticni primeri angazovanja na kojima bi se i drugi mogli uciti. Oblasti u kojima je ucesce mladih potrebno mnogobrojne su, a navescu samo ekologiju, zastitu zivotinja, pomoc starima i osobama s invaliditetom, kreativne radionice za decu i odrasle, promovisanje kulturnih sadržaja koji ce biti kvalitetni i tako dalje.

Milkshake: Mladima je potrebno angazovanje. Svako od nas moze da pokusa da se bavi nekim poslom koji nas interesuju. Bitna je samo volja i upornost. Posto od vlasti ne mozemo da ocekujemo nikakvu pomoc, onda moramo sami da nadjemo neko resenje. Za pocetak bi bilo dobro da mladi budu u potpunosti informisani od dogadjanjima. Moraju biti informisani u svim oblastima jer na taj nacin sebi otvaraju svaka vrata. Dobar nacin na koji bi mladi mogli da se usavršavaju su kursevi. Uzmimo na primer kurs informatike ili stranih jezika. Kao prvo radite na sebi i to nesto korisno, a kao drugo gde god se prijavite za posao bice vam potrebno znanje iz te dve oblasti. Jasno nam je da sve moramo sami. Pa ako je tako usavršavamo se tako da budemo bolji od onih koji misle da mi to ne mozemo.

Android: Umesto sto nam omladina dane i noci provodi igrajući igrice na kompjuteru, gledajući isprazne TV sadržaje i popunjavajući sportske tikete, pametnije bi bilo da svoje vreme ispuni necim zaista korisnim, recimo citanjem knjiga i sedeljka ma ciji cilj nece biti ispijanje sto vece kolicine alkohola vec konstruktivna razmena misljenja i ideja vezanih za aktuelnu politicku i drustvenu situaciju, zahvaljujući kojoj i ne mogu da zive onako kako bi im u najboljim godinama dolikovalo. Strasno je koliko su se upravo mladi ljudi isključili iz svega i samim tim pristali da ih i vlasti isključuju iz ključnih pitanja za resenje katastrofalne situacije u zemlji. A sto se tice samopreispitivanja i preispitivanja najblizeg okruženja, to nam je nekako najslabija tacka, iako je upravo ona polaziste svih korenitih drustvenih promena. Ne mogu se u privatnom zivotu prihvatati kompromisi i ici linijom manjeg otpora, a od vodja ocekivati da sprovode reforme. Covek kao pojedinac jeste nosilac promena i to moramo vec jednom da shvatimo. Ovo kroz sta prolazimo samo je zaslužena kazna za stvari pred kojima smo zmureli i logican odjek naseg intimnog i javnog cutanja. Kad bismo saznali u tom smislu da pocnemo da prihvatamo odgovornost za posledice, onda bismo valjda dozveli evolucioni skok i stekli osobine potrebne za pokretanje revolucije. Naravno, uopste nije lako priznati sopstvenu krivicu i neophodnost licnog angazovanja, ali ako ni ne pokusamo da napravimo pomak, ostace mo tu gde jesmo i nikada nam nece svanuti.

Sumrak: Konkretni predlozi U ovom brlogu od drustva!? Da vidimo! Ono sto je zastrasuje u Srbiji je da sa jedne strane imamo totalni uzas, slom svih moralnih, ljudskih i civilizacijskih vrednosti, totalno "varvarstvo" a sa druge strane jedan politicko

korektni diskurs koji je ponavljanje zapadnih formula u trenutku kad Zapadna civilizacija zivi svoju krizu (rat u Iraku, nemiri u Francuskoj samo su odraz jedne duboke krize identiteta Zapadne civilizacije. I koliko je s jedne strane neophodno uvodjenje reda u ovu drzavu i jednog zapadnog diskursa toliko mi se, sa druge strane cini, da ce taj diskurs postati novi politicki korektni diskurs, koji ce, kroz svoj sistem zabrana, samo da potisne i zabrani ovaj uzas u kome zivimo. Ljudi ce osecati i misliti isto sto i danas samo sto nece smeti da to izrazavaju posto ce biti zabranjeno i kaznjivo zakonom. Takva situacija vodi u ponovnu eksploziju. Iskreno mi je zao sto na ovim prostorima nema dovoljno inteligentnih osoba koje shvataju da je Srbija jedno bolesno, kancerogeno telo koje zahteva mukotrpno lecenje, dugotrajnu analizu (psihoanalizu) i tretman a ne ponavljanje politicki korektnih fraza. Da to kazem jednostavnije - prekrili smo osnovnu zabranu "ne ubij" i sada se mucimo da tu zabranu ponovo uvedemo i njeno uvodjenje je neophodno. Ali pravo resenje je u razumevanju zasto smo dosli do ubilackih identiteta i kako ih se osloboditi? Zato, pokusajmo da pronadjemo odgovor prvo u nama, samima, a zatim u najblizem okruzenju!

Pametnjaković: Koliko mi bude drago kad vidim da se grupa mladih ljudi okupi oko neke ideje, pa makar to bilo i pravljenje lokalnog muzickog sastava, toliko isto mi se stegne srce jer znam da je to samo prividni izlaz iz came i dosade kojoj cini se da nema kraja. Hobbiji te vrste - bavljenje muzikom, organizovanje knjizevnih veceri, kursevi svega i svacega, od rezije do ikonopisa, upravo su samo to, hobbiji. Ostaje nereseno pitanje zaposlenja, koje je jedini put ka ostvarivanju nezavisnosti, onda kad neko naravno ima sreće da dodje do pristojno placenog i sigurnog posla. To sto vlada opsta nezainteresovanost za aktuelna politicka zivanja dodatno otezava situaciju, posto na taj nacin mladi sami sebi izbijaju jedino mocno oruzje iz ruke. Kada bi se vise bavili politikom, jer je to ovde ionako neizbežno, onda bi dublje i analiticnije usli u problematiku i shvatili u kom su stepenu neophodne radikalne promene. Dok se neko konacno ne bude angazovao na aktualizaciji strategije za mlade sistematicno, stavku po stavku, treba ne cekati skrstenih ruku, vec raditi na sebi i svom politickom, ekonomskom i svakom drugom obrazovanju i samostalno i u okviru neke od postojećih organizacija koje svojim programima obuhvataju pitanja problema omladine.

Just for you!: Kriza i ratovi iz devedesetih doveli su do potpune destrukcije u kulturnom smislu, koja se nazalost i danas oseca. Srbijom su tada ovladali proroci, mafijasi, zlocinci, novokomponovani pevaci. U toj opstoj tragediji najvise su stradali najmladji, deca. Deca Srbije su bila opsednuta ljudima koji su im predstavljani kao heroji, pravednici, borci. Na taj nacin im je usadjivana slika kakav treba biti i na koga se ugledati. Drzavana televizija, miloseviceva najznacajinja paravojna formacija, RTS, naravno, "u ime visih interesa" te ljude im je tendenciozno ubacivala u podsvest i skrivala im pravu sliku i donosenje normalnog zakljucka u vezi istih. Deca su umesto da razmisljaju o nekim normalnim stvarima, razmisljala o arkanu, kapetanu draganu i slicnim kreaturama. Verovatno nabolji primer propadanja Srbije u to vreme, odslikala je "pesma" koja kaze: : huh: koka kola, malboro suzuki diskoteke, gitare, buzuki to je zivot, to nije reklama nikom nije bolje nego nama. Ne sme se zaboraviti da su deca u vremenu ratova devedesetih, vodila sledeci dijalog: - Ja sam arkan, a ko si ti? - Ja sam kapetan dragan!? Neizbežno su i pesme koje su otvoreno sugerisale mladima nacin razmisljanja: Mila majko, doslo novo doba, rodio se Milosevic Sloba!? Ili jos bolja : unsure: Mi imamo srce lavlje, mi branimo pravoslavlje!?!- baja mali knindza. Vestom montazom karakteristicnih detalja i sitnica, propaganda je uspjela da u tim godinama mlade ljude zavede i uoblici im sliku kriminalaca, ubica i

totalitarista u idole. Generacija koja je zakacila osamdesete, pevala je "Kad si mlad", "Zamisli zivot u ritmu muzike za ples", "Moja prva ljubav", "Kenozoik"... Mladi su imali smisao zivljenja, jasne stavove koji se ne mogu upoređivati sa stavovima danasnjih klinaca. Sta pevaju danasnje devojke i mladici na koncertima? Pevaju pesme u kojima su najcesce reci galantnost, moc, prevara, osveta, flert, dijamanti, zlato, srebro, novac...opsti grabez za slavom. Nema spontanosti, kreće se odmah u poslovne aranžmane. Nema ljubavi, sve je vezano za interes. Ocgledno, moralne vrednosti su im totalno iskrivljene, a posledice uveliko osećamo danas, a jos ozbiljnije posledice reflektovace se u vremenu koji je pred nama. Sve vise vidjam da je najozbiljniji, zabrinjavajući, gotovo biblijskih razmera problem srpske mladosti - BEZNADJE. Ono sto problem cini katastroficnim je cinjenica da to beznadje generise politicki establisment ove zemlje. I pozicija i kvaziopozicija. Ova klerofasisticka vlast forsira to beznadje, jer je to upravo ono sto im odgovara. Stvoriti amorfnu masu, koja ne misli svojom glavom, ali koja ce pod uticajem medija koje kontroliše vlast i njene službe (bia, kos...), u izborima biti poslušna glasacka masinerija, sklona manipulaciji. A mladost se po definiciji ne zanima prewise za politiku. I to je u uređenim, gradjanskim, demokratskim društvima privilegija mladih. U Srbiji, pod ovakvom vlasću, to je civilizacijsko "samoubistvo" jedne mladosti. Ne zameram joj. Svi su postali slicni... mnogo slicni. Oni koji su rusili milosevica, sad se udružuju s njegovima. Oni koji su govorili Evropa iznad svega, danas govore: "Hmmm... da... ali..." Oni koji su se kleli u legalizam, maze drzavne dzelate, ubice, LEGIJE. Rezimirano. Ljudi koji danas vode ovu zemlju, rehabilitovali su svo zlo koje je godinama haralo Srbijom. Turbo folk pomama mladih je ponovo ejakulirala. Ovo je bolestina, kulturni nivo se srozao. Cekamo zoricu brunclik da postane ministar kulture. Ne znam da li mladi i danas cene zoricine muzicke radove, cini mi se da je turbo folk dobio neke nove razmere i izgled. Dok se mladi u kaficama ubice od rasprave i krucijalnog zivotnog pitanja, ko je bolji, ceca ili indira, neka druga Srbija ocekuje EXIT, White stripes, Slayer, Laibach... Ali, kada vec ne postoji takozvani mainstream, na površinu izlaze sund i kic. A mladi moraju da izaberu nesto od onoga sto im se pruza. A izbor je vise nego siromasan. Najvise mi bode oci, kada na ulici vidim klonove cece ili karleuse...zestokih turbo momaka... To je slika danasnje Srbije. Pornografija nepismenih pevaljki i debilnih politicara. Totalno iskrivljena slika Srbije. Zona sumraka. A ja, pre 5 godina, naivno poverovao... da su devedesete prokle.

Speech: Zemlja u kojoj mnogi ljudi sa ljubomorom posmatraju iole uspesne ljude, koji zive od teorija zavere, koji slave bombe u Londonu, koji velicaju ljude poput Ratka Mladica, koji krive Evropsku Uniju za sve nesrece, koji ne razumeju koncept te unije, ciji politicari ne umeju da kao gospoda razmene misljenja bez pominjanja tetki, baba i striceva, gde omladina iz suludog ponosa ne zeli da kelnerise vec da zivi od crkvice svojih roditelja, koji cesto puta sude ljude po njihovom imenu i prezimenu, ne moze biti deo Evropske Unije. Srpska je tragedija ta sto vecina ljudi nije dostigla svest svojih evropskih sugradjana. Nacionalna svest u Srbiji mora da se promeni. Evropska Unija cak i za one koji razmisljaju evropski znaci novac sa neba, slobodu kretanja i priliku da proputuju. Evropska Unija na svu sreću ima daleko veci i dublji smisao od novcanih i drugih povlastica. U Srbiji ne postoji jedan evropski pokret koji zastupa ideje Zan Monea. Srbija trenutno ne razume sta je sustina evropskog jedinstva, a mladi samo razmisljaju o novcu. Tesko je objediniti lokal patriotizam i nacionalizam usadjen u nase ljude sa jednom panevropskom idejom koja rusi sve granice i slavi nacionalnu i religijsku razlicitost Evropljana. Dokle god postoje ljudi koji na pomen EU uzracaju "Ih, oni ce nas nesto da uce, mi smo bre bogovi za njih..." Srbija ce da gacka u blatu. Ali ako nateramo vlast, ili jos bolje, promenimo je, Srbija ce imati pri-

liku da dokaze na delu spremnost da uređuje pravnu državu, ne samo kontroverznim praznim recima leg(ij)alista. Primer i uslov neka bude uspesno vođenje postupka protiv Milosevićevog klana, počev od testere pa do političkih atentata.... EU ne zeli primiti, danasnju, korumpiranu Srbiju, u kojoj je zloupotreba poslanicke kartice u skupštini Srbije vece zlo zbog kojeg se vodi krivicni postupak, nego politicka ubistva demokratskih drzavnih funkcionera, -politicara i objektivnih novinara, zbog koji se krivicni postupak obustavlja i pocinioci amnestiraju zbog nekog "drzavnog" citaj licnog "interesa. Da zakljucim. Nista se nece promeniti, ako se PRVO NE PROMENI U NASIM GLAVAMA. A kada se ta promena izvrsi, mozemo uticati i na promene u TUDJIM glavama. I tek tada cemo ispuniti sve neophodne preduslove za ulazak u evropsku zajednicu naroda.

Strategija (program) za mlade

Mentat: Sprovesti postojeću strategiju za mlade za vlasti bi znacilo otvoreno priznati postojanje ogromnog problema nezaposlenosti i svih pratelih socijalnih i psiholoskih koji su u ovoj situaciji vise nego uocljivi, ali ih nadlezni zataskavaju i precutkuju tamo gde ih ne maskiraju ponekom vescu kako se stvari krecu nabolje i kako nista nije neresivo samo je potrebno strpljenje. Osim toga, kada bi otpocelo sprovođenje strategije isplivala bi na videlo istinska nesposobnost vlasti da resi alarmantne ekonomske i socijalne nezakonitosti i nelogicnosti, a to bi se dalje lose odrazilo na sliku koju one zele da prikazu javnosti. Upravo iz tih razloga mladi su potisnuti na drustvenu i politicku marginu i godinama im je stvaran osecaj uzaludnosti bilo kakvog opredeljivanja i protestovanja. Za poboljšanje položaja mladih u ovoj propaloj zemlji nužno je ali ne i dovoljna sama strategija. Ocgledno je da mora da dodje do krupnih drustvenih promena koje ce zahvatiti politicke strukture, a to mnogima koji se koriste svim produktima dosadasnje politike ne odgovara i ispada da su mladi i ne samo mladi osudjeni na status quo. Medjutim, mladi nisu potpuno nemocni u celoj priči. Za sprovođenje strategije mogli bi i sami da budu odgovorni tako sto ce se najpre potruditi da se o njoj podrobno informisu, a zatim da preduzmu neke konkretne korake u smislu insistiranja na svojim pravima.

Junačina: Uskoro ćemo biti društvo staraca ili matoraca, kako god vam lepoše zvuči. Koji normalan mlad čovek u ovoj situaciji može da osnuje porodicu? Teško. Upravo zbog ekonomske situacije broj stanovnika se rapidno smanjuje. Sve to zbog nepostojanja ili ne primenjivanja strategije za mlade. Da će neko da ima političku korist od toga to bi odavno bilo završeno, ovako to ostaje u nekoj fioci da čeka bolje dane. Samo ne znam kada će ti bolji dani doći pošto ne mogu tek tako da se stvore. U državnom aparatu ne postoji ni jedna agencija, ili resor nekog ministarstva gde upravljaju mladi ljudi. Sve je to ekipa staraca koji mudruju i pričaju bajke. Ne dozvoljavaju da im mladi od njih bude predpostavljeni i na tome se završava svaka dalja inicijativa o tome da mladi ljudi budu na bilo koji način angažovani u politici. Bez političkog angažovanja uspeh u ovoj Srbiji kakva je sada, za mladog čoveka, je neizvestan ili čak nemoguć. Mladi, politički, trebaju samo onda kada je vreme izbora i kada treba da skupljaju potpise i da vrše ankete. U bilo kom drugom slučaju vrata su im zatvorena. Strategija? Inicijativa? To kod nas nije na jelovniku. Žao mi je omladino, čekajte još malo. Možda i dočekate.

Hobit: Umesto da svakog mladog i talentovanog coveka drzava cuva kao kap vode na dlanu i da mu omoguci dalje usavršavanje u struci i sredstva za školovanje i zivot, ona naprotiv dopusta da joj takvi ljudi iz ocaja odlaze u Evropu ili Ameriku bukvalno truhom za kruhom. Bilo je skoro price o nekom momku iz

Kragujevca zbog koga je jedna britanska firma koja se bavi kompjuterskim dizajnom kupila firmu u kome je on bio zaposlen jer nisu uspeli da ga ubede da dodje kod njih u Britaniju. Dakle, koliko taj mozak vredi? Smem da potpisem da ga ovde niko nije ni primetio. Strategija za mlade morala bi da ukljuci i rad određenih agencija koje ce se baviti uocavanjem i forsiranjem mladih talenata. To je nesto sto je u svetu normalno, a ovde je na poslednjem mestu. Nikoga nije briga. Strasno je sto zivimo u zemlji kojoj na najocigledniji moguci nacin nije stalo do omladine. Pred izbore se prividna slika menja, naravno. Moramo dobro da naculjimo usi i uvidimo koja stranka ili koja koalicija nudi najbolji program za mlade i da se prema tome orijentisemo. Izlaz iz ovog položaja nalazi se u ispravno vođenoj politici i zato moramo da se ukljucimo u desavanje.

Corry: Na konferenciji "Ovoj zemlji je potrebna mladost" koju je ovih dana organizovala Koalicija mladih nije se pojavio niko iz Vlade Srbije i to govori dovoljno o tome koliko su vlasti spremne da se okrenu resavanju problema mladih kroz plansko i organizovano delovanje i sprovođenje strategije koja za sada jos uvek samo "skuplja prasinu". Rezultati istrazivanja pokazuju jednu deprimirajuću i surovo realnu sliku - oko 70% mladih u Srbiji nema posao, cak 65% ukupne populacije mladih nije zainteresovano za izlazak na izbore, a 75% njih nikada nije putovalo van zemlje. Na mene je skoro potresno delovala vest da se cak i americki ambasador oglasio po ovom pitanju rekavši da mladi treba da imaju aktivniju ulogu u politickom odlucivanju u zemlji, jer ce sudbina drzave biti onakva kako je njeni gradjani odrede - dok se od strane nasih politicara nije cula nikakva izjava. Predviđanja su prilicno sumorna. Ako se ovako nastavi, do 2020. godine broj mladih u Srbiji smanjice se za trecinu, posto se usled nezaposlenosti i neresenih stambenih pitanja gotovo niko nece usuditi da osnuje porodicu. Dve stvari je neophodno uciniti - ukljuciti mlade u rad lokalnih vlasti i apelovati na Vladu da sto pre preduzme resavanje postojecih problema na republickom nivou.

Ponoćni: Tezak položaj mladih u Srbiji jeste odraz neodgovornosti vlasti koji od medjusobnih trvenja i afera ne mogu nikako da nadju vremena za resavanje kljucnih problema u ovoj drzavi. Preko svega sto je alarmantno i urgentno politicari samo prelecu, pokusavajući da maskiraju sopstvenu nestrucnost i nesposobnost, sluzeci se pri tom vec oprobanim sredstvima koja nikako da postanu dovoljno prozirnima za vecinu gradjana. Omladina je zbunjena i uplasena i ne vidi izlaza iz situacije, a niko im ne pomaze da se u citavom haosu nekako orijentisu i organizuju. Mislim da je bespredmetno svako cekanje na pomoc od strane ministarstava koja su beskraino spora i neazurna kada dodje do pokretanja vaznih pitanja. Zbog toga se mladima preporucuje da uzmu stvari u svoje ruke i pokusaju da pronadju nacin na koji bi eventualno mogli da uticu na vlasti i privuku ne samo njihovu paznju vec i paznju javnosti, koja je takodje sva okrenuta stalno novim spletkama i prevarama koje se odigravaju na najvisem drzavnom nivou. Strategiju izgleda da ce morati da sprovedu sami omladinci koji su jos uvek nedovoljno svesni svoje snage i moci koju bi imali kada bi se aktivirali i uticali na politicka kretanja. Zato sto su nezainteresovani i obeshrabreni, dopustaju da se njihovim zivotima i buducnoscu kockaju osvedeceno krimogeni funkcioneri cija rodjena deca sigurno nisu bez posla i sredstava za zivot. Budjenje i ukljucivanje u stvarnost jedina su strategija koja mladima moze da pomogne.

Gavranić: Cinjenica je da bi sprovođenje strategije, bitno uticalo na mlade. Mnogo bi lakse mogli da prevazidju sve ono sto tranzicija sa sobom nosi. S obzirom da od sprovođenja strategije nema nista, bar to tako sad izgleda. Mladi moraju da rade na

sebi. Svaki vid dodatne edukacije nije na odmet. Svako pojedinačno mora da radi na sebi kako bi opstao na trzistu rada. Jer sama situacija nije ni malo interesantna. Svi bi hteli posao koji je u njihovoj struci, za ostale poslove smatraju da su ponizni. Po meni to je u potpunosti pogresan stav. Smatram da ni jedan posao nije los posao. Bitno je da ga ima i da ima ljudi koji zele da rade. Ponuda poslova je slaba, a potreznija za poslom je ogromna. Sasvim je normalno da ce poslodavci takvu situaciju da iskoriste u svoju korist. Sve u svemu strategija za mlade ne postoji. Umesto da rade, oni se setaju ulicom i ne rade nista po ceo dan. Mnogi ljudi koji su završili visoke škole ne mogu da nadju posao, zato sto su na radnim mestima koja su predodređena za mlade ljudi koji su u proseku stariji od 40 godina. I kakvu buducnost imaju mladi kada niko nije na njihovoj strani. Posle se pitamo zasto je odliv mozgova ovoliko. Ova pojava ce dostignuti mnogo vece razmere, ako drzava nastavi ovako da se poigrava sa sudbinom mladih. Danas nema vremena za gubljenje. Mladi traže solucije, a ako ih nema u Srbiji, onda ce ih naci negde vani.

Taša: Sprovedjenje Strategije jedino je sto bi mladima stvarno pomoglo da lakše prodju kroz period tranzicije društva i da ne izgube i ono malo entuzijazma koji im je valjda preostao. Oni se sami i ovako dovijaju kako znaju i umeju, idu na tecajeve ovoga i onoga, redovno overavaju radnu knjizicu i bunare da nadju ma kakav posao dok ne iskršne neki u struci. Poslodavci to obilato koriste pa tako veliki broj svršenih studenata volontira ili eventualno pocne da radi u svojstvu pripravnika, ali nakon te jedne godine dobije sut-kartu pa opet sve ispocetka. Kriterijumi za zaposljavanje stvarno su rigorozniji nego ikad, a oni sa nezavršenim fakultetom imaju najmanje izbora. Otvaranje novih radnih mesta i oslobadjanje postojećih ovde tesko ide najpre zato sto je privreda u debelom zastoju, a onda i zato sto na mnogim radnim mestima jos uvek imamo ljude koji su po godinama zreli da budu penzionisani. Mnogi od nas ne verujem da ce doživeti 67 godina starosti, a kamoli biti radno sposobni, sto se po novom zakonu "ocekuje". Da li je to nasa vlast postala optimisticna u pogledu prosecnog zivotnog veka? Kao, toliko smo napredovali u svemu da cemo se maltene izjednaciti s Norvezanima koji žive najduže u Evropi! Pa, lepo ako je tako, ali nije. Ne vidim nikakvu svetlu buducnost ispred nas dokle god nam sudbinu kroje neprijatelji omladine i svega sto je nosilac nekog stvarnog napretka.

Marvin: Ja se nesto narocito ne uzdam u tu Strategiju za mlade, s obzirom na poslovcnu neazurnost u sprovođenju ikakvih donetih akata u ovoj zemlji i u skladu s ukorenjenom nezainteresovanoscju za status mladih. Bojim se da su oni prepušteni sami sebi do daljnjeg, a sve sto bi sami mogli uciniti i sto nije podupreto zakonskim merama i autoritetima drzavnih institucija nazalost je nedovoljno za promenu globalne slike njihovog položaja. Sama strategija je lepo srocena, ona obuhvata širok spektar ideja i propisa o tome gde bi sve omladina trebalo da ima pristupa, na sta sve ima pravo, koje su njene obaveze, ali, kao sto rece autor prethodnog posta, lako se moze desiti da novac za ostvarivanje svih tih zamisli dobije neku drugu, precu svrhu i naprosto iscezne. I, sta cemo onda? Kako da se mladi ljudi sami organizuju? Gde da idu, kome da se obracaju? Pa ne valjda Zavodu? Ili Vladi licno? Tito je imao bolju strategiju od ovog bljaksi-Kostunice, on je znao sa njama lepo. Ako nista drugo, bar bi ih nahvalio, nagradio i poslao na dobrovoljne radne akcije da se mladi ne bi u ocaju besposlicenja nasli u iskusenju da mnogo misle ili da se odaju kakvim opijatima koji su stetni za zdravlje. Ali avaj, kao sto svi znamo, Tiletu vise nema i mladi dokolicare i cupaju kosu s glave od muke. Ne nazirem ja tu nikakvu strategiju koja bi spontano nastala istovremeno u glavama svih tih neupotrebljenih intelektualaca, nista sto bi ih zaista spasilo nesamostalnosti i materijalne bede.

Jedino kad bi im svima jednako podelili neke droge pa da se kolektivno istripuju kako im je sve ama bas potaman.

Rododendron: Mladi su danas u ubedljivo najnezavidnijoj poziciji u odnosu na sve ostale strukture društva. Njihovim se problemima, u koje prvenstveno spadaju zaposljavanje, osamostaljivanje, obrazovanje, bolesti zavisnosti itd., ne bavi niko, barem ne u nekom vecem obimu. Po nekim procenama, petina zaposlenih mladih ljudi radi "na crno", lisena svake sigurnosti i zastite zakona, a vise od polovine ukupnog broja mladih zeli da ode iz Srbije. Do sada je zemlju napustilo i "trbuhom za kruhom" otislo preko 400 000 omladinaca, od cega je 30 000 strucnjaka. Ove cifre su prava strava i uzas, narocito zato sto su ti ljudi nas najveći potencijal i potrebni su ovoj drzavi. Ako se nista ne preduzme, otici ce ih jos. Svet vapi za gotovim visoko obrazovanim kadrovima i ume da ih ceni i nagradi. Udružene NVO oformile su Koaliciju koja ima za cilj da informise javnost o problemima mladih i da apeluje na Vladu da preduzme neke korake, tako sto ce osnovati službe koje ce sistematski raditi na resavanju navedenih problema. Pocetkom decembra planirana je konferencija pod nazivom "Ovoj zemlji je potrebna mladost" i njoj ce prisustvovati predstavnici Vlade, nevladinih organizacija i lokalnih zajednica, kao i stranci. Posto sadasnja vlada nema nikakav akcioni plan za resavanje pitanja mladih, konferencija ima za cilj da se obrazuje telo s tacno definisanom prirodom i ingerencijama. U Ministarstvu prosvete je Odsek za omladinsku politiku ukinut "zbog evropskih propisa o redukciji broja zaposlenih u javnoj administraciji" (bruka i sramota i to na kub!). Sada je u Ministarstvu prosvete u toku pisanje projekta, ali sve i da je ta faza okoncana, projekat ce poceti da se ostvaruje tek posle potpisivanja Sporazuma o asocijaciji i pridruživanju EU. Kako bilo da bilo, na osnovu svih podataka jasno je da ce problemi mladih ostati upravo to ukoliko se ne osmisli i ne primeni drzavna strategija za mlade koja ce angazovati sva ministarstva i obuhvatiti sve segmente ovog kompleksnog stanja.

Vidim...: Vlada Zorana Djindjica je kao jednu od prvih reformatorskih akcija ukinula porez na informaticku tehnologiju. To je bila jedna zdrava ideja, koju su ovi nereformatori sa zadovoljstvom ukinuli, i time pokazali da im je bitan samo procenat, i da im nije u interesu da se nacija na ovaj nacn opismeni. Vazan je PDV, vazna je cifra. Kako uopste zamisljaju da ce se nesto na bolje promeniti, kada ne daju pravu sansu, kada na svakom koraku postoje opstrukcije finansiojske prirode. Nacionalni dohodak je veoma nizak, napismenost široko rasprostranjena. Iako mnogi razmisljaju da se na ovaj, informaticki nacn opismene, ne postoji oslonac drzave, pa makar se on ogledao u smanjenju nepotrebne finansije globe. Onda nije ni cudno sto Srbija pripada drzavama koje su najnerazvijenije, ne samo u ovoj oblasti, nego i u svim ostalima. Drzava bi trebala vise posedovati sluha za potrebe trzista i savremenih tokova zivota. Ako ona to nema, ako ne postoje olaksice za one koji pokazuju spremnost da prosire svoje znanje u najsavremenijim tehnologijama, onda se jasno pokazuje da drzavi nije u interesu da znanje svojih gradjana prosiri i upotpuni. Imam utisak da je u Srbiji ponovo pogresno previse znati. Kao da neko ne zeli da daje akcenat na kompetse koje poseduje, i porezom drži pod kontrolom sve.

Ko su danas medijski idoli u Srbiji?

Provokator: Nije mi jasno kome jos Pinkovci mogu da budu idoli. Zar to nije preterano. Mada voditelji jesu ti koji u sustini prolongiraju sve te nazovi zvezde. Iskreno nikoga ne bih da izdovajam, meni su Pinkovci, Pinkovci. Prema tome tako ih i gledam. Ja ne znam koju drugu definiciju za njih mogu da dam, sem da je to obicno prosipanje kica, od strane voditelja i prodavanje sunda od strane tih pevaca ili sta su vec. U tu filozofiju vec

ne bih da ulazim i suviše je komplikovana za nekog iole razumnog. Sta vam prvo padne na pamet kada pomislite na Grandove "zvezde". Pa kic, sta drugo. Ono sto me mnogo nervira je to sto se danasnja omladina prima na taj kic. Hajde da je samo to u pitanju nego su poceli i da opnasaju te "zveze". Svi su isto obuceni, pa zatim svi se ponasaju isto. Pa pogledajte oko sebe svi su isti i po ponasanju i po oblacenju. Hoce li mladi shvatiti da oni nisu ti Pinkovi snobovi i da ne mogu da zive takav zivot. Zive u nekom virtualnom svetu, a sta biva kad se probude?

Periskop: Posto nema cenzure i posto najgori izdanci kulturne scene zadobijaju najvise prostora u TV emisijama i u novinama, izloženi smo nevidjenom maltretiranju i uslovljavanju da hteli hteli uhvatiti sebe kako spontano pevujemo neku nepojamnu nebulozu od teksta i da gledamo komsijsku decu kako nasminjana doduse "decjom" sminkom (strasno, zar ne) imitiraju poznate folk pevacice. Ne radi se samo o nasoj muzickoj sceni vec i o stranoj. Na MTV sam pre neki dan konacno ugledao i jednu "umetnicu" koja je u spotu kao od majke rođenja, doduse pomalo zaklonjena nekom esarpom i senkama, ali to je ipak to. Da li to nadalje znaci da ce se i nase samozvane zvezde odvažiti na snimanje takvih spotova? Bojim se da hoce, pitanje je samo ko ce prvi da pocne. Svakakve spodobe i gnusobe daju se videti u po bela dana na nasim TV ekranima ali i na ulici, posto najnoviji trendovi koji su brizljivo gajeni skoro dve decenije nalazu nova merila "lepote" i uspesnosti. Verujem da je svakom normalnom coveku muka od takvih pojava koje svesno i namerno skrnave i narusavaju istinsku lepotu ljudskog bica, koja prvenstveno mora doci iznutra. Knjizevnici, slikari i ozbiljni, profesionalni muzicari ovdje su deplasirani i priljepljena im je etiketa dosadnosti i sumornosti, prosto zato sto je novokreirani mozak ovdasnjeg gledaoca i slusaoca naučen na lake note i ispraznost. Kako ce se formirati buduće generacije i postati ljudi od stila i ukusa, ne znam, ali s ovakvim medijskim terorom doćemo upravo suprotno.

Hobit: I dok su deca jednog srećnijeg vremena odrastala uz pesme Dragana Lakovica, "Neven" i Diznijeve crtace, a zatim stasala uz obrazovno-naucne programe i dobri stari R'N'R ili punk, danasnje generacije kao da je neko ukleo. Lepo im se ne da da rastu i sazrevaju na kvalitetnim stvarima, da spoznaju umetnost, da se privole knjizevnosti, filmovima i muzici koji u sebi nose poruku ljubavi, covecnosti, mudrosti. Ja ih ne krivim sto se povode za onim sto im se tako agresivno i bez pardona plasira gde god da se nadju - u rodjenoj kuci pred TV ekranom, na ulici, u prevozu, u bioskopima ili kaficima. Ne postoje novine koje biste mogli da otvorite a da ne nabasate na iste one karakondzule koje samo sto vas ne prozderu s bilbordova i reklama. Stice se utisak da su svi skrenuli pamecu i da vise nije pretekao nijedan idol kog biste sutra smeli da preporucite svom detetu a da mu pri tom mislite dobro. Zasto nam se sve ovo desava? Nase drustvo je dozivelo potpuno posrnuce, kako moralno tako i estetsko. Ono sto se danas preporucuje kao lepo i moderno u potpunoj je suprotnosti sa svim sto zaista poseduje neku vrednost, a kakvi su nam idoli takav nam je i narod. Kada smo doziveli da nam jedna Karleusa savetuje gradjane da ne glasaju za Bogoljuba Karica i da nam izvesna Anabela (grupa "Funky G") prepričava javno svoju tragediju i pozrtvovanost držanja koncerta sa sve uginulim plodom u stomaku, onda zaista nema sta da se kaze o medijskim idolima u Srbiji.

Zeljko: Srbija je laka roba. Par izlazaka na TV, pojavljivanje u znacajnim tabloidima, jedan porno, malo receptata za kuvanje i vrhunac slave je sasvim izvestan. Jos ako vas paparazzo uhvati kako milujete genitalije, pa vi imate zagaranovanog medijskog prostora za celu godinu. Pa i ako se nadje neki demanti

fotografija, evo nama lepih naslovnih stranica Kurira i dobrog materijala za Scandal i Svet. Cinjenica je da je drustvo u kojem zivimo opsednuto trivijalnostima koje u svojoj sustini i nisu nista vise do predstavljanja stanja duha jedne nacije. Isti kolektivni duh je kreiran u devedesetim godinama i nije se menjao. Bez obzira sto smo mi kao drustvo doziveli neke promene, sto je državna politika u neku ruku izmenjena, medijska manipulacija bizarnim detaljima ostaje jako izražena. Dok vas sa malih ekrana pozdravljaju razne Semse i Sinani, dok pomno pratite svaku izgovorenu rec Vucica, Bakareca, Tijanica ili gore pomenute Isidore Bjelice, medijski mrak je odavno pao na nase oci i svojim prisutvom daje tacnu odrednicu slike drustva. U drustvu u kojem su ovakve medijske pojave zauzele vodeca mesta paznje gradjanstava (ako ta skupina u Srbiji uopste postoji) neminovnost kulturne katarze se prikazuje kao primat. Dok država pomaze održavanje Guce ili Ravne Gore, i tako daje zamajac destruktivnim kulturnim nastojanjima neprosvecene mase, malo toga se moze izmeniti. Uostalom, i sami gradjani vole parade i krkanluke, srpske trpeze i djakonije, pijanstvo i mamurluk, bas kao u nekoj ogavnoj prici nalik na najgoru crnu hroniku.

Ser Žile: Mislim da se pitanje o idolima danasnjice u Srbiji ne moze strogo vezivati za nasu cemernu estradu, vec i za druge drustvene sfere, kao sto je politika na prvom mestu. Pomenimo samo Seselja koji je jos uvek slavljn i velican od strane nekih tridesetak i nesto posto gradjana ove zemlje (koji se ne bi smeli da nazivaju gradjanima, posto su sve samo to nisu) i Bogoljuba Karica, cije su dve recenice u nekoj od najskorijih emisija na TVu pocinjale doslovce ovako: 1. "Mi smo duplo prepolovljeni...", i 2. "Ja se srpski i japanski molim da..." Sta reci na to osim da smo drustvo koje vise ne pravi cenzuru ni na jednom polju, da li zato sto nam je svima naprasno ponestalo kritičarskog duha ili zato sto nam te i takve idiote namecu neke vise sile, to prosudite sami...

Mala Marina: Medijski propraceni su svakako pevaci i političari. Ovi prvi uzimaju primat, definitivno. Juce sam gledala kako to rade nove zvezde Granda, ali i jednu bizarnost. Zamislite, na televiziji se vrteo snimak koncerta Indire u Sofiji (Bugarska, da, da). Sama sika nista drugacija od ove nase. Mladi ljudi, naizgled urbani, a ono sve ljubitelji melosa i novog tehno folka, ako tako uopste postoji. Slika koja se vidja u Srbiji je daleko od poželjne. Koreni u devedesetim. Sadasnje stanje, naizgled bolje od pomenutih godina, u sustini nista iznad tih losih kriterijuma. Medijska paznja koja je fokusirana na ove ljude je doprinela da se cela nacija, a narucito mladi ljudi, duhovno razboli, da postane krajnje nekritična prema sebi i sopstvenim stavovima, da upraznjava nesto sto nicemu ne vredi. Takvim jednim medijskim manipulacijama je sasvim lako bilo napraviti gomilu istih, sa istim navikama i potrebama. Svi smo isti, a da li je to uopste moguće i da li je to normalno? Naravno, niko ne moze biti isti, i svako normalan pokusava da ocuva svoju individualuu. Medjutim Pink kultura to ne cini, ona upravo radi suprotno. Ona stvara armiju istih, ona stvara nekritičko misljenje, ona stvara mlade koji od mladosti imaju samo telo, a misljenje je kao i svaki artikal koji trpe razne nivelacije i dobijate ga ako platite. Izgubljena individualnost se nadoknadjuje raznim krpicama i trenutnim zadovoljstvom koje se isključivo ogleda u novcu. Covek nije bitan, bitan je novcanik i njegova debljina.

Taša: Na pitanje da li je kriv narod, to jest onaj njegov vecinski deo koji kao omadjijan određenim danima u nedelji tacno u 21h zauzima busiju ispred TV prijemnika da isprati jos jedan "Grand show" ili njegovu reprizu (cesto i jedno i drugo...), ili su pak krive medijske kuće i narodni oci sto pustaju i dopustaju da

sund i kic anuliraju istinske kvalitete, cini se da je moguće dati odgovor koliko i na pitanje sta je starije, kokoska ili jaje. Mnogo puta sam razmisljala o tome i shvatila da argumenata i za prvi i za drugi odgovor ima skoro podjednako. Ali, ipak ne podjednako, dokonala sam naposljetku (o tome cu u zaključku). Ta dilema mnogome podseca na jos jednu - da li je vlast (svaka u svom mandatu) kriva za zivot kakav vodimo u okvirima varljivih i nesigurnih drzavnih granica iz godine u godinu ili smo ipak sami odgovorni sto ne zivimo kao ljudi. Uopste je tuzno sto konstantno postavljamo pitanje "Ko je kriv?" umesto da imamo zbog cega stalno da se pitamo "Ko je zaslužan?". Nazalost, ta ce rec jos malo izaci iz upotrebe ukoliko ovde neko nesto ne preduzme. Slika nase estrade (a i ta rec u Srbiji odavno nema značenje svojih ekvivalenata u jezicima naprednijih zemalja), slika je naseg socijalnog, ekonomskog, politickog, mentalnog, emotivnog i psiholoskog "zdravlja". Prosto nije ni чудо sto u nasoj kinematografiji niko nema potrebu za snimanjem horora - ona je u potpunosti zadovoljena postojanjem narodnjackih i ne samo narodnjackih vampira, frankenstajna i vestica, kako na vizuelnom, tako i na auditivnom planu. Da bi se mogao objasniti neverovatan broj poklonika ovih i onih "zvezda" (koje god ime bih navela kao primer, ne bih pogresila jer ih ima dovoljno da nose sva raspoloziva iz telefonskog imenika), morali bismo se pozabaviti izucavanjem mas-hipnoze i psihologijom mase uopste, koja je neminovno uvetovana opstom nepismenosc, neukljucivanjem mozga i siromastvom. Ovdje ni Dejvid Koperfeld ne bi mogao tek tako da se snadje, a kamoli sacica obicnih smrtnika nemocna da se suprotstavi folk-masineriji koja dokazuje da je perpetuum mobile sasvim izvodljiva stvar. Ne bih volela da se protumaci kako na bilo koji nacin nastojim da omalovazim nas narod. Ipak, kako biti ravnodusan prema tako ociglednoj i upornoj eroziji vrednosti, prema njihovom strmoglavom padu u poslednje dve decenije, padu tako tragicnom da su se potpuno izokrenule? I sta drugo preostaje normalnom coveku nego da se makar recima bori protiv popularizatora i podstrekaca tog uzasa od koga se vise nigde ne moze pobeći? Prosto se ne zna da li je zvuk ili tekst opasniji po psihu i inteligenciju. Klasicno ispiranje mozgova, orvelovska ostvarena vizija jedne populacije koja nije izlozena bez prekida samo onom cuvenom "zavadi pa vladaj", vec i jednom "zaglupi pa eksploatisi do besvesti". Tema je takoreci neiscrpna... Vracam se na pitanje ko je kriv. Ili, ko je vise kriv. Ako tas preteze na stranu medija i vlasti, to nije zato sto za mnogobrojnu publiku ima opravdanja, vec zato sto za nju postoje bar neke olaksavajuće okolnosti (makar i sumnjive). Narod k'o narod - teska vremena, epidemija situacione neuroze, nek je hleba i igara i traceva i sljokica i golotinje, pa nek ide zivot (kad i nije neki). Ponavljam, tek pa to ne treba pravdati - to sto vise volimo poznatu muku negoli nepoznatu promenu, ali negde covек i da nadje malo razumevanja... Zato ove druge, zutu stampu, ruzicastu televiziju i crnu mafiju ne bismo smeli ni da pokusamo da analiziramo i shvatamo i ja to sigurno necu raditi, a za ostale ne znam. Do kulturne revolucije u svakom slucaju necu doci pre nego dodje do istorijske, a to je vec nesto o cemu vredi lupati glavu, mozda ipak ne veceras (setite se Sopenhauera i njegove preporuke da se oprostite od noci kao idealnog vremena za razmisljanje i donosenje odluka). Znate sta - da skratim pricu - Brena je kriva za sve. Ona je prva pocela.

Josephine: Obrazac za zivot su postale medijske zvezde Granda i Pinka, pisu se clanci, prave se emisije, slusa se pogresna muzika, mladi upijaju bez ikakve sanse da pravilno rezonuju celu stvar. Mene ne zanima kako je misljenje o totalno nevaznim stvarima imala Cece, ili o tome sta ima da se kupi u butiku Seke Aleksic. Ne nosim majice <rich bitch>, ali ja sam samo mali deo, mizeran deo u odnosu na ogromnu vecinu mojih vrsnjaka koji tako ne gledaju, i kojima je jedina opsesija kako i na koji nacin dostici ideale pomenutih kvazi zvezda. Sve je pocelo

pocetkom devedesetih. Plasirana prica bez ikakve vrednosti i dalje se propagira i cini mi se, preti da ostane neizbezna. Naravno, uvek ce postojati jedan svestan deo koji ce sa prezиром i totalnim odbacivanjem da gleda na sveopstu degradaciju kulturnih vrednosti, ali mi smo neverovatna manjina. Nije bitan procenat, toliko je vidljivo da nevazno i bezvredno postaje primarno i opste prihvatljivo. Kultura nestaje, malogradjanstina na svakom koraku, medijska implementacija iste, prihvatanje mase, stadioni garnovaca puni, samo mali broj zna za alternativu. Sta to bese? Meni je jasno, a sta je sa ostalih 80%?

Beatrix Kiddo: Mladim ljudima je potrebno prilika i sansa da da putuju, sreću druge ljude, da se krecu i obrazuju, odnosno, potrebno im je pruziti mogucnost da rade iste stvari koje rade njihovi vrsnjaci u Evropi. Nazalost, to je jos uvek za vecinu mladih ljudi nemoguće. Umesto toga mladim ljudima u Srbiji se do skoro nudilo isključivo nudilo nesto sasvim drugo. Razni pevači, da ne kazem estradni umetnici, manekeni -TV-voditelji, samoproklamovani eksperti, sta god to znacilo, zahvaljujući u mnogome i stalnom medijskom prisustvu i eksponiranju, sebe vide kao reprezentе urbanog duha. Estradne umetnice kao paradigma uspesnosti, i lepote, forsiranje površnosti i ispraznosti i totalno poremećen sistem vrednosti. Demonstracija bogatstva i moći preko firmirane odeće, bitno je da su silikonске grudi sto veće i efekti plastičnih hirurških intervencija na licu sto vidljiviji. Razni kreatori i stilisti "pomazu" narodnim pevacicama da izgrade i docaraju imidz izgled savremenih, urbanih ljudi. Od turbo-folk pevacica "prave" R&B dive, kopije Britney Spears i Madone. Da nije zalosno, bilo bi smesno. Iza te spoljne fasade nema nicega. Da li je neko od nas primetio da neka folk zvezda kroz svoju umetnost iskazuje svoj stav prema bilo cemu? Kroz svoje izjave, javne nastupe? Naravno osim Cece, koja se deklarise kao velika Srпкиnja i patriotkinja.

Puzzle: Pink jeste imao presudan znacaj, ali nije jedini koji je kreirao medijsku sliku Srbije. Ti pominjes Dzeja, i sa time se mogu sloziti. On jeste devedesetih bio na vrhuncu slave, upravo tada kada je ovaj narod dozivljavao potpuni kolaps. Lako je njemu bilo dok su ga punili novcem razni SPS sponzori da peva "Ko se s nama druzi, zivot mu je duzi, ko sa nama pije, dosadno mu nije", a sa druge strane narod je grcao u bedi. Medjutim ta ista narodna rulja ga je sa radoscu primala u svoja srca i usi i nijednog momenta nije razmisljala da je sve u svrhu propagande. Danas je situacija drugacija. Mladi su se okrenuli likovima koji isključivo, i na svakom koraku propagiraju prestiz, slavu, novac, bogastvo, i to im je dovoljno. Da li je ispravno, to zaista nikoga ne interesuje. Najzalosnije sto mladi danas nemaju nikakav stav o svemu, i sve prihvataju kao nesto normalno, neminovno. Meni je zaista zao kada pogledam da je medijska slika koja je prihvatana od vecine stvorile horde klonova, koji isto izgledaju i razmisljaju (?). Izgubila se individualnost, a stvorena je inertna masa, bez ikakve vrednosti.

Da li je u Srbiji racionalno razmisljati o budućnosti?

Toy: Budućnost u Srbiji je kao u magli. Teško se nazire i veoma je neizvesna. Ali postoji. Koliko god se činilo suludo i za ne poverovati. Budućnost u Srbiji imaju mladi ljudi koji se nisu predali i koji nisu u moru pasivnosti i neangažovanja. Donekle je opravdano takvo stanje jer kada vidite da imate vladu koja se služi metodama prinude i ucene, i koja ne može da opstane bez onih političkih struktura koje su godinama uništavale živote mladih ljudi i slali ih u smrt, nije ni neočekivano da verujemo u lepši život u Srbiji. Omladina jednostavno beži iz ove zemlje, a oni koji nisu u mogućnosti to da urade ostaju ovde i čute. Niko se i ne trudi da pokuša da ih zadrži i razbudi. Budućnost

možemo lako sami odrediti. Koalicija mladih npr. je povukla veoma lep potez i pokušala da osvesti političare i predstavi problem mladih u nekom novom svetlu. Kroz ovakva i slična angažovanja može se postići i stvoriti okruženje u kojem će mladi ljudi moći da pokažu svoje kvalitete i gde će moći da ostvare svoju viziju bolje i lepše države. Samo ne treba gubiti veru i želju jer bez toga ostaje praznina koja samo stvara pogodan ambijent za nazadovanje i još veće probleme.

Maximilijan: Ko je čekao od političara da mu donesu nešto dobro taj to nije dočekao nikada. Za njih je lepo rečeno: "Kada ne ljube bebe krađu im lizalice". Prema tome budućnost postoji. Samo treba malo mučnuti glavom i iskoristiti znanje koje imaš. Mogućnosti su neograničene. Prvo treba raditi na sebi tj. steći i znanje i zvanje. Od čekanja da se dobije posao nema ništa. Moraju se "objijati" pragovi desetine firmi fok se ne nađe odgovarajući posao. Budućnost u ovoj državi u ovakvom haosu u kakvom je može se postići samo zalaganjem i ne čekanjem da ti neko nešto na gotovo ponudi. Naravno da se treba angažovati i politički i humanitarno. Ovo prvo je neophodno kako se ne bi istorija ponovila pa da ponovo na vlast dođu SPS, Radikali, PSS. Humanitarni rad je važan iz prostog razloga što ljudska prava su previše zapostavljena i ima mnogo ljudi o kojima se ne brine. Mala pomoć svakog pojedinca bi mnogo značila. Ne treba gubiti nadu da u Srbiji može da se živi. To je prvi korak. Sve ostalo uz malo rada i malo više želje može da se postigne.

Marvin: Razmišljanje o budućnosti uvek je i svuda racionalno i taman posla da je drugacije! Ako neko smatra da u Srbiji to ne vazi, onda zaista ne treba ovde ni da ostaje i ja mu želim srećan put i sve najbolje. Zamislite samo kada bi većina ljudi, a pri tom mislim prvenstveno na one mlade, verovala da je sve izgubljeno i da nema svrhe trositi energiju na iznalazenje načina da se Srbija izvuče iz krize i osovi na noge. Pa gde bismo onda stigli osim do konacne ideje da je u tom slučaju napametnije izvršiti kolektivni suicid i gotova posla! Poenta je da se ne smemo predavati. To što je zavladao mrkli mrak na našim prostorima ne treba da nas sputava i obeshrabruje, već upravo suprotno - da nas motivise da se angazujemo na rešavanju problema i napokon osmislimo i ostvarimo život kakav zaslužujemo jer nismo horda divljaka nego razumni i inteligentni ljudi. Ovo je pravi izazov za nasu domisljativost i upornost, a ako već nema šta drugo da nas pokrene neka to onda bude makar naša poslovnica inat kojim se toliko dicimo.

Kojot: Ako pod racionalnim podrazumevamo ne samo ono što je zasnovano na razumu, već i ono što se može jasno i precizno proračunati, a pod iracionalnim ono što je nadrazumno, tj. što se ne da obuhvatiti pojmovnim mišljenjem i dovesti u sklad s logičkim razmišljanjem, onda se zaista to "iracionalno" može shvatiti kao nešto što je nezamislivo ili tesko ostvarljivo uzimajući u obzir predocene činjenice o sadašnjosti u kojoj živimo. Naravno, tumačenje iracionalizma kao jednog metafizičkog gledišta i ishodišta svih velikih tvorevina ljudskog uma kroz istoriju, potpuno je ispravno. U tom smislu iracionalno nikako nije isto što i "malodusno"! Ovdje se postavlja pitanje koje je, mislim, prilično razumljivo i onima koji nisu toliko obrazovani da mogu da naprave razliku u finesama tumačenja opozicije "racionalno - iracionalno" i nema potrebe dalje se zadržavati na tome. Sustina je u izražavanju individualnih stavova po pitanju budućnosti Srbije, ima li je ona ili ne? Verujem da mladi ljudi nisu izgubili nadu u bolje sutra, ma koliko situacija izgledala mračna i bezizlazna. Izlaz se upravo i nalazi u nama samima, u pobudjivanju one zatumljene energije koju smo ne jednom pokazali dok su trajali protesti i dok se sprovodila Petooktobarska revolucija. Pitanje je kako motivisati i aktivirati ljude i kako ih nagnati da se zaista organizuju i učine nešto za

sebe i svoju zemlju koja je sada u rukama nesposobnih vodja, okupiranih isključivo sopstvenim interesima i duboko zaglibljenih u nepostenje i nebrigu za narod koji svojataju samo u markentinske svrhe.

Aneta: Pitanje beskrajno tesko, sa kojim se suocavamo uvek iznova, posebno onda kada razmišljamo o mogućnosti odlaska odavde negde "preko". Možda ta mogućnost i jeste glavni pokretač ovog pitanja. Ili je ono što navodi na razmišljanje, ipak, sagledavanje (ne)konstelacije drustveno-političkih odnosa koji ne mirisu ni na kakvu stabilnost, napredak i boljitak. Onda, šta je zaključak jednog ovakvog promišljanja? Prvo, odlazak "preko" je odavno prestalo da bude neka dobra varijanta, osim za talentovane umetnike i po kojeg srećnika, sudeći po iskustvima većine emigranata iz Srbije. Čeka nas rad u podrumu, u zagusljivoj atmosferi kuhinja hotela i restorana, što je još odavno slikovito/mirisno/opipljivo predocio Orvel u knjizi "Nitko i nishta u Parizu i Londonu". Drugo, situacija u kvazi državi poput Srbije, lossa je. Izgledi za većinu mladih nisu baš najvedriji. Stopa nezaposlenosti je problem sa kojim se nose i druge, mnogo bogatije države u Evropi. Međutim, ovde nema ni socijalne pomoći, niti drugih alternativa za one koji su nezaposleni. Ali, ipak, možda možemo iracionalno razmišljati o budućnosti u Srbiji! Iracionalno, znači verovati da će ova krivudava putanja Srbije da se približi obliku prave strele, i ne samo sedeti skrštenih ruku, već aktivno učestvovati u političkom životu: mesne zajednice, opštine, grada, republike. Pri tome, moramo imati na umu da aktivno učestvovanje u političkom životu ne znači samo borbu za mandat, već je takvo delovanje i stvaranje atmosfere u kojoj bi mogla da disse demokratija. To su svi segmenti naših života, od saobraćaja do komunikacije među prijateljima.

Ytringsfriheten: Ja drzim da je razmišljanje o budućnosti uvek i svuda racionalno i da se ne treba predavati. Situacija deluje prilično neveselo i neperspektivno, ali to ne znači da ne može da nam bude bolje. Kao građani koji čine ovu državu, snosimo odgovornost za njenu budućnost, a da bismo napravili pomak moramo najpre da imamo jasnu viziju ispred sebe. I bez mnogo mozganja, ona je zamisliva, narocito ako nismo zaboravili sve čemu nas je učio Z. Djindjić. Ako je neko umeo s dečjom čistotom i radošću da nam predoci kako naša Srbija može da izgleda i funkcioniše, onda je to umeo on i njegove reci i ideje ne smemo da zaboravimo. Ociscena i ugledna Srbija je ono za šta se moramo boriti i ono u šta moramo verovati. Ljudi su danas tako skloni odustajanju, da me od toga zaista hvata strah. Veliki obrt je moguć samo ako delamo složno i hrabro, ako zastupamo istinu i koristimo se njome kao najjačim oružjem. Ako uspešno da sprovedemo sve što se od nas sasvim prirodno zahteva, ući ćemo u Evropu, a to je nešto što se ne prepusta slučaju. Nešto što ne bismo smeli da prepustimo sadašnjoj vlasti, nikako, ako nam je stalo do oporavka. Dakle, sem racionalnog razmišljanja o budućnosti Srbije, treba primeniti još jednu vestinu, a to je racionalno usmeravanje svih aktivnosti u tom pravcu. Verujem da mi to još uvek možemo.

Filozof: Tuzno je to, da kada mlad čovek sedne i zamisli se, shvati da ga u ovoj zemlji ne čeka nikakva budućnost. Može samo da pravi kule i gradove od karata i to je sve. Danas ako mlad čovek nema jaku finansijsku podršku, svojih roditelja na primer, on je niko i nishta. Bar to tako funkcioniše u našem sadašnjem sistemu. Kada posle stavi prst na celo, dolazi do sledećeg zaključka. "Šta mi znači diploma, ako ne mogu da nađem adekvatan posao?" Zar to nije pitanje koje će svaki mlad čovek da postavi sebi? Definitivno jeste. Pa kakvu to onda budućnost možemo da zamislimo? Ustvari, kako sada stvari stoje možemo samo da je zamisljamo. Znam da su moje reci

sada i suvise pesimistički nastrojene, ali i ja sam jedna mlada osoba, koja ne zna šta sutra. Sada dok imam podršku svojih roditelja nemam problema. Ali šta sutra, kada osnujem svoju porodicu? Onda neću moći da se oslonim na roditelje. Zar ne postoji niko u ovoj državi ko se bavi ovakvim problemima? Nije ni cudno zasto je natalitet opao. Mladi se ne usudjuju da osnuju porodicu, dok se materijalno ne obezbede, a koliko je takvih slucajeva koji su to uspeeli? Vrlo malo!

Dželal: Otići ili ostat? Većita dilema svakog, ili bar ogromne većine, mladih ljudi u Srbiji. Razlog ove dileme je očaj, koji svakodnevno šire ovi zločinački jataci, koji nas vode. Gde nas vode najdolji je dokaz upravo ova želja kod ogromnog broja mladih ljudi da odavde ode i nikada se više ne vrati. Neki ljudi čak nemaju nikakve dileme, da li ili ne otići. Jedino ih u tome sprečava nemogućnost odlaska. Tako da su prisiljeni da ovdje žive i otići će čim im se ukaže prava prilika, ne osvrćući se, glavom bez obzira. Takvo je stanje mladih i njihova razmišljanja o budućnosti. Naravno postoje i oni koji se bore za promene, koji mogu, a ne žele da odu. Jer ne žele sve da prepuste svinjama, koje će sve razorati i uništiti. Takvi su rešeni da se bore do kraja i svoju budućnost su vezali za sudbinu ove zemlje, tako da se ne povlače i ne predaju pred krdima svinja, već se sa njima bore do kraja.

Cyber 117: Nase je da razmislimo o boljem zivotu o buducnosti. Ako bi Srbija, ako bi mi, mladi ljudi ove zemlje, postali neaktivni na ovom pitanju, plasim se da bi nase sanse za bolje ostale na minimumu. Primetan talas nezadovoljstva trenutnim stanjem u državi, a posebno kod nas mladih, bi trebalo da postane pokretac. Ne postoji rešenje, ne postoji način da se nesto ne promeni, ako se ne bi licno angazovali. Situacija kod mladih je pomalo zabrinjavajuća. Mozda je to odraz sveopšte apatije u koje je društvo upalo. Ne mogu da opravdam takav stav, tu ocitu nezainteresovanost za politička desavanja u zemlji. Kako je moguće da većina mladih ima krajnju averziju na sam pomen politike, a da ne govorim koliko je mali broj onih koji su na bilo koji način aktivno uključeni u društvene procese. Ako se ne interesujem o tome kako, i sa kim će biti uređjena naša država, onda su sanse za poboljšanje minimalne. Pogresno je sklanjati se pred ovim problemom, pogresno je ignorisati političku situaciju, kada nam i budućnost u najvećoj meri zavisi od toga. Sve je bitno i nema niceg sto ne bi trebalo da nas zanima. Ako bi neko rekao da ga sve to ne zanima, ja bih ga zapitao da li je to njegov odgovor na budućnost svoju i svoga deteta? Sta je on uradio da Srbija postane bolja, da se stanje koje nam smeta promeni zauvek? Ignorancija problema ne donosi nista. Ako zelimo budućnost za sve, onda nema postedjenih, nema nezainteresovanih, svi smo potrebni.

Uporan: Proslot se ne može menjati. Ali zato možemo uticati na budućnost. Realno je da ce se ova kriminogena, korupcionaska vlast sama urusiti do kraja godine. Mala bara, puno krokodila. Pretvorili su Srbiju u izolovani zabran, gde je sve manje plena preostalog da dovrse nevidjenu pljacku naivnih, poluobrazovanih, manipulaciji sklonih gradjana. I pocinju svakim danom da se nalik pacovima, medjusobno gloze. Sto ce kulminirati krajem godine. Pojesce sami sebe, kao sto kancer razara zdravi tkivo. Iako medju sadasnijim vlastodrcima nije bilo niceg zdarvog. Kao ni u kvaziopoziciji. Svako svakog drzi u saci. U takvoj konstalaciji snaga, pripremaju teren, proganjajući politicke neistomislenike, a pri tom planiraju buduće koalicije. Naravno, opet kriminogene. Tadićeva DS ne krije da ce biti u koaliciji sa lopuzom karicem, prvim srpskim milijarderom u istoriji Srbije. Nepismenim, milosevicevim poltronom, koji je u periodu od jedne decenije uspeo da od kafanskog muzikanta postane srpski Rockefeller. Na grbaci ovog naroda. Na grbaci

nasih roditelja. Treci partner u cudovisnoj koaliciji ce biti fasicisticko-klerikalna formacija deSS. LEGIJAListicna, monstuozna tvorevina, koja je za nepune dve godine rehabilitovala zlocinacku politiku milosevica i seselja iz '90-tih. Kao i kretaore te monstuozne politike. E, ta cudovisna koalicija deSS+DS+PSS vladaće Srbijom od 2006. do 2010. Ko ce im biti opozicija. Ista, kao i do sada. SMradikalni, koji se zadovoljavaju tom ulogom do narednih izbora 2010. Kada ce sa cudovistima iz deSS+DS+PSS, napraviti rokadu. Naravno, sve je ovo pazljivo, ANALiticno organizovala srpska udba, bia, kos, tajkuni i ostala olos koja gazduje Srbijom. E, da se ne bi jednog jutra 2010. probudili i upitali "Zasto je ovako?", ili "Zar je moralo ovo da se desi?", shvatice mo da smo ne cineci nista i MI sami tome doprineli. Da bismo sprecili ovu realnu procenu nase bliske buducnosti, moramo preduzeti sve aktivnosti da licnim angazovanjem, animiranjem prijatelja, rodjaka, ljudi iz najblizeg okruzenja objasnimo ostalim, nesvesnim, mladim i starijim sta planira kriminogeno-zlocinacka struktura poznatija kao UDBA. Angazovanjem u politickim opcijama modernisticki nastrojenim, socijaldemokratske i liberalne orijentacije, njihovim jacanjem, iskrenim zalaganjem za društvo socijalne pravde MI moramo pokazati ostalima da u Srbiji postoji alternativa. Koja ce nam vratiti izgublenu nadu, i pomoci nam da sami kreiramo svoju budućnost. Koja ce se svakako razlikovati od budućnosti koju nam planira UDBA uz pomoc svojih poslusnika iz DS, deSS, PSS, SMradikala, sps i ostalih politickih kreatura sa sadasnje politicke scene Srbije.

Obrazovanje

Periskop: Kada se radi o obrazovanju u Srbiji mozda je od najveće važnosti ono sto je učinjeno po pitanju nastave moderne istorije. Na ovom velikom projektu radilo je sezdeset istoricara iz 11 zemalja jugoistočne Evrope, a rezultat tog velikog i iscrpnog rada jesu cetiri istorijske citanke koje na nov i drugaciji način obraduju naosetljivije balkanske teme - Osmansko carstvo, nacije i države u jugoistočnoj Evropi, balkanske ratove i Drugi svetski rat. U poređnom analizom onoga sto se uci u Srbiji, Hrvatskoj, Bugarskoj, Rumuniji, Albaniji, Grčkoj, Turskoj i drugim istocnoevropskim zemljama doslo se do zakljucka da svaka nacija istoriju okreće u svoju korist plasirajući identicnu postavku o svojoj nevinosti i ulozi zrtve i osvajackoj i nehumanoj politici ostalih uestesnica u ratovima i sukobima. To ce reci da se na istorijska desavanja u svakoj od ovih država gleda jednostrano i subjektivno, sto za rezultat ima usadjivanje neprijateljstva i mrznje jedne nacije prema ostalima bez realnog uporišta u cinjenicama. Posto je istorija nasih prostora u svojoj sustini veoma komplikovana, istrazivaci su se dosetili idealnog rešenja - da je prikazu paralelno iz svih uglova i ostave ucenicima da sami procene gde je otprilike istina. Ovo je potpuno savremen i razlicit pristup inace skakljivoj tematici i ima za cilj sprecavanje kreiranja neobjektivnog i iskrivljenog misljenja buducih generacija o zbivanjima na ovim prostorima. Pokretac ove ideje je bio Kostas Karas, visoki grcki intelektualac i biznismen. Interesantno je da su se istoricari iz 11 zemalja dobro slagali tokom odradjivanja projekta, a najveće iznenadjenje ipak dolazi od strane naseg Ministarstva za Prosvetu i sport koje je odobrilo prevodjenje i stampanje pomenutih citanki i njihovu upotrebu u nastavi.

Bordžija: Nas obrazovni sistem vapi za korenitim promenama. Stice se utisak da je način razmišljanja ucenika uteran silom u sablon i da sloboda interpretacije nije dozvoljena. Ono sto mlade ljude najviše podstice jeste veća sloboda izbora i izražavanja, a od prisilnog ucenja nema mnogo vajde. Ucenici ce mozda dobiti neku od pozitivnih ocena, ali njihovo znanje i dalje neće biti zadovoljavajuće ako su ucili samo za potrebe najavljenog propitivanja ili ispita. Setite se "Slobodne dece Samerhila" i sve ce vam biti jasno. S druge strane, društveno

priznato obrazovanje je samo ono koje se steklo kroz školski sistem, ali ne i ono koje potpada pod neformalno obrazovanje iako ono traje bukvalno celog života i može biti daleko temeljnije i svrshodnije od formalnog. Kod nas su još uvek na ceni diplome, a ne znanje samo po sebi. Ne kazem da ovo prvo treba potceniti, naprotiv, ali ne treba potceniti ni ovo drugo. Sam školski sistem je krut i zastareo jer se premalo pažnje posvećuje omogućavanju pristupa savremenim tehnologijama i obucavanju mladih koji bi se njima koristili. S obzirom na to da je ogroman procenat stanovništva formalno nepismen, smatram da bi takodje od velike koristi bilo opismenjavanje odraslih koje bi bilo zakonom regulisano i koje se ne bi pretvorilo u farsu, kao što je to bio slučaj do sada.

Modesti: Obrazovni sistem u Srbiji jeste zastareo i često nekako "kabast" za većinu mladih ljudi koji nisu ajnstajnovski mozgovi, ali mislim da nije toliko loš koliko se priča. Oni koji idu u školu imaju priliku da steknu onoliko temeljno i široko obrazovanje koliko to sami žele ili mogu shodno svojim potencijalima. Tačno je da je previše teorije, a premalo prakse i da je to često uzrok nesnalazenja u resavanju konkretnog radnog zadatka, ali to se može nadoknaditi iskustvom i trudom. Prigovori na račun loše napisanih udžbenika su nazalost na mestu, jer je gradivo često obradjeno i prezentovano u jednom usko stručnom, suvoparnom i preobimnom vidu, što već samo po sebi utiče na smanjivanje zainteresovanosti za određeni školski predmet. Možda bi više pažnje trebalo posvetiti i savladjivanju maternjeg jezika u domenu gramatike i pravopisa, postoje često desavanja da mladi ljudi koji su uspešno završili srednje škole, pa i fakultete zapravo ne poznaju elementarna pravopisna pravila sopstvenog jezika. Ima sigurno mnogo toga što bi se dalo izmeniti i usavršiti u našem školskom sistemu, ali krivicu za nedovoljnu pismenost i široku obrazovanost ipak snosi pojedinac a ne ustanova. Mnogi ljudi koji nisu mogli da studiraju radom na sebi postigli su nivo obrazovanja koji nema svaki svršeni student, a to ipak nešto govori o ličnoj odgovornosti i zalaganju, tako da ne treba za sve kriviti sigurno nesavršen obrazovni sistem.

Zbrda-zdola: Razlika između državnih i privatnih fakulteta nije samo u tome da li na privatnim univerzitetima ima više mita ili ne. Osnovna je razlika ipak u tome što se na državnim fakultetima stiče veće i temeljnije znanje i što je polaganje ispita mnogo ozbiljnije nego na privatnim. Primer za to je i Pravni fakultet. Zaista ne bi trebalo jednako rangirati one koji su s mukom završili studije na nekom od državnih univerziteta i one koji su takoreći protrljali kroz privatne. Nigde u svetu između ta dva ne postoji znak jednakosti. Jednostavno nije fer. Ne znam da li će studenti prava uspeti da izdejtstvuju ostvarivanje svojih, ali ja im držim palčeve jer mi je dozlogrdilo da gledam ko sve i s kakvim "obrazovanjem" u ovoj zemlji dobija visoke pozicije, dok oni koji su stvarno radili na sebi često izviše.

Staroje: Nase obrazovanje, pogotovu visoko, je u katastrofalnom stanju. Ta priča o formiranju posebne rang liste je samo način da se "pljuje" po privatnim fakultetima, i da se skrene pažnja javnosti na ozbiljne propuste u našem visokoškolskom obrazovanju. Nase sistem obrazovanja je zastareo i neadekvatan i veoma loše se kotiramo u većini svetskih analiza školstva i obrazovanja. Kod nas je sve prepusteno slučaju i ako neko hoće nešto da nauči naučice, a ako neće tu su vezice, puskice i sl. trikovi kojima studenti pribegavaju. Naravno veći deo mladih ljudi je za visokoškolsko obrazovanje totalno nezainteresovan. Sta će im to kad će da se samo muče i sutra neće ništa da imaju od te diplome? To vidjenje velikog dela nase omladine. Pink kultura i "srpski domaćini" su uzor i to je sve što je za taj deo mladih interesantno. Promeniti nešto u svesti mladih je veoma

tesko sve dok postoji ovakvo ispiranje mozga kojim su izloženi.

Bordžija: Obrazovanje i domaće vaspitanje često idu ruku pod ruku i zajedno čine osnovu izgradnje jednog civilizovanog i demokratskog društva. Nazalost, demotivacija je prisutna kod velikog broja dece u starijim razredima osnovnih škola, a naročito kod srednjoskolaca, koji su još previše mladi da sami izvedu pravilne zaključke i izgrade ispravne i čvrste stavove, a dovoljno odrasli da uočavaju socijalnu raslojenost, ekonomsku i političku nesigurnost i nedostatak kvalitetnih uzora. Postoje su maglovito svesni u kakvom vremenu žive, a i dostupne su im sve raspoložive informacije o stanju u zemlji, oni se hvataju za ono što im je, kao loš surogat, ponudjeno umesto pravih vrednosti. Otuda veliki broj mladih nije zainteresovan da stekne visoko obrazovanje. Smatraju uglavnom da je to gubljenje vremena i veliko maltretiranje ni za šta, jer im ova zemlja ne obećava posao. Naučeni od strane starijih generacija kako se sve može dovijati i probijati kako-tako kroz život i bez velike škole, oni i nehotice slede sivu stazu i često za idole biraju one koji su upravo na taj način postali ime, pa makar i u najgorem kontekstu. To je ujedno i pogresan put ka ostvarivanju sopstvenog identiteta. Sve u svemu, tužna slika. Mlade treba vratiti na pravi put i učiniti im ne samo obrazovanje zanimljivijim i lakšim, nego i budućnost bliskijom i jasnijom. Reforme koje moraju obuhvatiti i školstvo možda će ponuditi opipljivije rešenje ovog velikog problema danasnjice.

Mali: Šta reći o odnosu ove države prema obrazovanju, kada je na sedam fakulteta isključena struja zbog neplaćenih računa. Kao prvo, ovo samo upotpunjava sliku o nebrizi i nezainteresovanosti aktuelne vlade za probleme u obrazovanju. Što oslikava i njihov odnos prema mladoj populaciji koja se obrazuje na ovim fakultetima i mladima uopšte. Verovatno bi da mogu isključiti svima struju i vratili Srbiju u kameno doba. Tako mladi ne bi bili u stanju da se informišu i koriste računare koji "zrače". Mnogo se oni brinu za naše zdravlje, bitno im je da se u Srbiji što manje zna, kako bi bilo što više onih koji bi bili pogodni za njihovu obradu i koji bi nasjedali na njihove laži. Pokušali su da ukinu mnoge stvari koje su napredne i koje doprinose edukaciji mladih. Kako su se sa porodicom Milošević tako dugo nećkali i ubeđivali ih da plate struju. Zar su oni bitniji i od fakulteta? Kome je to porodica Milošević, koja nas je dovela u poziciju u kojoj smo bili i još osećamo posledice njihove vladavine, ispred edukacije i obrazovanja mladih? Neko je ovde debelo pobrkao prioritete, to mu ne smemo oprostiti.

Vesele sedamdesete: Otvorena je prva Racunarska gimnazija u Beogradu. Prva generacija broji 13 učenika, čija je prosečna ocena iz osnovne škole 4,7. Racunarska gimnazija je zamisljena kao škola budućnosti, a to znači bez svezaka i havatanja beseljski. Svaki učenik je već prvog dana dobio USB memoriju na kojoj će čuvati predavanja, vežbe i domaće zadatke. Svi djaci imaju svoj racunar i stalnu Internet konekciju. Za sve učenike obezbeđen je mentorski rad. Ovo je zaista pohvalno, ali u pitanju je samo 13 djaka, a šta ćemo sa ostalom decom? Ovo je 21. vek, a kod nas još postoji bojazan od računara, a svi se secamo da ih ni bivša ministarka prosvete nije smatrala poželjnim u školama. Na zapadu je korišćenje kompjutera normalna pojava, a kod nas nazalost kao što je rekao Čuvar plaze samo 19% ljudi koristi internet. A kako i da ga koristi kada većina ljudi zbog PDV-a ne može ni da kupi kompjuter.

Loverman: Slazem se da je stanje u našem obrazovanju katastrofalno i to bi trebalo svakom da ima na umu. Posebno ministar obrazovanja, koji se u ovom resoru pokazao kao potpuno neprimeren. Što se tiče zahteva prosvetnih radnika, njihovi zahtevi su upućeni ministarstvu finansija, i svode se samo na

puko održavanje privilegija, i konstantnog malog rada. Poznato je da najmanje rade od većine zaposlenih, da koriste i imaju gomilu slobodnih dana, raspusta i praznika. Kada imate takav raspored radnih dana, a pri tom planovi za nastavu su totalno neprimereni datoj situaciji, onda je jasno kako se nase obrazovanje bori za opstanak. Strajkovi, to je rec sa kojom se jedan privak odmah upoznao na početku školske godine. To je stvar koja mu se sama nameće, a sve je tako daleko od normalnosti. Na testovima se pokazalo da smo na samom dnu. Niko ne može biti zadovoljan zbog toga. Imali smo slučaj bivše ministarke koja se proslavila sa svojim vidjenjem evolucione teorije, odnosno odbacivanju iste. Da li su kadrovi iz DSS toliko umislili da mogu da menjaju ceo svet? Nasa slika su rezultati Pisa testa. To je nasa istina, i trebalo bi se konacno naci neko ko ce pokrenuti obrazovanje sa mrtve tacke u koju je zapalo.

Bishop: Naravno zahvaljujuci svim tim nestrucnim kadrovima nase je školstvo palo na najnize moguće grane. Profesori su korumpirani, doduse kao i većina društva, ali korumpirani profesori na društvenim fakultetima su poprimili oblik zaraze. Primaju plate od po 100 000 minimum, a onda im ni to nije dovoljno, pa prodaju ispite i zarade još toliko, a da tragedija bude veća učenici koji su spremili ispit ne mogu da prodju zbog ovih koji su ispit kupili, jer su profesori već popunili kvotu onih koje smeju da puste popunili. A oni koji nisu korumpirani gledaju svoje kolege koji jesu pa kazu sebi; Sto sam ja budala, kad može ovaj sto ne bih i ja svoj prodao, i na kraju i oni postanu korumpirani. Tacno se znaju ljudi koji sredjuju te ispite za određene sume novca kod profesora, pa bi da ova vlast ima i malo zelje, stala za vrat korupciji na fakultetima vrlo brzo. Ali za to kalasnijkov i kompanija ocigledno nemaju ni malo volje.

Civilno služenje vojnog roka

Šamp. u spuštanju tegova: Po meni je civilno služenje vojnog roka najbolja moguća stvar kada je u pitanju vojska. Mladici se pozivaju na prigovor savesti, ali zato se bave društveno korisnim radom. Oni pomazu svima kojima je ta pomoć potrebna, pritom su kod svoje kuće. Ne moram ni da spominjem uslove u kojima služe svoj vojni rok. Sigurno su pet puta bolji od uslova u kojima mladici služe svoj vojni rok redovno. Danas do duše vojni rok civilno služe oni koji se odazivaju na prigovor savesti bez razloga. Meni to ne smeta. I oni se bave korisnim stvarima. Medjutim postoje oni koji su se prijavili da civilno služe svoj vojni rok samo kako bi izegli obavezu vojske i kako bi ostali kod kuće. Oni se uopste ne pojavljuju na svojim mestima, na kojima bi trebali da obavljaju neku funkciju. Takv cin zaista nije na mestu i treba ga osuditi. Kad im je već data prilika i pruženo poverenje trebalo bi bar da se potruže da ga opravdaju, a ne da misle samo na to kako da izvuku sto vecu korist.

Bocelli: Meni se mnogo dopada ideja o civilnom služenju vojnog roka. Mladici koji ne mogu da služe vojni rok pod uniformom zbog prigovora savesti, mogu državi da služe, tako sto ce se baviti društveno korisnim radom. Naravno tu postoji i druga strana medalje. Nije sve bas tako lepo kao sto izgleda. Na prigovor savesti se odazivaju i oni koji ne zele da služe vojni rok redovno. Zar se time malo ne zloupotrebjava ova opcija? Desava se da oni ne zele ni na taj nacin da služe vojsku. Vecina se i ne pojavljuje na mestima na kojima služi vojni rok. Pojavljuju se jedino petkom, ne bi li uzeli potpis da su odradili tu nedelju. Sto se tice te tradicije, ja koliko znam, ona može da se ispostuje u oba slucaja. Skoro je sam bila na jednoj ispratnici koja je organizovana za momka koji ce sluziti svoj vojni rok civilno. Prema tome sto se tice tradicije, ocigledno je da nema bas mnogo predrasuda.

Toxic: Civilno služenje vojnog roka je osnovno ljudsko

PRAVO!! To samo valjda apsolvirali. Kod nas je bilo dugo zapostavljeno i koliko se sećam jedino si mogao da služiš vojsku bez oružja (to je bilo nešto kao prigovor savesti). Konačno se promenila situacija i moguće je vojsku odslužiti onako kako to želi svaki pojedinac. Znači svoje pravo možeš da iskoristiš i niko ti to ne može zabraniti. Naravno, uvek se tu javljaju zadržki likovi koji poštuju neku "trediciju". Najveća tredicija je u tome da se napravi ispraćaj. Najglupši običaj na kugli zemaljskoj. Mislim da goreg nema. Ide čovek da uči kako se ubija, a pravi se ispraćaj i to se slavi!! Strašno. Upravo je "ispraćaj vojnika" i to slavljeno jedan od osnovnih razloga da se vojska služi "kako treba". Sve jedno drago mi je što je konačno pitanje civilnog služenja rešeno. Ne treba se bazirati na priče zvaničnika vojske i ostalih militarista, jer jednostavno treba odslužiti na način na koji svako misli da mu odgovara.

U pobede nove: Mislim da nas je to tradicionalistcko shvatanje po kome rado ide srbin u vojnike dovelo u veoma nezavidnu poziciju. Nemam nista protiv toga da svako izabere vid služenja vojnog roka u odnosu na svoje potrebe. Ono sto mi se ne sviđa je evidentno manipulisanje oko civilnog služenja vojnog roka. Mi zapravo nemamo cistu situaciju povodom ovog pitanja. Sa jedne strane imamo manipulisanje i davanje neprimerenih zaduzenja vojnicima koji, s obzirom na kvalifikacije koje poseduju, mogu raditi mnogo ozbiljnije i društveno korisne poslove. Sa druge strane imamo regrute koji u civilnom služenju vojnog roka vide mogućnost za zaobilazanje vojske i njenih obaveza. Razne metode za ostvarivanje ovih ciljeva su aktuelne. Pocevsi od veza i poznanstava, do korupcije i podmicivanja celnika ustanova u kojima se dobija raspored za civilnu službu. Novac ocigledno igra glavnu ulogu u našim životima, i takav trend je nastavljen i po pitanjima od društvenog znacaja. Ne kazem da ce se ovakvim primerima bitno pogorsati borbeno gotovost, koja je btw na uzasno lošem nivou, rec je o tome da se opet stvaraju privilegovani pojedinci koji uz pomoć materijalne moći mogu da rade ono sto je drugima nedopusteno. Dok ne bude imali jasan stav po ovom pitanju, desavace se uvek primeri nepostovanja opstih pravila i primeri pojedinaca koji nimalo ne doprinose konacnom određivanju statusa vojnika na civilnom odsluženju vojnog roka.

Yety: Problem jeste rešen na zadovoljavajući način, jer je omogućen prigovor savesti. Ali to ne znači da je shvatanje o prigovoru savesti promenjeno. Ipak se to smatra da je način za "zaobilazanje" vojske. Ti ljudi koji zaista služe vojsku civilno, zbog prigovora savesti, nisu tu da izbegnu vojsku, već su tu da odluže vojsku kao i svi drugi, samo ne na način koji se kosi sa njihovim moralnim principima. Do sada je praksa bila da se njihova uverenja ne prihvataju i da se omalovažavaju. Uvedeno je civilno služenje i opet se omalovažava i ponižavaju se ljudi koji služe na taj način, jer navodno postoji samo jedan junački, muški, tradicionalni, pravi, ili ga zvoite kako hoćete, način da se vojska služi. Upravo je to posledica našeg tvrdoglavog tradicionalizma koji slepo poštuemo u svim sferama društva. Zato nam i jeste ovako kako je. Sve zbog naše tvrdoglavosti i poštovanja "tredicije".

Tobi: Problem je sto se neke pogresne stvari i shvatanja i dalje provlance, i tako sve ono sto je progresivno stavljaju u drugi plan. Nije mi jasno da posle toliko godina ratova, razaranja, patnji, kod naseg naroda i dalje postoji ukorenjeno shvatanje da se rado kreće u vojnike, i da treba tako da ostane. Iako se misljenje mladih ljudi, koji su i glavni protagonisti cele price, bitno razlikuje od stavova starih, većina njih podlegne pod uticaj starijih, i ta paradoksalna price se nastavlja. Verujem da polovina onih koji se odlucuju da vojni rok provedu pod uniformom to cine iskljucivo zbog drugih. Bitno je sta ce okolina reci, kako ce

reagovati rodbina, da li ce se ponosni deda naljutiti, a niko se ne zanima sta je to bolje, sta je to delotvornije za mladog coveka. Mnogi se opredeljuju za sluzenje vojnog roka u kasarnama zbog manjeg vremenskog perioda, i onda ispada da je broj onih koji zaista uzivaju dok nose pusku i uniformu veoma mali. Mi zivimo u drzavi koja nije uredjena na bilo koji nacin. U takvom ambijentu sve nelogicnosti veoma brzo izlaze na videlo. Mislim da smo mi usamljeni slucaj gde se vojnici koji se opredeljuju za civilno sluzenje vojnog roka kaznjavaju za svoj izbor. Zao duh mediokritetskog drustva Srbije, u kojem se sve sto je drugacije od propisanih normi srpstva omalazava, i dalje je jako prisutan. Niko ne gleda na sustinu tog licnog prava, trpe se konsekvence za izbor drugaciji od drugih. Dok se ne promeni svest ovih gradjana, u sta sumnjam, nista se ne moze promeniti na polju odnosa javnosti prema vojnicima koji se odlucuju da civilno odsluze vojni roka. Sve je to odraz niskog nivoa svesti, i приметnog primitivizma koji je u Srbiji ukorenjen. Pravo na prigovor savesti je licno pravo svakoga od nas, a trebace jos mnogo vremena da bi se odnos javnosti prema tome promenio. I na ovom polju pokazujemo kako smo daleko od evropskih normi ponasanja. Ipak smo mi jos uvek oni "kasapi" sa Balkana. Rado radimo ono sto svako normalan odbacuje.

Vidim...: Vise puta je napisano da postoje nelogicna resenja i sprovođenje prigovora savesti u praksi. Slazem se sa tim. Globalno gledano, mora se priznati da je neki pomak napravljen. U devedesetim godinama niste mogli da sanjate o ovom pravu. Militantnost i militantna nacija, to je bilo tako ocigledno. Danas je ovo pravo pristupacno. Istina, u nesto izmenjenom obliku od propisanog, ali ipak je tu, u svojstvu svoje osnovne funkcije. Da postoje lose strane, u to me ne treba niko dodatno ubedjivati. Negde se vojnici tretiraju kao jeftina radna snaga, kod nekih ne postoje ni obaveze javljanja, i u nekoj sredini treba traziti resenje problema. Ne moze ni jedno, ni drugo, ne moze neko da uziva dok neko izigrava metu za izivljavanje. Naravno da mi smeta sto postoje momci koji su zahvaljujuci intervencijama, koruptivnosti celnika institucija u kojima obavljaju civilno sluzenje vojnog roka, izuzeti od bilo kakvih obaveza. Lepo je kada sedite u toplom porodicnom domu, a vojni rok prolazi sam od sebe. To su stvari koje treba menjati. Da se ne bi desavalo da oni koji su "uhvaceni" ne ispastaju zbog necije razmazenosti i izbegavanja bilo kakve odgovornosti. Mora se promeniti shvatanje koje je ustaljeno, a to je da civilno predstavlja bezanje od obaveza, prijatno caskanje sa istomisljenicima, hvatanje zjala i cekanje na prokletih 14h i odlaska kuci.

Bata: Pogresno je razmisljanje da civilno sluzenje vojnog roka sluzi samo za izbegavanje klasicnih obaveza vojnika, i da je isklucivo u svrhe da bi maminim sinovima bilo mnogo lakse kada se odvoje od toplog maminog zagrljaja. Prigovor savesti je ljudsko pravo i svako ima mogucnost da ga iskoristi. Kod nas je apsolutno nemoguc totalni prigovor savesti, da se potpuno oslobodite bilo kakvog dodira sa vojskom. Ovo mislim isklucivo na regularne nacine, a naravno da postoje i oni drugi. Zato i postoji prigovor savesti koji pruza licima koja iz nekih razloga ne zeleda obuku uniformu ili da nose oruzje, mogucnost drugacijeg sluzenja vojnog roka. Kod nas se sve stvari banalizuju pa i ova. Nelogicnosti postoje i u tome se slazem. Medjutim, ne treba zaboraviti da je vecina onih koji se odlucuju za civilno sluzenje vojnog roka isklucivo tu zbog toga jer obaveze kakve namece kasarna i zivot u njoj ne zeleda od okuse. Pozivajuci se na Prigovor savesti, sto jeste njihovo pravo, upucuju se na civilno sluzenje i tu nema nekih posebnih peripetija. Zbog velikog interesovanja oformljene su komisije od strane ministarstva odbrane koje u svakom pojedinacnom slucaju cene realne potrebe onih koji su podneli zahtev za civilno. Manipulacije uvek postoje, tako da je sasvim moguce da oni koji imaju veze prodju sa svojim zahtevom, upute se u neku zdravstvenu ili bilo koju ustanovu,

ali sa mogucnoscu da se ne pojave. U igri su razliciti interesi, pa je tako moguce da dobri tatica napravi dil sa direktorom da se sincinc ne dira jer od preteranih obaveza moze i glava da zaboli. To je vec klasicno izigravanje zakona i takve slucajeve ne treba nikada podrzati. Sto se tice momaka koji se zale na uslove, na poslove koji su im dodeljeni, mislim da su neosnovani. Razlog je jasan. Ne postoji nista tesko u odnosu na gubljenje vremena i moralno onanisanje koje je prisutno u kasarnama. Treba to imati na umu, treba razmisliti o sigurno boljem polozaju vojnika koji se nalaze na civilnom odluzenju od onih koji su u kasarnama. To isto ne znaci da nema pojedinacnih slucajeva u kojima se vojnici iskoriscavaju na razlicite nacine i neprimereno pravilima Prigovora o savesti. Jedno je sigurno, a to je da ovo pravo nije u potpunosti zazivelo u nasem drustvu, da postoje mnoge nedoumice i neresena pitanja, ali je svakako ucinjen pomak u odnosu na godine kada je Prigovor savesti bio potpuno nemoguc.

Gde je ovde najbolje...: Svako ko se odlucuje na civilno sluzenje vojnog roka treba da zna da on nije izabran da bi se provodio i da bi na neki nacin izegao sluzenje vojnog roka pod uniformom, vec je tu da postene drustveno koristan. Tako ispada da je ono na sta su se zalili vojnici u Milanu Blagojevicu sasvim neopravdano, i da vojnici trebaju raditi poslove koji se od njih ocekuju. To svakako znaci da ne treba iskoriscavati njihov izbor, i ne treba ih na bilo koji nacin kaznjavati. Suludo je ocekvati da ce se izborom civilnog sluzenja vojnog roka izbici bilo kakva odgovornost koja se od vojnika ocekuje. Sustina samog prava je u tome da oni koji ne zeleda uniforme i oruzje, svoju zakonsku obavezu, a kod nas je jos uvek zakonski obavezan vojni rok, obave na prihvatljiviji nacin za njih same. Ali nije primereno bezati od bilo kakvog rada. Tako ispada da ako ste rasporedjeni u neku zdravstvenu ustanovu morate raditi na poslovima koji su vam dodeljeni. Ako je to rad sa bolesnicima, onda ga treba tako i prihvatiti. Cinjenica je da u sprovođenju prigovora savesti ima mnogo propusta. Sve je to pokazatelj jedne lose ekipe ljudi koja jos uvek sedi na najodgovornijim mestima u VSCG. Mi mozemo traziti da se promene neke stvari, ali to ne znaci da se moze traziti menjanje pravila po kome i vojnici koji su na civilnom sluzenju vojnog roka moraju na neki nacin da budu drustveno korisni i da imaju svoje angazovanje.

Karlo: Ja sam za civilno sluzenje, ali isto tako mogu da razumem one koji odlaze na tradicionalno odluzenje vojnog roka. Mogu da razumem iz jednog prostog razloga zato sto postujem drugaciji stav. Sve je stvar izbora i prava je sreca da smo konacno naucili da se moramo menjati, a menjanje u ovoj oblasti nekako je uvek islo veoma tesko. I sami ste verovatno upoznati da je sve islo pod pritiskom, a kada se nesto radi pod pritiskom, onda je logicno da ne ispada kako treba. Upravo su to i razlozi zasto su se mnogi vojnici na civilnom sluzenju vojnog roka zalili na uslove i tretman. Ja znam da je vecina od njih dosla isklucivo iz razloga da izmanipulise sluzenje vojnog roka, a da za prigovor savesti, ono na sta se pozivaju, nikada nisu ni culi, a ako jesu nemaju pojma sta to pravo znaci. Odmah da kazem u vezi vojnika u Milanu Blagojevicu. Tu smo culi sa jedne strane zalopojke vojnika, a sa druge strane sasvim suprotnu pricu direktora. Ako je istina ono sto direktor govori, da vojnici ne zeleda rade stvari koje radi zenski personal u fabrici, onda je to razlog da se ovi ljudi upute u neku kasarnu na prevaspitanje. Neka imaju u vidu da dok se oni razmisljaju da li ce ili nece podici ringlu od 1 kilograma i da je prebace na odredjeno mesto, neki njihov drugar marsira 30km bez ikakvih pogovora. Ocigledno da im treba neko prevaspitanje da bi shvatili da su u boljem polozaju i da trebaju biti zadovoljni sa onim sto imaju.

Nasilje: u školama, na ulici, kafićima...

Provokator: Nasilje zahvaljujući nemarnosti i, vidljivo je, namerni vlasti, postaje dominantni oblik ponašanja i društvenog života, a vlast se trudi da činjenjem ili nečinjenjem afirmiše ovaj vid ponašanja. Mladi se usled poremećaja sistema vrednosti ponasaju krajnje nedolichno. Konzumacija alkohola je jedan od primera takvog ponasanja. Ali to nije sve! Mogli smo videti na datom primeru kakve su posledice. Usled preterane konzumacije alkohola ili nekog drugog opijata, ljudi su u sposobnosti da naprave mnogo veće štete nego što bi bili u normalnom ili trezvenom stanju. Nasile je, očigledno, danas sve cesca pojava. Posledice su u nekom slučaju trajne, a u nekom slučaju privremene. Mislim da bi država trebalo da izglasa neki zakon koji će suzbiti nasilje. Po mom mišljenju postoji više načina na koje bi to moglo da bude i ispunjeno. Recimo da se kazne za takva dela malo poostre, a ne da se smanje. Ne znam koliko je poznato ali smanjene su kazne za krađe i drogu. Nedopustivo je da novi krivični zakonik predviđa za krađu kaznu do tri godine zatvora, dok je po starom zakonu maksimalna bilo pet godina. Za krivično delo teske krađe po novom zakonu je zaprećena kazna od jedne do osam godina, dok je ranije bilo do deset. Bojim se da će se zbog blazih kazni, broj razbojnistava udvostručiti jer će kriminalci biti ohrabreni. Policija će imati više posla, a tuzilavstvo i sudovi će se biti opterećeni zbog tolikog broja predmeta. Mislim da nije dobro u ovakvoj stopi kriminala smanjivati kazne.

Unicorn: Naše zakonodavstvo je previše "mlako" prema nasilnicima. Kazne definitivno treba povećati i ne dozvoliti da se lako provlače sa manjim kaznama. Veliki problem kod seksualnog zlostavljanja i zlostavljanja dece je odnos našeg društva prema tim nasilnicima. U slučajevima seksualnog zlostavljanja žrtve zaista nemaju kome da se obrate. Seksualno uznemiravanje na radnom mestu je kod nas uobičajena stvar. Počevši od kolega pa do šefova, imamo česte slučajeve dobacivanja, pipkanja, štipkanja i sl. Naravno kod nas se to gleda kao na normalnu pojavu, to što to nekog vredi nema nikakve veze. Ovim su najviše pogođene žene, ali ni muškarci nisu pošteđeni ovog. To je kod nas Balkanaca sasvim normalno ponašanje i to treba promeniti u svesti ljudi što pre. Naravno ne treba ići u drugu krajnost kao što je slučaj u Americi gde je i pogled seksualno uznemiravanje. Zlostavljanje dece je kod nas nije uopšte rešeno. U prirodi vaspitanja na Balkanu su batine kao jedna od metoda "supešnog" vaspitanja deteta. Naravno slučajevi prebijanja su česti, ali im niko ne pridaje pažnju jer su to normalne posledice "popularnih mera". Često imamo slučajeve kada roditelji bukvalno linčuju dete smatrajući da je to za njegovu dobro. Granica između batina i zlostavljanja ne postoji pa su ti slučajevi često ne prijavljuju i protiv počinioca se ne preduzimaju nikakve mere. U ovim slučajevima je jako bitno da se preduzmu sve mere koje bi sprečile nečije izživljavanje na nedužnoj deci.

Bordžija: Nasilje je uzelo maha zato što opšta ekonomska i socijalna situacija u zemlji tome mnogo doprinosi. Treba se samo setiti svih uzasa kroz koje smo prošli ili o kojima smo slusali i citali. U psihologiji mnogih ljudi takve stvari su probudile ono najgore - nagon za ubijanjem. Zivot je izgubio na ceni iz više razloga, a neki od tih su navikavanje na zlocinacka dela koja su proteklih godina bila nazalost uobicajena i velika ekonomska kriza koja je zahvatila sve drustvene slojeve. Cini se da nikada nije bilo više kriminala i više nasilja nego u poslednjih deset godina. Nasilnici su najcesce neobrazovani ljudi i oni koji su od rane mladosti prepusteni ulici. Zbog siromastva koje radja druge negativnosti kao sto su to narkomanija i alkoholizam vrsi se veliki broj krivicnih dela, obicno pljacki i fizickih nasrtaja zarad otimanja novca. Ne treba zanemariti ni seksualna zlostavljanja koja se desavaju i na radnim mestima i u skoli.

Sve u svemu, nase drustvo je postalo nalik na raspustenu bandu i svako sebi daje za pravo da radi sta hoce. Zakone je potrebno poostriti najvise u domenu nasilja nad decom i seksualnog zlostavljanja jer se stekao utisak da se pocinioci ovih gnusnih dela suvise lako izvlace.

2fast4you: Tučom i nasiljem se kod nas dokazuje muškost i prividno se rešavaju problemi. Reči niko ne koristi zato što većina ljudi ne ume da barata sa njima. Razlog za to su nisko osnovno obrazovanje i kao što je već rečeno poremećeni sistemi vrednosti kome su kumovali mediji prikazivanjem gluposti. Gledajući filmove "Do koske" i "Vidimo se u čitulji" na koje se omladina "pali", je razlog zašto se stvari sada nalaze u ovom stanju. Propagiranje tih nazovi mafijaša dovelo je do naglog povećanja nasilja u školama, kafićima i na ulici. Treba izkoreniti ovu pojavu jasnim predočavanjem da su te vrednosti naopake i da su kratkog daha. Naravno da to retko kome odgovara, pogotovu ljudima na vlasti kao i tajkunima, jer su oni upravo ti neobrazovani i nasilni ljudi koji treba da ustupe svoja nezasažena mesta.

Frederiko: Odakle poceti? Uvek od sebe, od toga sta je to do mene sto bih ja mogao da uradim da bi nasilje moglo da postane kontrolisano, i da se pokusa na sve nacine suzbiti. Nije resenje u tome da slusamo sta nam ministar prosvete porucuje, da prihvatimo da je sasvim normalno da se mladim ljudima granice izlasci i tako se stane na put nasilju. Nije u tome resenje problema, a to je postalo sasvim vidljivo i u prvoj protestnoj setnji organizovanoj od samog ministra kada je u sred dana izboden mladac iz protestne povorke. Mi moramo biti aktivniji u resenju sopstvenih problema. Ako se slazemo da je nas problem sve vidljivija eskalacija nasilja, onda bi trebali to i ukazati ljudima koji se bave problemima i razvojem mladih ljudi. Da je to od Vuksanovica nerealno ocekivati to je sasvim jasno. Ali gde je drzava u svemu tome? Sta ona misli o nasilju? Mi smo u poslednje vreme imali vise slucajeva nasilja na javnim mestima sa tragicnim posledicama. Pretpostavljate da je rec o fudbalskim navijacima koji su svojim ponasanjem postali realna pretnja svakom gradjaninu. Drzava je usvojila zakon koji sankcionise svako nasilnistvo ovakve vrste. Opet imamo problem. Drzava poseduje zakone ali ih ne primenjuje. Cemu onda zakoni, da nam sluze kao ukras? Izgleda da je u Srbiji potrebno mnogo toga menjati da bi stvari dosle na svoje mesto. Za pocetak ce biti dovoljno imati istinsku pravnu drzavu koja ce svake oblike devijantnog ponasanja kaznjavati. Ne sme se dogadjati da navijaci Rada ostaju i dalje pretnja, da ponasanje koje ih odlikuje postane prihvatljivo. Cemu zalaganje za demokratsko drustvo kada nam zakoni sluze samo kao alibi da drzava funkcionise kad evidentno nije tako?

Lady: Opste je poznato da sve vise mladih koristi neke od opojnih droga, to je upravo i razlog njihove agresivnosti. Ono sto je najgore je da to pocinju zaista rano, pa je i samo odvikavanje dosta teze. S druge strane, imamo decu koja su rasla recimo samo uz jednog roditelja, decu kojima je nasilje u porodici bila svakodnevnica pa se shodno tome i ponasaju na ulici. Previše je nasilnika na ulicama, moram da kazem da me je zaista strah da nocu prodjem gradom sama (sva sreca imam jakog decka). Jednom mi se desilo da mi cak i preko dana pridje budala na pesackom prelazu i odjednom pocne da prica neke bljuvotine. Sve u svemu, treba ukljuciti tim strucnjaka za pomoc mladima, jer je i nasilnistvo bolest kao i sve druge.

Modesti: Eskalacija nasilja se nastavila i tokom ove godine, nakon sto se tokom proslave broja ubistava maloletnika naglo povecao. Ministar prosvete i obrazovanja, g-din Vuksanovic, dao je tada jedan od najidiotskijih predloga koji sam u zivotu

cula, a to je da se maloletnicima zabrani kretanje nakon sto otkuca ponoc. Zaista, kakva zadirjujuca povrnost i nebriga! Sta li je mislio da bi tom represivnom merom postigao, stvarno ne znam, ali ocito da se nije zapitao gde lezi uzrok tom problemu i kako ga otkloniti. Psiholoski background nalazi se iza samog cina svakog izvršenog nasilja, a iza toga svega celokupna situacija u kojoj zivimo. Siromastvo i nepismenost, korupcija i lazi, opsta nesigurnost i netrpeljivost proizvode veliku kolicinu nezadovoljstava, cineci savrsenu podlogu za nastajanje nasilja svake vrste i stepena. Postavlja se pitanje kako zastititi decu i mlade od tog zla, kad su organi za to zaduzeni neazurni i nezainteresovani u krajnjoj liniji. Saznajuci za sve nove i nove slucajeve fizickih nasrtaja, seksualnog zlostavljanja (kojeg ima i u skolama, ali se o tome jako malo govori i pise) i otimacina, polako i sigurno dovsavamo mozaik naseg drustva u realnom vremenu.

Napadač: Nasilje je posledica Pink kulture, koja se oseca svuda oko nas. Godine koje su za nama ostavile su dubok trag u mladoj generaciji. Cemu sutra da se nadamo, kada nam se sa malih ekrana i dalje nudi virtualni svet koji nema veze sa stvarnoscu. Deca zeleda oponasaju kriminalce i probisvete, jer im je nametnut naopak sistem vrednosti. Ogroman uticaj na decu ima i roditeljsko vaspitanje. Deca koja su prepustena ulici imaju malo sanse da u zivotu postignu nesto vise. Sadisticke krta koja je bila prisutna kod ovog decaka koji je bez milosti skolskom drugu naneo teske telesne povrede nije urodjena, ona je stecena. Promeniti sistem vrednosti kod omladine je mukotpan posao i traje godinama. Treba neko da ima volje da sve to promeni.

Džentlmen: Pa nasilje je posledica sistema vrednosti koji nam je serviran u zadnjih petnestak godina. Cemu mozemo da se nadamo kada su zestoki momci, kako su ih nazivali milosevicevi zlocinci, koji su pritom bili saradnici zlocinacke tajne sluzbe, imali sve, dok je posten narod cekao u redovima za hleb i mleko. Naravno i kod tinejdzerki su u modi zestoki momci, tako da se klinici trude da ih oponasaju. To vodi ka nasilju, prema onoj deci koja nemaju usadjen taj sistem vrednosti. Mnogo ima i do roditeljskog vaspitanja. Ako roditelji nisu u stanju adekvatno da vaspitaju svoju decu, ova su prepustena ulici, a zakoni ulice su svima poznati. Problematicna deca zavravaju u popravnim domovima i njihov zivotni pu je predodredjen. Vecina njih se i posle odsluženja kazne vraća cinjenju krivcnih dela. Moraju se uvesti jos strozije sankcije za onu decu koja su sklona nasilju da bi se zastitila ona deca koja tome nisu sklona.

Nada: Brojna istrazivanja pokazuju da je agresivno ponasanje učenika problem koji postoji u velikom broju skola, kako kod nas, tako i u mnogim drugim zemljama. Skola je drustvena institucija u kojoj agresivno ponasanje učenika postaje najpre vidljivo u sirem drustvenom okviru, a ne samo u krugu pordice. Podaci nam govore da učenici osnovnih skola svoju agresivnost najcesce usmeravaju prema drugim učenicima, zatim prema skolskom inventaru, potom sledi ispoljavanje agresivnosti prema nastavnicima, a kao najmanje zastupljen pravac ispoljavanja agresivnosti, po misljenju vecine nastavnika jeste onaj umeren prema samom sebi. Devojciice u toku socijalizacije uce da svoju agresiju ispoljavaju na socijalno prihvatljiv nacin. Stavovi nastavnika to potvrđuju i oni smatraju da devojciice uglavnom verbalno ispoljavaju agresivne reakcije (rasprava, pretnja, ismevanje drugih, omalovazavanje...). Kod decaka je zastupljenije ispoljavanje agresije kroz fizicki napad (tucu, udarcey). Po misljenju nastavnika na relaciji decak-decak najzastupljeniji oblik agresivnog ponasanja je tuca, na relaciji decak-devojciica, kao i na relaciji devojciica-devojciica najzastupljeniji

oblik agresivnog ponasanja je vredjanje i podsmevanje. Agresivno ponasanje je slozen fenomen, ali iako se dugododisnje proucava, jos uvek nazalost ne postoje neka trajna resenja za njegovo suzbijanje.

Evropska budućnost Srbije

Moja vizija Srbije

Voona: Buduća Srbija treba da bude država u kojoj ćemo poštovati druge narode i različite ljude na bilo kom osnovu. Bez ovoga ta moderna, buduća Srbija ne može da postoji. Mediji, korupcija i ostale pomenute stvari se podrazumevaju jer bez toga se ne može u bolju budućnost. U novoj i modernoj Srbiji mora da postoji i da je na adekvatan način rešeno pitanje lokanih samouprava i da se izvrši decentralizacija. Na taj način se postiže da se ravnomerno razvijaju svi delovi zemlje i tako svi građani imaju podjednake uslove života. Danas je problem što je sve koncentrisano u Beogradu. Svaka manifestacija, infrastruktura, finansije su centralizovane i sve zavisi od Beograda. U novoj modernoj Srbiji kakvu je zamišljam, problem neadekvatne razvijenosti pojedinih regiona neće postojati. Siguran sam da ne treba mnogo da bi se ovi ciljevi ostvarili. Samo treba poraditi na našem prihvatanju tih zadataka kao i pokušajima da se oni ispune.

Evil Genius: Srbija će se sigurno osloboditi teškog bremena tj. ljudi i organizacija koji su nam ostali kao zaostavština starog režima. Upravo je to breme kočnica čitavog procesa koji treba da dovede do toga da Srbija bude onakava kakvom je mnogi ovde zamišljaju. Problemi koji sada postoje, pre svega korupcija, kontrola medija, su toliko narasli i toliko pritiskaju građane da će sigurno dovesti do promena koje svi toliko iščekujemo. Voleo bih da ostanem, radim i živim u u takvoj Srbiji. Kada će se promene desiti zavise ponajviše od nas samih. Gledajući belo u situaciju koja nam je pred nosom nećemo postići mnogo toga. Većina je digla ruke od svega. Greška. Velika greška koje nisu svesni. Niko ne može bolje da skroji naš život od nas samih. Ako želimo da ga udesimo kako mi hoćemo ne smemo kukati ko babe i čekati da neko drugi zasue rukave. Ne treba mnogo da bi se ciklus pokrenuo. Samo što nema ko da ga pokrene. Zašto? Zar nema dovoljno ljudi kojima je stalo, ako je većina statična?

Lubrikator: Srbija nije zemlja bez budućnosti. U svetlu najnovijih desavanja, pri cemu prvenstveno mislim na prisluskivanje u Skupštini, izgleda da ova vlast koja nas ne vodi nego gura u ponor propasti koja je sama produbila neće jos dugo da traje. Ni trgovina poslanika (koju ce svet zbog nas uvrstiti u zakone o ljudskim pravima i organizovanom kriminalu) ni prisilno izglasavanje budzeta neće uspeti da joj osiguraju trajni opstanak. Zato se treba pripremiti na predstojeće promene i opredeliti se nedvosmisleno za demokratski blok koji neće uključivati DSS, SPS i SRS. Ima tu jos stranaka za izbegavanje u širokom luku, ali su ove tri ubedljivo prve na crnoj listi pogubnih po Srbiju. Mi tek treba da izgradimo demokratsku svest i da uticemo na svoje sugrađane koji su neopredeljeni da se opredele za ono sto je po njih i ovu zemlju najbolje. Sada je zaista vreme da se nesto uradi. Ne treba cekati jer je Vlada samu sebe toliko iskompromitovala i deplasirala da nam ostaje samo da iskoristimo ovaj talas afera i domognemo se cvrstog tla evropske civilizacije. Budućnost Srbije vidim u omladini koja ima i kapaciteta i snage da se suprotstavi strujama koje su je dovde dovele jer sigurno, ako ni zbog cega drugog, zaslužuje bolje sutra zbog svih onih mladih ljudi koji su ostali i onih koji bi

zeleli da se u nju vrate.

Taša: Koliko god da nam iz ove perspektive budućnost Srbije izgleda daleka i neostvariva u nekom svetlu izlacenja i napretka, ne smemo da zaboravimo da posasti koje su nas snasle i koje smo naposletku sami skrivili nisu trajno i održivo stanje te da stoga moramo da postavimo sebi cilj koji ce biti jasan i nedvosmislen. Vizija Srbije kao demokratske i savremene države u kojoj ce se postaviti ljudska prava i potpuno iskoreniti sve nacionalisticke tendencije nije nikakva pusta mastarija vec jedan ispravan pravac razmišljanja koji nalazi potporu u svim duhovnim i materijalnim bogatstvima koja ona poseduje. To sto se vlast sada nalazi u definitivno pogresnim rukama i sto je gradjanstvo istrenirano da usvaja ono sto mu se bezocno servira, samo je podstrek za one koji zaista vole Srbiju da promene njen kurs i otpocnu pravu saradnju sa Evropom. Moja vizija Srbije nije mračna. Naprotiv, ja pred sobom vidim zemlju koja je u stanju da zbacii balast laznog patriotizma i tradicije i krene put demokratije i ekonomskog i kulturnog oporavka. Najiskrenije verujem da ce se stvari promeniti i da cemo uzeti sudbinu u svoje ruke, posto je za to stvarno krajnje vreme. Mladi ljudi su spremni za akciju, ali na politickoj sceni mora da se iskristalise jaka demokratska opcija koja ce uliti poverenje i ponuditi konkretne i realne predloge za uspostavljanje pravog reda i zakona, opcija koja ce dokazati da nije sve izgubljeno i da nisu svi politicar i isti.

Hammer: Negde oko 7 ujutru probudi me gronica jer sam se dobro prehladio. Sednem lepo u auto, krenem do lekara naravno uletim u špic ali nema veze niko ne psuje niko ne trubi polako svi disciplinovano čekaju. Nađem mesto za parkiranje i polako se uputim kod lekara. Tamo red malo poveći. Šta da se radi hladno vreme pa ljudi bolesni. Rade 2-3 ordinacije istovremeno i veoma brzo stižem na red. Doceka me nasmejano lice lekara i posle kraćeg pregleda dobijem recept i preporuku da odležim taj dan. Zahvalim se i odlazim. Sirupić kupim uz put dođem kući udobno se zavalim u fotelju i malo "prošetam" kanale na TV-u. Ima svasta da se gleda, toliko da ne mogu da se odlučim. NA RTS-u neki fin dokumentarac, na B92 dnevnik koji eto čisto radi reda propratim vidim da je sa ekonomijom, inflacijom sve u redu. Ima par dobrih izložbi i neki koncert, ali šta da se radi kad sam prehladen, nema veze drugi put ionako ih ima mnogo. Pogledam malo PINK kad tamo koncert ozbiljne muzike. Ok idemo dalje BKTV daje neki ciklus filmova. Hm može. Zanimljiv film, ali temperatura me malo drma i sve mi se više spava..... Probudim se.....uh breee samo san. Ustanem odem do TV a tamo SRBIJOOOO NALEPŠA MAJKO SRBIJOOO Hell anyone?

Mira: Odavno preskacem crnu hroniku u vidu politike. Ako je prosecom Amerikancu normalno da ne bije glavu o politickim spekulacijama, mozemo valda i mi povremeno sebi da damo oduska. Trazim putopise da nahranim mastu i prezivim dan u Srbiji. Medjutim, naslov - Draza Mihajlovic na sajtu Ministarstva za dijasporu Republike Srbije, me zatekne nespremnou. Novinar navodi da su u zaglavlju sajta poredjane slike, najpre Drazu, pa Vuka Stefanovica Karadzica, Nikole Tesle, Pupina i Svetog Save. Otkrivanje spomenika ovom sada nacionalnom heroju na Ravnoj Gori, uz svesrdnu podrsku nase Vlade i Ministra inostranih poslova, sam propratila iz Sarajeva. Iako je suzivot razlihtih nacionalnosti izdejstvovan, rane sporo zarastaju, a u Srbiji se velica etnicki vodja i imidz Srbina ratnika sa bradom i kokardom. Bilo me je sramota. I bila sam zbunjena. Kao Titovi pioniri, ponosno smo nosili crvene marame, a od samih slika Drazu i Kalabica nam se koza jezila od straha. Zar Srbija nema preca posla nego da svakih par decenija velica nekog heroja? Pitam se kakvu korist ima taj koji plasira ovakav imidz Srbije?

Njegova deca su sigurno u dijaspori, pa grade viziju o nekoj tamo majci Srbiji, zemlji koljaca i divljaka iz koje su na vreme pobjegli. To nije moja vizija Srbije. Ja hocu Srbiju sa Ustavom, koji ce da traje, ako ne dva, barem jedan prosecan zivotni vek. Srbiju koja ce negovati nas obicne gradjane, a ne velicati mrtve djenerale, marsale, vojvodey Znam da se budućnost uspesno gradi, ako poznamo svoju prošlost. Nazalost, nasi drzavnici ne koriste spoznaju prošlosti za neponavljanje gresaka u budućnosti. Koriste prošlost za svoje partijske programe upucene odredjenim ciljnim grupama koje razdiru viziju Srbije novih pokoljenja. To se valda, normalno uklapa u njihovu viziju Srbije, ali ne i u moju.

Periskop: Srbija koju cu smatrati normalnom zemljom iz koje necu zeleti da pobjegnem i jeste Srbija u kojoj neće biti fasisticke ideologije koja truje svest povodljivog dela naroda, uceci ga kako se svim nehumanim i bespravnim sredstvima staje na put "neprijateljima srpstva", u ime Boga i u ime predaka. Ja hocu Srbiju bez granica, otvorenu za svet, državu koja ne postavlja barijere izmedju sebe i svojih suseda i ciji je predstavnici ne unizavaju i ne kaljaju ni pred kim. Svima nam je vec preko glave pukog prezivljanja i konstantnih sukoba, sto internih, sto eksternih. Mislim da ova zemlja jos uvek ima veliki potencijal u mladim ljudima koji zele da zavrnju rukave i rade i da od tog svog rada obezbede sebi pristojan i solidan zivot, zivot bez strahova i neizvesnosti. Sve ce to biti moguće kad se resimo politicara kojima je ispunjavanje uslova za ulazak u EU muka jedna pregolema, umesto podstrek i motivacija da izvuku zemlju iz krize i postave je na zdrave temelje. Oni su ti koji su podigli pregradu izmedju bolesne i zdrave Srbije i koji su nas odvojili od inace sasvim ostvarljive budućnosti.

Kojot: Moja je vizija Srbije definitivno vizija demokratske Srbije, ne ove na papiru demokratske, nego one stvarno moderne i stabilne. Ubedjen sam, iako vidim da mnogi oko mene nisu, da je ona stvarljiva. Pred nama je veliki posao, neodlozan i kompleksan, ali sam siguran da jos imamo energije da se suprotstavimo retrogradim snagama koje nas pritiskaju i guse na svakom cosku. Sprovođenje reformi jedini nam je spas, samo sto koraci koje preduzima nas drzavni vrh nisu ni dovoljno dugacki ni dovoljno cvrsti za siguran izlazak iz ovog sivila. Srbija u kojoj ja zelim da zivim i radim je Srbija ociscena od korupcije (na prvom mestu). To je Srbija u kojoj vladaju zakon i red i u kojoj se posten i predan rad ceni onako kako se ceni u razvijenim zemljama. Godinama sam slusao kako niko na svetu ne radi manje nego mi, a zivi i zeza se tako dobro. To je zato sto smo izgubili kriterijume, odnosno spustili ih ispod svake pristojne granice i sto smo zezanje shvatili i previse ozbiljno, dok smo nerad i oskudicu shvatili kao zrtvu koju moramo podneti zarad tog istog zezanja. Kakva glupost, je 'da? U stvari smo bili lenji da ma sta cega smo se doхватili sprovedemo do kraja. Tako je bilo i s pocetkom zavodjenja demokratije. Mislim da je vreme da se uozbiljimo i zasucemo rukave, kako bismo sebi obezbedili sve ono cega smo poceli i nehotice da se odricemo. Hocu da dozivim da udjemo u EU, da zivimo po njenim standardima i zakonima i da pocnemo da ostvarujemo vise od proste reprodukcije.

Modesti: Zasto je ovaj nas ludi narod toliko pasivan? Zasto pristajemo na neku potpuno prividnu demokratiju, na resenja koja su ne polovicna, nego se mogu izraziti daleko manjim deliocem? Koliko se meni cini, svi smo nekako nedosledni kad se radi o promenama. Zadovoljavamo se da uz veliku galamu na sve strane zapocnemo reforme, a onda nam odjednom kolektivno ponestane snage i tek tako stanemo na pola puta. Cim nam se pricini da je postalo ako ne malo bolje, a ono malo drugacije nego sto je bilo, mi odahnemo i odemo na kafu, koja

se, kao i sve pauze kod nas, oduze na nekoliko godina! Nosio ci svih promena kroz istoriju uvek su bili mladi ljudi. Ovde cete na svakom cosku cuti gundjanja i negodovanja, gledati kisela i nevesela lica, ali kad pokusate da pokrenete opijene i letargicne "snage", naici cete na svojevrsan otpor i lenjost koja je izgleda genetska. Naravno, od prepricavanja sve novih i novih skandala i izgreda nema nista. Nama su potrebne sveze i obejavajuce ideje, konkretne i ostvarljive, a ne utopisticke! Mladi bi morali da prevazidju svoj (opravdani) otpor prema politici i ukljuce se aktivno u rad politickih stranaka, kako bi njihovu strukturu menjali iznutra. Zatim, tu su mnogi perspektivni NVO-i. Samo ako iza pojedinca stoji legalna organizacija, bila ona politicka ili ne, on ce uspeti da utice na desavanja. Nadam se da je mladima to sve jasnije. Ako nije, neka razmisle jos jednom.

Ovca: Proces koji je pok. Djindjic zapoceo 2001. nezaustavljiv je!? Vidim Srbiju kao ravnopravnu clanicu velike Zajednice evropskih naroda Kada? E, to zavisi od NAS SAMIH! Ukoliko se suprotstavimo radikalizaciji Srbije, ukoliko promenimo ovu klerofasisticku vlast, izborimo se za ujedinjenu demokratsku koaliciju na vlasti, za par godina bicemo deo EU! Ulazak u EU za Srbiju i ceo Zapadni Balkan sada izgleda tezi nego pre referendumu u Francuskoj i Holandiji. Medjutim, dok mi, kao drzava koja je na "repu" tog procesa (zahvaljujuci aktuelnoj klerofasistickoj vlasti i fasisoidnoj ili kohabitatorskoj opoziciji), dodjemo na red za prijem, svasta ce se dogoditi. Siguran sam da ce EU resiti postojece probleme, upravo zato sto sustina dosadasnjeg opstanka i napretka EU nije nepostojenje problema, vec velika sposobnost pronalazenja kompromisa i resenja za te probleme. Iako nam poslednji dogadjaji sa EU ustavom stete, sumnjam da ce EU dozvoliti da ima crnu rupu na karti zvanu Srbija. Medjutim, ono sto bi bilo dobro da uradimo vec "sutra" jeste sto veca regionalna saradnja i sto vise zajednickog nastupa prema EU. Iako ce to neke u ex-yu republikama podsetiti na obnavljanje nekakve Jugoslavije, to je nesto sto ce Evropi pokazati da smo i mi sposobni da resavamo probleme i uskladjujemo svoje postupke sa okruzenjem, sto je neophodno, ako zelis unutra A ionako se spremamo da zajedno zivimo u EU, zar ne? Istovremeno, Srbija kao drzava mora nastaviti sa kretanjem ka EU. Jer, to znaci sredjivati sopstvenu zemlju. Za sebe.

Kada ce se Srbija pridruziti EU?

Hobit: Srbija ce se prikljuciti EU onda kad bude bila spremna da se suoci sa sopstvenom odgovornoscju za nezavidnu ekonomsku i politicku situaciju u kojoj se nalazi od 1990. godine. Medjutim, vecina njenih gradjana i dalje krivca trazi u spolnjem svetu, zanemarujući vlastiti udeo u zbivanjima koja su Srbiju dovela u siromastvo i nedemokratiju alarmantnog stupnja, tako da je preostala manjina koja je nesto svesnija i odgovornija takoreci nemocna da menja svet oko sebe i izazove korenite promene neophodne ovoj drzavi za izlazak iz tame koja sve vise lici na nazadne oblike drustvenog uredjenja. Srbi jos uvek veruju da su oni ti koji treba da postavljaju uslove svetu, a nikako oni koji nemaju vise ni metar prostora za odstupnicu i oni koji mogu da se izvuku jedino bespogovornim prihvatanjem uslova koje je postavila EU i to s punim pravom. Evropi nije potrebna jedna nestabilna drzava koja opstaje zahvaljujuci svojoj ekonomiji, koja grca u dugovima a ne pokrece privredu da bi ih se resila, nije joj potrebna clanica koja ima negativan uticaj na ostale i daje los primer neuspesne tranzicije u epohi opsteg napretka i globalizacije. Zato su nam izgledi za pridruzivanje EU jos uvek veoma slabi i neizvesni, a ako nastavimo putem kojim smo krenuli omasiceemo je potpuno i zauvek.

Bockey: 1998. godina. Mart. Jos uvek je hladno. Posle gotovo

osam godina po prvi put odlazim u inostranstvo, ukoliko se Slovenija moze nazvati inostranstvom. I... desava se moj prvi susret sa necim sto se naziva Evropa! Kako je izgledalo tih deset dana provedenih u Sloveniji nije bitno. Ono sto je bitno je povratak u tadasnju Srbiju. Osecanje gorcine, stida, tuge nekakve knedle u grlu, i sve ono sto nosi povratak u zemlju koju nazivam svojom domovinom. Na granici Srbije i Madjarske nema struje sa Srpske strane. Mrak nas prati sve do Beograda... 1999. Februar. Hladno je ali ovoga puta ne samo zbog godisnjeg doba. Govori se o tome da ce nas bombardovati. Smesno! Nikada se to nece desiti. Odlazim u posetu prijateljima u Sloveniji. Mole me da ostanem... Uveravam ih da je Srbija u Evropi, i da se to nikada nece dogoditi. Na povratku me slama istovetno osecanje onom koje sam imao na povratku u Srbiju godinu dana ranije... Ponovo nas prati mrak. 1999. 24.mart, pakujem se. Tek je otkucalo 19h. Putujem u Stokholm na koncert na kome cu pevati Bahovu Pasiju po Mateji. Ne gledam TV. Ne slusam radio. Nema vremena jer se pakujem. Telefon zazvoni... Cujem upozorenja svojih prijatelja... Odbijam da ih saslusam. Nastavljam sa pakovanjem. 20: 00 Zacula se prva sirena! Pet dana kasnije nalazim se u vojnoj koloni koja me vodi na Kosovo... 2000. Rim. Italija. Nastupam sa svojim horom pred kardinalima katolicke crkve. Pevamo srpsku duhovnu muziku. U sred Rima! Sedim na fontani Di Trevi i bacam tri novcica u fontanu. Sve tri zelje su zapravo samo jedna. I nisam dugo cekao do ispunjenja... 2000. 05. Oktobar. Sa prijateljima se nalazim ispred Savezne Skupstine i posmatram je kako gori. Kao i svi, pozeleo sam da se popnem na onaj cuveni bager... Slusam prve vesti Slobodnog Radio Beograda... Posle deset godina po prvi put disem punim plucima. Dobar je to osecaj, zar ne? I to u pet sati ujutru na Karadjordjevom parku. 2001. Jun. Leto je. Ponovo odlazim u Sloveniju. Na more. Slovenci ga imaju malo ali je lepo! Provodim nezaboravnih petnaest dana. I opet povratak. Ali... ovoga puta je sve nekako drugacije. Nestala je ona seta koja bi se javljala pri ranijim povracima u Srbiju. Ovoga puta ima svetla, i svetlo nas prati cak do Beograda i dalje. 2002. Estonija. Tallin. kazu da su Estonci cudan narod. Nisu! Verujte mi. Cak su culi i za Srbiju! Na povratku za Beograd carinik mi u pasos udara pecat na ESTONSKU vizu. Hm! Potrebna mi je i Ceska viza jer zelim da vidim Prag. Na jedan dan. Dovoljno! Grcka, Kefalonija, 2002. Klecim na kolenima i preklinjem carinika da mi ne udari ulazni pecat na poslednjoj praznoj stranici u pasosu. Covek prelistava moj pasos koji vec lici na slikovnicu! Pogleda u madjarsku vizu, odmahne glavom i vrati mi pasos. 2004. Aerodrom Heathrow London. Razgovor izmedju mene i carinika. Prvo pitanje - Do you have british Visa? Odgovor - Yes? Drugo pitanje - Why are you coming in Britain? Odgovor - I'm going to a attend seminar! Trece pitanje - Where is a seminar! Odgovor - In London! ...Sedamdeset drugo pitanje - How much money do you have? Odgovor - Enough! ...Osamdeset peto pitanje - Do you know to write and read? Odgovor - Yes! Dobijam ulazni pecat za Britaniju. Ali samo za Veliku Britaniju! 2005. Novembar. Nemaacka ambasada u Beogradu... pola sedam je ujutru. Sa ostalih mnogo kandidata za nemacku vizu stajem u red! Strpljivo! I tu steknem nekoliko novih prijatelja i cistitis. U Berlinu i nije bilo nesto posebno. Padala je kisa. A i Nemci nisu preterano zanimljiv narod. Nekako su isuvise Nemci! Uputstvo za turiste: Zemlje Evrope za koje nije potrebna ulazna viza: 1.Belorusija 2.Bugarska 3.Makedonija 4.BiH 5.Hrvatska. Za sve ostale (ukupno preko 40) morate stati u red ispred odgovarajuce ambasade! EPILOG: Ima struje, vode, hleba, igara, zejtina, cigara itd ali... Bolje li je? Rekli bi obicni ljudi na ulici! Ma jeste donekle. Samo se ne moze slobodno putovati! Srbijo, zemljo i majko!

Rasty: Nama predstoji jedan poduzi period priprema i ispunjavanja obaveza kako bi mogli da se prikljucimo EU. Samo je

pitanje koliko želimo da odužimo taj proces. Ako radimo kako nam je rečeno, što ruku na srce gledamo da izbegnemo i da uhvatimo krivinu u svakoj mogućoj kombinaciji, put Srbije u EU možemo očekivati veoma brzo. Osim promene na planu spoljne politike moramo mnogo uraditi i na planu odnosa i poštovanja prema drugim narodima kao i primena i prihvatanje evropskih zakona, propisa, normi. Poslednji zahtevi će nama predstavljati veliki problem. Prvenstveno zbog naše urođene tvrdoglavosti, jer ako nije kako nama odgovara ne može biti nikako drugačije. Drugi problem će predstavljati finansijski momenat pošto primena evropskih standarda i propisa često zahteva dodatna ulaganje npr. u industriji. Sve ukupno gledajući put koji treba da predemo do ulaska u EU će biti prilično problematičan.

Zbrda-zdola: Nase vlasti se ponasaju toliko neodgovorno da je to prevrsilo svaku meru. Najpre se digla prasina oko novootkrivenih tj. pronadjenih delova koji su nedostajali dosijeu Ratka Mladica, onda su oni poslani u Hag kao dokaz političke volje da se saradjuje sa Sudom, a naposljetku se ispostavilo da se radi o necemu potpuno nedostatnom i irelevantnom za tu instituciju. Takav potez ne bi povuklo ni desetogodišnje dete! Posto je saradnja sa Tribunalom broj jedan na listi uslova koje treba da ispunimo da bismo usli u EU, a vidimo da ga nasi politicari ne uzimaju za ozbiljno sem na recima, naravno, ne verujem da cemo dobiti zeleno svetlo za nastavak pregovora oko ulaska u Evropu. Osim tog alarmantnog problema koji nikako da resimo (a mogli bismo da stvarno hocemo), tu je jos citav set otvorenih pitanja koja se namerno zanemaruju i guraju u zapecak. Radi se prvenstveno o otvaranju tajnih dosijea koje ne dopustaju celnici bezbedonosnih sluzbi koji su nedvosmisleno u sprezi sa vlascu, a ko koga sve i zbog cega stiti mozemo da nagadjamo ili pretpostavljamo. Bez obzira na medijski mrak, na policijski rezim i ljudske neslobode u Srbiji, ipak se negde jos uvek uzdam u demokratski orijentisane snage koje bi morale da preuzmu kormilo i izbave nas iz svih lazi i terora u kojima danas zivimo.

SillyMe: U Hrvatskoj kaos oko hapšenja Gotovine, ustali domobrani da brane svog poglavara. Ipak, Hrvatska je uradila sta je uradila - završila posao sa Hagom i zaista se okrenula budućnosti. Ako Srbija ikada preda svoje junake, na ulicama ce biti slicna slika kao u susedstvu, ali ko ce tad mariti za to, zar ne? Fasista ima svuda, to je ocigledno. Ipak, mi moramo da oduzimo svoj dug Evropi, svjđjalo se to srpskim fasistima ili ne, a kada ce se to desiti suludo je prognozirati. Doduse, mene je malo ohrabrilo iznenadno materijalizovanje onih 7 stranica iz Ratkovog dosijea. Ocigledno da je zavladala panika u Vojsci sad kad je 15-ti decembar pred vratima, a s njim i najverovatnije neprelazna ocena Karle del Ponte za saradnju Srbije s Haskim tribunalom. Mozda ta panika odnekud iznedri i samog Mladica kad se najmanje budemo nadali, ko zna? Zapamtite, ovde je sve moguće. Ako se to kojim slucajem desi, onda za nas jos i ima neke nade, ovako je to u domenu imaginacije. Kad se sve sabere i oduzme, suocavanje s prosloscu i naredena saradnja s Tribunalom prvi su i osnovni uslov za pomak Srbije ka demokratskoj Evropi. Uzalud je raspredati o tome sta se desava na drugim poljima i sta je sve potrebno menjati kad su to "sitnice" u odnosu na ovaj glavni i jos uvek neispunjeni zadatak.

Lubrikator: I te kako jos ima potrebe da razmisljamo o ulasku u EU, narocito o tome kada. Nece nam problemi biti reseni tim cinom, vec su promene uslov da nas svet prihvati. Moramo da imamo cilj ispred sebe, da znamo zasto nesto radimo. I naravno, da pokusamo da se ubrzamo u reformama jer smo katastrofalno spori. Lepo je cuti da se neko snasao i da uspeva da unovci svoje znanje - kamo sreće da je vise mladih ljudi razmisl-

jalo na taj nacin. Ipak, ako se to steceno obrazovanje ne primeni i u drugim, sirim drustvenim krugovima onda opet nista nismo uradili. Mladi ljudi treba da se udruze i da sruse ovu vlast koja se bas dobro smestila i ucvrstila. Pogledajte oko sebe. Ovo nije ni privid demokratije, ovo je uzas od zivota. Cela Srbija je jedna velika palanka, ma i to je previse lep izraz. Dovoljno je reci korumpirana i zatrovana mrzjom, izolovana s razlogom, nesuocena s prosloscu. Gde je tu svetski poredak? Nama on mora da bude krajnja meta i sve aktivnosti morale bi ici u tom pravcu. Kada se to bude desilo, Srbija ce zaista biti Druga. Ili Trecia, bas me briga. Samo da izadje vec jednom iz sebe i ovog dobrovoljnog zatvora.

Fantom: Da li cemo i kada uci u Evropsku uniju pitanje je koje bismo trebali cesce sebi da postavljamo i ne samo sebi vec i onima iz svog okruzenja koji su indiferentni prema toj opciji, a da pri tome ni sami ne znaju da objasne zbog cega. Na prvi pogled jesu politicari ti koji odlucuju u ime svih nas i koji svojom nestrucnoscu i vlastitim pogresnim stavovima koce napredak Srbije i njenu metarmofozu u jednu demokratsku i stabilnu drzavu. Medjutim, na drugi pogled, koji svima nesto teze pada, vidi se da iza politicara i aktuelne politike stoji narod, kao biracko telo i kao snaga koja moze da se stavi u pogon ukoliko joj je pridruzena pronicljivost da shvati da su evropska vrata jedini izlaz kroz koji mozemo svi istovremeno da prodjemo. Sva dosadasnja ispitivanja javnog mnjenja nazalost pokazuju da Srbi nemaju poverenja takoreci ni u koga od javnih licnosti i javnih institucija, pa tako skepticino i neodlucno stoje po strani i dalje se premisljajuci sta bi bilo najbolje. Oni koji to znaju takodje znaju i to da su u manjini i da vlast nije u njihovim rukama pa se prepustaju matici gledajuci da stvore za sebe i svoje najblize okruzenje koliko toliko prihvatljive uslove za zivot. Svest nije prosirena na sagledavanje sveukupne situacije i razmatranje nacina da se ona promeni, vec ocigledno samo na najuzve krugove u kojima se pojedinac kreće. Nedostatak aktivnog interesovanja za dalekosezne posledice lose vodjene politike i nagomilane drustvene probleme koji prevazilaze one cisto egzistencijalne dovodi do opste pasivnosti i prepustanja u najapatnijem smislu. Ova i ovakva Srbija nikada se neće dogeđati do Evrope, a Evropa je ono cemu jednostavno moramo da težimo. U procesu globalizacije nestace sve one male drzave koje ne otvore svoje granice prema svetu i ne usklade svoje političke i drustvene mehanizme sa propisanim standardima.

Puzzle: Ja uopste ne zelim da licitiram sa vremenom. Stvari treba posmatrati drugacije. Treba se zapitati sta je to drzava uradila da priključenje u EU postane sasvim izvesno i sto skorije? Kada pogledate resurse koje ova vlada poseduje i vidite same rezultate koje je postigla, sama situacija nije na zavidnom nivou. Imamo Pozitivnu ocenu studije o izvodljivosti, imamo i razgovore o prikljućivanju, ali to je samo osnova, pocetak, presecanje vrpce. Za ulazak u EU Srbija treba mnogo toga da promeni. U pitanju su mnogi Zakoni, primena standarda, kao i samo ponasanje gradjana Srbije. Sudeci po mentalietu vecine gradjana Srbije nameće mi se zakljucak da da bi za mnoge ulazak u EU predstavljao veliki problem. Naviknuti da zive u nesredjenim zivotnim uslovima, kao i to da pravila mnoge guse u ostvarivanju sopstvenih ideala, plasim se da bi sam ulazak u EU potrajao. Vlada nijednim svojim potezom nije priblizila same uslove ulaska u EU svojim gradjanima. Os svega smo culi samo hvalospeve o najuspesnijoj vladi i ministrima koji je sacinjavaju, o tome da smo sve blizi. Jesmo blizi, ne kazem da nismo, ali taj put je veoma dugacak i ne treba me niko farbati da posedujem nesto za sta sam siguran da nije tako. Mi se trebamo suociti sa time da mnogo toga trebamo promeniti. Mozda to i vecina zna, ali se to jasno izbegava. Zato ne zelim da slusam nerealne procene, licitaciju sa vremenom i nerealne konstatacije. Ulazak u Eu zavisi od nas samih, od nase volje i svesti koju

ocigledno ne posedujemo.

Patuljak: Ma dok mi ispunimo sve uslove za EU pitanje je da li će se ona tako i zvati, da li će uopšte postojati u takvom obliku. Možda će tada prerasti u neku još veću organizaciju. Naravno, mi ćemo tada opet demagoški prosipati pamet i "razmišljati" još 100 godina da li je pametno pridruživati se toj uniji zemalja, i tako u nedogled. Ili bar dok nas ne nestane ili nas pregaze, neki drugi, mnogo pametniji narodi. No onaj ko nije sposoban da se izbori i treba da propadne, da bi svet napredovao. Slabi nestaju, a opstaju samo najjači i njpametniji. Evolucija je surova, ali je istinita i neminovna.

Sunder Bob Kockalone: Mora se priznati da je jako malo optimističnih razloga za optimizam, ali pesimizam ništa dobro neće doneti, samo naprotiv. Zato je bitno ne padati i dalje stremiti cilju. Koliko smo daleko bili početkom 2000. godine od mogućih promena, pa smo ipak nekako uspeali da na izborima pobedimo diktatora. Šta se dalje dešavalo je neka druga priča. Zato nikako se ne smemo prepustiti masi i njihovom poimanju stvari. Jedino realno rešenje je borba. Ali borba sa jasno zacrtanim ciljevima i jasnom strategijom, koja bi se dosledno sprovodila. Tako se jedino možemo suprotstaviti ovoj atievropskoj i antiljudskoj vlasti. Ova vlast je protivnik svega što je napredno, ona otvoreno saraduje sa radikalima i tako će se ponašati i ubuduće. Ko god saraduje sa radikalima ne razlikuje se mnogo od njih, a oni predstavljaju sve ono najgore, što se dešavalo ovom narodu i sve ono čega bi se svaki normalan čovek stideo. Evropu nećemo videti bez obilatih akcija i nekih novih izbora. Ako se demokratska javnost ne aktivira što pre i zaustavi dalje propadanje i radikalizaciju ove zemlje, ulazak u EU neće doživeti moja generacija, a imam nešto preko 20 godina. Tužno je to, ali sve ipak zavisi od nas.

Evropski standardi

Marvin: Tačno je da su ljudi u Srbiji mahom neupuceni u pravi značaj evropskih standarda i da po svom mentalitetu verovatno još nisu psiholoski spremni za usvajanje istih, ali ipak odgovornost za generalnu neobavestost i potencijalni otpor prema promenama treba tražiti u vlastima koje kontrolisu medije i sprecajavu dotok informacija do javnosti. Postoje evropske integracije ne mogu da odgovaraju onima kojima opstanak na funkcijama zavisi upravo od prikriivanja i iskrivljivanja cinjenica o prošlosti i sadašnjosti Srbije, sasvim je logično da njima u paketu ne odgovara ni usvajanje evropskih standarda. S tim u skladu narod se održava u mraku neznanja i tako "drži na uzdi" jer je neznanje preduslov sigurne i neometane manipulacije stanovništvom. Kada bi istina o svemu što se događa u našem društvu bila dostupna, pa još i kada bi postojale otvorene uporedne analize političke, ekonomske i socijalne situacije kod nas i u drugim, naprednim državama, narod bi vremenom promenio svoje stavove i shvatio da je stanje u kom se nalazimo neprihvatljivo sa svakog mogućeg stanovista, a najviše sa humanog. Znanje je dakle opasna stvar. Do uvođenja normalnih i savremenih standarda doći će onda kada se budu promenili mehanizmi po kojima ova zemlja funkcioniše i kada bude mogući da uvidimo koliko zapravo loše živimo.

Maksim: Dok se mi još uvek nešto premislimo oko kreiranja novih zakona što nam ne ide naročito dobro od ruke i dok iznad svega toga nismo u stanju da ispunimo najvažniji uslov za ulazak u Evropu - da pronadjemo i predamo ratne zločince Hagu, Hrvati su svoje odradili. Kada govorimo o standardima, čisto usporedbe radi, evo jednog primera koji govori tome u prilog - tome gde smo mi, a gde su oni. Jedan od standarda koji se ustanovljava u susednoj državi odnosi se na određivanje i usvajanje vlastitih standarda za veličinu odeće i obuće koja se u

Hrvatskoj proizvodi. Radi e o uvođenju antropometrijskog standarda koje je finansijski podržano od strane hrvatskog Ministarstva za nauku. Do sada su se u Hrvatskoj odeća i obuća izrađivale prema standardima nekadašnje Jugoslavije, a u okviru ovih novih već su obavljena merenja oko 30 000 građana Hrvatske. Kod nas još nisu regulisane elementarne stvari, a dok budemo dosli do ovakvih finisa proci ce vremena i vremena. Kamo lepe sreće da smo azurniji i odgovorniji, da nam je stanovništvo na visem razvojnem stupnju i da su nam vlasti normalne!

Katapult: Primena evropskih standarda je najveća pretnja za postojeći režim koji neskriveno izbegava svaku transparentnost. Mislim da se ne radi toliko o tome da li bi narod kao narod prihvatio nova merila i zakone jer bi jednostavno vremenom morao da nauči da ih postuje kada bi već bili uvedeni, već najveću prepreku u inkorporiranju drugacijih standarda na svim poljima predstavljaju upravo ljudi koji su najodgovorniji za njihovo uvođenje i zazivljavanje. Oni su dakle najzaslužniji za sporost menjanja zakona i propisa posto pokušavaju da dobiju na vremenu dok ne smisle način kako da se iz ce te price izvuku. U stvari, i po cenu da Srbija nikada ne udje u Evropsku uniju, nastavice da miniraju svaki razumni pokušaj da se stvari korenito izmene. S jedne strane odugovlace preko svake granice, a s druge potpiruju već izgrađena uverenja da ce novi standardi doneti više stete nego koristi. Sta god se sa javnih govornica pričalo, između redova se provlaci sugerisanje suprotnog koje je u najvećoj meri kompatibilno sa stečenim navikama da se vazdan iznalaze rupe u zakonu i da se na taj način profitira i izbegne snosjenje odgovornosti za njegovo kršenje. Kakva nam je vlast takav nam je i narod - i obratno. Ovde je pljackanje i zloupotreba svakodnevnog pojava i bogacenje manjine na račun većine koja naglo siromasi sasvim je jasno. Sto je najgore, podrazumeva se. Dokle ćemo ostati na ovom nivou svesti i neznanja to je pitanje. Sto se pre budemo sabrali i oduzeli i shvatili da je funkcionisanje po ovakvim standardima civilizacijski i ekonomski neprihvatljivo, to bolje za nas.

Stereoman: Naravno, mentalitet građana(?) je najveća kockica bilo kakvom progresivnom razmišljanju. Nije to nikakva novina. Cinjenica je da smo skloni tome da unapred nešto kritikujemo, da donosimo prevremene zaključke bez ikakvog osnova, ali to su stvari koje je teško menjati i sa time se moramo suočiti. Pitanje je kako u takvom odnosu psihickog stanja, potreba tržišta i života, mi možemo ostvariti potrebne ciljeve? Za bilo koji pomak je potreban rad. Za ovaj nas, za izlazak iz visegodišnje kolotečine, mnogo veći. Pitanje je koliko je ljudi spremno za bilo kakva odricanja, a odricanja u pitanju standarda EU se tiču isključivo apstiniranja od primitivnih navika i prisutnog varvarizma. Mi, kao sadašnja skupina ljudi u ovoj državi, sa navikama koje posedujemo, ne možemo nikada da postanemo reprezentativni uzorak evropske populacije. Nije vam teško da pogledate okolinu, najbliže okruženje, i spisak onoga što treba menjati veoma brzo bi bio ispunjen. Pocevsi od navika ponasanja, odnosa prema okolini i ljudima, pa sve do shvatanja Evrope i njenih standarda, put je očigledno dugacak. I to ne bi predstavljao problem da nije u pitanju jedno klasično defetističko mišljenje koje se godinama provlaci u javnosti. Zao duh devedesetih godina još uvek je prisutan tako što se konstantno provlaci misao da ce se ualsom u EU izgubiti to cuveno srpsko nacionalno bice, da takve glasove jedva čekaju da cuju oni kojima nije do menjanja. Takvih je u Srbiji mnogo, oni su većina, i bez obzira kolika je nasa volja da primenimo standarde EU u praksi, uvek ce postojati neki ponosni srpski seljak i reci ce cuveno JOK! - meni to ne treba. Ipak je to nasa realnost u kojoj se nalazimo, sa svim gedzama i jelecima, sa onima koji su spremni da urade sve samo da ostanu u sopstvenom gunju i poderanim opancima. Nisam hteo da budem defetistican, a ako

je tako ispalo, namera mi je bila sasvim drugacija... pozz.

Bene Geserit: Mozda ce izgradnja regionalne deponije u Uzicu biti dobar primer kako krenuti s implementacijom evropskih standarda u domenu ekologije na nasem podrucju. To jeste zapostavljena tema u Srbiji, koja valjda racuna kako ima na pretek suma, uvala i reka za prirodno odlaganje otpada, pa joj zato deponije koje bi bile izgradjene po precizno definisanim propisima nisu ni potrebne. Dobro se secam jednog propalog pokusaja da se Srbi nauce da sortiraju cvrsti otpad i da u specijalne kontejnere odvajaju papir od plastike i plastiku od stakla. Ne znam da li su isti unisteni u roku od dva ili tri dana nakon postavljanja, uglavnom, narod je ukapirao da je super sto je povecan broj kontejnera i sto je prilaz tim novim čistiji i prohodniji pa je svo djubre bacao u neki od tih. Pretpostavljate sta se desilo - isto sto i s ugradnjem kanalima u ulazima zgrada koje su imale predvidjeno odlaganje smeća - potpuno su se zapusili. Zatim, u sklopu iste te akcije sortiranja otpada gradjanima su podeljene vreće u tri boje na kojima je jasno pisalo sta se u koju odlaze. Naravno, nasa srpska domacica-mediokritet procenila je vispreno da su iste te vreće kao stvorene za interne potrebe domacinstva i da je prava steta ne iskoristiti ih u privatne svrhe, pa tako na dan koji je u nedelji bio odredjen za skupljanje otpada za recikliranje u jednoj opštini u centralnoj Srbiji kamioni Gradske cistoce sakupili su cele tri vreće od podeljenih 10 000. Mi ovde govorimo o mentalitetu naseg naroda koji nije standardizovan s evropskim, pa stoga ne moze ni da usvoji druge, konkretne standarde u svim ostalim oblastima privrede i neprivrede.

Puzzle: Standardi se ipak odnose na druge stvari, a struja, poskupljenje, inflacija, su teme koje se odnose na ekonomiju. Standardi EU trebaju napraviti pomak u poimanju zivota ljudi u Srbiji. Ipak se radi mnogo vise o samom ponasanju, promeni dosadnijeg shvatanja zivota i navika gradjana Srbije. Vecina standarda koji cekaju da budu primenjeni su prava nepoznanica za narod. Drzava, politicari na vlasti, se nisu potrudili da sustinu standarda približe narodu, da na bilo koji nacin objasne sta i kako treba menjati. Ponasanje samih gradjana se nameće kao primarno. Svoje primitivne navike moramo zauvek zaboraviti, poceti da postujemo pravila a ne, kao sto je do sada bio slucaj, da ih zaobilazimo u sirokom luku. Srbija je prepuna nelogicnosti i kontraverzi. Na svakom koraku vidno nepostovanje Zakona, deponije na svakom pogodnom mestu. Ekoloski standardi su osnova, a nasa slika je sasvim drugacija od postojećih evropskih normativa. Za Evropu je neizbežno da fabrika poseduje filtere, precisivace, a kod nas je to sasvim nemoguće. Otpadne vode u reke iz kojih pijemo vodu, teski metali i razni otrovi, a sve zbog toga sto ne umemo da razmisljamo kako treba, vec sve radimo onako kako je lakse. U sezoni svinjokolja javljaju nam se bolesti, a opet je to iz jednog razloga zato sto ne postujemo pravila koja postoje, sto ih ponovo zaobilazimo. Kada budemo shvatili da se standardi nameću svojim imenom i funkcijom, da su bitan pomak, onda ce i primena standarda biti realna. Dokle god se o njima cuti i sve se prepusta slucaju, mi ne mozemo da konkurisemo EU, vec samo mozemo da tapkamo u mestu i razglabamo o nemogućim misijama.

Katapult: Dobar deo naroda pod evropskim standardima podrazumeva standard u evropskim zemljama i to isključivo u smislu prosečnih zarada. Nikako da neko objasni narodu da se do drugog stize samo primenom prvih i da "nema 'leba bez motike". Mi smo se naucili da kao radimo a u stvari zabusavamo, da kao polazemo ispite a u stvari se dovijamo i izvlacimo, da kao idemo da uredno predamo knjizicu kod lekara a zapravo cusnemo neku kintu sestri da nas uvede prekoreda i sve tako. Zivimo u svetu kriminala i polukriminala, negodujemo

nad onima koji nas lazno umesto nad sobom koji pustamo da nas lazno i na svako pitanje imamo jedan odgovor: "Snalazim se". Uvodjenje standarda promenilo bi tu klimu napola opustenosti a napola smisljanja narednog snalazenja i dovelo nas u matpoziciju da ili postujemo pravila i propise ili da ispadnemo iz igre. Tesko je promeniti ugao gledanja za 180 stepeni i krenuti novim putem koji zahteva angazovanost i odgovornost, kao i konstantnu skoncentrisanost. Nismo mi na to navikli. Politicari nas samo zamajavaju, formalno se pristaje na sve uslove koje nam postavlja evropska zajednica, a u praksi se ostvaruje gotovo nista, za sta imamo bezbroj primera. Lenjost i nezrelost nasi su najveći neprijatelji, a nacin da ih se resimo upravo su rad i preispitivanje.

Denis Napast: Ako ne uskladimo standarde s evropskim, ulazak u EU mozemo da okacimo macku o rep. Posla ima preko glave, jednostavno ne zna covek odakle da pocne! Pogledajmo samo sta se desava na polju zastite zivotne sredine, da ne idemo dalje! Mi ne samo sto svoja Bogom dana prirodna bogatstva ne koristimo u meri u kojoj bi to svaki drugi pametan narod sigurno radio, nego ih sistematicno unistavamo, ne vodeci racuna ni o vodama, ni o vazduhu koji disemo, ni o zemljištu. Nisam vise siguran sta se dogadja s Nacionalnom strategijom upravljanja otpadom, ali, koliko se secam, do pre godinu ili dve to je bila veoma aktuelna tema. Tako kompleksni programi na koje smo obavezni zahtevaju pazljivo planiranje i dosledno sprovođenje, ali mi smo najcesce jaki samo na recima, dok nam realizacija uvek negde uspe da zapne. Zapravo smo skoro svi duboko nezainteresovani za preduzimanje konkretnih koraka koji bi vodili opstem boljitku. Jednostavno se ponasamo generalno nemarno i prema sebi, a kamoli prema okolini (cast izuzecima!). Ekologija je deo opste kulture i vaspitanja i uopste nije iluzorna kao postavka. Nama se cini da je to zaista poslednja rupa na svirali, posto smo preokupirani pukim prezivljavanjem. Valjda nam niko jos uvek nije na pravi nacin pokazao da ona moze biti i veoma korisna, ne samo sa zdravstvenog i estetskog stanovista, vec i te kako i sa ekonomskog. Svet nas nece prihvatiti zato sto nas, nasom krivicom, vidi kao divljake. Nazalost, i u ostalim sferama, ne samo u ekologiji...

Pravac biblioteka: Evropski standardi u Srbiji su krajnje marginalna stvar u javnosti, a jedina krivica je na politickoj garnituri koja ne zeli, ili se plasi (ne znam zbog cega) da javnosti predstavi evropske standarde na pravi nacin. Nasa politicka "elita" nam svakodnevno govori o evropskim integracijama, o nuznosti ulaska u iste, ali nema pomena na evropske standarde, sto govori da njihovo obracanje nije iskreno, vec se prikrijuju sustinske stvari. Verovatno je i njima jasno da ce pitanje standarda u Srbiji ici malo teze, da se mentalitet srpskog gradjanina (?) nikako ne ulapa u standarde EU. Ocigledno da je srbima najvaznije da ih niko ne dira u prava i slobode koje su sami zacrtali, da im niko ne ulazi u njihovu intimu koja pocinje sa svakim svinjokoljom, i tu se nalazi jedini razlog zasto se pitanje standarda izbegava. Nema potrebe da se plasimo da ce se uvodjenjem standarda nesto uraditi na ustrb slobodnih misli srba. Uvodjenjem ce se samo poboljsati stanje u kojem zivimo, uvesce se preko potrebni red, a ako je to razlog zasto se standardi ne pominju, ako politicari na vlasti misle da ce se tako narusiti harmonija (koja i ne postoji), onda sam ja za hitno obelodanjanje istine o prednostima i sustini standarda EU. Dolazimo do sustine, a to je da nasi politicari vode providnu kampanju, da izbegavaju resenje sustinskih stvari, a standardi to svakako jesu. Ne plasite se od boljeg, treba se plasiti od sadasnijeg stanja, u kojem se nista ne zna, u kojem vlada potpuno bezvlasca i gde svako radi onako kako mu je lakse.

Aurora: Jedan lokalni funkcioner jedne stranke je rekao pravi

biser koji tacno opisuje stanje sa standardima i misljenje naroda u vezi njih. Kaze filozof (samozvani) da je mnogo dobro sto se na jednom politickom skupu nije naslo vise ljudi sa sela, jer bi to moglo da izazove nesagledive posledice. "Mogli bi da cuju da ne smeju da se ponasaju kako su do sada"-rece covek i ostade ziv. Meni uopste nije jasno sta se i od koga krije bilo kakva rasprava u vezi evropskih standarda. Ako ovo skrivanje znaci njihovu implementaciju, onda to pozdravljam, ali ja znam da nije. Ovako se samo odugovlaci, i ovo je nacin davanja nade onima koji su iz sve snage protiv bilo cega progresivnog, protiv bilo kakvih novina, protiv Evrope u startu. Besmisleno je menjati teze i zastrasivati ljude nekim glupostima. Neko se uplasio da nece imati svinjokolja. Ne brinite braco srbi, bice ga, ali na predvidjenom mestu. Ne moze da svinjska glava viri iz gepeka za uoci nekog praznika, ne moze bez kontrole, u tome je sustina, i ja ne vidim nista lose u tome. Ne zanima me sto mnogo njih ne zeli da se standardi primenjuju, jer mi je jasno da Srbija nikada nije mogla da se pohvali intelektom svojih gradjana. Ja samo zelim da prihvatim ono sto je napredno, da prihvatim odgovornost i nacin boljeg ponasanja. Ako je vecina stanovnika primitivna, i sa dubokim korenima ruralnog duha i filozofije, postoji i ona razumna manjina koja ce morati da ulozi napor i uvede neka pravila koja ce morati da promene vecinu. To je proces koji je neminovao, i bas me briga sta govore ruralci.

Ekonomске reforme

Hammer: Ekonomске reforme treba da obuhvate restrukturiranje privrede kao promene u politici ministarstva finansija da bi se postigla makroekonomska stabilnost. Inflacije je jedan ogromni problem u ekonomiji naše zemlje i mora biti adekvatno rešen, jer bez njega sve ostali potezi povučeni ka završetku reformi su uzaludni. Problem je što se po pitanju inflacije slabo šta dešava. Osnovni problem je smanjenje javne potrošnje. Uostalom taj zadatak nam je i postavio MMF. Ali problem je što postizanje smanjenja javne potrošnje pokušava da se reši radikalnim potezima u oblasti socijalne i zdravstvene zaštite. Primer radikalnog poteza je i isplata otpremnina radnicima. Otpremnine radnicima, koji su dobrovoljno napustili javne firme, država je platila skuplje nego da su ti radnici ostali zaposleni, zbog čega je u nastavku tog procesa nužno napraviti uštede troškova. Otpremnine nisu isplaćene na račun alternativnih radnih mesta, već na račun penzija, kroz koje će država ponovo platiti te otpremnine. Ekonomске reforme se moraju sprovesti jer je privreda u totalnom kolapsu, ali problem je što se to pokušava uraditi na račun građana. Sa druge strane imamo velika javna preduzeća i ustanove (vojske, EPS, policija, tajne službe) koje troše velike sume novca, a na njihovim reformama se ne radi. Ostajemo da se vrtimo u krugu. Ministri i dalje vode svoju tvrdogalvu politiku i rade za interes svojih partijskih kolega. A za to vreme priča se građanima kako moraju da stegnu "opsač" i da pretrpe "posledice tranzicije". U redu ali taj teret bi trebali svi da podnesemo, a ne samo onaj sloj ljudi koji je prinuđen da trpi.

Fantom: Reforme u domenu ekonomije izgleda da ne idu tako glatko kako se to zeli predstaviti javnosti. To pokazuje i ovaj slučaj prozuetka roka za ispunjenje domaceg zadatka koji je MMF stavio pred nase Ministarstvo ekonomije, a koliko do juce smo se hvalili kako smo svoje obaveze ispunili. MMF ocigledno nema dovoljno poverenja u nasu Vladu, kao sto ga nemaju ni gradjani i to s punim pravom, s obzirom da je ministar Dinkic vec uhvacen u nekolikim neistinama, da ne kazem lazima. Sumnja se da ce Vlada ograniciti zaradu u javnim preduzecima na 10,3 odsto kako je receno, pa MMF zeli da se u to uveri uvidom u planove svih tih firmi (ima ih ukupno osam). Ljudi ne mogu da se nacude potezima koje vuku nasi ekonomisti i zato im iz predostroznosti daju tacna uputstva sta da rade i stalno ih nadgledaju. Valjda to govori dovoljno o nasem

postenju i ugledu u svetu. Nama obicnim smrtnicima ostaje da se nadamo da ce postavljeni uslovi biti ispunjeni do predvidjenog novog roka i da se zdusno molimo da opet nesto neplanirano ne iskrсне.

Katapult: Kad bi nam ekonomske reforme sprovedili pravi strucnjaci a ne samonabedjeni, bilo bi nekog konkretnog pomaka u pravcu smanjenja inflacije i obezbedjivanja trzista koje bi bilo dovoljno stabilno da se strani investitori zainteresuju za ulaganja u nasu zemlju. Medjutim, posto se ovde ama bas sve radi ispod zita, iza ledja i po rodjackim i ortackim linijama, tesko da ce Srbija uspeti da se oporavi i pokrene privredu koja je u decenijskom zastoju. Na sve strane izbijaju afere, a manjima se pridaje kroz medije onoliko znacaja koliko je potrebno da se maskiraju i zataskaju vece. Umesto da se rukama i nogama bore za privlacenje stranog kapitala, nasi celnici glume neko ludilo i guraju zemlju u sve dublju krizu, osiguravajući sebi i svojim najblizim pajtasima poligon za privredne i bankarske malverzacije. Ekonomске reforme su predviđene planovima za naredni period, ali je sada vec i laicima jasno da se nece sprovesti dosledno, kao sto se ne sprovede ni bilo koji drugi zakoni i propisi u ovoj zemlji. Koropecija i mafijaski razradjeni sistemi za bespravno bogacenje pojedinaca koji su i bez toga dovoljno ekonomski mocni jaci su od svakog donetog zakona. Zasto se kriminalu progledava kroz prste ako ne zato sto od njega koristi imaju ljudi koji su sebi obezbedili upravo takve pozicije sa kojih mogu nesmetano da upravljaju svim drustvenim, ekonomskim i politickim tokovima!

Rododendron: Izgleda da se nasa zemlja opet nasla pred istim problemom koga se svi nerado secaju i koji jos nije stigao da bude zaboravljen, a jos jednom je vaskrsnuo, pred inflacijom. Smanjenje deficita u trgovanju s inostranstvom dovelo je do toga da se redukuje uvoz prehrambenih proizvoda i samim tim doslo je do stvaranja monopola na domacem trzistu istih tih proizvoda. Dinkicev sukob s proizvodjacima zejtna samo je jos jedan dokaz kako se Vlada koja je i dovela do zahuktavanja inflacije sada navodno zestoko protiv nje bori. Bice izuzetno tesko odrzati inflaciju na planiranom nivou od 9,3%, a strucnjaci za ekonomiju koji nisu u sprezi sa vlascu tvrde da je to gotovo nemoguće. Vlada je navodno pripremila paket mera za suzbijanje inflacije koji ce biti efikasno sproveden ukoliko Narodna banka bude odredila i primenila svoje mere. Medjutim, prema misljenju makroekonomista, ta tvrdnja nije na mestu zato sto je Narodna banka u protekloj godini cinila sve sto je bilo u njenoj moci i nije u redu da se odgovornost za neuspeh u sprovođenju reformi prebaci na tu instituciju. Povecan privredni rast u 2005. godini nije rezultirao povecanjem zaposlenosti, a o tome se nigde ne govori. Politicki interesi nesumnjivo koce ekonomske reforme. Bilo bi daleko bolje po nasu ekonomiju u sledecoj godini kada bi se zaista preduzele radikalne mere za smanjenje i kontrolisanje inflacije, cak i po cenu smanjenog privrednog rasta, ali posto se upravo tim argumentom Dinkic najvise hvali pred javnoscu, mala je verovatnoća da ce taj savet strucnjaka biti uzet u ozbiljno razmatranje.

UltraVOX: Kratko i jasno. Kada slusam vladina saopstenja spopadne me momentalna muka od pretencioznih izjava u koje i sami ne veruju. Ekonomске reforme su ostavljene na milost i nemilost samozvanih eksperata koji jedino sto umeju je da se hvale. Dok oni tako uzivaju u sopstvenim senkama euro svakodnevnog skace, kupovna moc gradjana opada a inflacija se itekako oseca. Ljudi iz MMF odlaze nepostignuvsi dogovor sa ekspertima, ali se o tome vesto manipulise. Hvalili su se i sa postignutim dogovorom Zastava-Fiat, ali niko nije spomenuo da isti Fiat ne zeli da saradjuje po bilo kojem osnovu dok se stari dug ne izmiri. Ta cinjenica im nije smetala da pompezno

najavljuju saradnju, da vec govore o kreditima i povlasticama oko kupovine jos nepostojećeg i neizvesnog proizvoda Zastava Punto. To je sustina nasih ekonomskih reformi. Zec u sumi a eksperti i legalisti vec poceli da meze.

Hiljaditi: Ministar Srbije za ekonomske odnose sa inostranstvom Milan Parivodić očekuje da će na putu ka EU Srbija ekonomski ojačati i postati ekonomski tigar na Balkanu. Kada se neko ovako olako hvata da izjavljuje gluposti, onda nema mesta cudjenju gde smo stigli i koliko toga nismo postigli. Kako racunati na ozbiljne ekonomske reforme kada nam je Vlada sastavljena od gomile hvalisavaca koji samo umeju da govore, a niko ne pominje konkretne rezultate. Ministar finansija se nasao prozvan da objasnjava o Nacionalnoj stedionici i tu aferu predstavio kao njegov najveći uspeh. Verujem da jeste tako, to je licno njegov uspeh. Od tog njegovog uspeha me pomalo boli glava, a i onaj tigar moze svakoga od nas da napadne. Koje su to ekonomske reforme kojima bi ova Vlada mogla da se pohvali? Ako su mislili na PDV, na nenormalno oporezivanje plata zaposlenih, na konstantan rast eura i inflacije, onda svaka cast. To je prazna prica, dovoljno izvukana da bi sve shvatili.

Is that what you think?: Ako bi slusali nase eksperte, verovatno bi bili uverevani da su nase reforme najbolje, najefikasnije, da se postizu nevidjeni uspesi, da smo na samom vrhu uspesnosti. Onda se pojavi neko sa strane, neko ko se bar malo razume u ekonomiju i kaze onako kako i jeste. Ne treba da nas cudí ovako stanje u kojem se nalazimo. Mi imamo stranku, koja sebe tako elitisticki predstavlja, da svakom onom ko ima bar malo zdravog razuma postaje muka da sve to slusa. Od njihove ekspertske naravi mi smo se samo upoznali sa ekspertskim nacinom uzimanja finansija, i na tome im se mora odati priznanje. Predsednik Medjunarodne asocijacije za produktivnost Klaus Helmrih nam prognozira 5-10 godina za produktivnost. Pitajte Dinkica kolike su njegove ekspertske procene? Rekao bi vam da je to sasvim blizu, toliko blizu da samo sto se ne sudarimo. Istina je sasvim drugacija od one koju nam eksperti govore, tako da se prave ekonomske reforme mogu ocekvati kada Srbija dobije prave eksperte, a ne lazne proroke i prodavce magle iz G17+.

Vatreni: Ne moze se istovremeno kohabitirati sa milosevicevom bandom i biti uspesan u sprovođenju ekonomskih reformi. To su dve suprotstavljene stvari. Da je banda znala kako da sprovede ekonomsku politiku ne bi prozivali sve ono sto smo prozivali dok su oni bili na vlasti. Sporazum sa MMFom je propao, jer je vlada opet pokusala da nadje neko kompromisno resenje između SPSa i potrebe da se uvede reformski zakon u oblasti penziskog i invalidskog osiguranja. Ocgledno je ovakvo balansiranje postala nesnosna glavobolja za sve nas, ali je glavni problem sto vlada koja ima podrsku do 10 procenata stanovništva nikako ne zeli da ode. Na delu se moze videti kako propadaju svi planovi da se uspesno sprovode reforme. Ako saberemo 2 i 2 videćemo da je neophodno da se smeni postojeća vlast, koja vlada na staklenim nogama zahvaljujuci podrsci onih koji su nas unazadili nekoliko decenija. Sa njima na celu unazadicećemo se toliko da nas i neka normalna vlast neće moci izvuci do XXII veka

Penelopa: Ova vlast je genijalna u sprovođenju ekonomskih reformi i mnogi bi trebali od njih da uce. Zaustavili su privatizaciju, a sve u cilju daljeg bogacenja milosevicevih tajkuna i sopstvenih podrepasa, dok pomenuti ne otmu sve sto im se ucini iole zanimljivim. Dalje od njih se moze nauciti na koji se nacin omrazeni stranac koji je dosao da ulaze u ovu zemlju moze izbaciti iz konkurencije. Poseban deo vlada posvecuje malim akcionarima, od vlade mozete nauciti na koji ih nacin mozete

najlakse prevariti. Takodje vlada se koristi trikovima tipa destabilizacija zemlje, da slucajno ne bi strana investicija dosla do nekog naseg preduzeca. Uz sve ovo vlada ide i na kartu gluposti i primitivizma prosečnog radnika u fabrici. Kada se sve ovo sabere, mozemo da im verujemo na rec da se najuspesnije i najbrze reforme na svetu sprovode bas kod nas.

Nano: Problem inflacije je ove godine svakako bio tema broj jedan. Isviše nerealna očekivanja i neozbiljna monetarna politika dovela je do sadašnje situacije. Sam start inflacije na početku godine bio je 2,1 % i prognoza vlade je iznosila negde oko 9% što i nije bilo zabrinjavajuće. Situacija se ubrzo otrgla kontroli i vrlo brzo je prešla granicu od 13% (za koju je ministar Dinkić nudio opkladu) da bi na kraju godine dostigala 18% a do 2006. će verovatno izaći na 18%. Opravdanje za "promašaj" ministarstvo je našlo u ceni sirove nafte na svetskom tržištu. Inflatorne tenzije u velikoj meri su posledica populistickog pristupa Vlade, koja ne želi da obustavi subvencije propalim društvenim preduzećima i smanji javnu potrošnju. U svakoj normalnoj zemlji guverner i ministar finansija bi zbog ovakvih promašaja trebali da podnesu ostavku. U Srbiji to ne samo da nije slučaj, nego su dve osobe ključne za ekonomsku politiku jedna drugoj čitave godine prebacivale odgovornost za visoku inflaciju. Ekonomske reforme moraju da u startu smanje problem inflacije jer samo tako možemo da pokrenemo ionako zaostalu privredu koja je na kolenima.

Reforme javne, državne i lokalne uprave

Xander: Bez procesa decentralizacije i nezavisnog (necentralizovanog) finansiranja svake opštine pomak ka boljem je nemoguć. Pogledajte primer opštine Rakovica. Ljudi su uz pomoć nevladine organizacije i sopstvenih sredstava napravili Info Centar koji služi za pomoć građanima. Na jednom mestu celokupni poslovi administracije se mogu obaviti gde nema šaltera, nego ima više operatera koji su zaduženi za po jednog klijenta. Naravno ljudi sednu obrate se službeniku i sve na jednom mestu završe. Imaju potpuno nov informacioni sistem koji objedinjuje sve "šaltere" na koje ste ranije morali da idete. Naravno ne treba pominjati da je sve lepo uređeno. To je odličan primer koji pokazuje kako treba da izgleda administracija u opštinama i kako treba organizovati pomoć građanima.

Bordžija: Kada bi lokalne vlasti raspolagale svojom imovinom, slika opština u unutrašnjosti verovatno bi bila drugacija. Ako pomenuti predlog zakona bude konacno dosao na dnevni red, postoji sansa da se otpocne s procesom decentralizacije i da se nesto konacno uradi i za one građane koji zive van prestonice. Toliko toga treba da se otpocne, zar ne. Ja ipak verujem u promene na svim nivoima pa tako i na ovom, ma koliko nam to iz ove perspektive delovalo bajkovito. Najteze je imati pa nemati, sto ce da vazi za vlasti u Beogradu, a ima li sta lepse od suprotnog? Ako se bude racionalno raspolagalo prihodima koje opštine donose, privreda ce se na lokalnom nivou poceti da oporavlja, a gradovi ce moci da se urede po standardima koje propisuje Evropska unija. Za sada stvari stoje tako da mnoga naselja u provinciji nemaju sredstava za rekonstrukciju elementarnih stvari kao sto je komunalna mreza i taj podatak vec sam za sebe govori dovoljno. Reforme javne državne i lokalne samouprave nesto je od cega zavisi napredak opština koje su godinama unazad bile u zapecku i pre svega u senci metropole.

Rododendron: Cilj reforme lokalne samouprave upravo je bila revitalizacija efikasne, adekvatne i odgovorne samouprave u vise desetina opština u Srbiji u nekom prihvatljivom roku od cetiri godine, ako se dobro secam tog podatka. Poboljšanje

efikasnosti lokalne samouprave u pružanju pomoći i usluga građanima samo je jedan od nekoliko očekivanih rezultata ovog programa. Među njima je i decentralizacija koju treba da sprovede Vlada Republike Srbije. Koliko se realno do sada postiglo vidimo i sami kroz svakodnevna zbivanja. Beograd i dalje uspešno "skida kajmak", kao što je uvek i radio, dok su opštine u provinciji dobrim delom zanemarene i osiroasene. O tome svedoci spora modernizacija informacionih sistema koja najviše koci efikasnost u pružanju usluga građanstvu, a nije приметно ni neko značajno podizanje nivoa stručnosti zaposlenih u javnim institucijama. Trajavnost na delu, još jednom. O međujopstinskoj saradnji takođe nema smisla govoriti na ovom stupnju reformi, tako da će izgleda proći još nekoliko godina dok ne budemo mogli da uočimo ikakav napredak.

Flash Gordon: Problem reforme javne uprave u Srbiji je veliki. Veliki iz najosnovnijeg razloga što se veoma malo preduzima da bi se videli konkretni rezultati. Mislim da je krajnje pogresan pristup problemu napravio da problem postane još veći i obimniji. U vestima na ovu temu se uglavnom čuju licitiranja sa eventualnim otpustanjem zaposlenih. Koliko, koga i kada? Znam, preobimnost uprave jeste problem, ali šta raditi i u slučaju da polovinu otpustimo, šta se menja? Ako bi ostali samo na pukom otpustanju i bez preduzimanja bilo kojih poteza modernizacije, onda se ne bi ništa uradilo. Potrebno je prvenstveno promeniti koncept samog rada. Odnos prema poslu je najveći problem. Sve dok se iz kancelarija čuju isključivo kokodakanja i abrovisanje sustina se neće promeniti. Mnogo treba promeniti, a sam sistem rada se nameće kao primarni. Profesionalnost iznad svega, to je jedini recept. Uprava treba da postane brzi servis bez nepotrebnih čekanja na odgovore. Suvisna birokratizacija i pravljenje problema bez potrebe su doveli nasu upravu u stanje u kojem se nalazi. Suviše ljudi, malo rada, suviše posla, mala efikasnost, previse pitanja, a slabi odgovori. Mislim da je jasno. Suprotno od ovoga bi moglo da promeni stvari.

Blue: Svakom je u interesu postojanje moderne, i pre svega, efikasne uprave. Kada bi samo pogledali kako je ova oblast uređena u EU, samo da preslikamo, mislim da bi nas problem bio rešen. Ali mi u ovoj oblasti ne radimo ništa. Ako se nešto radi to je slabog intenziteta, nedovoljno za bilo kakve reforme. Sama slika je godinama u nazad ista i prepoznatljiva. Prvo što se nameće kada se pomene uprava je njena neefikasnost. U doba kompjuterske tehnologije i informacionih sistema nema nikakve potrebe da naša uprava ne bude osavremenjena. Ima pozitivnih primera u Srbiji, ali oni ostaju kao usamljeni primeri, što svakako nije dobar znak. Treba upravu približiti građanima, a kako će se to najbolje uraditi nego kroz efikasnost i bolju saradnju sa samim građanima. Običan građanin će biti prezadovoljan da ga na salterima i u kancelarijama ne setaju od vrata do vrata, biće zadovoljan da sve može završiti u kratkom vremenskom periodu, da uvek može da računna na pomoć nekog službenika uprave, da sme da pita i da se ne plasi od odmazde birokratije koja je sada u našoj upravi vidljiva. To su najmanji prohtevi koji mogu mnogo da promene. Problem je i ministarstvo koje nema obzira prema problemima ovakve vrste, tako da je u ovoj oblasti potreban jedan opsežna preraspodela poslova, nadležnosti, a sve u cilju unapređenja situacije.

Duška: Sve što može da doprinese boljem funkcionisanju državne uprave treba prihvatiti kao zdrav i konstruktivan predlog. Na rad državne uprave ima mnogo zamerki. I nefunkcionalnost i preterana birokratizacija, prenatrpanost kadrovima, sve je to jedan velik razlog da se zapitamo zašto se na tom pitanju ništa ne radi. Vlada Republike Srbije je poznata po tome da svako od ministara i njihovih pomoćnika može da govori šta hoće i da se

mesa u stvari koje mu ne pripadaju. Ministar Lončar, koji je ako nije obavesten nadležan za probleme iz ove oblasti, više je vremena svoga mandata proveo na ispraccju Haskih optuzenika, nego li na svom radnom mestu. Time je država jasno stavila do znanja da joj reforma u ovoj oblasti nije primarna stvar. Verovatno se plase da će izgubiti sigurne glasove koji sede po opštinama i ostalim upravama, pa ne diraju niste. Kada se bude selekcija kadrova vrsila po stručnosti i interesovanjem za posao, onda će znati da se nešto na ovom pitanju promenilo, u suprotnom, i dalje će nas čekati birokratska i neefikasna uprava.

Slobodarac: Činjenica je da naša uprava nasledjena iz perioda vlasti Milosevića preglomazna. Ne bih da ulazim u to kako se na tim mestima nalazi veliki broj radnika, ali smem da posumnjam da se tu radi o rođackim i ostalim vezama, koje i danas u svakom segmentu društva imaju ogromni značaj. Da bi se uspešno sprovela reforma upravnog sistema u državi, mi moramo da imamo spremne ljude u ministarstvu koji će se voditi isključivo principima efektivnosti i ekonomičnosti. Kada to kažem, mislim da je preglomazan državni aparat nefunkcionalan, i da se mnogo veći efekat rada može postići stavljanjem edukovanih kadrova i potpunom profesionalizacijom. Postoje istraživanja koja govore da ukupna cena uspešne reforme uprave u svakoj zemlji iskazuje se u proseku kao osamdeseti deo cene efekata koji se postižu zbog podignute efikasnosti državne uprave. Samim tim nastaje neprocenjiva ušteda u vremenu i novcu. Četiri principa su jako bitna i to su: depolitizacija, profesionalizacija, transparentnost, i onaj najbitniji, koji se trenutno zagubio, lična odgovornost. Treba službenicima usaditi taj osećaj odgovornosti za posao koji obavljaju. Ako neko ne voli posao koji obavlja, mislim da mu nema mesta. Nervoza koja je prisutna na salterima ne može se opravdati. Zato je odabir profesionalnog i edukovanog tima veoma bitna stvar.

Riverman: Kragujevački ombudsman Milan Petković obratio se povereniku za informacije od javnog značaja Rodoljubu Šabiću zbog nedostavljanja podataka o broju zaposlenih u gradskoj upravi u tom gradu. Kako je Petković naveo u pismu povereniku za informacije od javnog značaja, i pored brojnih urgencija i zahteva Gradskom veću da interveniše u tom slučaju "gradska uprava nije reagovala" Očigledno da gradskim vlastima u Kragujevcu nije do davanja informacija ovakvog tipa. Činjenica je da stanje u upravi ne zadovoljava bilo kakve normalne kriterijume. Ovako, posle izbegavanja odgovora na sasvim jednostavna pitanja, sa razlogom sumnjam da je u Kragujevcu stanje veoma loše. Možda je u pitanju i strah za rodbinu i prijatelje koji su kao po nekom srbijanskom scenariju morali da dobiju radno mesto kao prioriteta. Takvih slučajeva u Srbiji ima na sve strane. Dok se ne promeni takva politika, uprava sigurno ne može imati predviđenu efikasnost i sustinu postojanja. Veze i prijateljstva ne mogu biti uslov za posao, ali kome to reci kada niko ne čuje? Zato naša uprava neumoljivo podseca na vasar i skup nesklada i permanentne birokratije. Neefikasna, a preglomazna, problem u ljudima i kvalifikacijama koje poseduju.

Ja ZNAM: Džavna i lokalna uprava su stecište prijatelja i rodbine, politički podobnih i svih onih koji su u prethodnom periodu bili na vlasti. Svako ko je dolazio na vlast, dovodio je sa sobom i gomilu svojih prijatelja, rodbine, i ko zna koga još. Tako da to sada izgleda očajno. Evropski standardi u proseku (Italija, Francuska, Španija) propisuju jednog činovnika na 1.000 građana, dok je u skandinavskim državama (Danska, Švedska, Norveška) taj odnos iznosi jedan činovnik na 1400 građana. U Srbiji, pod ovom vlašću, odnos činovnika i građana iznosi 1: 500. Ko im sada može pohvatati red, ko, šta, gde i zbog čega radi u

tim silnim kancelarijama. Jedino šta je sigurno da ih ima previše za posao koji obavljaju, da i ono što rade, ne rade ni blizu tako dobro, kao što bi morali. Zato je evidentno da je neophodno napraviti oštre rezove u ovom delu i tako rešiti mnoge probleme. Smanjiti rashode u budžetu, smanjenjem broja radnika, u skladu sa evropskim standardima, koji nisu nimalo zanemarljivi i regulisati već nekako njihovo odvratno ponašanje.

Misha: O nasoj upravi i njenoj efikasnosti nema potrebe govoriti jer ne postoji. Efikasnost se u upravi ne podrazumeva. Svima je poznato da se kod nas neke stvari nisu menjale godinama. Takav je slučaj sa nasom upravom. I dalje se taj organ predimenzionira svojim brojem radnika. Ako bi zaista postojala iskrena volja za promenama u ovoj oblasti, onda bi konačno trebalo napraviti prvi korak. Price iz ministarstva, price o otpustanju velikog broja radnika i smanjenju masivnosti upravnih organa su nerealne. Nerealne iz jednog jedinog razloga, zato što nema ko da ih primeni. Ako je i neko pomislio da će plaćljivi Zoran Loncar na napravi plan reformi onda se taj ne razlikuje od njega. Zoran Loncar, ministar za državnu upravu je više vremena proveo na ispracijama haskih optuzenika nego u maticinom ministarstvu. Od takvog (ne)kapaciteta je neralno bilo šta očekivati. Zato se opustite, popijte nesto za smirenje, na salterima rade neki cudni ljudi

Uskladjivanje zakona i propisa

Hobit: Govorimo o uskladjivanju zakona i propisa, a oni koji nam zakone izglasavaju prvi su koji ga krše! Protiv nekoliko službenika i članova Skupštine Srbije Demokratska stranka je podnela krivične prijave zbog nezakonitog oduzimanja mandata Vesni Lalic i Sovraniju Conjagicu. Tuzbe su podnete još i protiv predsednika Skupštine Predraga Markovica, Tomislava Nikolica, Marka Danilovica, Petra Cvetkovic i Zorice Simic. Potpredsednik DS-a Dusan Petrovic rekao je da pomenuti poslanici nikada nisu podneli ostavke na osnovu kojih im je Administrativni odbor oduzeo mandate, a Republička izborna komisija imenovala dva nova poslanika. Dakle, jasno je da se radi o krivičnom delu koje su izvršili ljudi koji tako na tako nesto ne bi smeli ni da pomisle. Srbiji se crno piše ako se nesto ne bude učinilo i ako na vlasti ostanu isti ti koji nemaju ni stida ni srama. Zasto bi takvi kakvi su bili odgovorni i azurni kada su u pitanju veliki državni poslovi? Trenutno je aktuelna prica o strategiji za borbu protiv korupcije, a svi previdjaju da je zakona bilo na papiru i do sada. Sta ce se sustinski promeniti ako novi budu doneti, a pri tom isto tako ostali samo na papiru?

Android: Jos uvek traje uskladjivanje Zakona o zdravstvu, ali to nase poslanike koji su nadareni da paralelno s podjednakom paznjom i koncentracijom prate i razmišljaju o vise problema nije sprecilo da prosle noci po Skupštini jure Mladjana Dinkica zato što je ovaj dosao na posao u farmericama a ne u odelu, verovatno obnevideo od cifara koje mu od non do stop titraju pred ocima. Kad covek cuje za tako nesto, ne zna da li da se zaceni od smeha ili da pocne da se davi u suzama pa onda uradi i jedno i drugo istovremeno. Ozbiljnost i priljeznost nasih zastupnika, od cije nam savestnosti zavisi buducnost, ocito su na zavidnom nivou. Ne moze nama zakone da donosi neko ko se svrcka po Skupštini u jeans-u, gospodo draga, ima da se zna neki red, kakav je to nacin! A to sto nam radikalski poslanici stavljaju svoj veto na svaku iole smislenu stavku u zakoniku nema veze, za to ne moraju da napustaju parlament... Ovo su veoma porazavajuće činjenice zbog kojih nemam ni trunke poverenja u bilo kakve značajnije promene u ovoj zemlji. Mi se doslovno sprdamo s vlastitim životima i niko za to ne daje ni dve pare.

Hobit: Uskladjivanje nasih zakona i propisa sa evropskim u pre-

vodu znaci uskladjivanje naseg mentaliteta s mentalitetom civilizovanih od nas naroda. Kada do toga bude konacno doslo, a nadam se da hoce jer nam je to ne samo obaveza nego i nuzda, moracemo da naucimo sasvim nova pravila ponasanja u svim svojim dnevnim poslovima i kretanjima. Primenjivanje zakona svuda se ocenjuje kao najskakljiviji deo problema, ali kad se jednom naucimo da ih postujemo, stvari ce se dalje odvijati same od sebe. Za taj novi nauk potreban je razradjen sistem informisanja, kao i primenjivanje ostrih kazni u svakom pojedinačnom slučaju nepostovanja zakona. Mozda ni Nemci, kao jedna od najdisciplinovanijih nacija, ne bi bili kulturni kao sto jesu, da ih država ne udara po dzepu za svaki napravljeni prekršaj. Pitam se samo da li ce nasi celnici, ovakvi kakvi jesu, uopste pristupiti sprovođenju zakona ili ce to izbegavati sve dok budu za to imali prostora? Bice naposletku tako da cemo morati da menjamo njih pre nego sto budemo mogli da menjamo zakone koji nisu usaglaseni s evropskim...

Katapult: Od nas se zahtevaju velike reforme na svim poljima - pravnom, socijalnom, ekonomskom, zdravstvenom, ekoloskom... EU je do sada stekla uvid u nasu sprosot, kako u razmišljanju, tako i u delanju, kao i u nasu nesrecnu neodgovornost koja ce nam se, ako ovako nastavimo, olupati o glavu. S jedne strane, vlasti su duzne da reforme sprovedu poglavito kroz nove ili stare prilagodjene zakone i kroz slobodu informisanja, dok je s druge strane potrebno stalno anketiranje stanovništva. Ankete su pametna stvar jer ubijaju tri muve jednim udarcem: ako su dobro sastavljene, između redova sugerisu ispravan stav, zatim, pružaju informacije o tačno definisanim mogućnostima koje se nude i naposletku nadležnima daju sliku preovladjujućeg mišljenja u narodu. Kako, npr., objasniti našem domaćem poljoprivredniku da je korišćenje recikliranog, odnosno organskog đubriva daleko unosnije i zdravstveno bezbednije od upotrebe vestackog? Mislim da treba više pisati i govoriti o uspesima onih koji tu praksu zaista primenjuju i na taj nacin popularisati novine prema kojima, usled neznanja i tvrdokornosti, inace postoji velika rezervisnost, ako ne i otpor. Menjati vazeće zakone i propise samo na papiru takodje nas nece pribliziti ulasku u EU, jer je najvažniji deo te price primenjivanje istih. Mi smo toliko zaostali za svetom da cemo se ili opasuljiti bilo milom, bilo silom i poceti da se ugledamo na Evropu, ili cemo stvarno ostati u ovom kalu, sami i odbaceni od sveta, prepusteni zivotu bez buducnosti.

Trejsi: Nije mi poznato da je u ovoj zemlji i jedna institucija reformisana. U njima uglavnom rade svi milosevicevi kadrovi koji su ih i doveli do propasti. Takodje, ne vidim da danasnja vlast ista cini na reformisanju institucija. Jedino sto gleda je da postavi sto vise svojih stranackih kadrova. Jedini uslov da bi neko bio postavljen na neku od funkcija je da je clan neke vladajuće stranke. Sa clanskom kartom dss-a ili g17 covek moze komotno postati direktor u nekoj firmi. Niko ne pominje kvalitet kandidata vec samo politicku pripadnost. Ovo je najbolji dokaz da nista nije promenjeno i da ista pravila vladaju kao i u milosevicevo vreme.

Modesti: Nasa zemlja se, kao i mnoge u regionu, suocava s brojnim, ali neophodnim promenama koje treba da ubrzaju proces njenog ulaska u Evropsku uniju. Najveci broj zakona, propisa i odredbi koje treba usaglasiti s evropskim vezan je za zastitu zivotne sredine. Medjutim, da bi se u ovom segmentu sagledala realna situacija i uocili svi problemi, neophodno je bilo naciniti presek stanja zivotne sredine u državi, a samim tim i u Srbiji. Zagadjenje voda u Srbiji potice od razlicitih privrednih grana (industrija, energetika, poljoprivreda, saobraćaj). Postojeca zakonodavna regulativa za kvalitet vode za pice i za kupanje

nije u saglasnosti sa propisima EU. Nedostatak standarda za ispuštanje otpadnih voda predstavlja veliki problem. Nadležnosti u oblasti voda su podeljene između različitih organa državne uprave, dok su njihova saradnja i povezanost vrlo ograničene. Ovakvo stanje je značajan faktor usporavanja primene principa integralnog upravljanja vodama u slivu. Zastita voda se, jos uvek, ne bazira na principu zastite u celom slivu. Na pogorsanje kvaliteta vode u Srbiji uticu i poljoprivredne aktivnosti, recni saobraćaj, poplave, kao i preko-granicno zagađenje. Sistematski monitoring kvaliteta površinskih voda je nedovoljno efikasan, dok je monitoring kvaliteta podzemnih voda ograničen i vremenski i prostorno. Ne postoji sistem za ranu najavu industrijskih udesa. Dakle, neophodan je adekvatan monitoring, uvodjenje standarda i propisa koji ce obavezati industrijska postrojenja i poljoprivredne proizvođače da postavie odgovarajuće filtere i na taj nacin onemoguće zagađenje. Nadamo se da ce novi zakoni uneti neku promenu u sadasnju situaciju, ali vecina zainteresovanih za ovo pitanje rezervisani su prema onom bitnijem delu price, a to je sprovođenje zakona u delo.

Verujem: Reforme, reforme, reforme... Kao papagaji pricaju istu pricu, a nista ne rade. Trecina zakona koji treba da se done-su ili modifikuju odnose se na zastitu zivotne sredine. Stiti li neko prirodu? Ustvari da li je iko u skorije vreme cuo da je donet neki zakon o zastiti zivotne sredine. Sta je sa pravima zene? Da li je to manje bitan faktor, ili balkanac toliko voli da klepi svoju zenu da mu se nikako ne mili da se doneše zakoni o zastiti degradiranog pola. A zastita nacionalnih manjina, zakoni o poljoprivredi, televiziji... Sve se po nesto uradi, ali ili je to sporo ili totalno pogresno, kao sto je svez primer reforme penzionog sistema. SPS kaze jedno, EU trazi drugo, ovi da bi ocu-vali vlast poslusaju svoje koalicione partnere i naravno doneti zakon nije u skladu sa evropskim propisima. Naravno najveća kost u grlu je problem sudstva. Nezavisno sudstvo cemo dočekati, ali za nekih par desetina godina. Svez primer Vladana Batica, coveka koji je uhapšen samo zato sto nije cutao o nevidjenoj pljacki veka Nacionalne Stedionice je dovoljan dokaz da ministar Stojkovic radi po svojoj savesti onako kako je to radio pre dvadesetak godina kada je spaljivao knjige i sudio za vervalni delikt. Mladjo, popularno mladjone-kralj mafije uspe na svaku privatizovanu firmu da se ugradi odredjenu kolicinu novca, a kada postane sumnjiv on zaustavi privatizaciju i pocne sa starom semom o samoupravljanju. Kalasnjikov, vodja ove razularene bande samo spava, a kada ne spava drema ili se konsultuje sa svojim najboljim prijateljima: psom, mackom i sovom i onda pusti svoje pajtose da donesu nazadne odluke. Sve u svemu daleko je EU...

Walker: Primena standarda, uskladjivanje zakona i propisa sa Evropskim je kod nas veoma ozbiljan problem. Iako je Vlada usvojila odredjeni broj Zakona, o njima se malo govori, i prosjecni gradjanin nije nimalo upoznat pravom slikom stvari. Poslednje sto smo culi bili su zakoni o veterinarstvu i predloženi krivicni zakon koji je dopunjen novim vidovima krivicnih dela. Ali bez obzira sto oni stvaraju privid da rade, konkretno se nista ne desava. Slaba je primena istog, slaba je transparentnost usvojenog. Kao da se ovi iz DSS kriju, i ne zele da se zameraju. Mentalitet vecine gradjana je daleko od evropskog, pa se zato ovakva taktika primenjuje. Ja znam da ce mnoge stvari trebati da se promene u nasim zivotima. Ja sam za, jer sve sto je bolje treba prihvatiti. Ali to ova drzava treba da objasnjava gradjanima, da ih sto pre zakonima i propisima upucuje na Evropu. Ja ne znam kakav stav da zauzmem kada ova Vlada sve radi na takav nacin da je sto manje cuju. Usvoje nesto, ali se slabo prezentuje, a tek primena ostaje za neko drugo vreme.

Nidžo: Zakonsko prilagodjavanje EU kod nas ide tako sporo, neprimetno, na silu. Kao takvo ono ne moze nikada imati rezultate. Sve sto je na silu, nikada nije valjalo. Kada razmislite, zbog cega bi nesto sto se smatra za pozitivno, kod nas moralo biti gurano i slabo prihvaceno. Problem je definitivno u ovoj vladi i tome da na ne zeli da menja uslove zivljenja i trenutne standarde. Lakse je ovako, bez jasno odredjenih stavova, bez jasnog cilja i plana. Ako postoji iskrena zelja za evropskim integracijama, onda bi uskladjivanje Zakona i propisa islo neverovano brzo, ali to kod nas nije slucaj. Mi imamo sve, samo nemamo demokratsku vladu, koja ce jasnim stavovima i sa vizijom Srbije u Evropi dovesti do ostvarenja zacrtanih planova. Svojom neagilnoscu nas svakodnevno uveravaju da nisu kadri da izvrše jedan tako bitan zadatak.

Speech: Od velikog znacaja za sve gradjane Srbije jeste "prun-da" pod kojom radi ova vlada. Za nas normalne, velika stvar, jer se moraju postovati PRAVILA, STANDARDI, koji su svugde u svetu normalni, a kod nas nesto veliko i demokratsko, a koje nam "daju ONI". Citaj politicari, koji sebe tada predstavljaju kao zaslužne za nesto veliko. A sustina je u tome da su to normalni zakoni koji proisticu iz zakonskih resenja jedne normalne zemlje koja je svoje zakone postavila na ljudskim i bozanskim pravilima. Evropa i svet jesu daleko ispred nas u mnogo cemu po pitanju zakona i prihvatanja, postovanja istih. Dakle pregovori sa EU jesu vazni samo zbog zakona i standarda koje cemo morati da prihvatimo. Sve ostalo je stvar licnog vidjenja zivota. Zelis da imas, RADIS, a sistem zakonska regulativa ti to omogucava. Zelis da zivis u utopiji socijalizma, cekaj na red za pomoc, ako se nesto daje...zelis da izigravas patriotu, podrzavaj kriminal, ratne profitere i huskaj druge, a u svoje dzpove zgrci sto vise. Dakle, EU da, ali nista se nece promeniti, ako se PRVO NE PROMENI U NASIM GLAVAMA. Kod g-dina premijera to ide UZ PRISILU. Izgleda da jedan veci deo Srba razume samo 'uslov i prisilu'. Ajde da i to vidimo, kako se Srbin menja...ali, PRVI koji se moraju menjati su idejne vodje ovoga naroda. SPC i Akademici i vlast, inace raditi pod prisilom, jeste kao voziti pod rucnom, nesto strada....

Globalizacija

Antibiotik: Odmah treba reći da ne postoji opšteprihvaćena definicija globalizacije. Ima, naravno, uticajnijih i manje uticajnih, opštijih i specifičnijih, apstraktnijih i konkretnijih definicija, ali jedinstvenog pogleda na to šta je globalizacija nema. Razlog za to je, s jedne strane, kompleksnost i multidimenzionalnost samog fenomena, a sa druge strane, mnoštvo uglova iz kojih se taj kompleksan fenomen posmatra. U pogledu shvatanja globalizacije, postoje tri glavna opšta pravca mišljenja, u okviru kojih je moguće razlikovati mnoštvo podvarijanti. Prvom pravcu pripadaju autori koji smatraju da je pojam globalizacije mit, odnosno ideološka maska kojom se prikrivaju stvarni procesi transformacije svetskog kapitalističkog sistema. Toj grupi autora pripadaju svi oni koji iz različitih razloga globalizaciju smatraju mitom. Među njima, posebnu grupu predstavljaju autori tradicionalne škole međunarodnih odnosa koji insistiraju na značaju nacionalne države kao ključnog aktera međunarodnih odnosa. Drugi pravac, čine autori koji naglašavaju širinu, dubinu i intenzitet promena koje su se u skorajnje vreme dogodile u svim oblastima društvenog života. S obzirom da su te promene obuhvatale čitav svet, oni taj set promena nazivaju globalizacija, a njih nazivaju hiperglobalistima. U ovoj grupi ima onih koji još uvek insistiraju na klasičnim teorijskim konceptima. Tu, pre svega, mislimo na teoriju modernizacije, ali i na klasični marksistički pristup. U tom smislu, koncept globalizacije se poima, s

jedne strane kao proces stalnog tehnološkog napretka, univerzalizacije, vesternizacije ili čak amerikanizacije sveta, a sa druge strane kao nastavak imperijalizma, odnosno kolonijalizma.

Mačak u čizmama: Globalizacija je ocito postala jos jedna prica za plasenje dece i odraslih. Uzrok tome je neznanje. Svuda se govori vise o njenim negativnim negoli o pozitivnim aspektima i bilo bi poželjno kad bi bilo vise informativnih emisija na ovu temu. Globalizacija uopste ne mora da bude pretnja po male drzave, naprotiv, moze da bude put ka jasnijem definisanju njihovih trzista i drustvenih tendencija. Srbija moze da odabere neki od modela koji ce joj najvise odgovarati kao sto je to uradila Slovenija. Ono sto je najvaznije jeste ojacati ekonomiju i probiti se kvalitetom na svetsko trziste i na taj nacin se izboriti za identitet i samostalnost. Opasno bi bilo kada bismo bili zahvaceni procesom globalizacije dok smo jos nestabilna i ekonomski slaba drzava. Za kulturni identitet nema razloga da se bojimo jer on zavisi od nas samih. Ako uspemo da iskristalisemo i reanimiramo ono sto je u nasoj kulturnoj bastini najlepse i najvrednije, a da istovremeno izgradimo svest ljudi o tom aspektu nacionalne posebnosti i razlicitosti, onda smo na pravom putu da se ne utopimo u uniformizmu.

Mira: Autori postindustrijske drustvene teorije, pojasnjavaju da je u globalnoj zajednici, akcenat pre svega, na uspostavljanju funkcionalnih odnosa, uz ocuvanje kulturnih specificnosti uzih grupa. U moru definicija termina globalizacije, ova uprosцена, nekako se cini najprikladnijom za siroke narodne mase Srbije. Dosadasnje polemike na ovu temu, pokazuju da se radi, o veoma kompleksnom fenomenu. Citave za I protiv grupacije pokusavaju da nadju resenje da li ce Srbija biti u boljoj ili losijoj poziciji, ako se pridruzi tom "globalnom selu". Mekluanov termin, "globalno selo" koji se najcesce spominje uz globalizaciju, u interpretaciji antiglobalistickih grupacija, obicno zvuci ovako: Srbija ce izgubiti identitet, postati jeftina radna snaga, koju ce izrabljivati strani giganti, kljukajuci ih genetski modifikovanom hranom ako postanu "seljani" svetskog sela. Odrzavani su I protesti ispred Mek Donaldsa da slucajno, deca ne podlegnu iskusenju strane kalorичne hrane, I zaborave da je leskovacki rostilj najzdraviji. U prilogu protestu globalizacije oglasio se I deo intelektualne elite, a medju njima I Vojislav Micovic, pa cete tako u objasnjenju njegove knjige pročitati sledece: Vec u naslovu knjige Globalizacija i nova imperija (Pax Americana) izrazena je sustina teze da je globalizacija jedan objektivni istorijski proces povezivanja naroda i zemalja, raznih oblika saradnje u svim oblastima zivota - u ekonomiji, kulturi, komunikacijama ali da se pod njenim platom odvija jedan drugi proces koji vodi ka stvaranju nove imperije - Pax Americana. Jedna od glavnih teza autora ove knjige jeste tvrdnja da je svet suocen sa tendencijama globalnog neokolonijalnog i neoimperijalistickog projekta SAD kao jedine super sile. Sve analize potvrđuju da je na delu pokusaj ostvarivanja vekovnog sna Amerike da vlada svetom i stvaranje jedne nove, globalne imperije - Pax Americana, u dimenzijama kakve svet do sada nije poznavao. U daljoj perspektivi ovakvo vidjenje stvari zaista zavredjuje paznju. Zavredjuje paznju I teorije plasirane u casopisu "Treće oko", po kojima marsovci odavno kontrolisu nasu svest. Mozda je to, I tacno. Ali dokle cemo ksenofobicno gledati na stvari? Zar ne mozemo logicno da promislimo kako izolovanost I konstantan strah od "svetskih inperatora", ne dozvoljava razvoj trzisne ekonomije. Dok mi mozgamo sta, ili ko se sve krije iza fenomena globalizacije, ista je drugim zemljama obezbedila mnogostruki izbor malom coveku da zadovolji svoje egzistencijalne potrebe. Konkurencijom na trzistu data je mogucnost konzumentima razlicitih socijalnih profila da naprave svoj izbor.

Mozemo li se mi pohvaliti takvim izborom?

Toxic: Uprvo demokratizacija politickih sistema koju nosi globalizacioni proces, moze da bude jedan veliki plus za našu zemlju. Kod nas vlada kvazidemokratija koja jedino moze biti zamenjena pravom demokratijom upravo pod pritiskom globalizacionog procesa koji se uveliko širi svetom. Možda je to jedini način da shvatimo naše greške, i da se na najbolji način priključimo globalizacionom procesu. Ipak modelu neoliberalizma treba pristupiti krajnje obazrivo jer on nije jedini način da se uplovi u vode tržišne ekonomije i globalizacionog procesa uopšte. Negativne posledice koje on nosi sa sobom su evidentne. To se posebno vidi u oblasti socijalne i zdravstvene zaštite koja u neoliberalnom modelu predstavlja veliki teret ekonomiji. Naravno monopol i kontrola vlasti od strane tajkuna je najnegativnija osobina ovog modela. Očigledan primer zemlje koja je suočena sa ovim nedaćama je Rusija. Ipak dokaz da se može i bez toga je Slovenija koja je uporno odbijala ovaj model i koristila svoj i na najbrži način dostigla sve zacrtanje ciljeve koji su joj bili postavljeni kako bi se priključila EU. Naša zemlja je ekonomski slaba, a pri tome ni zdravstvena ni socijalna zaštita nije na zadovoljavajućem nivou. Tajkuni kontrola vlasti od strane istih je kod nas ko dobar dan tako da bi valjano trebalo razmisliti o načinu i procesu ulaska u globalizacione vode. Mi smo neplivači u tom polju. Treba valjano razmisliti o svakom potezu koji će se povući na tom polju, ali naša strategija po tom pitanju je nepostojeća, pa prema tome lako se može destiti da nas talas globalizacije odalji od svetskih okvira kojima težimo.

Hajdi: Do sada su globalizacijom jednostrano dominirali ekonomski interesi velikih banaka, investicijskih fondova, transnacionalnih koncerna i drugih vlasnika kapitala. Njena misao vodilja je neoliberalizam. Prema toj ideologiji drustveni problemi se mogu najbolje resiti ako se prepuste trzistu i privatnim preduzecima. Medjutim, neoliberalno obećanje da ce globalizacija doneti blagostanje za sve se nije ostvarilo, vec se dogodilo suprotno. Socijalni jaz između Severa i Juga se povećava. Dok bogati postaju jos bogatiji, povećava se siromastvo Treceg sveta. Zbog finansijskih i ekonomskih kriza preko noci se rusi planska privreda i stotine hiljada radnika ostaje bez radnih mesta. Siromastvo se vratilo i u industrijske zemlje. I u industrijskim zemljama u porastu su nesigurnost, razgranicenja i nepravda. Sistem socijalne sigurnosti nestaje i preti mu privatizacija. Penzije, zdravlje i obrazovanje postaju roba kojom se trguje. Potkopava se demokratija jer najvazniji nosioci kapitala diktiraju smer politike raznim ucenama i pretnjama. Takodje nastaju nove nejednakosti među polovima. Poremecaji na trzistu uslovljavaju tu nejednakost na taj nacin sto zene nisu placene kao muskarci. Globalizacija je dovela i do porasta nasilja nad ženama. Primer za to je transnacionalna trgovina ženama, decom i belim robljem. Zrtve novih globalnih ratova su sve vise zene i deca. Kasni se i sa resavanjem problema zagadjivanja zivotne sredine. Prirodni resursi unistavaju se zbog potreba trzista. Jos jedna negativna strana globalizacije jeste potiranje kulturnih razlicitosti i marketinskog nametanja poznatih svetskih marki i trendova. Sve ovo zajedno najvise zabrinjava i plasi male i ekonomski nerazvijene zemlje kao sto je nasa, pa zato nije cudno sto je globalizacija tema o kojoj se toliko raspravlja.

Specijal: Globalizacija ekonomskih tokova mozda je danas najvise izrazena i to je upravo ono prvo na sta se pomisli kada se o samoj globalizaciji govori. Ogranicenje nekad suverene uloge nacionalne drzave, sirenje trzista preko cele planete bez vidljivog izgleda da im neko stane na put, gomilanje bogatstava u sve manje zemalja, a i unutar tih zemalja, sve je veca disproporcija između bogatih i siromasnih. Ono sto je izgledalo izves-

no tokom nekoliko decenija nakon drugog svetskog rata - istaknuta uloga tzv. socijalne države, briga o slabije pokretnom, manje zdravom i starijem stanovništvu, besplatno školstvo i zdravstvo - kao da sve više odlazi u istorijski zaborav. Na delu je sve izraženiji prastari princip jaceg, koji se i ne trudi previse da svoju ulogu zamaskira, tobože, humanim ciljevima. Dalekovidni ekonomisti su još pre dvadesetak godina predvideli stvaranje nove, globalne ekonomije, koja će biti nešto različito od do tada poznate i nasiroko prihvacene, internacionalne ekonomije.

Ponoćni: Samo se setite jednog od osnovnih pravila za plivace pocetnike: sa talasima se ne sme boriti, s njima se treba igrati. Hocu da kazem da talas globalizacije koja nas nece zaobici, osim ako to izricito ne budemo zahtevali, moramo da iskoristimo najbolje sto mozemo, a ne da mu se opiremo i rizikujemo da se udavimo. Neophodnost vlastitog ekonomskog razvoja ovde je od presudnog znacaja. Ako se potrudimo da, uskladivši prethodno zakone i propise sa evropskim, unapredimo upravo one privredne grane koje nam najbolje idu od ruke i za koje imamo najvece potencijale, zagarantovacemo sebi uspeh, a ne propadanje. Srbija bi imala sta da ponudi svetskom trzistu. Pomenucu samo zdravstveno bezbednu hranu i izvorske vode, turisticke kapacitete i dobre saobracajnice, ostalog nega se dosete oni ciji je to posao. Zasto bismo stalno bili na nekoj vagi umesto da zasucemo rukave i bacimo se na posao? Sto se tice gubljenja identiteta, to zavisi od nas samih, cinu mi se. Niko nikoga ne moze naterati da slusa Britni Spirs i pije koka-kolu ako to nece. Naravno, potrebno je najpre revitalizirati nase istinske kulturne vrednosti, oziveti interes za nasu kulturnu bastinu i s te strane se pozabaviti ocuvanjem identiteta. Sve ovo moze da izađe na dobro ako budemo pametni i vredni. Ne moramo da budemo jeftina radna snaga ako smo dovoljno konkurentni na svetskom trzistu, a verujem da imamo da ponudimo strancima mnogo toga unikatnog, od kajmaka do etno muzike.

Srećica: Globalizacija podrazumeva najmanje dva različita fenomena: a) lanac političkih, ekonomskih i društvenih aktivnosti koji postaje globalan po obimu, i b) intezifikaciju nivoa interakcije i međupovezanosti unutar i između država i društava. Mada globalne veze nisu novi fenomen, ono što je novo u modernom globalnom sistemu je sirenje globalizacije kroz nove dimenzije (tehnoloska, organizaciona, administrativna, normativna, itd.) i intenzifikacija obrazaca međuzavisnosti usmeravanih pomocu informativnih tehnologija. Globalizacija zbija svet kroz zgusnjavanje vremena i prostora. Dinamika globalizacije: investicije, industrija, informatina tehnologija i individualna potrosnja. Prvo, investicije nisu geografski ogranicene, one teku gde god postoje povoljni uslovi bez mnogo uplitanja države. Drugo, industrija je više globalno orijentisana nego pre deset godina, strategije multinacionalnih kompanija se oblikuju prema potrebi novih trzista i resursa gde god se oni nalazili. One nisu uslovljene interesima države, i imaju malo respekta prema vladama zemalja u kojima posluju. Treće, informativne tehnologije omogućuju kompanijama da posluju u različitim delovima sveta bez stvaranja celog poslovnog sistema u svakoj od zemalja u kojoj posluju i bez potrebe bilo za ekspertima u transferu novca, bilo za obucavanjem mnoštva radne snage. Cetvrto, individualni potrosaci su postali više globalno orijentisani time sto gledaju iste TV stanice i prihvataju sličan zivitni stil i proizvode, nezavisno od zemlje iz koje poticu. Kombinujući mobilnost ova cetiri faktora proizvodne jedinice u svakom delu sveta obezbeduju sve sto je potrebno za njihov razvoj bez oslanjanja na nacionalne vlade.

Vasili Zajcev: Globalizacija je neminovnost i koja nam dolazi za dva veoma razlicita lica. Iako na prvi pogled pozitivna stvar, za

nas "male" narode jako je bitno da je posmatramo sa one nezgodne i za nas problematichne strane. Oblikovanju globalne ekonomije mozda najviše doprinosi progresivno sanjivanje i uklanjanje trgovinskih barijera u razmeni robe i usluga, između država. Samim za tim konkurentno trziste nije više samo zemlja proizodjaca vec cela planeta. E tu vec na scenu stupaju mocne kompanije koji lako mogu da uguse svaki pokusaj konkurencije i stvaranje mracnih megakorporacija zvuci kao dobar dan. Strah manje razvijenih zemalja i naroda je opravdan jer te države postaju jeftina radna snaga i kao takve nemaju mnogo sase za uspeh odnosno za neko napredovanje i gube svoj etnicki identitet. Ceo taj proces vodi ka "uniformizaciji" drustva sto vec na neki nacin krši prava na izbor. Ali naravno nadamo se da ce globalizacija krenuti onim pozitivnim tokom (ekonomski pozitivnim, znaci bolju ekonomsku situaciju u svim slabije razvijenim zemljama) a ne onim za nas nepovoljnim.

Škorpija: Srbenda je ubedjen da se upravo planeta zemlja okreće oko njega. Te ima najcistiju krv, te je najpametniji, pa onda najnebeskiji (ili jedini nebeski, ne znam tacno), pa su onda svi ostali budale, jer misle da ce njega opametiti... U prevodu oni su najbandoglaviji, najponosniji (bez ikakvog razloga) u stvari najsmesniji narod na svetu. Kladam se da 90% uopste nema predstavu o tome sta je globalizacija, samo misli da je to nesto sto je zli zapad uperio protiv njega. Kada jednog dana shvate pojam globalizacije srbende ce automatski biti protiv njega, makar da bi opet, po starom dobrom obicaju terali inat. Istina je da se taj proces odvija i da mozemo da ga prihvatimo, ili ne, ali mi se u tom procesu apsolutno nista ne pitamo.

Suočavanje sa prošlošću

Haški tribunal

Hajdi: Nakon sto nam je Karla del Ponte upisala neprelaznu ocenu direktno u dnevnik (jeste stroga, ali i pravica), na nasoj politickoj estradi kao po komandi otpocelo je međusobno prepucavanje i unakrsno svaljivanje odgovornosti s jednog aktera na drugog i obratno. I tako, dok se nasi drzavni celnici sve u sesnaest igranju "dobacivke" (ili mozda "magarca"?), na drugoj (nelociranoj) strani haski optuzenici domaceg porekla podjednako azurno i bezbrizno igranju zmurke s vrhunski obucenim, agilnim i savesnim jedinicama kojima je palo u deo da budu tagaci. Ocigledno se svi dobro zabavljaju, a da bi i narod mogao da se opusti Miroljub Labus izigrava velikog uitesitelja koji odgovorno tvrdi kako Srbija nece snositi posledice zbog nesaradnje s Tribunalom, stavljajuci svoju rec nasuprot reci SAD koja isto toliko odgovorno izrazava sumnju u nastavak pruzanja pomoci nasoj zemlji po pitanju pristupa međunarodnim finansijskim institucijama. Velika je verovatnoca da Labus uopste i ne moze da cuje ove izjave posto ga je zaglutila duboka ubedjenost u vlastite optimisticke stavove. Jedno je sigurno - nase vlasti imaju neki kolektivni poremećaj osecaja za vreme, temu uzrok treba traziti na psiholoskom, a ne fizioloskom nivou. Naime, bice da su umislili da su bogovi pa im je vek isto sto i dan i dok oni zive svoje bogovske zivote mali i siroti smrtnici nemaju drugog izbora sem da strpljivo podnose udare realnog vremena protiv kojeg nemaju za sada cime da se bore. Ovde valja spocitnuti i jednu nasu malo modifikovanu poslovicu koja glasi kratko STRPEN, IZLUJEN.

Rododendron: Savetnik Karle del Ponte, Anton Nikiforov, na redovnoj konferenciji za novinare u Hagu potvrdio je da Tuzilastvo u nacelu nije zadovoljno saradnjom Beograda u dostavljanju dokumenata, narocito onih koji se odnose na gen-

erala Ratka Mladica, optuzenog za genocid u Bosni i Hercegovini. Nedostajuce stranice licnog dosijea su zapravo ili neispunjene ili ne sadrze podatke o Mladicu, iako je u Srbiji njihovo otkrivanje prikazano u sasvim drugacijem svetlu. Vlasti su Tuzilastvu rekla da je to ceo dosije, ali ono veruje da nesto jos nedostaje kao na primer nalozi o unapredjenju Mladica koji je vise puta vanredno unapredjivan. Tuzilastvo nije dobilo ni dokumenta o 30-tom personalnom centru Ministarstva odbrane SRJ preko kojeg je Mladic dobijao platu i bio unapredjivan. Iz tih razloga se sumnja da je neko iz dosije izvukao neke stranice. Predsednik Nacionalnog saveta za saradnju sa Tribunalom Rasim Ljajic rekao je da ce Tuzilastvu biti dat na uvid original dosijea kako bi se uverili da Srbija zeli da saradjuje sa Hagom i da ne skriva nista. Ljajic je takodje obavio razgovor sa predstavnicima Ministarstva odbrane SCG koji su ga uveravali da je Haskom tribunalu predat ceo dosije, a da bi naglasili spremnost na saradnju obecali su da ce predati i manji deo neke druge dokumentacije koju je Tuzilastvo trazilo. Jasno je da sve ovo lici na farsu. Dakle, sad kad je "prigustilo" mogu da se predaju i druga dokumenta, a pre toga nisu mogla! Jedno je sigurno - zbog ovakvog neodgovornog ponasanja nasih vlasti, procena Karle del Ponte bice u svakom slucaju negativna. Sintagma koja se danas cuje u medijima malo amortizuje tu prognozu i glasi "kriticka procena". Nije sija nego vrat!

Modesti: U jeku strke oko pronalazenja Mladica i Karadzica i pokusaja da se u pet minuta do dvanaest pokaze kako je Srbija iskrena u zelji da saradjuje sa Tribunalom (onako kako bi trebalo po pravilima igre), odnekud su iskrslje nedostajuce stranice dosijea Ratka Mladica - citavih sedam stranica. Kuda su se dele do sad, jos nije utvrdjeno, ali predsednik Nacionalnog saveta za saradnju s Haskim tribunalom Rasim Ljajic kaze da ce se to saznati u sto skorijem roku. Ocito se radi o necijoj opstrukciji saradnje sa Haskim sudom kada se radi o dostavljanju dokumentacije. Ovaj dosije koji je u svom nepotpunom izdanju prosledjen Tribunalu trebalo je u celosti predati jos pre tri godine. Ili se zna i od javnosti krije sta se do sad desavalo s nedostajucim njegovim delovima, pa je taj neko ko ih je skrivao bio izlozen pritisku usled urgentnosti situacije, ili se isti nepoznati doticni sam isprepadao pa spontano "zaboravio" dokumenta na nekom vidnom mestu. Kako bilo da bilo, ovo jos jednom potvrđuje ono sto odavno znamo, a to je da nekome u Srbiji tj. u njenom vrhu odgovara da minira saradnju sa Hagom i da je vrlo moguće da se isto tako i sam Mladic nekud "denuo" dok ga ne otkrije slucajni pronalazac.

Leopold: Srbi ionako nemaju mnogo poverenja u rad Haskog tribunala, ali sada situacija postaje jos mracnija. Oslobođanje Fatmira Ljimaja i Isaka Muliuva komandne odgovornosti za zlocine pocinjene u kosovskom logoru Lapusnik nad tamosnjim Srbima i Albancima izazvalo je razlicite reakcije, ali mahom negativne. Utisak da je sud u Hagu jednostran i da favorizuje sve druge osim Srba pojacan je i sigurno je da ce se to lose odraziti na buduca desavanja. Do toga ipak ne bi smelo da dodje, narocito sada kada se priblizava 15. decembar, dan kada ce se izneti procene o saradnji Srbije sa Hagom. Rasim Ljajic, predsednik Nacionalnog saveta za saradnju sa Tribunalom, upozorava da ce zagovornici teorija zavere dobiti argumente za svoje tvrdnje i da ce biti nemoguće ubediti ih u suprotno. Nije zahvalno komentarisati sudske odluke, cak i kada je politicki sud u pitanju (a Tribunal to dobrim delom i jeste). Ipak, najnovija presuda isprovocirala je mnogo skakljivih pitanja. Jedno od tih je kako opravdati optuzbu protiv Milana Milutinovica nije imao komandu nad policijom i vojskom kad takvu odgovornost nije bilo moguće dokazati komandantu OVK u cijoj je nadležnosti bio logor Lapušnik. Jedno je sigurno - ako se ne nastavi saradnja sa Tribunalom, od ulaska u

Evropsku uniju neće biti ni govora.

Ytringsfriheten: Srpskom narodu je i do sada bilo tesko objasniti da Haski tribunal nije politicki sud i da je njegov rad u potpunosti legitiman, a sada ce to realno gledano biti jos teze. To sto su nasi monstrumi takodje oslobođeni optuzbe radikalski "skolovanim" umovima ne govori nista drugo do da su pusteni zato sto nisu krivi (!) i za njih je to samo argument vise kojim brane svoje izokrenute postulate. Zlocinci kojima se na teret stvaljaju genocid nad drugim nacionalnostima i svirepa masovna ubistva koja su plod bolesnih umova a ne toboznjeg patriotizma, mora da se sudi van njihove zemlje upravo zato da bi se proces vodio do kraja temeljno i objektivno. Radi se o zlocinima protiv covecnosti, a to je predmet kojim imaju da se bave nadnacionalni sudovi. Ne vidim sta je tu nejasno i sporno. Saradnja sa Tribunalom neophodna je, kao sto je neophodno u ovoj situaciji suzbiti suprotnu struju koja je dodatno isprovocirana najnovijim dogadjanjima.

Blejdraner: Jasno je da je Haski tribunal sasvim legitiman i da je sudjenje srpskim vodjama van Srbije opravdano i sa pravne i sa moralne tacke gledista. Zaista ne smem ni da zamislim na kakav bi cirkus licilo sudjenje u nasoj zemlji! Koliko su nasi sudovi azurni i uspesni vidi se na primerima o kojima citamo i slusamo godinama unazad, od sudjenja za ubistvo Curuvije do sudjenja optuzenima za ubistvo Djindjica. Medjunarodni sud mora da postoji upravo zbog krajnjih ishoda sudskih procesa, tj. zbog iznosenja potpune istine i sprovođenja pravde nad onima koji su vsrili zlocine nad drugim narodima. Onom delu naseg naroda kome to do sada nije postalo jasno, verovatno nikada i neće, a najzalosnije od svega je sto vecina i dalje optuzene ne vidi kao zlocince vec kao heroje. O zaludjenosti te vecine govori i podatak da je Institut za knjizevnost i umetnost pokusao da Karadzica i Mladica "promuva" kao junake srpskih epskih pesama prilikom predaje projekta na Listu remek dela usmene bastine covecanstva. Da to nije bilo stopirano, pukla bi velika bruka i politicki skandal bio bi neminovan. Srecom, do toga nije doslo, ali valja se zamisliti nad nasim nazadnim i tuznim mentalitetom krajnjih primitivaca i nezalica.

Maksimus: Strasno je koliko je ljudi u Srbiji koji i dalje misle da nase ratne "heroje" ne treba predati Haskom tribunalu! Ekstremni nacionalizam je toliko zaslepljujuci nacin razmisljanja, da ne dozvoljava objektivno sagledavanje cinjenica, a prva i osnovna jeste ta da su i pripadnici naseg naroda vsrili genocide nad drugima. Ni u jednom sukobu, cak ni na nivou porodice, a kamoli drzave, potpuno je nemoguće da je jedna strana potpuno ispravna i bezgresna, a druga, ili druge krive za sto se desavalo. Samo onaj ko je toliko zadrť i narcisoidan to ne moze da vidi. Zivo me zanima kako takvi fanatici funkcionisu u privatnom zivotu! Verovatno po istom tom modelu ("ja sam jedini u pravu"), ali ako u svojoj kuci i svom najuzem okruzenju mogu da glume autokrate, ne vidim ko im daje za pravo da svojim skorelim stavovima blokiraju buducnost ostatka sveta, dalje od sopstvene adrese! Kako da nas svet prihvati, kad ne ispunjavamo elementarne uslove? Kakvu predstavu mogu Evropljani realno i da imaju o nama, kad ispada da stitimo ratne zlocince, samo zato sto su to "bre nasi ljudi"!?

Džentlmen: Mi smo vec odavno taoci par ratnih zlocinaca, koje je drzava nesposona ili nevoljna da uhvati i isporuci. Karadzic i mladice su najveći zlocinci novije svetske istorije i nemoguće je da imaju tako dobar stit da bi se ovako vesto krili. Sto je najgore od svega hvatanje ratnih zlocinaca nije dovoljno. Oni moraju proci kroz takozvani kalasnijkovski implikativni test. To znaci da kada se uhvati zlikovac on se odeđe kod kalasnijkova, gde ga ovaj priupita da li doticni zeli da se pređa. Tek ako mu ovaj da

potvrđan odgovor onda će zlikovac otići u Hag i mi ćemo ispuniti našu međunarodnu obavezu. Mogu i ja malo da pokušam da pomognem žrtvama za ratnim zločinima. Probajte zločinca da tražite u strogo tajnim objektima vojske, u kasapnicama gde se bave obradom zve i nezve stoke, u zilotskim manastirima, u bjekovicevoj kancelariji, u redakciji mafijaskih tabloida, kod ministra pravde, kod tunjavog premijera ili u školama na časovima bogoslovlja.

2+2=5: Jako je interesantan taj virus neobaveštenosti raznih vladinih činovnika, oko svakog pitanja koje zahteva konkretne korake i aktivnost za rešavanje. Zar je moguće da se i Rasim sada pravi neobavešten. Ili je to on nešto obećao, ali se to kalašnjikovu i Legijalistima ne dopada. Koliko se ja sećam, Karla je izjavila da su joj vlasti u Srbiji obećale data hapšenja i da je tada rekla da obećanja koja se daju u diplomatiji, imaju određenu težinu. Očigledno su naši veliki političari i rođene diplomate, naobećavali mnogo toga, a da nisu mislili baš o ispunjenju. Navikli su se da u Srbiji, već posle dva dana, svi zaborave na obećanja koja tako velikodušno svi oni znaju da dele u raznim prilikama. Ali nije u svetu isto kao u Srbiji, ne daj bože ni da bude, ovako možemo da se nadamo, a onda ne bi imali nikakve nade. Svaka izrečena reč u diplomatiji ima svoju težinu, zato se strogo pazi ko i šta govori. Međutim naši političari se samo igraju politike i nemaju pojma šta je diplomatija. Njima na usta izađe ono što normalan čovek ne može čak ni da pomisli, njima je kultura na nivou jednog neobrazovanog kočijaša. Obećanima se razbacuju isto kao što rade i sa našim novcem. Zato jedva čekam da vidim, kako će ovog puta rešiti to tako teško i njima mrsko pitanje, svesrpskog mučilišta i poslednje stanice svi velikih srba, Haga.

Deep: Mislim da će opšti utisak biti potpun kada se iza resetaka Haskog tribunala pojave i glavni akteri zla na prostorima bivše Jugoslavije. Bez Karadzica i Mladica utisak je nepotpun, ali je to pitanje u nadležnosti ove Vlade. Svojim postojanjem i aktivnostima tribunal je svakako značajan. Da nije njega, zločinci bi ostali nekaznjeni, a samim tim bi i zlo ostalo u prvom planu. Treba težiti ka tome da zlo koje nam se godinama događalo, da sva nedela koja su počinjena u naše ime budu otkrivena a pocinoci strogo kaznjeni. Da nije bilo ovog suda, siguran sam da bi zločinci ostali nekaznjeni, i na takav način bi njihovo delovanje bilo nastavljeno. Za mnoge u Srbiji rad ovog Tribunala je okarakterisan kao antisrpski. Ne treba da čudi takvo razmišljanje. Dolazi od strane onih, čije su vodje i mentalni uzori bili inspiratori rata i svih nedela i necovečnosti koje je sa sobom doneo. Od takvih ne očekujem da će podržati rad Tribunala. Nama, kao svesnim ljudima, treba biti jasno da je radom Tribunala, upravo zahvaljujući njemu, napravljena distanca između zločinca i srpskog naroda u celini. Ne može se proći nekaznjeno za zločine, i zato podržavam rad Tribunala koji to ne dozvoljava.

Bauhaus: Poslednjih dana smo se nagledali Vojislava Seselja. Svako onaj kome je ovih godina nedostajalo ljudske gluposti, a znam da u Srbiji toga ima na pretek, mogao je da direktno gleda erupciju iste. Seselj je klasična budala, sarlatan, koji je sve vreme radio u interesu vlasti, ali to nikako da shvate njegovi vojnici-radikalni. Imao je par značajnih prolupa, gde se jasno videlo da je čovek nacisto "ciknuo", i da to ne može da sakrije. Uostalom on to i ne zeli, on se sa glupocem daci i prkosi. Zao mi je ove ljude u sudnici jer su primorani da slušaju ono što je srpski narod godinama trpeo. Varvarsko ponasanje, divljacko prostacki recnik, lazi, i samo lazi. Naravno, Seselj se na ključna pitanja ne seca, on jednostavno nema veze sa zadatom temom. On je nevin, drugi su krivi. Međutim ta nevinost mu nikako ne smeta da i dalje šalje ogavne parole u maniru Srbija do Tokija,

da i dalje pokazuje svetu najlosiju stranu jednog naroda. Sasvim je dobro što je on iza resetaka. Neka tamo i ostane. Red je da se svet upozna sa zlom koje nas je godinama trovalo i prizivalo sukobe sa okruženjem.

Suočavanje sa prošlošću

Modesti: Sve što se desava na našoj političkoj sceni povodom (ne)saradnje sa Haskim tribunalom jasno upućuje na zaključak da je naš narod potpuno nezreo i samim tim nesproman da se suoči sa prošlošću koja je više nego tragicna - tragicna zbog žrtvi koje su pale zahvaljujući srpskoj politici za koju smo krivi i odgovorni svi i tragicna zbog osakacenja našeg moralnog jezgra u koje nije smelo da se dirne. Za nesaradnju sa Hagom (a to podrazumeva da se Srbi generalno ne suočavaju sa sobom i svojom prošlošću) kriv je narod, tj. onaj njegov većinski deo koji patološki gaji i održava mržnju i revansizam kao stav prema svemu što se izdesavalo, ali su vlasti, po mom shvatanju, krive još više jer odobravaju i podstiču takvu struju i svojim nedelanjem u pravcu saradnje s Tribunalom zapravo daju validnost mržnji i uvreženim zabludama koje su ranije već izgradili i ucvrstili Milosević i njegovi sateliti. Podeljenost naroda na dva tabora koja pominje Stonehendge u prethodnom postu, uočljiva je i izbliza i izdaleka. U jednom, onom koji zastupa neophodnost suočavanja sa prošlošću za našu dobrobit i dobrobit svih budućih generacija koje stasavaju na prostorima bivše Jugoslavije, nalaze se mahom ljudi intelektualci, oni koji nijednog trenutka nisu bili apolitični i nezainteresovani za pozadinu politike koja je vođena u Srbiji, dok su u drugom taboru oni koji su bez imalo analitičnosti i distanciranosti slepo prihvatili ideologiju koju je na sve načine plasirala vladajuća klika. Dokle god bude podeljenosti u narodu i medijskog mraka koji to omogućava i pospešuje, od suočavanja sa prošlošću neće biti ništa.

Ytringsfriheten: Neverovatno je da i danas, nakon svih ratnih strahota za koje je Srbija najodgovornija, ne postoji ni trunka političke volje da se iznesu istine koje su na najbezopasniji način skrivane od javnosti i zamenjivane lažima koje su za cilj imale podstrekivanje na rat i prolivanje nedužne krvi. Nositi toliku krivicu na duši i živeti sa saznanjem o vlastitom udelu u najvećoj tragediji koja nas je sve na prostorima bivše Jugoslavije snasla od drugog svetskog rata za svakog ione normalnog i svesnog čoveka nezamislivo je i nepodnosljivo. Ipak, oni koji su direktno uticali na stvaranje slike o neizbežnosti rata i ispravnosti političkih poteza koje je vukla naša Vlada sasvim sigurno ne osećaju ni najmanju grizu savesti evidentno zato što je ni nemaju. Da su je imali, ne bi se stajali na stranu laži i huskacke politike i time svesrdno omogućavali razvijanje nezamislive količine mržnje prema pripadnicima drugih veroispovesti. Misljenje da su Srbi bili žrtve a ne zločinci duboko je usadjeno u nacionalnu svest pojedinca i ako razgovarate sa običnim čovekom shvatate da on zaista veruje u sva podneta opravdanja, posebno u ona koja govore o tobožnjoj neminovnoj osveti koja je opravdana samom sobom. Mediji su dakako najzaslužniji za ovakav generalni stav i stoga bi jedino oslobađanje medija i okretanje u pravcu istine moglo da utiče na osvesćivanje zabludelog naroda koji uporno odbija da toj istini o sebi pogleda u oči.

Oxymoron: Nama je potrebno kompletno suočavanje sa prošlošću. Kada to kažem, ja svakako mislim i na ove, koji sebe nazivaju novinarima. Cinjenica je da je huskacka politika devedesetih, odvrtni pozivi u rat sa RTS-a bila svakako i zaslužna druga Popova, Komrakova i ostalih zvezda. Prilozi, montiranje materijala, konstantna propaganda, da, sve je to zaista bilo tako. Sam Popov, a lepo se vidi u ovom tekstu, se više puta proslavio sa odvrtnim izjavama. Secam se priloga u kojem je Popov kao reporter sasvim "slučajno" bio u prilici da snimi

srpske militarne jedinice kako vode zarobljenike. U tom očajnom trenutku, gde su ljudi bili potpuno izbezumljeni od toga šta im se desava, on izdvaja jednog zarobljenika i hladno ga pita "da li se plasite?". O zrtvama koje su direktna posledica delovanja srpskih vojnih formacija, o tome da i danas ne postoji potpuno saglasje kada je u pitanju suocavanje sa prošlostu pomalo me je stid i da govorim. Sta je Popov u svemu ovome? On je jedan element zlocinacke masinerije koja je deset godina krojila zivote svakoga od nas. I price o ogrlicama sa decijim ocima, o Vukovaru, dodacima dnevnika, rubrike u novinama, sve je to deo jednog tima koji je pokušao na najgori nacin da ostvari jednu bolesnu zamisao. I danas se pipci te opasne nemani protežu do mnogih. Malo je normalnih u Srbiji, a Popova na sve strane.

Modesti: Zbog svega sto nam se izdesavalo u skorijoj prošlosti u narodu se stvorila velika averzija prema svemu sto nije izvorno srpsko, a to je rezultat jedne ocigledno uspesno vodjene politike usadjivanja i uzgajanja neprikosnovenog nacinalistickog ega koji je služio i jos uvek služi vlastima kao najprijemciviji kanal za komunikaciju i sugerisanje gradjanima sta da misle i kako da se postave prema aktuelnom problemu suocavanja sa prošlostu. Dokle god u narodu bude prevladavao osecaj da je kao nacija ne samo superioran nego uz to, gle nepravde, i konstantno bezrazložno ugrozavan od strane svih drugih nacija, dotle ce istina moci da se drži u podrumu javne svesti i da se sprovodi katastrofalna strategija zataskivanja i negiranja svega za sta smo kao narod i odgovorni i krivi. Krajnji ishod takvog usmeravanja misljenja javnosti jeste izolacija u svetu privida i kontravrednosti, kao i nesavesna i slaba saradnja sa Medjunarodnim sudom koja koci svaki napredak u pravcu Evrope. Propaganda je izuzetno jaka i ne razlikuje se mnogo od one kojoj smo vec jednom budalasto podlegli, sto nas je i dovelo u mat-poziciju i zalupilo nam vrata sveta ispred nosa. Suocavanje je nesto do cega ce svakako doci, ali je u našem interesu da se sto pre isključimo iz velikosrpske medijske mreže i pocnemo da razmislimo svojom glavom.

Fantom: Kako ce se Srbija uopste suociti sa prošlostu, kada njena Vlada ne smatra da bi trebalo da se izvini za zlocine pocinjene na teritoriji Hrvatske, BiH i Kosova? Ko ce prihvatiti odgovornost za tolike hiljade nastradalih civila kad je najveći procenat naroda zadojen radikalskom ideologijom? Da je ova sadasnja vlast drugacija od one koju smo, kao, smenili 5. oktobra, ne bi bilo moguće toliko odugovlaciti s predajom srpskih generala direktno odgovornih za neduzne zrtve. Svojim arogantnim i indiferentnim ponasanjem ona nastavlja da porucuje narodu Srbije da ni o kakvoj nasoj krivici ne moze biti reci i da smo se mi zapravo samo branili i eventualno opravdano malo svetili za nase postradale sunarodnike. Gradjani Srbije imaju veliki problem s prihvatanjem sopstvene odgovornosti i jako im je tesko i mucno da priznaju da ne mogu biti nevini cak ni ako nisu direktno ucestvovali u ratovima. Potrebno je osloboditi medije i pred lice naroda izneti bez cenzurisanja sve cinjenice koje opovrgavaju preovladjujuci stav i na taj nacin apelovati na kolektivnu svest da se trgne i shvati istinsku pozadinu minulih desavanja.

Taša: Mi ne treba da se bavimo drugima, vec sobom i ne samo da ne treba nego i ne smemo jer nas to moze zavesti s puta otreznjenja i preobrazenja. Za sopstveni deo krivice u zlocinackim strahotama odgovorni smo mi, za svoj udeo u nedelima odgovorni su drugi. Srbija zaista Evropi izgleda kao jedna zaslepljena i zatvorena nacinalisticka zajednica koja godinama nastoji da na sve moguće nacine svoju krivicu prebaci na druge narode. Ovakva slika je izgradjena zahvaljujuci najvise radikalima koji su sebe stavili u ulogu zastitnika i neprikosnovenog branio-

ca srpskog sustastva i ponosa, kao i zahvaljujuci SPC koja se politizovala i priklonila istoj velikosrpskoj ideologiji zbog koje smo i pretrpeli sve moguće uzase i stradanja. Pod uzasima i stradanjima ne mislim isključivo na gubitke u zivotima pripadnika naseg naroda niti na materijalne gubitke, vec i na opadanje morala u izvornom smislu reci i gubitku introspekcije kao nezamenljivog sredstva za sagledavanje istine u njenom originalnom i netaknutom vidu. Zrtve koje su pale, pale su i to ne moze da se promeni, ali izgradjivanjem nepristrasnog i objektivnog stava o minulim događajima na osnovu sveobuhvatnog uvida u cinjenice i te kako moze da se utice na sprecavanje jos dubljeg moralnog zaglibljivanja i ne daj Boze nekog novog buduceg rata na istim prostorima. Ne smemo da dopustimo da stagniramo na ovom niskom stupnju drustvene i individualne svesti i zrelosti jer nas to ne moze odvesti u napredak i ociscenje, niti nam moze obezbediti prihvatanje od strane drugih naroda, koje nam je u ovom trenutku zaista potrebno.

Uneducated: Svaki treci Nemač oseća i licnu krivicu zbog genocida nad Jevrejima u vreme nacističke vladavine Adolfa Hitlera. U Aušvicu, logoru smrti, tokom Drugog svetskog rata ubijeno je više od 1,5 miliona Jevreja, Roma, Rusa, Poljaka i drugih naroda iz porobljene Evrope. Logor koji je postao simbol holokausta i genocida, koji Evropa i svet ne sme da zaboravi, 27. januara 1945. oslobodili su pripadnici Crvene armije. Jedan od preživelih logoraša je i Jirži Afanasjev, 80-godišnji starac, čije se oči zatvaraju, a telo počinje da drhti kada se priseća dana kada je kao 14-godišnji dečak u vozu za prevoz stoke dopremljen u Aušvic: "Šta je bio Aušvic? To je bio pakao, fabrika smrti. Ukoliko niste bili odvedeni u gasnu komoru, prebijani ste do smrti. Ako to preživite, onda ste izgladnjivani do smrti, a ako preživite izgladnjivanje, umrećete od bolesti. Smrt je bila na svakom koraku", priseća se Afanasjev, koji je pukim slučajem preživeo u logoru. E, a ja pitam: Sta je Srebrenica? Sta je Manjaca, Ovcara, Trnopolje... Koliko Srba oseca moralnu odgovornost i licnu krivicu zbog zlocina u Srebrenici!? Koliko Srba oseca odgovornost i licnu krivicu zbog 110.000 ubijenih Bosnjaka u ime "serbskih nacionalnih interesa"! Ni jedan intelektualac Srbije, Balkana, Evrope i Sveta nema pravo da ostane indiferentan na stradanje u Srebrenici, Trnopolju, Ovcari... Jer ova mesta genocida moraju svedociti život, jer samo život, u ime života može pamtit i opominjati.

Cyber 117: Generalno srpsko drustvo ima problem suocavanja sa prošlostu i prihvatanja istine onakva kakva jeste. Da je drugacije ne bi se desavala ovakva navalica radikalnog misljenja, ne bi drustvo bezalo u klasicnu paranoju obogacenu mitovima i legendama koji su nestvarni, vec bi znali da pogledaju istini u oci i suoce sa sa strahotama koje su vrsene od strane nasih pripadnika. Kao pojedincu, bilo mi je zaista mucno da gledam svu onu dramu koja se desavala uoci obelezavanja srebrenicke tragedije. Pustana je istina, samo nasa, pustan je film po kojem smo mi zrtve, mi smo ti koji su podneli najveći teret i patnju. I danas se film o ubistvu civila od strane skorpionca smatra montiranim i antisrpskim produktom, sto je laz, laz koja ce nas udaljiti od svega civilizacijskog, od pomirenja i konacnog pokajanja pred nevinim zrtvama. Nekome to stanje svakako odgovara. Misljenje su podeljena, ali je porazavajuće da je nas koji mislimo ovako, pozitivno i civilizacijski, malo, da se NVO koje se bave suocavanjem sa prošlostu stavljaju pod stub srama i izdaje, a izdaja se u Srbiji tumaci na najcudniji nacin, izdaja je u Srbiji govoriti istinu i zalagati se za istu. Kada tu bolest prebolimo i kada se odupremo najprizemnijim navikama i impulsima necovecnosti, Srbija ce moci da racuna na bolje. Do tada zivećemo u sopstvenom svetu iluzija, gde ce radikalski talas biti primaran, a u takvom stanju istina ne postoji, ona je anulirana, ona

je izgubljena.

Suddenly: Sigurno je da su mediji imali ključni ulogu u stvaranju pogodnih situacija za izbijanje sukoba i njihovo rasplamsavanje. Dovoljno je sada pogledati neku od informativnih ili drugih emisija koje su se bavile aktuelnim zbivanjima, da se čovek uveri u navijčku i zlonamernu prirodu istih. Mnogi su se tada bavili pljuvanjem i lažima koje su u narodu izazivale mržnju prema svima koji su smetali aktuelnim vlastima i njihovoj politici. Svi ti sejači mržnje i manipulatori bi trebalo da odgovaraju za svoja nedela. Ništa manja nije i njihova krivica, od onih koji su ubijali nevine i pljačkali po raznim ratištima. Setimo se raznih pevača i drugih medijskih i javnih ličnosti koje su se uključivale u ratnohušakačke kampanje. Jedan od takvih je i Bora Đorđević, koji se svojevremeno debelo bacio na propagiranje SERSTVA i širenje mržnje. Setimo se njegovih pesama "E moj druže Zagrebački", "Ide vojvoda" ili tako nešto, gde otvoreno propagira mržnju. Ta karikatura i hronični alkos je član vladajuće partije u Srbiji. Do skora je bio i savetnik ministra za kulturu. Pa sada vidite gde se nalazimo i ko nam kreira društvene obrasce ponašanja i kulturu. Dok se jednom ne raščisti sa njim i sa njemu sličnim likovima, ne može se ići dalje. Svi su oni učestvovali u izgradnji i kreiranju onog ludila, koje je nastalo devedesetih i za to moraju odgovarati.

Verujem: Najcudniji su mi oni koji se bune zbog izrucivanja ratnih zlocinaca sa argumentom: Sto mi da isporucimo naseg kad Hrvati nece gotovinu, kad Bosnjaci nece orica... Nama je u najvećem interesu da izrucimo nasu stoku. Necu da mi neko promovise sistem vrednosti po kome je klanje heroizam, a suprostavljanje tom istom klanju veleizdaja. Nek se Hrvati pobrinu za svoje, Bosnjaci za svoje, a mi nase "ratne heroje" koji se sada kao pravi heroji kriju u misijim rupama u panicom strahu od pravde. Nije to zato sto je to nasa obaveza, to treba da radimo sa najvećim zadovoljstvom kao kad hvatamo stecotinu koja nam je obrstila kupus. U ovom slucaju stecotine nam nisu obrstile kupus, vec su mucili i ubijali ljude, pa ih pakovali u hladnjace i vozili u nase krajeve. A ko jos misli da je radovan heroj taj je ili lud, ili hitlerov potomak ili je dusevno bolestan i misli da zivi u cetrestom veku.

Nezaposlenost i siromaštvo

Nezaposlenost i siromaštvo

Billy Piton: O problemu siromaštva i nezaposlenosti jedino se priča kada je predizborna kampanja i obilazak gradova nekog od političara. To je naša realnost i moramo je što pre menjati jer situacija nije više marginalna kako to opisuju pojedini mediji. Možda nebriga o siromaštvu i nezaposlenosti je utoliko veća jer se sve do pre nekih 10-15 godina o tom problemu nije vodilo računa. Većina građana je imala posao, a oni koji nisu, a to su obično bile žene-domačice, imali su socijalnu zaštitu. Čim bi se završio fakultet ili bilo koja druga škola posao bih bio odmah obezbeđen. Naravno, u takvim uslovima koji su vladali kada najednom dodete u situaciju totalnog kolapasa privrede i monetarnog sistema jasno je da je nesporno dočekan problem siromaštva i nezaposlenosti. Međutim to ne može da bude opravdanje za kasniju nebrigu o ovim problemima. Od strane bivšeg režima me to i ne čudi, ali kad su već izvršene reforme i krenulo se procesom tranzicije, zašto sadašnja vlast ništa ne preduzima? Makar da se krene od nečega. Džabe je to što je neka ideja stavljena na papir i na tome se stalo. Šta je sa realnim akcijama i hoće li konačno taj predlog krenuti sa realizacijom ili je to samo smišljeno kako bi se stvorio privid da se nešto radi?

Dok se oni tako smišljaju i rastežu građani trpe s jedne strane, a sa druge postoje ljudi koji sve to iskorišćavaju, tako što plaćaju neke sitne pare za naporan rad i pri tome ne poštuju radnike.

Overlord: Ministar Dinkić treba da dobije angažman na RTS da ponovo aktivira emisiju Laku Noć Deco. Čovek stvarno lepo priča bajke. Tolika preciznost i toliki napredak u ekonomiji nije nigde zabeležen osim u Srbiji. Ako slušate našeg ministra samo to možete da zaključite. Inflacija nije bitna 10, 15, 18 % kakve to veze ima o tome iduće godine kad naguramo negde oko 90%. Teško nama sa ovakvom monetarnom i ekonomskom politikom. Plate nikakve, posla nema, privreda ne radi. O kakvom se uspehu priča uopšte? Gde je tu napredak i to veliko poboljšanje o kojem ministar toliko priča. Po njemu sve su to planovi za budućnost i sve će biti "ali samo još nešto treba da se uradi". Naravno ako nešto ne ide po planu nađe se neki dežurni krivac krivica se svali operu se ruke i opet ispocetka. Kada će gospoda ministri da shvate da veliki broj građana prosto rečeno nema hleba da jede? Situacija je očajna i nemojte se kriti iza nekih brojkica nego lepo pokušajte nešto da uradite ali ovaj put, čisto radi promene, da to bude korisno i da ima neke efekte.

Mira: Ne secam se kako je tacno glasila misao Bernarda Shawa, ali u sustini ovako; ne trebamo kriviti prilike I okolnosti za nase neuspehe, vec da bismo uspeli trebamo ih stvoriti sami. Za nezaposlenu omladinu Srbije, cak ni ove reci podstreka ne znace mnogo. Kako stvoriti prilike I okolnosti u zemlji koja te pri svakom pokusaju saplete porezima, nepovoljnim kreditima, koje kakvim taksama. Sa druge strane ta ista drzava "svesrdno" brine o mladim nezaposlim licima. Njen PR za ovaj sector je Nacionalna sluzba za zaposljavanje. Ona nudi programe samozaposljavanja, subvencije mladim preduzetnicima, organizuje sajmove za zaposljavanje. Bas nedavno je jedan takav sajam odrzan I u mom rodnom gradu. Emisija koja je na lokalnoj televiziji prethodila ovom znacajnom događaju je nasiroko hvalila uspesno angazovanje ove Vlade ustanove u resavanju problema nezaposlenosti. Predstavljeni su primeri malih preduzetnika koji su cini mi se, sa 90 hiljada dinara pomoci poceli svoj biznis ostvarujuci "zavidne" rezultate. Sutradan na sajmu su isti ti preduzetnici reklamirali obostrani uspeh. Oni koji su posetili sajam sa nadom da nadju potencijalnog poslodavca mogli su, ili da se dive njihovom uspehu, ili apliciraju za posao tkaca, keramicara ili trgovca. Pohvalno je sto je jedan pekar, keramicar I trgovac balonima uspeo da iskoristi ovu priliku, ostvari svoje snove I mozda obezbedi egzistenciju svoje porodice. Ali sta je sa drugim strukama? Kako da jedan inzenjer, novinar, biolog resi isti problem. Mozda uz pomoc savetnika Nacionalne sluzbe za zaposljavanje I uspe da promeni svoju profesionalnu orjentaciju. U Srbiji, ionako, vlada trend starih zanimanja. Jos malo pa cemo svi svoju decu upisivati na kurs saraca, opancara, kovaca! Ako se vratimo na misao sa pocetka, opet ne nazirem resenje kako da mladi umovi stvore prilike I okolnosti za sopstveni uspeh kada se drzavni modul gradi retrogradno? Zasto onda zaprepascuju podaci da je po nekim statistikama zemlju napustilo 400 hiljada mladih ljudi, a od toga vise od 30 hiljada strucnjaka?

Ser Žile: Cini se da situacija nikad nije bila gora i položaj mladih ljudi u Srbiji teži. I ne samo njih, naravno, ali mladi po svim pravilima moraju da budu u zizi interesovanja i političara i javnosti. Nakon izglasavanja budžeta možemo samo da se nadamo da će situacija u narednoj godini krenuti uzlaznom putanjom kada se radi o zaposljavanju. Zavod će možda ubuduće nuditi povoljnije i veće kredite onima koji imaju želju da sami pokrenu neki posao, ali donošenje takve odluke u ovako nesigurnim vremenima zaista predstavlja hrabrost. Trziste je nesigurno, a zakoni se jos uvek ne sprovode dosledno,

tako da je rizik ulaska u privatni posao još uvek veoma visok. Osim toga, treba imati u vidu da mladi ljudi nemaju gotovo nikakvo radno iskustvo i da samim tim nemaju dovoljno samopouzdanja i znanja za ulazanje u opasne konkurentske vode u zemlji koja nikad nije bila siromasnija a istovremeno nikad toliko zasićena svim mogućim ponudama u oblasti trgovine i ugostiteljstva. Najnerazvijeniji deo privrede je svaki onaj koji podrazumeva proizvodnju, kao što je to slučaj s poljoprivredom. Tako bi pokretanje nekog ogranka poljoprivredne proizvodnje možda i bio najsigurniji sa stanovista isplativosti i probijanja na tržište, ali se javlja problem nezainteresovanosti mladih ljudi da se bave tom delatnošću. Najpre, mnogi nemaju nikakvu imovnu van grada, a zatim i ne žele da se udaljavaju od centra, što je trend koji je postao uobičajen. Dok se situacija ne bude stabilizovala na makroekonomskom planu, strani ulagači se neće usuditi da plasiraju svoj kapital u našu zemlju, a bez pomoći stranog kapitala najveći broj fabrika i preduzeća u kojima bi mladi mogli da rade otpustace radnike umesto da ih primaju.

Denis Napast: Stvar je prosta. Tržište rada je preplavljeno mladim ljudima koji bi pristali na bilo kakav posao. Poslodavaca je manje nego nezaposlenih i oni mogu da biraju, to kao prvo. Kao drugo, mogu da ucenjuju. Ako nećeš ti mladicu ili devojkicu da radiš prekovremeno i za ovu platu koju ti dajem, ima ko će. Sto je najgore, u pravu su, zaista ima ko će. I onda se dotični nesrećnik ili nesrećnica pokriva usima i nastavi da robuje nekom polupismenom gazdi i da krisom ubuduće jadikuje nad svojom sudbinom. Najbolji su mi oni poslodavci koji imaju lanac trafika ili STR, pa svakog meseca na popisima iznalaze manjkove koje radnicima uredno odbijaju od plate. papiri su tu, brojke ne lažu, steta mora da se nadoknadi. I, radnik nesrećnik nadoknađuje, iz meseca u mesec, sve se cesce pitajući kako to da stalno negde gresi, a ubi se računajući po vasceli dan. Kad naposljetku dokona da nije on kriv, da otkaz jer nema svrhe raditi za manjak, zar ne. Tada na intervju i probni rad dolazi novi kandidat i prolazi kroz iste saznajne muke, te tako poslodavac ima radnike, ali ne i izdatke za licne dohotke. Milina jedna. A sve cisto, čistije ne može biti. Kad sam jednom davno otišao u opštinsku Inspekciju rada da prijavim gazdu koji mene nije prijavio, inspektor mi je rekao: "Nisi potpisao ugovor o radu? Pa onda mi ne možemo da ti pomognemo." Zivela zemlja Srbija!

Kojot: Iako je republička vlada još 2003. godine usvojila Strategiju smanjenja siromastva u Srbiji, ona još uvek nije prošla kroz parlament. Nažalost, to nije jedino pitanje s kojim se resavanjem odugovlači, a što pokazuje u kom stepenu je sadašnja vlada ne samo nesposobna i spora, već i nezainteresovana i nemarna kada se radi o ključnim problemima u ovoj zemlji. Siromastvo pogadja sve generacije i uslovljava jedno veliko, mada nedovoljno iskazano socijalno nezadovoljstvo. Nezaposlenost je postala nešto što se podrazumeva kao uobičajeno i "normalno" stanje, a ova dva povezana i udružena problema dalje utiču na to da se mladi ljudi sve teže odlučuju na osnivanje porodice, već samim tim što ne mogu da reše stambeno pitanje i da se ekonomski osamostale. Setimo se samo Lalovicve izjave kako u ovoj zemlji ima posla, ali mladi neće da rade, odnosno neće da idu na polja i beru kukuruz! Zaista ne znam šta taj čovek ima u glavi, ali mozak nema, kao što nema ni obraza. Očito da se niko ne trudi narocito da podstakne i ubrza razmatranje i resavanje pitanja zaposljavanja mladih. To je stvarno tragično.

Maksimus: Naglo raslojavanje društva i sve veći jaz između bogatih i siromasnih počeo je još početkom devedesetih, a ne zna se kada će taj proces makar stati, ako ne i okrenuti se u suprotnom smeru. Zivimo u pravom pravcatom vrzinom kolu,

jer je sve što se desava u međusobnoj zavisnosti. Nezaposlenost uzrokuje siromastvo, siromastvo na nivou države uslovljava stagniranje i gasenje firmi, a ovo opet dovodi do viska radne snage i tako unedogled. Da bi se pokrenula privreda, neophodan je priliv kapitala, a kapitala nema. Teško je i mladim i starijim generacijama, prosto se ne zna kome je gore - da li mladim ljudima koji godinama čekaju posao na Zavodu ili onima koji su na Zavod poslani s tek delimično odradjenim radnim vekom. Ne znam šta je izlaz iz svega ovoga. Ljudi se snalaze kako znaju i umeju, već shodno urođenim talentima i prirodni svog karaktera, ali je zaista malo onih koji u korumpiranom sistemu uspevaju da se doviju, a da ne uprljaju obraz ili ruke. Nije da resenja nema, ali dokle god su nam na celu državni ljudi kojima status quo odgovara, ne možemo očekivati značajnije promene.

Patuljak: Sa malih ekrana nas svakog dana ubeđuju da nema inflacije i da tzv. eksperti, za sve i svašta, drže ekonomsku situaciju pod kontrolom. I sve bi bilo u redu daljubi ne moraju ponekad da se odvoje od tih ekrana i suoče se sa surovom stvarnošću. Nažalost, ono što nas zapljusne, čim izađemo iz naših domova, u potpunosti se razlikuje od ove priče koju "prospavaju" Mladone i eksperti za 17% provizije. Poskupljenja su ove jeseni nešto jako ažurna, onakoja se najavljuju i ona koja nas zadese bez ikakve najave. Svakog dana poskupi po neki proizvod i kao po pravilu, posle toga se pojavi neko od eksperata da tupi o tome, kako to uopšte ne utiče na inflaciju i onda nam prospe par statističkih "istraživanja", koja kao to potvrđuju. Te, takve izjave sve češće u narodu izazivaju odbojnost prema matematici, a posebno jednom njenom delu, statistici. Ovo što proizilazi iz njihovih proračuna, totalno se kosi sa svakim zdravim razumom. Samim tim znači da statistika kao takva, kada se primeni u našim uslovima pokazuje ozbiljne greške, ili se neko trudi da krivotvori matematičke i životne činjenice.

GRANDPA RADE: Odluciti se za privatni biznis je ogroman korak i velika stvar. Nije sve tako ruzicasto kao ponekima koji su uspeali. Kada radiš sopstveni biznis, u tome si do guse i nema ti mrdanja, ukoliko želiš da opstanes. Ili radiš od jutra do sutra ili nema ništa od biznisa. Poenta je u tome da sa realno dostupnim resursima moraš pazljivo sve proučiti do poslednjeg detalja. Pa kada se preračunava, stisnuti zube i pametno rizikovati. Većini ovde u Srbiji koji poseduju i mogu da uloze neki kapital u eventualni privatni biznis, to je kapital ostavljen za crne dane, pa se nerado "igraju" sa njim. Naravno da tako neće nikuda stići, ali i ja sam do pre dve godine bio u istoj situaciji, pa, iako sam rizikovao i relativno "uspeo", i dan danas mi srce zaigra kada moram (da bih dalje napredovao) da sav novosteceni i stari kapital "grunem" u rizicnu investiciju, jer BackUp opcije nemam. Ili ću ujedati i uspeti, ili ću do kraja života zaliti sto u stvarnom svetu ne postoji Undo opcija. Mada, verovatno, ni onda ne bih prestao da ujedam da povratim izgubljeno. Ono na šta aludiram je da ti ipak imaš daleko bolje šanse, za razliku od većine ljudi ovde, jer 5000 EUR u našim uslovima nije iznos za potcenjivanje.

Milevk: Svi oni koji nameravaju da počnu neki biznis u Srbiji moraju imati u vidu da će im mnoge poslove upropastiti kvazi biznismeni, oni sa masnama i tasnama koji se bogate preko noci na prevare. Ima ih onih iz doba rezima sm.rada koji su svikli da love u mutnom i kojima niko ništa ne može jer su povezani međusobno kao creva i imaju jake veze u sudstvu, tuzilastvima... tako da im niko ništa ne može a u međuvremenu su oterali mnoge potencijalne investitore. Znam za slučaj ozbiljnih investitora iz inostranstva koji su bili zainteresovani za ulaganje u Srbiju i koje su domaći krimosi opeljesili na prevaru i uzeli im kes novac unapred za usluge koje NIKAD nisu isporučili. Takvi više neće ni na razglednici pogledati Srbiju i tako će

proci mnogi. Sve dok Srbija ne postane pravna država rizicno je bilo sta pocinjati, imajte u vidu da sa krimosima saradjuje i vlast i da Srbijom jos uvek i dalje upravljaju ratni profiteri. Ovo jeste destimulativno ali je nasa stvarnost i upozoren jedan covjek vaz i za dva covjeka. Treba naci nacina da se vrsi pritisak na kaznjavanje biznismena sive ekonomije jer su oni u Srbiji najbrojniji i najjaci. Pred njima se zatvaraju oci, pred njihovom kesh lovom se pada, kriminal je isplativ ako ne najisplativiji u zemlji Srbiji.

Korupcija u Srbiji (da li je u Srbiji korupcija način preživljavanja?)

Mučkalica: O tome da li je korupcija nacin prezivljavanja u Srbiji najbolje govore rezultati istrazivanja koje su sproveli Transparensi internesenel i Galup internesenel. Osim onih delova koji govore o tome da gradjani Srbije kao najvece nosioce korupcije vide politicke partije i carinike, a potom pravosudne organe, zdravstvene sluzbe i policiju, jedan drugi deo ankete izneo je na videlo, onako surovo, crno na belo, da prosecan srpski stanovnik godisnje za podmicivanje izdvaja nepunih 200 dolara (!) po cemu je tek malo ispod stanovnika Kameruna, Bolivije, Fgane i Litvanije. Najveci paradoks je u tome sto se mito nudi za dobijanje usluga na koje gradjani i bez toga imaju pravo, a cak 77% ispitanika medju onima koji su ucestvovali u ovom kriminalnom delu sami su ponudili novac za dobijanje usluga. Podaci su dakle obeshrabrujuci jer zaista izlazi da u Srbiji korupcija predstavlja nacin da se ostvari neki cilj ili "zavrshi posao", kako se to vec popularno kaze. Stepen korupcije jednog drustva zavisi najvise od stepena siromastva i obratno, pa onda ovakva situacija uopste ne cud i. Uticaj korupcije na politicka zbivanja takodje je veliki, a tome smo svedoci iz dana u dan.

Intimisimo: Ako je nesto strasno onda su to mito i korupcija. Sudija koji prima mito i treba da bude optuzen. Zar treba da zbog nekog jadnog mita smanji kaznu ili u najgorem slucaju oslobodi pripadnike Krusevackog klana. Pa to zaista nije na mestu. Interesuje me, gde je savest tom sudiji? Ljudi prljaju svoj obraz, a zasto? Nije valjda da jedan sudija nema platu, kojom moze normalno da zivi? Znam da su plate svuda ocajne. Ali kako mogu drugi da se izbore, onda bi mogao i jedan sudija. Danas su svi skloni korupciji, ali kako se odvignuti te navike? To mi vise dodje kao neka bolest zavisnosti. Pa ako je gledamo sa tog aspekta, onda tu bolest treba lečiti. Pojedinci trba da rade na svojoj svesti i da prekinu sa podmicivanjem. To bi bio prvi korak ka resenju. Zasto bi podmicivali nekoga za neki posao, za koji je on placen da uradi. To nema smisla. Odavno je ovo drustvo izgubilo smisao za postenje. Svi bi da urade nesto preko veze. Kada bi se ta ideja o mitu umanjila, polako bi smo korak po korak lecili tu bolest zvanu korupcija. Ne zelim da zivim u drustvu u kome je korupcija nacin za prezivljavanje. Jer mozda neki zive na racun korupcije, a sta je sa onima koji daju mito? Od cega ce oni da zive, ako sav novac daju iskorupciranima?

Mačak u čizmama: Korupcije ima, kao sto znamo, u svim drustvenim segmentima ali najveca je sramota sto se taj problem protegao ne samo na zdravstvo vec i na Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Srbije (PIO). Da bi dosli do nekih (zalosnih) 6 i po hiljada dinara pomoci mesечно, stari i bolesni koji ne ispunjavaju uslove za ostvarivanje prava na pomoc i negu drugog lica namenjenju isključivo nepokretnima, podmicuju lekarske komisije i time ne samo da cine krivicno delo davanja mita vec i pravo na mesecnu pomoc uskracuju svojim sugradjanima kojima bi ono po zakonu zaista pripalo. Zbog toga sto je pomenuta ustanova zarazena korupcijom, otpusteno je preko 30 lekara i sada u kucne posete i komisije nema ko da ide. Treba stvarno da se zamislamo nad svojim udelom u sirenju korupcije i njenom upornom revitalizovanju, uprkos onome sto

nalaze zakon i na sta se tako cesto ukazuje kao na prioritet za resavanje. Radi se o necemu sto je postala prosto naprosto navika, praksa koja nije kaznjavana vec pospesivana i zataskavana od strane svih ucesnika. Imati drustvo potpuno ocisceno od korupcije ideal je koji je nemoguće ostvariti, ali krajnje je vreme da shvatimo da nam u ovoj zemlji neće biti opstanka dokle god budemo pokusavali da prezivimo uz pomoc kriminala kao opsteprihvacenog modela funkcionisanja svih drustvenih sfera.

Lekcija: Korupcija se uvukla u sve segmente naseg drustva. Toliko je duboko pustila korednje, da bi nam trebalo jedno deset godina da ga iscupavamo svi zajedno. Ne kazem da je korupcia neizleciva. Ne zelim na to ni da pomisljam, samo naglasavam koje su razmere u pitanju. Mnogi, korupciju smatraju kao izvor dodatnih primanja. Ma kakvi mnogi, skoro svi! To je ono sto ne valja. Kazes da treba da se menja svest ljudi. Treba, naravno da treba. Ali kako? Kako mislis da mozes da promenis nesto sto je ljudima bukvalno usadjivano u glavu deset ili petnaest godina. Bice tu potrebno mnogo tuda i rada. Po mom misljenju i uzajamne saradnje. Jer ne moze da se desi situacija, gde jedna polovina stanovnika ove zemlje zeli da prevaziđe ovu bolest zvanu korupcija, a da sa druge strane postoje stanovnici koji su poput zarista ove bolesi i teze ka tome da izazovu pandemiju. Mozda malo preterujem, ali moje misljenje nije nista nasuprot posledicama koje korupcija ostavlja za sobom.

Bordžija: Pogledajte samo sta se radi u Parlamentu i sve ce vam biti jasno. Srbija je sebi previse dopustala i do sada, ali ovo je ipak kap u prepunoj casi. Ako je sam vrh države korumpiran u tolikoj meri da se o tome pocelo javno da govori i da se ta situacija prihvata kao manje-vise ocekivana, a to ce reci normalna, onda nam se stvarno pise ne crno nego najcrnje moguće. Reakcije su razlicite. Na primer, radikali se kunu u makju (ili Seselja) kako oni s tim nemaju nikakve veze i kako ni u ludom snu ne bi primili mito, a zatim Vucic jos stize da doda kako u Strategiju za suzbijanje korupcije inace uopste ne veruje i sponzoro otkriva da ce i to po obicaju biti mrtvo slovo na papiru, maltene vapedi za delotvornijim nadleznim organima; nesto slicno cini i Dragan Sormaz, opiruci se svakoj insinuaciji da mu je neko nudio mito i uz to dodaje da od drugih poslanika pouzdano zna da je Karic licno odlazio kod njih kuci da im jos licnije i prisnije ponudi novac, dok Karic tvrdi da se radi o pustim spletkarenjima zlih dusa koji mrze na njega i tekovine moderne Srbije kojoj ce bas on da udari temelje... I tako, dok je istraga u toku, a to nam garantuje glavom i bradom sam ministar Jovic, nama je vec unapred jasno da se radi samo o nekog nepotrebnog zbruci i da sigurno niko od pomenutih nije kriv ni malcice, nego su zrtve ogovaranja i politickih medjunamestaljki. Epilog cele price maglovit je i mutan, ali svakako predvidljiv za svakoga ko je osudjen na zivot u Korupcijskoj Srbiji, par hiljada godina udaljenoj od preuvelicanog, da ne kazemo "nabudzenog" cilja koji se u narodu skraceno zove Evropa.

Stenly: Adekvatno placeni ljudi uopšte neće smanjiti procenat korupcije. Naprotv, biće još gori. Rambo je to lepo objasnio: "Progresivno počete prohtevi da rastu, navikoh se ja na sapun i na zubnu pastu". Suva istina nema šta. Nije korupcija način preživljavanja u ovom drustvu. Imate ljude koji su na samoj ivici egzistencije i nikada ne bi primili mito, a s druge strane imate ljude koji sasvim pristijno zarađuju pa uzimaju "poklone" bez srama i stida. Čak imaju i tarifu. I sad mi recite da oni "preživjavaju"? Da je to borba za goli opstanak, čak bi sebi dozvolio taj luksus da mogu to da "svarim", ali ovako nikako ne mogu da razumem. Znači nema tu borbe za preživljavanje. Potrebno je mnogo promeniti u svesti ljudi da bi antikorupciski program

uopšte počeo. Želimo li mi da se odrekemo "završavanje" kazni kod sudija za prekršaje? Ili možda brzog pregleda da ne čekamo čitava 2 sata u čekaonici? Što da nam oduzmu dozvolu kad možemo da prodemo sa kaznom za pojas? E kad prihvatimo odgovornost, možemo da pričamo o problemima korupcije i pokušajima da se reši.

Fantom: Neverovatno je koliko nam je svest sužena u poslednjih deceniju i po! Toliko se govori o korupciji u zdravstvu i prosveti, citamo o ljudima koji su zloupotrebili svoje položaje i zbog toga pritvoreni, a onda opet iskrsne neka vest o primanju mita. U Vranju su na primer juce trojica policajca privedena zbog osnovane sumnje da su primili mito od dilera koga je trebalo da privedu, a sto je najstrasnije, sva trojica su veoma mladi ljudi, jedan je, koliko se secam, cak '82. godiste! O cemu li ti ljudi uopste razmišljaju i koji je njihov karakterni i moralni profil? Paralelno s vestima o takvim slucajevima, u Skupstini se uveliko govori o tome kako ce do kraja godine biti završen nacrt zakona o nezavisnom telu za borbu protiv korupcije i nama ostaje samo da se uzdamo u njegovo primenjivanje. Srbija svoj opstanak zasniva jos uvek na svojoj ekonomiji i kriminalu, a to je siguran put u propast. Kako se nasa svest u toj meri deformisala? Neko je morao da pocne s tom praksom podmicivanja, a narod uopste nije nevin u celoj priči. Mladi i obrazovani to shvataju i sigurno im je moguće objasniti da korupcija može da bude način preživljavanja samo prividno i trenutno, ali da je to zapravo krivično delo i da pocinoci moraju da završe pred sudom. Medjutim, kako to objasniti starijoj populaciji koja je sva u duhu prihvatanja nametnutih obrazaca ponasanja i duboko veruje da može ostvariti svoje ciljeve samo tim putem? Kad u hodnicima Poliklinike vidim bake i deke s kesama, sve mi je jasno. Ako nista drugo ne mogu, mogu da pokušaju nekim simboliziranim poklonom da oraspoloze i odobrovolje sestru ili lekara i time sebi obezbede malo paznje i manje cekanja, kao da cekanje u redovima nije nesto sto se mora istrpeti i kao da profesionalna paznja medicinskog osoblja nije u opisu njihovih radnih mesta za koja su se skolovali i zahvaljujuci kojima primaju platu, pa ma kolika da je. Tuzno je sto je odgovor na pitanje jos uvek potvrđan, a videćemo kako ce biti za koji mesec kada pocne primenjivanje strategije za borbu protiv korupcije.

Blaster: Muvanje ispod zita i pokušaj da se spostveni nesupeh i nesposobnost zamene korupcijom i sto je najgore da se isti cin i opravdava zaista je neshvatljivo. Niko nije tebi kriv sto ti praviste gluposti da ti treba veza da sredis kazne i slicno. Nije mi jasno da omalovazavas coveka koji nikada u zivotu nije uradio nista slicno i jos ga ismevas! Izvini to je vec bezobrazluk. Kod nas se nazalost korupcija smatra normalnom stvari i to je ono sto ce morati da se sto pre iskoreni, ali treba racunati da ce otpor tim vrstama promena biti veoma jak i da ce odvikavanje Srbende od mita i muljaze biti mnogo tesko. Kod nas je to trajalo mnogo dugo. Možda ne u obliku danasnjem koji je jako ocigledan i skoro da nema stida prilikom uzimanja mita. Da se razumemo po meni je mito/korupcija isto sto i da moras da se uclanis u jednu stranku kako bi sutra imao posao ili napredovao dalje. Tu je princip isti samo je razlika u "tehnickim detaljima" znaci nisu pare nego veza (partijska). Protiv toga treba da se borimo svim snagama da se to iskoreni jer samo tako covek može biti slobodan u svom izboru, a slobodan izbor znaci slobodan zivot pun zadovoljstva u radu i puno stvaralackog duha koji je jedini pokretac razvoja i humanijeg odnosa medju ljudima. Ipak plasim se da je to samo utopija u ovoj Srbiji rastrzanoj na 300 strana gde svako vodu na svoju vodenicu navodi.

De Beauvoir: Problem i jeste u tome sto u Srbiji Zakon ne krse upravo oni koji nemaju da priuste za cokoladu detetu nego ga krse oni koji imaju, kako se to u narodu kaze, i pusto i gusto. U

nekim porodicama zive po tri generacije u kojim svakog meseca pristizu po dve do tri penzije, isto toliko plata, i pored toga podmicivanja sa svih strana, dok u drugim porodicama NIKO nema posla i ne pristize NISTA u porodicnu kasu. Prvi sebe tretiraju "snalazljivim" dok su oni u poziciju i da se snadju, dok drugi strepe da dignu glas, njih je sramota od sopstvenog siromastva ali ih je jos vise sramota da ce ih prvi okategorisati kao "nesposobne da se snadju". Problem, dakle, lezi u raslojavanju drustva, u pogresnoj politici, u svojoj ekonomiji u kojoj imucni postaju sve imucniji a siromasni sve siromasniji. Vlast u Srbiji nema socijalnog plana, ona nema strategiju na duzi period od sopstvenog nosa. To i jeste razlog sto prethodnici (ironicno ili ne) smatraju da je bavljenje malverzacijama "spasonosno". Malverzacije resavaju situaciju možda na kratak period, ali dugorocno gledano one unistavaju i malverzante samo sto oni toga nisu svesni. Spas bi trebala da bude u ODGOVORNOSTI pojedinaca prema drustvu, u PROMENI MENTALITETA prema raspolaganju i pravu na raspolaganje raspolozivim sredstvima. Ta sredstva su u maglovitim sredinama kakvo je nase dostupna samo onima koji nemaju savesti i koji sebi i svojim obezbeduju imetak na ustrb opsteg morala i opste dobrobiti, dok siromasni tavore od danas do sutra u iluziji kako ce prvi i za njih nesto promeniti. Promene su u nama samima i ako zelimo nesto da menjamo moramo polaziti prvenstveno od sebe i sopstvenog stava u zivotu. Nemoralnost nije spas, nemoralnost i neodgovornost su neljudske, one su prokletstvo. A oteto je proketo i u tome se svi slazemo samo sto to svi ne primenjujemo u praksi.

Green man: Danas se u Srbiji sve kupuje. Ako ocete da vam sin popravi losu ocenu iz matematike vi ga posaljete kod profesora koji mu predaje na spremanje, kada treba da vas lekar pregleda preko reda doticnom lekaru se kupi viski, kada treba da se sredi sinu vojniku prekomanda viski ide licu koje je za to odgovorno... I tako u nedogled. Mi smo ti koji su odgovorni jer smo navadili sva ova lica da primaju mito i naravno da su se isti iskvarili i postali skloni korupciji. Njihovo razmisljanje je sledece: "Sto bih ja pomogao tamo nekom koji mi za ucinjenu uslugu ne daje nista kad me ovaj redovno kupuje sitnim poklonima". I tako mito pocne da uzima jedan kolega, a ovaj drugi kaze sto ne bih i ja i tako u krug, na kraju vecina postane korumpirana. Ako vlast hoće da stane na put ovom zlu može vrlo lako, dovoljno je da padne par korumpiranih profesora, sudija, lekara, tj u svakoj sferi po neko, pa bi se ostali zapitali da li ce i dalje da primaju mito.

Ksenofobija i antagonizam

Rasistički napadi u Srbiji

Pametnjaković: Neomiljenost romske populacije nesto je na sta smo se navikli - na svoju sopstvenu sramotu, naravno. Nacin na koji Romi zive u Srbiji ponizavajući je za svako ljudsko bice, a nasilje kojem su izloženi dodatno im otežava i ovako nemoguc položaj. Kao razlozi za njihovu izopštenost cesto se od strane rasista cuju "argumenti" da su neobrazovani, necisti i nekulturni (kao da jedan rasista ikada moze biti cist, obrazovan i kulturni!), a malo ko se dublje zamislja nad ovim pitanjem. Razloge niskog stepena obrazovanosti Roma treba traziti u diskriminaciji i njihovom neprihvatanju kao ravnopravnih gradjana drustvene zajednice, ali i u nedovoljnoj svesti samih Roma o zakonskoj obavezi i nuznosti obrazovanja. Iskljucenost iz obrazovnog sistema za sobom povlaci i veliku stopu nezaposlenosti zbog cega je i njihovo ukljucivanje u drustvo dodatno otežano. Smatra se da je izrada socijalnih i obrazovnih programa jedan od prioriteta u nastojanju da se romska nacionalna manjina integrisu u drustvo. Dakle, nijedan rasistički argument ne stoji. Radi se prosto o mrznji koja dolazi iz needukovanosti, neinformisanosti, zatucanosti i sirovosti.

Unicorn: Država ne brine o sopstvenom stanovništvu, a o nacionalnim, verskim i drugim manjinama izlišno je i govoriti. Dobro su se setili da Romima podele i pomognu da dobiju lična dokumenta. Upravo zbog toga mnogi od njih su bolesni, a nemaju pravo na zdravstveno osiguranje upravo zbog ne posedovanja dokumenata. Pored toga deca koja ne poseduju dokumenta ne mogu ici u školu itd. Zaista je bilo krajnje vreme da se neko prizove pameti i da razmisli malo kako ti ljudi žive i koji je to najbrži način na koji može da im se pomogne. Dokumenta su jedan primer. Toliko malo je potrebno da bi se tim ljudima pomoglo i ne trebaju tu ko zna kolika sredstva, a upravo na to se uvek "izvlače" nadležni organi. Još par ovakvih akcija gde će im se pomoći oko sličnih problema je već dovoljno da se položaj Roma popravi. Naravno ne nešto drastično ali sasvim dovoljno da se krene sa mrtve tačke i makar ti ljudi da mogu da ostvare svoja prava. U to ako bi društvo samo malo bilo tolerantnije prema njima položaj bi im bio mnogo mnogo bolji. Eto to ništa ne košta i ne treba nikakvo ulaganje. Samo mi se čini da niko ne želi ni toliko da uradi. Srbi i njihova tvrdoglavost. Dokle će nas dovesti pitam se.

Bordžija: Preko rasističkih napada u Srbiji zaista se samo površno prelece. Izgleda da vlasti taj problem ne shvataju ozbiljno, valjda zato sto se radi o onim nacijama koje ih najmanje od svega interesuju na kugli zemaljskoj, tako da znacaj koji se u medijima da nekom incidentu moze da se podvede pod zanemarljiv - zanemarljiv u odnosu na objektivnu velicinu i znacaj problema. Najveca muka nije ona koja se ispoljava kroz napade na pripadnike drugih rasa, vec ona koja se iza tih pojava stvari krije, a to je pre svega generalno i duboko usadjeno shvatanje da niko sem Srba nema prava da zivi u Srbiji i uziva svoje ljudske slobode. Vecina ljudi jos uvek veruje da su Romi i Kinezi na teretu drzave i da na taj nacin lisavaju Srba nekih sredstava kojima bi samo oni mogli da raspolazu. Ovo je naravno besmislica, a dovoljno je pogledati u kakvim sve divljim naseljima Romi zive pa shvatiti da od drzave ne dobijaju ama bas nista. Kada vec nacinjemo tu temu, treba reci da je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava oformilo radni grupu koja treba da izradi akcioni plan za pomoc Romima u pribavljanju licnih dokumenata. Procenjuje se da na teritoriji Srbije danas zivi oko 400 do 500 hiljada Roma. Zamislite koliko je to ljudi koji nemaju elementarne uslove za zivot niti mogucnost da ostvare osnovna ljudska prava i koliko njih trpi razna maltretir-

ranja od strane vecinskog stanovništva.

Pametnjaković: Kada je veliki procenat stanovništva deceniju i vise kljukan preuvelicanim i netacnim teorijama o nevinosci i stradanjima Srba kroz istoriju, onda nije iznenadjujuce sto se nacinalisticka i rasisticka stremljenja tako ekstremno ispoljavaju u svakodnevnom zivotu. Srbi su odgovorni za etnicka ciscenja i na svojoj teritoriji i van nje, a u mimodobskim vremenima slicne tendencije ispoljavaju se kroz napade na manjine koje su uvek bile sastavni deo stanovnistava u Srbiji samo su sada odjednom postale isturena meta za sve one kojima je razum pomucen lazanim patriotizmom i jos laznijim ubedjenjem da je neophodno ocistiti rasu od uljeza koji potencijalno narusavaju sigurnost drzave i remete napredak. Naravno, o besmislenosti takvog pristupa nema potrebe govoriti, ali je od ogromnog znacaja stalno potencirati na nereagovanju nadležnih organa koji se takvim indiferentnim stavom razotkrivaju kao potpora nehumanim i neracionalnim snagama. U normalnom svetu rasizam se osudjuje kao najvece zlo koje ne sme da bude tolerisano i gurnuto u neki peti plan, jer je najuze povezan s kršenjem osnovnih ljudskih prava i sloboda bez kojih je postojanje demokratskog drustva krajnje nezamislivo. Kod nas je ipak sve moguće, pa samim tim i ono sto je nemoguće. U kakvoj zemlji živimo i koliko iz dana u dan raste krivica svih nas koji to znamo a ne preduzimamo nista, procenite sami.

Ser Žile: Rasističkih napada u Srbiji ima, ali se o tome mnogo ne govori. Treba da se desi nesto stvarno veoma krupno da bi javnost za to saznala, ali se cak ni nakon toga ne desi nikakav javni protest koji bi Vladi skrenuo paznju na problem Roma. Ako neko ima problema sa Srbima, to su svakako oni. S jedne strane cucete mnoge koji s najvećom simpatijom govore o Romima, a s druge imate jedno nehumano i nehajno ponasanje prema njima koje niko ne osudjuje i ne stavlja ni na kakav dnevni red. Sve i da ne dolazi do fizickih napada na te jadne ljude, ostaje nereseno pitanje njihovog neprihvatanja i maltretiranja koja trpe u svim javnim ustanovama gde bi trebalo da imaju ista prava kao i svi drugi gradjani Srbije ma koje nacionalnosti. Nepojmljivo je otkud tolika odbojnost bas prema Romima. Oni zive izdvojeno, po nekim svojim nazovi naseljima, obicno nadomak deponija, najcesce uopste i ne idu u skolu ili ih rasporedjuju u skolu za decu zaostaluu u razvoju, nisu dobrodosli u zdravstvenim ustanovama, nemaju ama bas nikakva prava niti svoje mesto u drustvu. Samim tim, nemaju nikakvog uticaja na zivote Srba, a ipak smetaju. Po meni je pitanje Roma zaista alarmantno i trebalo bi ga najozbiljnije uzeti u razmatranje.

Evil baby: Mi ovde vidimo jednu jezivu cinjenicu, a to je da su Romi ponovi na meti huligana i da njihovi egzistencijalni problemi postaju jos veci. Od drustva su potpuno marginalizovani u svakom pogledu, ne obraca se nikakva paznja njihovom integrisanju u drustvene tokove. Pored toga, Romska populacija je konstatno na meti rasista i huliganskih grupa koji u Srbiji u poslednje vreme dozivljavaju potpuni povrat. Slika drustva u kojem zivimo nije ni priblizna zeljenim standardima. Kako je moguće razmisljati o bilo kakvom boljitku kada je sasvim ocigledno da se krse osnovna ljudska prava, da postoji jasna kulminacija nasilja a rasistricni napadi su postali ucestali. Romi, koji su bez ikakvog razloga ne meti huligana, jesu najugroženiji. Nazalost drzava se malo osvrce na probleme ovakve vrste. Da li to treba da znaci da je i sama drzva krajnje diskriminatoriski raspolozena prema njima? Ocigledno da je tako, jer postojanje rasističkih napada prema Romima treba da bude opomena razumnima da u drustvu nesto ne funkcionise i da je potreba za promenama ocigledna. A promene se moraju ogledati u efikasnom suzbijanju rasističkih napada, u bezuslovnoj primenljivosti

Zakona koji će napadace ostro kaznjavati. Ali to kod nas nije slučaj, društvo nam se radikalizuje, javljaju se razna fasistička udruženja, prekidi tribina, grafiti mrznje prema manjinama, napadi na iste. To nije zdrava podloga društva, to je patologija koja može da eskalira u svakom momentu, a onda su posledice neminovne.

Katalysator: U kakvom stanju se nalazi društvo Srbije pokazuje sve prisutnija eskalacija rasističkih napada, uvreda i pretnji. Srbija se u godinama koje su iza nje nije potrudila, ili nije htela, da napravi jedan jasan plan vizije budućeg društva. Društvo u kojem živimo je sve manje demokratsko, a sve više ono koje nas podseća da devedesete, a ideološke nazadnosti još uvek nisu odbacene. Upravo to nam govori i slučaj u Novom Sadu gde je grupa nacističkih sledbenika resila da pokaze svoj stav, a svima je poznato da se njihovi stavovi izrazavaju pretnjama i fizičkim nasrtajem, a nikada dijalogom. Vojvodina je sredina koja neguje multietnicnost, ali to nekome očigledno smeta. Na dan borbe protiv fasizma Srbija je pokazala da je fasističko divljanje društveno tolerisano ponasanje. Objavljuje se i literatura takve sadržine i imam utisak kao da je nekome u interesu da dolazi do ovakvih scena. Pravo lice društva, radikalno i apsolutno neraspoređeno za bilo koje kompromise. Fasistička pretnja, a tribina je imala bas takav naziv, je postala sasvim izvesna divljanjem grupe huligana kojima je jedino stalo do novih podela i fikcijama tipa Arijevaca i plave krvi. Ne shvatajući da je rec o zabludi, ideološki nacizam se ponovo javlja. Meni, kao običnom građaninu nije nimalo vazno to što je ova Vlada osudila poteze huligana. Pravo je pitanje šta Vlada preduzima da se ovakve stvari ne desavaju, kakva je politika koju vodi, i ne čini li im se da je upravo politička situacija uzrok svim štetnim društvenim pojavama?

Aragorn: Što se tiče romskih naselja, većina gradova se trudi da ih "skloni" negde van svakodnevnih zbivanja i gradskih tokova. Tako da se ne vide i da "ne budu oči" ostalima. Evidentna je politika sklanjanja problema pod tepih. Ta politika, koja je aktuelna u većini gradova je samo odraz odbojnosti i zatvorenosti ovog društva prema Romima. Često su data naselja, skoro po pravilu, bez vode, ponekad i struje, bez kanalizacije i raznih drugih objekata, koji su potrebni za svakodnevno funkcionisanje i život ljudi. Ova za život neadekvatna naselja često predstavljaju potencijalni izvor zaraze i opasna su za odrastanje male dece. Ali koga je za to briga u ovoj državi. Ko još da brine o Romima, često se može čuti u ovom društvu prisutnom problemima, koje nema ni trunke razumevanja niti saosećanja za Rome. Već svako vodi svoju brigu i nastavlja da tretira Rome po nekim starim obrascima ponašanja, koji su često puni predrasuda i netačnih pretpostavki.

Nekerman: Mediji su pod kontrolom države, što znači da ona vodi takvu politiku. Politiku degradacije i uništavanja Roma. Država je ta koja posredno sprečava njihovo uključivanje u zajednice i dobijanje ravnopravnog statusa, istog onog koji imaju svi ostali. Ako se deca u školama, od samog početka dele i uče rasizmu, to je očiti znak jedne smišljene politike, koja ima za cilj širenje rasizma. Kasnije u životu se čovek teško odriče navika stečenih u detinjstvu. Zato borba protiv rasizma u ovom društvu mora krenuti od najmlađih. Treba njima pokazati i ukazati na greške koje se javljaju u našem društvu, sve sa ciljem da se oni oslobode te mrznje i netrpeljivosti. Da prihvate druge rase i nacije, da sa njima žive bez netrpeljivosti i odbojnosti. Takvo zalaganje i edukacija najmlađih je ujedno i ulaganje u budućnost. Tako ćemo dobijati generacije mladih ljudi koji će prezirati podele i poštovati različitosti. Tako ćemo jedino uspeti da izgradimo jedno normalno i tolerantno društvo, bez podele i

rasizma.

Ništavilo: Kakva luda zemlja! Ovu mrznju prema drugim narodima, verskim zajednicama i verama prvenstveno raspiruje SPC svojim stavovima. U ovoj instituciji preovladao je zilotski red, koji propagira mrznju prema svemu što nije srpsko i pravoslavno, a uzevši u obzir činjenicu da, nažalost, narod još uvek ima puno poverenja u ovu instituciju, onda je očigledno zasto je porastao broj rasističkih napada zadnjih godina. Crkva je oformila i nacističku grupu, ili kako bi oni sebe nazvali pokret "Obraz". To je grupica koja se istakla po nekoliko zverskih napada zasnovanih na verskoj i nacionalnoj mrznji, branjenju ratnih zlocinaca, organizovanjem fasističkih tribina i razbijanjem antifasističkih... Osim ove treba pomenuti i navijace FK Rad koji su se posebno "istakli" sa par ubistava sto na verskoj sto na navijačkoj mrznji i cuveno prebijanje homoseksualaca, kojem se licno divio i sa odusevljenjem pricao Atanasije Jetic, jedan od visokih cinovnika SPC. Ne shvatam pojave rasizma i uopste mrznje prema sto drugim narodima, sto prema drugim verama kada u Srbiji ima par nacionalnih manjina. Sta bi tek radili u Americi gde ima brdo vera i sve ljudske rase. Verovatno bi se ove *icke tamo krile ko misevi od Kineza, Meksikanaca, crnaca...

Ksenofobija i antagonizam

Bordžija: Povodom obeležavanja Dana ljudskih prava preko cetdeset nevladinih organizacija sirom Srbije zatrazilo je od Vlade da zabrani rad i delovanje neonacistickih i klerofasističkih organizacija. Sve sto je potrebno uciniti jeste primenjivati zakone koji zabranjuju sirenje rasne, verske i nacionalne mrznje, sto se do sada pokazivalo kao nedelotvorno. Bilo bi dobro kada bi se vlasti konacno izjasnile po ovom pitanju i preduzele neke odlucujuce korake posto je mrznja preplavila ovaj narod. Gotovo da ne prodje dan a da se ne desi neki incident kao sto je bez razloga napadnut Rom u Kovacici. Radi se o nekoj vrsti lancane reakcije koju su pokrenuli pripadnici Nacionalnog stroja u Novom Sadu. Oni su jednostavno dali impuls za otvoreno iskazivanje neprijateljstva prema pripadnicima nesrpskih naroda, a tome se ocigledno nije stalo na put cim se isti nisu povukli u mrak gde i pripadaju. Zalosno je sto gradjanstvo ne pokazuje dovoljno interesovanja za ovu temu i sto time dozvoljava i vlastima da se ne izjasnjavaju. Zaista je krajnje vreme da se nesto ucini, osim ako ne zelimo da zivimo jos deset godina u drzavi u kojoj se ne postuju osnovna ljudska prava.

Hobit: Da bi neko voleo i postovao druge najpre mora da ima izgradjen stav prema samom sebi i da podjednako dobro razume i svoje lose i svoje dobre osobine. Onaj ko nikada analiticki i samokriticki nije pristupio sebi i onima koji su mu u zivotu najbliskiji, sigurno se neće baviti ni onima koje licno ne poznaje i o cijem poreklu, istoriji, kulturi i opredeljenjima tek ne zna nista. Glupost i neznanje najveće su prepreke ka normalnim i zdravim medjuljudskim odnosima, a upravo je te dve osobine najteže savladati i suzbiti. Neko kome je svest u toj meri suzena da ne vidi dalje od sopstvenog nosa ne može da pojmi u svojoj glavi da su razlicitosti upravo ono sto nas čini ljudima a ne robotima. Ti i takvi nemaju predstavu o zivotu i sigurno nisu u stanju da zapaze sve one sitnice i finese kojima svet oko nas obiluje. Dovoljno je pogledati stence iz istog legla i shvatiti da svaki od njih ima neku svoju narav i karakter, a ako je to uocljivo na tom primeru, koliko je tek to u ljudskom svetu! Medjutim, zaslepljenima gluposc i povodljivosc za "vodjama" neonacistickih pokreta takve stvari ostaju dozivotno nedokucive i neshvatljive, te se oni i ponasaju s tim u skladu. Da li ce njihova meta biti Romi, homoseksualci, Jevreji ili stari i bolesni stvar je trenutnog trenda i opredeljenja. Ono sto je osnova takvog modela ponasanja koji se odlikuje svireposcu i iskljucivoscu jeste pre

svega osecaj licne bezvrednosti i neautenticnosti iz kojeg dalje proizilazi mrznja prema zadatom objektu koji je upadljivo razlicit. Dakle, antagonizam je pre svega slucaj za psihijatriju, dok je ksenofobija pre rezultat opste atmosfere neprijateljstva prema svemu sto dolazi izvana kao nesto novo i neobicajeno za postojece navike i nacin razmisljanja.

Corry: Mnogo je tesko ziveti u zemlji koja odbija da ima bilo kakav kontakt s normalnim svetom i u kojoj preovladjuju strahovi od svega stranog i novog. To je kao da birate da zivite u malom i skucenom akvarijumu s "vestackim disanjem" umesto da izaberete okean koji je vam je pred nosom. Velika je ovdje akumulacija neprijateljstva i mrznje prema svima koji nisu MI i koji imaju svoje poglede na zivot. Pogledajte gde je svet otisao. U Britaniji su ozakonjeni homoseksualni brakovi, a kod nas rulja nekih samozvanih puritanaca i kvazipravoslavaca jedva ceka priliku da fizicki nasrne na homoseksualce koji se odvaze da organizuju neki svoj miting ili proslavu. Kasnimo, kao i obicno u svemu, a pri tom nam nije ni na kraj pameti da se ubrzamo i uhvatimo korak sa svetom. Vecina onih koji boluju od ksenofobije ili antagonizma ne bi umela da vam objasni ni s dve suvisle zasto je protiv razlicitosti. Jednostavno je vazno biti protiv, biti u nekom taboru koji daje priliku intelektualnim i karakternim slabicima da se makar jednom u zivotu osete mocnim i bitnim, da se smatraju silom. I to, zaboga, pravednickom i etickom! Voleo bih bas da vidim te koji nikad nisu nista zgresili i koji su u svemu ispravni - jer bi samo takvi imali pravo da sole pamet drugima, mada ne i da kaznjavaju na svoju ruku kao sto umisljeni cistaci drustva cesto rade. Obrazovanje je mozda jedini nacin iskorenjivanja bezrazlosne i neopravdane mrznje prema manjinama i na to treba staviti najjaci akcenat.

Mentat: U drustvu u kome se petnaest godina propagira velikosrpstvo, a potenciranje na nacionalizmu jedne nacije uvek je na ustrb drugih, bilo bi pravo cudu da se ne stvori idealan ambijent za nastajanje i neometano razvijanje svih mogucih vidova antagonizama i ksenofobije. Generacije su podlegle sugestijama katastrofalnih politicara koji su svojim izjavama i drzanjem dale podstreka svim primitivnim teznjama ka ociscenju nacije od svega sto nije bilo srpsko, a samim tim i preuzimali odgovornost za nasilje i zlocine koji su vrсени u to ime. Ali, tu postoji jedna zackoljica. Koliko god da su oni kao vodje naroda i dirigenti opstih stavova i delovanja tu odgovornost snosili, ona je ipak pala u deo i svakome ko je lakoverno nasadao na razne price. Tako danas imamo drzavu koju cine sve sami "odgovorni ljudi" i drzavu u kojoj niko ne zeli da prizna svoje pogreske koje su bile nekad aktivne a nekad pasivne. Srbija je promasila put ka demokratiji, a ne iskazuje ni najmanje volje da se vrati unazad i retrospektivno sagleda pogresku koja je na jednom mestu bila ocigledna. Kakva je ta nasa drustvena zajednica svedoci nas odnos prema manjinama, odnos prema strancima i svetom uopste (o kome, uzgred budireceno ne znamo nista jer nigde ne mozemo da putujemo) i odnos prema zivotinjama i prirodi. Srbija je danas izolovana i neprijateljski raspolozena prema svemu na sta nije naviknuta, a naviknuta je samo na samu sebe ogrezlu u tvrdokornosti i neargumentovanom ponosu. Tako kako se postavljamo prema drugima i drugi ce se postavljati prema nama, a naposljetku cemo svoju mrznju morati da uperimo protiv samih sebe. Bice to nas konacni i neminovni kraj, ukoliko ne pokusamo da se okrenemo veku u kom zivimo i ne odrekne mo predrasuda i samoljublja.

Sizifovac: Lepo smo mi drustvo, nema sta. Dok omladina baza ulicama nemajuci posla i dok nam se drzavni problemi sukcesivno gomilaju, mi se bavimo pitanjima netrpeljivosti prema manjinama i svemu sto ne razumemo i ne poznajemo! Svaka nam cast, stvarno! To znaci da verujemo kako imamo svo

vreme ovog sveta za gubljenje i da cemo izaci kao pobednici u sukobu sa svetom koji uporno nastoji da nam nametne postulate kulturnog i savremenog drustva, ne shvatajuci da mi ne zelimo da menjamo nas nacine zivota i razmisljanja ni za kakva blagostanja zapadne civilizacije. Kasnimo mi previse za svetom, te zato i ne uvidjamo koliko je nedopustivo i ružno tolerisanje verske i seksualne netrpeljivosti i mrznje na nacionalnoj osnovi. Mi po obicaju masimo temu. Zastranjujemo. Ne gledamo i ne vidimo sta se desava. Pustamo da nas vode nagoni a ne razum. Zato se ponasamo kao zbijeno krdo koje je u panicnom strahu od drugih vrsta. Srbija se dicila "bratstvom i jedinstvom", svojom otvorenoscu prema svetu, svojom gostoljubivoscu i prijaznoscu. Sta je dovelo do ovakvog relativno naglog obrta? I, posto to uglavnom znamo, da li nas to opravdava? Nikako! Moramo da se menjamo, da suzbijemo zlobu koja je u pozadini svakog neprijateljskog stava prema onima koji nas nicim nisu izazvali niti ugrozili. Zlo se leci dobrim, setimo se toga. Leći se ljubavlju, razumevanjem, postovanjem, tolerancijom, brigom. Tako bar kazu svetski psiholozi i sociolozi. Mislim da treba da im verujemo, a vi?

Kojot: Ksenofobija i antagonizam u Srbiji se sreću na svakom koraku. Kao da je narod podeljen na onaj deo koji je istinski demokratski nastrojen te tako i tolerantan prema svima koji se na bilo koji nacine izdvajaju ili su prosto u manjini, i na deo koji je suprotno tome narcisoidan i ogranicen, tako da mu ne odgovara nikakvo prihvatanje savremenih i svetskih normi vec se i dalje drzi konzervativnih i nepromenljivih shvatanja. Sve to stvara dvostruku sliku Srbije - jedne potencijalne evropske koja ima predispozicije da postane zdrava i perspektivna sredina i druge mracne i zatvorene kojoj je primarni cilj da doveka ostane ovakva kakva je sada. Koja od te dve ce se izboriti za opstanak u buducnosti tek cemo videti. Sadasnje stanje stvari nije obecavajuće - naprotiv, pretece je za svakoga ko je odgajan u duhu sirokogrudosti i humanosti. Kakvu to auru oko sebe Srbija danas siri i odakle toliko mrznje i agresivnosti, ne znam. Posledice ratova i teskog zivota neporecive su, ali hriscanski bi bilo ne proziti se u nevolji, zar ne. Skrenut s puta racionalnog razmisljanja prosecan Srbin vise je nego sklon da za sve svoje licne neuspehe i promasaje okrivljuje ljude koji zaista nikakve veze nemaju s njegovim zivotnim problemima i od napada na homoseksualce, strance i manjine napravio je pravi sport u kojem pobeđuje onaj ko vise i ostrije osudjuje svaku razlicitost. Jos uvek nisam sreo iole kulturnog i obrazovanog coveka koji se negativno izrazava o ma kojoj manjini, pa tako izvodim zakljucak da su antagonizmi plod neukosti na prvom mestu, a zatim i onog sto je i od toga gore, a to je otpor prema svakom novom saznanju.

Maksim: Od 2004. godine primetan je porast neprijateljskog raspolozenja prema pripadnicima drugih nacija, veroispovesti, rasa i seksualnog opredeljenja, a to je pojava koja ide korak u korak s tecucim politickim desavanjima. Meni je u celoj toj prici od svega najnesхватljiviji otpor prema Jevrejima. Vlasti se ne trude narocito da vandalske ispade tipa pisanja neprijateljskih i uvredljivih grafita zaustave ili svedu na najmanju mogucu meru. Sto je jos gore, SPC takodje ne reaguje, mada bi od svega upravo to bilo najvise hriscanski, cak dopusta sebi da joj se "omaknu" izjave koje maltene podryavaju antisemitizam u Srbiji. Iako izgrede cine pripadnici nevelikih grupa, dok je vecina ljudi zaista protiv takvog ponasanja, odgovornost ne preuzima niko, niti se na ovo pitanje stavlja dovoljno jak akcenat. Isti je slucaj i sa problemima manjinskog stanovnistva. Tek se tu i tamo oglasi poneki politicar da nam izrucu gomilu fraza na temu neohodne jednakosti i pravde, ali se zapravo jako malo radi na "opismenjavanju" stanovnistva, a narocito mladih naras-

taja u pogledu postulata civilizovanosti i humanosti.

Taša: Nijedna krajnost nikad nikom dobro nije donela, a mi smo stalno u nekoj od njih. Ili ja ne vidim dobro. Postali smo toliko skeptični da smo i pored sve nepismenosti zabrazdili u čist nihilizam, pa ne verujemo više ni sebi, a kamoli sumnjivim strancima. Da smo se bar zadržali na nepoverenju i neprijateljstvu, bilo bi podnosljivo, ali mi smo dosledno otišli i korak dalje, pa smo zabrazdili u paranoju, a nema ko da nas leci. Umesto da se okanemo tradicionalizma kao jedne statične i čak nazadne snage u svakom društvu, tamo gde on vlada, naravno, mi se dicimo svojom mentalnom i duhovnom (u)konzervisanoscu, kao, super je sto ne podlezemo spoljnim uticajima, jadni mi i oni koji dolaze iza nas!!! Ja sam za novine, za eksperimentisanje, za edukaciju i pomak. Smucilo mi se da slusam stalno jedno te isto i da živim u okruženju koje se neprestano brani od nekih utvara, ne primećujući ZIVE ljude koji su svuda oko nas (u susednim zemljama, prim. prev.)...

Na svojoj strani: Predrasude su prisutne u vazecim stavovima prema državljanima drugih država, a ksenofobija predstavlja taj problem. Predrasude koje se javljaju su odraz neupućenosti i više su odraz jednog sireg shvatanja koje u jednom narodu postoji. Koliko sam cuo, gospodin Parivodic je najavio promenu Zakona koji se odnosi na prijavu boravka stranaca. Do sada je to bilo jako restriktivno, i svaki strani državljanin je morao biti prijavljen sa mestom boravka u roku od 24h. Ranije je problem sa strancima bio više izrazen. Po pričama starijih, svako novo prisustvo je privlačilo pažnju pojedinih državnih organa, prvenstveno misleći na policiju. Možda je i takav nastup, a sa druge strane strah običnog građanina od represivnih organa, doprineo opstajanju ksenofobicnog razmišljanja. Nasi ljudi su nepoverljivi prema svemu novome, a i ovakav podstrek od države je u mnogome doprineo tome. Nemam predrasuda po ovom pitanju, i sve smatram da je odraz predrasuda koje bi trebalo odstraniti. Nema pomaka u bilo kojem pogledu ako sa nepoverenjem gledamo na sve sto je drugačije od nase okoline.

Be here now: Morate imati u vidu da smo mi kao društvo veoma zatvoreni i kao takvi podložni svakakvim predrasudama koje mogu proizvesti razna stanja. Kada kazem zatvoreni, ja takođe mislim i na činjenicu da zbog loše ekonomske situacije koja je bila prisutna devedesetih godina, i koja i danas nije u potpunosti otklonjena, mnogi nisu uopšte izlazili van zemlje. To je veoma bitan uzrok za stvaranje ksenofobicnog razmišljanja. Lako je u takvim okolnostima biti prepun predrasuda. Ne znas druge kulture, ne znas istoriju drugih naroda, pod uticajem si raznih retrogradnih faca, i evo odličnog uslova da se nesto stvori. Sve bi bilo drugačije kada bi mi bili sredjeno društvo u kojem je sasvim moguće kada vam je dosadno da zapucate do Edinburga, upoznate nove ljude i nove predele. Ovako, zatvoreni u zidinama sopstvenih soba moguće je postati svakakav. Samo prave kosmopolite pokazuju otvorenost, i za njih ne postoje nikakve granice osim svemira. Takvih je malo, i to jeste problem. Samo društvo ne daje preveliku sansu. Evo jednog upečatljivog primera. Pročitao sam ga, i moram da vam ga prenesem. Slučaj kada je u vojsci kapetan terao prijatelja da gleda košarkašku utakmicu 'Partizan' - 'Ostende'. "Hajde, trk u TV salu, da navijamo", reče kapetan, a vojnik mu odgovara kako ne navija za 'Partizan' i ne voli košarku. "Šta ti je, moraš da navijaš, ovo je naređenje, pa igramo protiv stranaca!", uporan i glasan bio je oficir. "Ali, gospodine kapetane, stranci su samo ljudi koje još nismo upoznali!", tiho izusti vojnik, razoružavši ratnika do gaća.

Antisemitizam

Ytringsfriheten: Ako pred sobom imamo podatak da je 30% stanovništva profasistički orijentisano, onda shvatamo u kom stepenu je ovo društvo bolesno. Ono je zapravo po definiciji patološko. Zna se šta se u takvom slučaju radi ili šta bi trebalo da se radi, ali kod nas ne postoje mehanizmi koji su dovoljno jaki i odlučni da se izbore sa ovom posasti. Stalno se napominje to nepostojanje političke volje da se resavaju ovako krupni problemi kao sto je antisemitizam, ali je ponavljanje toga neophodno kako bi se sto više ljudi informisalo i osvestilo po tom pitanju. Kod nas se antisemitsko raspoloženje uvecava umesto da se suzbija do neke minimalne mere. Sa neonacističkim snagama nase vlasti se ne bore drugačije nego površno, tami onoliko koliko je potrebno da se narodu malo zamazu oci. Preko takvih organizacija građanima se šalju veoma opasne i destruktivne poruke koje se ne mogu odaslati na neki drugi, zvaničan način. Postoji osnovana sumnja da su one još jedan delotvoran aparat u rukama onih stranaka kojima je u interesu da održavaju i s vremena na vreme pojačavaju klimu neprijateljstva, kao i da na taj način skreću pozornost javnosti sa još krupnijih društvenih problema i stvaraju privid solidnog funkcionisanja sudstva i policije. Ne treba biti mnogo pametan i pronicljiv pa to uvideti, a to saznanje samo pospeseuje ili bi trebalo da pospesei volju građanstva da se obracuna sa vlastima koje su u stanju da manipulisu sopstvenim narodom.

Sizifovac: Ispoljavanje antisemitskih snaga u Srbiji dokaz je očajne dugogodišnje politike. Juce sam bio na nekoj slavi i da nisam morao nekoga da sačekam da me vrati do kuće ne bih ostajao ni minut posle onoga sto sam cuo. Dakle, govorimo o prosečnoj srpskoj slavi - okupili se ljudi oko ovala s hranom i punog stola pica i malo se "otvorili", opustili... Bas je bilo reci o neonacistima i znate sta? Ljudi ih podržavaju. Kao, super bi bilo da su nam oni na vlasti, sve bi se precistilo i znao bi se neki red... E pa posto sam bio bukvalno jedini koji je trezan, nije vredelo da bilo sta kazem jer me niko ne bi uvazio. A sve fini građani, ko bi rekao! Ostao sam doslovce bez teksta. Sta onda da pričamo o političarima? O onima koji na sve to cute? Na one koji svoje bolesne ideje sprovode u delo? Srbija je zalutala, a nema ko da je vrati na pravi put. Ljudi nasledaju na sve sto im se servira, pojma nemaju ni o cemu. Posledica nepismenosti i nezainteresovanosti, eto sta je u pitanju. Svi su odjednom veliki Srbi, još veci pravoslavci, a do juce nisu umeli ni da se prekrste. Bibliju je citao zanemarljiv broj ljudi. O kakvom onda hrišćanstvu i ljubavi prema bliznjem svom i o pravdi i miru da diskutujemo? Verujte mi da sam tek sad potpuno obeznađen.

Modesti: Antisemitizam u Srbiji krajnji je ishod smisljeno vodjene politike socijalista i radikala koji su budjenjem i preuveličavanjem nacionalnog pitanja proizveli citav niz zala. Možda je on zaista samo jedan nusprodukt cele te ideologije koja je nasla svoje mesto u slagalici mrznje i izazvane borbe protiv umišljenog zlostavljanja Srba, ali kako god da ga terminoloski definisemo i objasnimo, on ostaje to sto jeste u svojoj sustini - mac sa dve ostrice i jedan praiskonski nagon za umišljenjem za koji u ovom veku zaista ne postoji niti jedno moguće opravdanje. Treba pročitati manifest (ili sta vec to bilo) neonacista na njihovom sajtu pa shvatiti koliko duboke korene ima ta mrznja prema drugim nacionalnostima i koliko je ona zapravo bezrazložna i sumanuta. Najveci problem je sto se na ispoljavanje antisemitizma ne reaguje adekvatno i sto je potrebno da se prolije krv kako bi neko odreagovao. Takođe je strasno sto u tim slučajevima reaguju samo MUP (koji bi po službenoj dužnosti ionako reagovao na svaki izgred, bio on na nacionalnoj osnovi ili ne) i mediji koji takve vesti smatraju senzacionalnim jer im podizvu tiraz kao aktuelne. Ne treba doduse zaboraviti aktivnosti nevladinih organizacija i volontera, ali ostaje otvoreno pitanje sta je sa reakcijom nadležnih organa koji bi trebalo i van toga

ozbiljno da se pozabave resavanjem problema ljudskih i manjinskih prava. Zasto vlastima odgovara da precutkuje i na taj nacin uzima u zastitu one koji se surovo obracunavaju s uobrazenim protivnicima i zasto ne stite manjine, pitanje je koje zahteva veliku pozornost javnosti i ne treba ga gurati u drugi plan.

Bene Geserit: Antisemitske snage izgleda da ne jenjavaju, naprotiv, shvatile su skorasnja desavanja i njihov odjek u javnosti kao svojevrsni poziv na borbu za "oslobodjenje". Pripadnici Nacionalnog stroja pre par dana su beogradskim redakcijama elektronskom postom uputili zahtev za pustanje iz pritvora njihovih na pravdi Boga pohvatanih pajtasa i izrazili misljenje da Vlada time samo skrece paznju javnosti s aktuelnih problema u drzavi. Sebe su opisali kao srpske patriote koji svoj pravедni gnev usmeravaju protiv osvedocenih srbomrzaca i separatista, sto ista ta Vlada pokusava da predstavi kao nekakav zlocinacki cin, zamislite tu nepravdu, molim vas. Fotografije nekih od njih koje su mediji objavili govore same za sebe. Ne secam se da sam i na jednom od tih lica primetio ista lepo i produhovljeno, naprotiv, video sam jedino priglube i zatucane face primitivaca koji su "frizurama" i drzanjem pokusali od sebe da naprave krupne zverke, a zapravo su samo krupni slucajevi za ispitivanje u nekoj psihijatrijskoj ustanovi. Kako je moguće da konstantno izostaje adekvatna reakcija vlasti? E pa lepo, moguće je zato sto su one prezauzete resavanjem velikih pitanja kao sto su kupovina mandata, uglasavanje budzeta uz nadasve neophodnu i velikodusnu pomoc sudstva i MUP-a (ne oprostii im, Boze, jer znaju sta cine) i naravno pranjem ruku u javnosti, taj im je posao jos i najvazniji i najhitniji. Srbija nikad nize nije pala i to je dovoljan uzrocnik za pojavu svakakvih devijacija, od korupcije u Skupstini do antisemitizma na ulici.

Pametnjaković: Kakav je to paradoks na delu kad jedan ovako izmrcvaren i isposcen narod koji je uz to zahvaljujuci sopstvenoj odgovornosti za nezavidan ekonomski i politicki položaj jos i poluanatemisan od strane ostatka normalnog i naprednog sveta antisemitski raspolozen prema pripadnicima drugih nacionalnosti? Nije li to, u krajnjoj liniji, apsurdno? Koga MI omalovazavamo? Sve i da smo na daleko visem nivou socijalnog razvitka i da smo zaista u liniji s modernim društvima ne bismo imali prava da se ophodimo prema manjinama na ovakav destruktivan nacin! Mozda problem i jeste u tome sto smo toliko nisko pali(ako smo visoko ikada i bili) da nam osecaj moci ili nadmocnosti, bolje receno, daje samo kakvo gazenje po drugima koji su nemocni da se odbrane i izbore za svoja ljudska prava. Mentalitet je odgovoran za sve, a za vlastiti mentalitet odgovorni smo mi sami. Svaki nagovestaj nehumanog ponasnja prema bilo kome ko nije identican prototipu "standardnog" srpskog delije trebalo bi najrigoroznije osuditi i kazniti, a od gledanja kroz prste niko nema nikakve koristi - ni oni koji su realno ugrozeni, ni oni koji ugrozavaju, ni oni koji to posmatraju i ne reaguju adekvatno. To je kolektivna sramota i mera nase duhovne i intelektualne zaostalosti. Voleo bih da vidim licno te ulicne heroje koji su silni samo u odnosu na nezasticene, a inace potpuno inferiorni u svakom domenu zivota u kom je potrebno pokazati prave vrednosti. Klima na nasim prostorima bolesna je i zagadjena i nije cudo sto se devijantni i izopaceni u njoj tako dobro snalaze.

Blejdraner: Antisemitizam je zapazeno u porastu paralelno s radikalizacijom naseg drustva. Sasvim je neshvatljivo kako neko moze da mrzi Jevreje u Srbiji, kad nam em bas nista nisu uradili, em su propatili u Drugom svetskom ratu jos gore nego mi, em ih je naposletku u Srbiji svega par hiljada! Nikako mi ne ulazi u glavu nikakva mrznja, a ona se eto malo-malo pa ispolji, bez da vlasti okom trepnu na to. Narod je uglavnom nezainteresovan, malo se sad uznemirio zbog skorasnjih napada

neonacista koji su se osilili jer im to uslovi u ovoj zemlji omogucavaju i toliko. Antisemitizam je jos jedan u nizu simptoma bolesti naseg drustva i osim toga sto ga treba potisnuti, treba ga iskoreniti. To se nece ostvariti trpanjem u zatvor pocinioca krivicnih dela, vec menjanjem drustvene svesti i politicke klime. Mrznja je nazadna snaga i u potpunosti je suprotnosti sa svim sto je kreativno i napredno. Ako cemo da je gajimo i nereagovanim precutno podrzavamo, onda smo potpisali da nam nema pomoci i da cemo kad tad doci i licno na red za neko maltretiranje. U kakvu se zajednicu pretvaramo? Sta god da dodam, cini mi se suvisnim. Ovaj trend se mora prekinuti. Nije istorijski opravdan, a jos manje se da tolerisati sa stanovista humanosti.

Mentat: Najvaznije pitanje jeste ko i zasto stoji iza antisemitizma u Srbiji. Sami antisemitisti su najverovatnije mladi ljudi koji nisu narocito obrazovani i nemaju siroke vidike, jer bi u suprotnom postovali svaku razlicitost, bilo po nacionalnom, rasnom, verskom ili seksualnom osnovu. Nedostatak tolerancije jeste rezultat nedostatka znanja i vaspitanja, ali nekome u ovoj zemlji nosioci nazadnih ideja i skrnateljii tudjih grobova i svetilista izgleda da dolaze kao kec na deset, najpre zato sto odvlace paznju javnosti sa ogromnog problema siromastva i nezaposlenosti i zato sto usmeravaju revolt stanovnistva ka ideoloski zatrovanim grupicama, umesto ka vladajucem DSSSRSSPS rezimu koji podrzava atmosferu netolerancije prema susednim narodima i nudi ljudima mehanickog zeca za kojim ce juriti dok oni neometano podrivaju vec poljuljane temelje drzave. Antisemitizam nije iskorenjiv ili je tesko iskorenjiv kod onih koji su mu svojom gluposcju postali "domacini", ali jeste svodljiv na minimum u perspektivi sredstvima adekvatnog obrazovanja i informisanosti.

Crvenkapa: Mrznja prema drugom narodu mrznja je prema nepoznatom. Ne znam ko se u nekom od prethodnih postova zapitao kako je moguće da neko ko nikad nije upoznao nijednog pripadnika određenog naroda mrzi ceo narod. To je zaista neshvatljivo, ali govori uvek vise o onome ko mrzi nego o onome koga ta mrznja ugrozava. Valjda su u ljudskoj prirodi neprijateljstvo prema nepoznatom i vlastita narcisoidnost veoma jaki. Osnovu borbe protiv antisemitizma koji je svetu doneo toliko zala lezi, pretpostavljate i sami, u edukaciji. To sto su kod nas fasisticke snage poslednjih godina u usponu, samo govori koliko nam je drustvo u krizi na svim nivoima. Smatram da bi vlasti trebalo da uspostave kontrolu nad ovom situacijom, umesto sto nam plasiraju prazne price i otrcane fraze. Antisemitizam ne samo da je sasvim neopravdan s humanistickog stanovista, nego je i nedopustiv u drzavi koja bi trebalo svim silama da se bori za ulazak u Evropu.

Srbija u tragovima

Piše: Petar Luković

Jednog junskog prepodneva 1977. godine - pamtim s razlogom - prvu jutarnju kavu, espreso s hladnim mlekcom, pio sam u bašti kafane "Šumatovac", zurio u plavo, suncem okupano nebo i sebe uhvatio kako donosim odluku da tog popodneva odem u London. Sex Pistols objavili su singl God Save The Queen, The Stranglers su se upravo hvalili debi albumom, The Clash su tih dana imali koncert... Sasvim dovoljno razloga da bez frike organizujem weekend na Ostrvu; u Ljubljanskoj banci uzeo sam traveller's čekove i nešto funti; u prvoj ekspozituri JAT-a kupio avionsku kartu; poneo crveni pasoš u kojem nije bilo viza - iste nam, da podsetim mlade stanovništvo današnje Srbije, nikad nisu ni trebale, većina vlasnika SFRJ - putovnice nije ni znala čemu služe vize... javio roditeljima da idem u Englesku i jedino što su me pitali - sećam se - jeste kad se vraćam.

Iz memorije sećanja (kako bi to, je li, nadahnuto rekla Svetlana Ceca Ražnatović) ovu sam epizodu izvukao kao jedini mogući odgovor na današnje naučno - fantastično pitanje kakvu Srbiju zamišljam, ako uopšte nešto zamišljam; biti slobodan da, kad ti padne na pamet, odeš u London ili Pariz ili Amsterdam, da od svoje plate sebi to možeš da priuštiš, da se ne jebavaš stojeći 96 sati u redovima ispred svake ambasade čijim ćeš činovnicima strpljivo morati da objašnjavaš razloge zbog čega baš hoćeš u London, da dokažeš da po Trafalgar skveru nećeš likvidirati Bošnjake kao što su to činili srpski nacionalni heroji tipa Mladića ili Karadžića ili pukovnika Beare, da obećaš da ćeš se pristojno ponašati jer ti Engleska nije Republika Srpska ili Kosovo i da se na Ostrvu hladnjačama prevozi sladoled a ne leševi.

Ali, kako je ovo The Serbia u kojoj ratne zločince celivaju premijer & patrijarh, kako je ovo zemlja u kojoj su ministri Velimir Ilić & Dragan Jočić - koji bi po najblažim plemenskim kriterijumima Nove Gvineje bili odavno hospitalizovani ili pojedeni, kako je ovo zemlja u kojoj iznova slušamo potresni argument da Haški Tribunal, recimo, nije formiran po samoupravnim propisima Pravnog fakulteta u Beogradu, kako je ovo zemlja u kojoj po fakultetima Crkva organizuje tribine "vaskoliko odvratnoj Evropi", kako je ovo zemlja u kojoj radikali sa zardalim kašikama imaju najveći broj glasača... koji kurac imam da zamišljam kad mi je sve izmišljeno! Između

pomenute Srbije i, recimo, mene - kao u nekim brakovima gde se partneri ne podnose, ali žive u istom stanu - problem je nastao onog časa kad se SFRJ - Srbija koju pamtim iz vizure onog junskog dana u "Šumatovcu", odjednom zaljubila u Miloševićevu duhovno spolovilo, počela da povraća i smrdi, preko noći zaboravila na svaku od božjih zapovesti i započela rat, rušeći, paleći i ubijajući sve oko sebe, oblikujući svest na principima rakije i noža, tobož u odbrani nekih nacionalnih interesa koji su se, videli smo, efikasno a posebice masovno branili u Srebrenici, Karadžićevim konc-logorima, do temelja oslobođenom Vukovaru ili trogodišnjim granatiranjem Sarajeva. Kad ovih dana, nakon svega, desetak godina posle ex-yuratova, čujem podatak da se jedva pedesetak odsto ispitanika "kao kroz maglu" seća da se "nešto dešavalo" oko Sarajeva (eufemizam za bombardovanje) i da je sve manje onih koji pamte nekakve ratne zločine - a da ne govorim da ogroman broj onih koji nešto pamti istovremeno ne veruje da su se zločini stvarno desili... Onda je razmišljanje o normalnoj Srbiji jednako kvadraturi kruga, na ivici teoretske šanse da vas usred mog rodnog Kraljeva udari meteor optočen dijamantima!

Spoznaja da se srpsko društvo - kao u crtanom filmu - ubrzano vraća unazad i da smo 2005. bliži onom Miloševićevom duhovnom spolovilu nego što smo bili pre desetak godina, dokazuje se na najstrašnji način svaki dan; suđenje ubicama Zorana Đinđića odavno se pretvorilo u suđenje samom Đinđiću i njegovim saradnicima; medijski linč Čedomira Jovanovića - nezapamćen u istoriji pisane reči, bilo gde i bilo kad - ilustruje današnju Srbiju na njen najprimitivniji način, očigledno omiljen među nepisanim stanovništvom koje sricanje slova smatra vrhunskom intelektualnom veštinom.

Uostalom, kad pažljivije pogledate čitaoce tih "Kurira", "Nacionala", "Tabloida" ili ostalih toaletoida, lako ćete ustanoviti genetski kod niskog čela, smanjene uračunljivosti, micanje usana i podvlačenja prstom tokom Operacije "čitanja", visokog obrazovanja koje počinje i završava dubokom sumnjom u navodnu činjenicu da je Zemlja okrugla...

U istoj toj glavi sve su vrste strahova pomešanih s mržnjom: strah od pokojnog Pape, od katolika, Islama, budizma,

strah od crnaca (koje je lako prebiti u mraku kad su nevidljivo crni), strah od Evrope, strah od tržišne privrede u kojoj, zamislite, mora da se radi...

Novokomponovana mržnja prema Bošnjacima i istorijski utemeljena spram Hrvata koji su svi, je li, ustaše; mržnja prema onima koji znaju strane jezike i slušaju Alkaline Trio a ne, npr, DJ Krmka; mržnja pojedinačno i kolektivno, ksenofobija, nacionalna paranoja koja nas uverava da smo najpametniji, najveći, najmudriji i da nas je priroda, pravoslavni prijatelj, podarila najvećim penisima na Planeti! Ako se već usudim da nešto zamislim - jeste da više ne budem okružen bradatim sveštenicima s krstovima od tri metra u rukama, u svakoj od mogućih situacija, od otvaranja bolnice preko diplomatskih prijemata do obeležavanja četničkih slava; da više ne čitam o popovima koji u pauzi dijaloga sa Srpskim Bogom guze maloletne dečake, jer pravoslavni ponos negde moraju da gurnu!

Usudim se da zamislim zemlju u kojoj se danas pomahnitali ljudi neće baviti politikom 24 časa; usudim se da pomislim da London još uvek postoji i da ovih dana ima isto tako sjajnih ploča kao 1977; usudim se da pomislim da na kioscima više nema tabloida i da je novinarstvo, jebi ga, neka pristojna profesija; usudim se da zamislim televizijske emisije u kojima se neće pojavljivati mentalno oboleli likovi iz Miloševićeve ere; usudim se da pomislim da baš sve nije izgubljeno - ali me pojava Velimira Ilića vraća u realnost, reči Vojislava Koštunice me potpuno bude, lik Dragana Jočića me konačno trezni.

To, da se ne zajebavamo, jeste Srbija! Pa sad zamišljajmo koliko hoćemo!

PS. Tokom nekoliko sati rada na ovom tekstu, muzičku podršku davali su mi: Garbage, Alkaline Trio, The Unisex, Interpol, Madrugada, Tegan & Sara, The National i The Bravery.

Forum

Program za mlade - Zamisli Srbiju!
Glavni cilj programa je pružanje realne šanse mladim ljudima da se kroz niz aktivnosti aktivno uključuje u planiranje razvoja društva u kome žive. Da bi se ovaj cilj realizovao, neophodno je objektivno informisanje mladih, kao što je web prezentacija Zamisli Srbiju, sa ciljem informisanja o ispunjavanju svih neophodnih preduslova potrebnih za ubranu integraciju u Evropsku uniju, uključujući poštovanje prava čoveka i manjinskih prava, upoznavanje sa relevantnim činjenicama iz bliske prošlosti, unapređenje saradnje sa susjednim zemljama, informacije o radu Haškog tribunala, indexu korupcije u društvu, poboljšanje svesti o značaju i ulozi mladih kao pokretačke snage demokratskih reformi. Kroz diskusione grupe u okviru foruma možete plasirati svoje ideje i na taj način uticati na kreiranje sopstvene sudbine!

Najviše odgovora

- Demokratija u Srbiji
- Problemi mladih
- Evropska budućnost Srbije
- Pravno savetovalište
- Haški tribunal

Intervju

- Teofil Pančić: **Nema promene bez...**
- Petar Luković: **Srbija u tragovima**
- Petar Luković: **Poplava bez vode**
- Petar Luković: **Politika u rock 'n' rollu**
- Petar Luković: **Dželiti i žrtve**
- Petar Luković: **Gušteri & Muslimani**
- Petar Luković: **Nepismeni tigar**
- Petar Luković: **Iličizam u akciji**
- Petar Luković: **Ekskluzivni stenogram sa sednice Vlade Srbije**
- Petar Luković: **Rukoblud na patrijotski način**
- Petar Luković: **Slučaj građanina Čedomira Jovanovića**
- Veliborka Staletević: **«Гуча» форевер - «EXIT» заувек**
- Petar Luković: **Sabor Arhistratiga Koštunice i ostalih bestelesnih sila**

Urednikov izbor

- Otvaranje tajnih dosijea!
- Da li je Srbija demokratsko društvo?
- Ko u Srbiji glasa za radikale?
- Suočavanje sa prošlošću!
- Rasistički napadi u Srbiji!
- Korupcija u Srbiji!
- Politička situacija u Srbiji, nakon ubistva Zorana Đinđića
- Civilno služenje vojnog rokala
- Moja vizija Srbije!

Zamisli svoj grad

Centar za Zamisli Srbiju
NVO - Kraljevo - Srbija
Zamisli svoj grad

Info-dokum. centar

Foto galerija i video zapisi

- Period '87 - '90.
- Rat u Hrvatskoj
- Rat u Bosni i Hercegovini
- Gradjanski protesti '96 - '97.
- Kosovo ('98 - '99.)
- Izbeglice i raseljena lica
- NATO intervencija '99.
- 5. oktobar 2000.
- Ubistvo Đinđića
- Aktuelno u Srbiji

Govori i izjave srpskih političara od 1987. do 2006.

Svedočanstva i dokumenti o zločinima počinjenim na prostoru bivše Jugoslavije.

Pregled štampe o aktuelnim dešavanjima u Srbiji, iz relevantnih svetskih medija: Reuters, AP, AFP, BBC

Analize, preporuke, dokumenta publikovana od strane relevantnih međunarodnih i domaćih nevladinih organizacija iz oblasti ljudskih prava (United Nations, Council of Europe, European Court of Human Rights, European Stability Initiative, International Crisis Group, Amnesty International, Human Rights Watch, IWPR, Fond za humanitarno pravo, Komitet pravnika za ljudska prava, Forum NVO - Kraljevo, Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji...).

DO programu "Zamisli Srbiju!"

Trenutni proces pridruživanja Srbije i Crne Gore sa Evropskom unijom je usopen, jer se ne rešavaju politička pitanja, prvenstveno saradnja sa Međunarodnim krivičnim tribunalom. Očigledno da u Srbiji postoje moćne strukture koje se kreću oko krupnog kapitala, krupnog kriminala i krupne politike kojima odgovara status kvo, i koji su veoma zabrinuti činjenicom da će jednoga dana morati da se suoče sa strogim evropskim standardima koji bi mogli ugroziti njihove monopolne pozicije i profitabilne poslove. Loša materijalna i socijalna situacija, politička nestabilnost, informisanje putem elektronskih i štampanih medija (koji su pod kontrolom interesnih grupa, kojima radikalizacija društva odgovara) prouzrokovala je inertnost među mladima, doprinela širenju nacionalizma i iskenofobije i rezultirala nezainteresovanošću mladih na polju pokretljivosti, komunikacija i razmene iskustava. Takav stav mladih ljudi rezultira opadanjem interesovanja za aktivnim društvenim angažovanjem i predstavlja ozbiljan problem sa nesagledivim posledicama za krhku demokratiju u Srbiji...

Info- dokumentacioni centar sadrži hronološki složenu dokumentaciju o istoriji kršenja ljudskih prava i počinjenim zločinima na prostoru bivše Jugoslavije (period od 1990. do oktobarskih promena 2000., fotografije, audio i video zapise o ratnim zločinima, svedočanstva, tekstove iz štampe), analize, izveštaje i drugi materijal o torturi, zlostavljanju žena, nasilju u porodici, manipulaciji od strane retrogradnih političkih opcija, indexu korupcije u društvu...

Vesti

2. februar 2006. | DNEVNIK
Sudar pravde i straha od bekstva kapitala

2. februar 2006. | B 92
Neokortikalni rat

2. februar 2006. | DANAS
Pamcenje i osveta

2. februar 2005. | B 92
Priznajem da sam potcenjivao Rugovu

Dalje...

Linkovi

Mediji
B 92
Naslovi.net
Demontaža Mehanizma Manipulacije

Organizacije za slobodne medije
Nurs

Novinske kuće

Beta
Fonet
Tanjug

Dnevni listovi

Danas
Blic
Glas javnosti
Borba
Politika
Pobjeda
Vijesti

Nedeljnici i mesečni listovi

Republika
Vreme
Feral Tribune
Monitor
Economist

NVO za zaštitu ljudskih prava

CEMIR
Beogradski centar za ljudska prava
Fond za humanitarno pravo
Helsinški komitet za ljudska prava u Srbiji
Komitet pravnika za ljudska prava
Građanske Inicijative

Međunarodne NVO

Olof Palmes Internationella Centrum
Norwegian People's Aid South East Europe

Pogledajte TV Spot
Zamisli Srbiju

Bilten: Zamisli Srbiju

control arms

iansa

Imagine All the People

Snimak masakra:
Srebrenica

Srebrenica: 10 godina posle

Pogodak!

- samo po zamislisrbiju.org
- po celom SCG web-u

Traffic Ranking
zamislisrbiju.org...
5,083
CERTIFIED BY Alexa
Jan 24, 2006 [More info](#)

